

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 20 juli 2015
(OR. en)

11083/15

CFSP/PESC 435
COPS 245
FIN 527
PE 128

LÄGESRAPPORT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Delegationerna
Föreg. dok. nr:	10549/15
Ärende:	De viktigaste aspekterna och de grundläggande vägvalen när det gäller Gusp (del II led E punkt 25 i det interinstitutionella avtalet av den 2 december 2013) – 2014 – Utkast till årlig rapport till Europaparlamentet från Europeiska unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik

För delegationerna bifogas "De viktigaste aspekterna och de grundläggande vägvalen när det gäller Gusp (del II led E punkt 25 i det interinstitutionella avtalet av den 2 december 2013) – 2014 – Utkast till årlig rapport till Europaparlamentet från Europeiska unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik", som godkändes av rådet den 20 juli 2015.

**Utkast till årlig rapport till Europaparlamentet från Europeiska unionens höga
representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik**

De viktigaste aspekterna och grundläggande vägvalen när det gäller Gusp

– 2014 –

INLEDNING	15
1. Exempel på EU:s engagemang i världen	16
2. Framtida utmaningar	20
A. Översikt över verksamheten i de olika regionerna	21
1. Det södra grannskapet, fredsprocessen i Mellanöstern och Arabiska halvön.....	21
1.1. Nordafrika	21
1.1.1. Algeriet	21
1.1.2. Marocko.....	22
1.1.3. Tunisien	23
1.1.4. Libyen.....	24
1.2. Mellanöstern.....	25
1.2.1. Egypten.....	25
1.2.2. Jordanien.....	26
1.2.3. Libanon.....	27
1.2.4. Syrien.....	28
1.2.5. Fredsprocessen i Mellanöstern	30

1.3.	Arabiska halvön, Iran och Irak	35
1.3.1.	Gulfstaternas samarbetsråd (GCC) och dess medlemsstater	35
1.3.2.	Iran.....	36
1.3.3.	Irak.....	38
1.3.4.	Jemen	41
1.4.	Regionalt samarbete	42
1.4.1.	Arabförbundet.....	42
1.4.2.	Islamiska samarbetsorganisationen (OIC).....	43
1.4.3.	Unionen för Medelhavsområdet	44
2.	Ryssland, det östra grannskapet och Centralasien	44
2.1.	Ryska federationen.....	44
2.2.	Det östliga partnerskapet: multilaterala förbindelser	48
2.3.	Svartahavssynergien.....	51
2.4.	Det östliga partnerskapet: bilaterala förbindelser.....	52
2.4.1.	Ukraina	52
2.4.2.	Vitryssland.....	58
2.4.3.	Republiken Moldavien	60
2.4.4.	Georgien	63

2.4.5.	Azerbajdzjan	66
2.4.6.	Armenien	66
2.4.7.	Konflikten rörande Nagorno-Karabach	67
2.5.	Centralasien	68
2.5.1.	Regionala förbindelser	68
2.5.2.	Bilaterala förbindelser	69
3.	Västra Balkan	71
4.	Turkiet och Västeuropa	79
4.1.	Turkiet	79
4.2.	Västeuropa	83
5.	Asien och Stilla-havsområdet	86
5.1.	Asien–Europa-mötet (Asem)	86
5.2.	Östasien	87
5.2.1.	Kina	87
5.2.2.	Hongkong SAR	88
5.2.3.	Taiwan	89
5.2.4.	Japan	89

5.2.5.	Sydkorea	90
5.2.6.	Nordkorea	91
5.2.7.	Mongoliet.....	92
5.3.	Sydostasien.....	93
5.3.1.	Sydostasiatiska nationers förbund (Asean).....	93
5.3.2.	Myanmar/Burma.....	93
5.3.3.	Thailand	94
5.3.4.	Kambodja.....	94
5.3.5.	Indonesien.....	95
5.3.6.	Filippinerna.....	95
5.3.7.	Vietnam	96
5.3.8.	Singapore	96
5.3.9.	Malaysia.....	97
5.3.10.	Brunei	97

5.4.	Södra Asien	98
5.4.1.	Sydasiatiska sammanslutningen för regionalt samarbete (SAARC)	98
5.4.2.	Indien	98
5.4.3.	Nepal	99
5.4.4.	Bhutan	99
5.4.5.	Afghanistan	99
5.4.6.	Pakistan	101
5.4.7.	Bangladesh	102
5.4.8.	Sri Lanka	103
5.4.9.	Maldiverna	104
5.5.	Stillahavsområdet	104
5.5.1.	Australien	104
5.5.2.	Nya Zeeland	105
5.5.3.	Fiji	107
5.5.4.	Salomonöarna	107
5.5.5.	Regionala frågor	108

6.	Afrika	108
6.1.	Afrikanska unionen	108
6.2	Västafrika	111
6.2.1.	Säkerhet och utveckling i Sahel.....	112
6.2.2.	Mauretanien	113
6.2.3.	Mali.....	114
6.2.4.	Niger	115
6.2.5.	Burkina Faso.....	116
6.2.6.	Senegal.....	117
6.2.7.	Gambia.....	119
6.2.8.	Guinea-Bissau.....	120
6.2.9.	Guinea.....	121
6.2.10.	Sierra Leone.....	122
6.2.11.	Liberia.....	122
6.2.12.	Elfenbenskusten.....	123
6.2.13.	Togo.....	124
6.2.14.	Nigeria	125
6.3.	Östafrika	126
6.3.1	Djibouti.....	127

6.3.2.	Eritrea	128
6.3.3.	Etiopien.....	129
6.3.4.	Somalia	129
6.3.5.	Sydsudan.....	131
6.3.6.	Kenya.....	132
6.3.7.	Madagaskar.....	133
6.3.8.	Mauritius.....	134
6.3.9.	Seychellerna.....	134
6.3.10.	Tanzania.....	135
6.3.11.	Uganda.....	136
6.4.	Centralafrika.....	138
6.4.1.	Området kring de stora sjöarna och Demokratiska republiken Kongo.....	138
6.4.2.	Centralafrikanska republiken.....	143
6.5.	Södra Afrika	144
6.5.1.	Angola	145
6.5.2.	Namibia	146
6.5.3.	Botswana	146
6.5.4.	Zambia	146
6.5.5.	Zimbabwe	147

6.5.6.	Sydafrika.....	147
6.5.7.	Swaziland.....	148
6.5.8.	Lesotho	149
6.5.9.	Moçambique	149
6.5.10.	Malawi	150
7.	Amerika.....	151
7.1	Förenta staterna och Kanada	151
7.1.1.	Förenta staterna.....	151
7.1.2.	Kanada	153
7.2.	Latinamerika och Västindien.....	154
7.2.1.	Biregionala förbindelser	154
7.2.2.	Subregionala förbindelser.....	155
7.2.3.	Bilaterala förbindelser	157
B.	Att möta hot och globala utmaningar	164
1.	Icke-spridning och nedrustning.....	164
1.1.	Icke-spridning av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen	165
1.1.1.	Icke-spridningsfördraget.....	165
1.1.2.	Fördraget om fullständigt förbud mot kärnsprängningar.....	166

1.1.3.	Internationella atomenergiorganet (IAEA).....	167
1.1.4.	Konventionen om kemiska vapen.....	167
1.1.5.	Konventionen om förbud mot utveckling, framställning och lagring av bakteriologiska (biologiska) vapen och toxinvapen samt om deras förstöring ..	168
1.1.6.	Exportkontroll.....	169
1.1.7.	Haag-uppförandekoden mot spridning av ballistiska missiler.....	170
1.1.8.	Verksamhet i yttre rymden	170
1.2.	Konventionella vapen.....	171
1.2.1.	Vapenhandelsfördraget.....	171
1.2.2.	Handeldvapen och lätta vapen	172
1.2.3.	Truppmminor och klustervapen.....	173
1.2.4.	Exportkontroll.....	174
1.2.5.	Wassenaar-arrangemanget.....	174
2.	Regionövergripande hot och globala utmaningar	174
2.1	Organiserad brottslighet	174
2.2.	Sjöfartsskydd	175
2.3.	It-politik och it-säkerhet	177
2.4.	Motverkande av kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära risker	178
2.5.	Energi	178

2.6.	Klimatförändring	180
2.7.	Migration	181
2.8.	Narkotika	183
2.9.	Ansvarsfull mineralanskaffning	184
2.10.	Terrorismbekämpning	185
C.	Bidrag till en effektivare multilateral ordning (FN, Europarådet, OSSE, G7/G8/G20)	187
1.	FN	187
2.	Fred och säkerhet	188
3.	Mänsklig, ekonomisk och social utveckling och utvecklingsagendan för tiden efter 2015	189
4.	Samarbete med stater i Afrika, Västindien och Stilla-havsområdet (AVS-länder).....	191
5.	G7/G20.....	192
6.	Europarådet	193
7.	Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa.....	193
D.	Stöd för demokrati, mänskliga rättigheter, internationell humanitär rätt och rättsstatsprincipen.....	197
1.	Främjande av mänskliga rättigheter, internationell humanitär rätt, demokrati och rättsstatsprincipen.....	197
2.	Mänskliga rättigheter i EU:s politik.....	198
3.	Genomförande av EU:s prioriterade människorättsfrågor	200

4.	Mänskliga rättigheter i all extern politik.....	206
5.	Demokrati och rättsstatsprincipen.....	209
6.	Främjande av allmän anslutning, genom arbete på multilateral och regional nivå.....	210
E.	Övergripande strategi, konfliktförebyggande, medling och krishantering	211
1.	Den övergripande strategin	211
2.	Konfliktförebyggande och medling	212
3.	Krishantering och operativ samordning.....	214
F.	Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken	215
1.	Mer kapacitet.....	215
1.1.	Kapacitet.....	217
1.1.1.	Civil kapacitet.....	218
1.1.2.	Militär kapacitet.....	219
1.1.3.	EU:s satellitcentrum.....	221
1.2.	Tillvaratagna erfarenheter och utbildning	222
1.2.1.	Tillvaratagna erfarenheter.....	222
1.2.2.	Utbildning och övningar	223
1.3	Koncept för GSFP-verksamhet	226

2.	Större effektivitet	228
2.1.	Partnerskap	228
2.2.	Stridsgrupper och snabba insatser	232
3.	Ökad samstämmighet.....	232
3.1.	Kopplingen mellan inre och yttre säkerhet.....	232
3.2.	Civil-militära synergier	234
1.	Grannskapen.....	235
2.	Europa och Centralasien	242
3.	Afrika	245
4.	Amerika.....	247
5.	Asien och Stillahavsområdet.....	250
6.	Internationell säkerhet.....	255
7.	Mänskliga rättigheter och demokrati	260
8.	Globala frågor	261
	Bilaga I: Översikt över rättsakter på Gusp-området (restriktiva åtgärder) 2014.....	264
	Annex II: Appearances before the European Parliament in 2014	275
1.	Appearances of the High Representative/Vice-President before the European Parliament in 2014	275

2. Appearances on behalf of the High Representative/Vice-President before the European Parliament in 2014.....	276
3. Appearances of Senior EEAS Representatives before the European Parliament in 2014 and Exchanges of views with newly appointed Heads of Delegation.....	281
Bilaga III: Uttalanden	288
Bilaga IV: Gusp-budgeten 2014.....	291
Bilaga V: Gusp – utvärdering av samordning och komplementaritet med EU:s andra externa finansieringsinstrument	295

DEL I: TILLBAKABLICK PÅ 2014

INLEDNING

År 2014 var ett avgörande år för Europeiska unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (Gusp). Väpnade konflikter, förstörelse och förlust av människoliv i Europeiska unionens grannskap krävde snabba och resoluta åtgärder och visade hur nödvändigt det är med en verkligt enad europeisk gemensam utrikes- och säkerhetspolitik.

Under det gångna året har EU använt alla sina verktyg – både inom och utom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken – för att möta dessa utmaningar, ta itu med dem på ett integrerat sätt samt för att lindra deras inverkan på länderna i fråga och på Europa. De omfattande globala förändringar som ligger bakom de många kriser som pågår samtidigt, och som vi ställts inför, understryker också hur viktigt det är att utforma en långsiktig strategi för EU:s yttre åtgärder.

I syfte att återspegla detta övergripande arbetssätt omfattar rapporten i förekommande fall hänvisningar till politik och instrument som faller utanför den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, såsom utvecklingssamarbete, handel och humanitärt bistånd.

Den nya ledning som tillträtt under 2014 har haft föresatsen att åstadkomma en än högre grad av samverkan mellan Europeiska utrikestjänsten, Europeiska kommissionens avdelningar och medlemsstaterna för att EU:s insatser för fred, demokrati, rättsstatlighet och mänskliga rättigheter även fortsatt ska kunna vara verkningsfulla på ett globalt plan.

Under året förenade EU det diplomatiska arbetet med nya och befintliga GSFP-uppdrag på fältet, humanitära insatser i krisdrabbade områden och utvecklingsbistånd till människor i nöd. Vi har också haft ett nära samarbete med internationella, regionala och lokala partner.

EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik bidrar till global fred och säkerhet på ett antal olika sätt. För det första deltar EU direkt – och är i vissa fall ledande – i internationella fredsförhandlingar på det internationella samfundets vägnar, till exempel mellan Serbien och Kosovo och i kärntekniksamtalen med Iran.

För det andra kan EU kombinera en stor uppsättning verktyg – politiska och ekonomiska – för att möta viktiga utrikespolitiska utmaningar. I en värld där de säkerhetsrelaterade utmaningarna blir mer och mer komplexa tillför EU:s strategi för yttre åtgärder ett särskilt värde genom att den behandlar alla krisens dimensioner, från dess grundorsaker till dess omedelbara uttryck. Vi ser fördelarna med en sådan strategi i så vitt skilda situationer som EU:s åtgärder när det gäller krisen i Ukraina och hur unionen har hanterat piratbekämpning vid Afrikas Horn.

För det tredje arbetar EU intimt tillsammans med och ger materiellt stöd åt internationella och regionala partner för att hantera de regionala utmaningar där bara gemensamma insatser kan ge resultat, såsom klimatförändring, hållbar utveckling, katastrofriskhantering och katastrofhjälp. 2014 var ett kritiskt år för förberedelserna inför förhandlingarna inom ramen för FN:s ramverk för att fastställa utvecklingsmålen för tiden efter 2015, ramverket för katastrofriskreducering 2015–2030 från konferensen i Sendai och FN:s ramkonvention om klimatförändringar. I syfte att främja demokrati utsände Europeiska unionen valobservatörsgrupper till Maldiverna, Guinea-Bissau, Malawi, Egypten, Kosovo¹, Moçambique och Tunisien. EU intensifierade också samarbetet med sina regionala och strategiska partner för att möta globala hot och utmaningar.

1. Exempel på EU:s engagemang i världen

Denna rapport visar djupet och bredden av EU:s engagemang i världen. Följande exempel ger läsaren en kort inblick i de olika delar av unionens yttre åtgärder där EU har bidragit till förändring.

¹ Denna beteckning påverkar inte ståndpunkter om Kosovos status och är i överensstämmelse med FN:s säkerhetsråds resolution 1244/99 och med Internationella domstolens utlåtande om Kosovos självständighetsförklaring.

Det östra grannskapet – Ukraina och Ryssland

Europeiska unionen har under 2014 inriktat sina insatser på att trappa ned krisen i Ukraina och arbetat för att nå en hållbar lösning, och man har i detta syfte stött en rad initiativ. De politiska initiativen har gått hand i hand med ett stort stödpaket värt 11,1 miljarder euro för de kommande sju åren, vars syfte är att bidra till att stabilisera Ukrainas ekonomiska och finansiella situation, stödja en fredlig övergång, uppmuntra till politiska och ekonomiska reformer och stödja en pluralistisk utveckling. För att hjälpa Ukraina att säkerställa trygg energiförsörjning förhandlade EU fram en uppgörelse som möjliggör fortsatt gasförsörjning fram till och med slutet av mars 2015. Europeiska unionens rådgivande uppdrag för reform av den civila säkerhetssektorn i Ukraina (ett GSFP-uppdrag) inleddes också i december 2014.

Samtidigt antog EU restriktiva åtgärder med anledning av Rysslands olagliga annektering av Krim och destabiliseringen av östra Ukraina.

Förhandlingarna om ett nytt avtal mellan EU och Ryssland samt viseringssamtalen inställdes och ett antal samarbetsprogram mellan EU och Ryssland avbröts tills vidare.

Samtidigt som dörren lämnades öppen för dialog med Ryssland klargjorde unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik att EU:s ställningstagande för internationella principer och universella värderingar inte är förhandlingsbart.

Det södra grannskapet – Syrien och Irak

EU fördömer de grymheter och kränkningar av de mänskliga rättigheterna som begåtts i Syrien, i synnerhet av al-Asadregimen samt av Isil/Daish, Jabhat al-Nusra och andra terroristgrupper. För att tillgodose den syriska befolkningens akuta behov gick EU i bräschen för det internationella samfundets respons, med bidrag på sammanlagt över 3 miljarder euro sedan konflikten inleddes och medlemsstaterna godkände, som ett svar på krisen, inrättandet av EU:s regionala förvaltningsfond (Madad-fonden). Detta gör EU till världens ledande bidragsgivare när det gäller bistånd i krisens kölvatten.

EU stödde till fullo de ansträngningar som Förenta nationernas och Arabförbundets gemensamma särskilda representant Lakhdar Brahimi och dennes efterträdare, FN:s särskilda sändebud Staffan de Mistura, gjort för att få till stånd en strategisk nedtrappning av våldet som en grund för en bredare politisk process.

Under 2014 fortsatte EU att föra sin politik för en politisk lösning på konflikten samtidigt som man införde och verkställde restriktiva åtgärder riktade mot al-Asadregimen och dess anhängare, ämnade att gälla så länge förtrycket fortsätter. EU var också ledande när det gäller att stödja förslagen om att placera syriska anmälda kemiska vapen under internationell kontroll, vilket sedermera ledde till att vapnen förstördes.

När det gäller Irak har EU hållit fast vid sitt åtagande att stödja landet. Framför allt har vi uppmanat den irakiska regeringen att försöka nå ut till alla irakiska befolkningsgrupper och arbeta vidare med försoningsprocessen och med reformer. EU har, i ett besvärligt säkerhetsläge, haft ett nära samarbete med FN och andra internationella aktörer på fältet.

Den höga representanten utarbetade tillsammans med Europeiska kommissionen och medlemsstaterna EU:s första övergripande strategi avseende hanteringen av kriserna i Syrien och Irak samt hotet från Isil/Daish.

Genom strategin sammanförs EU:s och medlemsstaternas initiativ och deras effekt ökar i och med ett betydande finansieringspaket som avser följande prioriteringar: nödhjälp, stabilisering och utveckling i regionen samt bekämpning av det hot som terroristgrupper utgör. Dessa åtgärder är inriktade på Syrien och Irak, men även på Libanon, Jordanien och Turkiet.

Centralafrikanska republiken

EU har under 2014 tillsammans med internationella partner haft en aktiv roll när det gäller stabiliseringen av Centralafrikanska republiken samt för att få landet på fötter igen och att få det att slå in på en väg mot en varaktig återhämtning.

Som ett led i sin övergripande respons på krisen i Centralafrikanska republiken mobiliserade EU alla instrument som stod till buds, inklusive en militär GSFP-insats. Den 1 april 2014 inledde rådet insatsen Eufor RCA i syfte att stödja internationella ansträngningar att upprätthålla säkerheten i huvudstaden Bangui och skydda de mest utsatta befolkningsgrupperna. I samband med toppmötet mellan EU och Afrika den 2 april anordnade EU ett minitoppmöte om Centralafrikanska republiken där företrädare på hög nivå deltog, bland dem FN:s generalsekreterare Ban Ki-moon.

EU och dess medlemsstater har under 2014 avsevärt utökat sitt humanitära engagemang i Centralafrikanska republiken och samarbetade nära med FN och andra organisationer för att maximera biståndet på fältet. Med tanke på de ihållande motsättningarna mellan olika befolkningsgrupper och det fullständiga sammanbrott som drabbat de sociala strukturerna i landet har EU ägnat särskild uppmärksamhet åt kampen mot strafflöshet och åt att återupprätta rättsstatsprincipen. EU har också riktat in sig på att främja dialog, trappa ned motsättningarna och bygga upp förtroende mellan olika befolkningsgrupper. Detta har gått hand i hand med inrättandet av EU:s förvaltningsfond för flera givare, som avser utveckling, till stöd för landet.

Effektiv multilateralism och effektiva partnerskap

I en allt mer komplex och sammanlänkad värld är EU:s effektivitet när det gäller att hantera globala utmaningar beroende av starka partnerskap. Under 2014 har Europeiska unionen arbetat för att fördjupa förbindelserna med likasinnade partner världen över, i form av starkare bilaterala, regionala och multilaterala band.

EU och FN är nyckelpartner på området fred och säkerhet. EU har fortsatt att vara en pålitlig och engagerad partner till Förenta nationerna, såväl när det gäller att förebygga och hantera kriser som att försvara de mänskliga rättigheterna, rättvisa, jämställdhet och jämlikhet, god samhällsstyrning, demokrati och rättsstatlighet.

EU har också en tydlig vision och en inflytelserik röst i debatten om agendan för tiden efter 2015 och de internationella förhandlingarna inför ett nytt globalt klimatavtal under 2015.

2. Framtida utmaningar

EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik ska ses i ljuset av en fragmenterad men inbördes beroende global omgivning som blir alltmer komplex, tvetydig och oberäknelig. Dessa globala förändringar kommer att kräva resoluta åtgärder från EU:s sida, och sådana åtgärder bör bygga på enighet samt på EU:s förmåga att i ett tidigt skede kartlägga utmaningar och planera framåt, men även att reagera skyndsamt på ändrade omständigheter.

Under 2015 kommer EU att fortsätta att inrikta sig på att stabilisera situationen i sitt närområde samtidigt som man verkar för fred och välbefinnande på ett globalt plan. Unionen kommer att fortsätta att verka aktivt med att finna en fredlig och hållbar lösning på konflikten i Ukraina. EU kommer att i sitt södra närområde ägna full uppmärksamhet åt att få ett slut på lidandet för de miljontals människor som är drabbade av konflikterna i Syrien och Irak samt den skräck och det våld som Isil/Daish sprider och dessutom kommer EU:s insatser för att ta sig an den pågående krisen i Libyen och hantera migrationstrycket att trappas upp.

Mer än ett årtionde efter det att den europeiska grannskapspolitiken först antogs har situationen vid EU:s gränser förändrats avsevärt. Därför kommer den europeiska grannskapspolitiken under 2015 att ses över, så att vi kan säkerställa att EU:s politik i närområdet är anpassade för den situation som råder på fältet, EU:s intressen och de differentierade mål och behov som landen i fråga har.

År 2015 är också ett kritiskt år när det gäller ett antal olika internationella förhandlingar. Utsikterna för ett kärnteknikavtal med Iran innebär en historisk möjlighet att hantera problematiken kring Irans fredliga avsikter vad gäller anrikning av kärnbränsle, och det kan utgöra en grund för framtida samarbete med Iran på viktiga politikområden. Förhandlingarna om ett nytt globalt klimatavtal samt den globala utvecklingsramen för tiden efter 2015 inklusive hållbara utvecklingsmål kommer att utgöra mycket betydelsefulla steg mot en mer hållbar framtid. EU befinner sig i ett avgörande skede i förhandlingarna med Förenta staterna avseende det transatlantiska partnerskapet för handel och investeringar, med en potential för sysselsättning och tillväxt på båda sidor av Atlanten. Det transatlantiska partnerskapet för handel och investeringar har en viktig geopolitisk och geoekonomisk dimension eftersom det fördjupar de transatlantiska banden i en tid av global osäkerhet samt slår vakt om gemensamma normer. Året kommer också att vara avgörande när det gäller att staka ut vägen framåt för unionens yttre åtgärder, när den nu överväger hur alla dess instrument och dess utrikespolitik ska anpassas för att reagera på ett riktigt sätt på hot, utmaningar och möjligheter i ett förändrat globalt sammanhang. En ny ambitiös och operativ europeisk säkerhets- och utrikespolitisk strategi kommer att vara grundläggande i denna strävan

A. Översikt över verksamheten i de olika regionerna

1. Det södra grannskapet, fredsprocessen i Mellanöstern och Arabiska halvön

1.1. Nordafrika

1.1.1. Algeriet

EU sände ett valexpertuppdrag till presidentvalet i april för att genomföra en teknisk snarare än en offentlig bedömning av processen. Det senare hade varit fallet om det rört sig om ett fullvärdigt valobservatörsuppdrag. Uppdraget utfärdade en rad rekommendationer som i huvudsak gällde öppenhet och insyn samt spårbarhet i valprocessen.

Under 2014 fortsatte dynamiken med politisk dialog och möten inom ramen för associeringsavtalet på ett framgångsrikt sätt. Ett möte hölls mellan ministern Ramtane Lamamra och kommissionsledamot Štefan Füle i Bryssel i april 2014. Inom ramen för associeringsavtalet mellan EU och Algeriet hölls ett möte i associeringskommittén i mars och ett i associeringsrådet i maj. Ett protokoll som ska möjliggöra för Algeriet att delta i EU-program och EU-byråer paraferades i samband med mötet i associeringsrådet. Under 2014 hölls även flera tematiska möten i underkommittéerna, liksom informella dialoger. Vidare fortsatte de förhandlingar om en handlingsplan för den europeiska grannskapspolitiken som inletts under första halvåret 2013 med ytterligare tre sessioner under 2014. Algeriet kommer att kunna utnyttja anslag på upp till 148 miljoner euro under perioden 2014–2017.

Algeriet spelade en framträdande roll som medlare i krisen i Mali. Även EU medverkade i dessa ansträngningar och Europeiska unionens särskilda representant för Sahel, Michel Dominique Reveyrand-de Menthon, deltog i samtalen mellan maliska myndigheter och rebellgrupper, under den algeriska regeringens värdskap.

1.1.2. Marocko

Under 2014 utvecklades Marockos redan nära förbindelser med EU ytterligare i ett stort antal frågor. EU upprätthåll en politisk dialog på hög nivå med Marocko och fortsatte att stödja ett gradvist genomförande av reformer som Marocko beslutat efter antagandet av en ny författning 2012.

Under 2014 kom Marocko och EU till rätta med problem som hänförde sig till ändringar av den ingångsprismekanism för frukt och grönsaker som i stor utsträckning påverkar exporten av marockanska tomater till EU. De första fisketillstånden till EU-fartyg utfärdades i september. Förhandlingarna om ett djupgående och omfattande frihandelsavtal ligger på is i väntan på resultaten från kompletterande studier avseende vissa sektorer från de marockanska myndigheterna. Förhandlingar om ett partnerskap för rörlighet (parallella avtal om förenklat viseringsförfarande och återtagande) inleddes i januari 2015.

Kommissionsledamöterna Štefan Füle och Johannes Hahn besökte Rabat i maj respektive december. Associeringsrådet ägde rum den 16 december 2014. Under de kommande åren kommer betydande medel (i genomsnitt 809 miljoner euro för perioden 2014–2017) även fortsatt att kunna utnyttjas inom ramen för EU:s partnerskap med Marocko. Detta gör att Marocko behåller sin plats som en av de största mottagarna av finansiellt och tekniskt bistånd från EU i EU:s grannskap.

I fråga om Västsahara framförde EU, i likhet med föregående år, sitt stöd för de ansträngningar som FN:s generalsekreterare och hans personliga sändebud ambassadör Christopher Ross ägnat åt att försöka uppnå en rättvis, varaktig och av båda sidor godtagbar politisk lösning. Marocko ingår under perioden 2014–2016 i FN:s råd för mänskliga rättigheter.

1.1.3. Tunisien

Transparenta, inkluderande och trovärdiga parlaments- och presidentval genomfördes framgångsrikt under 2014 och de erkändes likaledes av EU:s valobservatörsuppdrag som fanns på plats september 2014–januari 2015. Dessa framsteg har fått brett stöd och många lovord från såväl EU som det internationella samfundet.

De bilaterala förbindelserna mellan EU och Tunisien utvecklades i en positiv riktning under 2014. I samband med associeringsrådets möte den 14 april nåddes en överenskommelse om handlingsplanen för det privilegierade partnerskapet, och i mars undertecknades den gemensamma politiska förklaringen om ett partnerskap för rörlighet avseende migrationsfrågor. Med en ny politisk ledning på plats efter valen förväntas de bilaterala förbindelserna nu återgå till en mer regelbunden dagordning och framsteg förväntas i de viktigaste ärendena (djupgående och omfattande frihandelsavtal, partnerskap för rörlighet). Dialogen om reformen för säkerhetssektorn intensifierades under 2014, för att förbättra möjligheterna till stöd från EU i framtiden. De besök som avlades av Europeiska rådets ordförande Herman Van Rompuy i februari, av kommissionsledamot Štefan Füle i mars, av kommissionens vice ordförande Michel Barnier i september och av kommittén för utrikes- och säkerhetspolitikts ambassadörer i juni var ett uttryck för EU:s övergripande engagemang för Tunisiens övergång.

1.1.4. Libyen

Det politiska och säkerhetsmässiga läget i Libyen förvärrades markant under 2014. I maj 2014 utnämnde EU Bernardino León, som fram till dess varit EU:s särskilda representant för södra Medelhavsområdet, till EU:s särskilda sändebud för Libyen, för att på så sätt förstärka EU:s stöd. Bernardino León utnämndes till generalsekreterarens särskilda representant i september 2014.

EU:s samarbetsinsatser – som syftar till att stödja den politiska övergångsprocessen – har påverkats av den pågående konflikten. Upptrappningen av våldet tvingade EU att, i likhet med de flesta andra internationella partner, besluta att tillfälligt omlokalisera sin delegation samt personalen i EU BAM (ett civilt GSFP-uppdrag som tillhandahåller tekniskt stöd och utbildning på gränsförvaltningsområdet). Trots svårigheterna ställde EU under 2014 tekniskt stöd till förfogande, framförallt på områdena offentlig förvaltning, hjälp till migranter och internflyktingar, säkerhet, utbildning, media, det civila samhället och försoningsarbetet. EU stöder aktivt de medlingsansträngningar som FN-uppdraget i Libyen gör för att finna en fredlig lösning och utan hinder fortsätta den politiska övergångsprocessen i Libyen. EU sände ett valexpertuppdrag till valet till den församling som ska utarbeta en ny konstitution i februari 2014.

Den fortsatta och tydliga försämringen av det politiska och säkerhetsmässiga läget förblir en av EU:s främsta utmaningar. I linje med internationella ansträngningar måste EU:s verksamhet även fortsatt vara samordnad och inriktad på stöd för att få till stånd en politisk överenskommelse/övergång, förbättra säkerhetssituationen och utveckla den institutionella kapaciteten. Den framtida inriktningen för GSFP-insatsen EU BAM Libyen är föremål för en strategisk översyn från medlemsstaternas sida i berörda instanser i rådet.

1.2. Mellanöstern

1.2.1. Egypten

EU har åtagit sig att arbeta med Egypten som en central partner i regionen. EU uppskattar de insatser den egyptiska regeringen gjort under 2014 för att nå vapenvila i Gaza och stå som värd för givarkonferenser därefter. Under 2014 höll EU fast vid sitt engagemang för Egypten vad gäller att stödja landet i dess pågående omställning. Högnivåbesök genomfördes och regelbundna kontakter togs för att betona vikten av inkludering, ekonomiskt stöd och oron avseende inskränkningar av mänskliga rättigheter och grundläggande friheter för en framgångsrik och hållbar politisk omställning mot ett stabilt demokratiskt system.

EU sände i januari 2014 ett valexpertuppdrag för att följa folkomröstningen om den nya konstitutionen varvid brist på inkluderande och litet utrymme för avvikande åsikter kunde konstateras, såväl under utarbetandeprocessen som under kampanjen. I maj genomförde EU med anledning av presidentvalen ett valobservatörsuppdrag som konstaterade att valen hölls i ett besvärligt politiskt läge. Uppdraget var samtidigt kritiskt till den ensidiga medierapporteringen och till att utrymmet för avvikande åsikter var starkt begränsat. Parlamentsvalen har ännu inte hållits.

Den formella dialogen mellan EU och Egypten inom ramen för den europeiska grannskapspolitiken var de facto fortsatt avbruten. Handlingsplanen förlängdes till mars 2015 i väntan på förhandlingarna om en ny handlingsplan. Samråd med siktet inställt på att återuppta den formella dialogen mellan EU och Egypten ägde rum i februari och december 2014 med målsättningen att gradvis återuppta mötena i underkommittéerna och inleda förhandlingar om en ny handlingsplan i början av 2015.

Vid ett rådsmöte den 10 februari antogs slutsatser där man djupt beklagade den försämrade människorättssituationen och där det påmindes om slutsatserna från augusti 2013 i vilka samarbetet inriktades på den socioekonomiska sektorn och det civila samhället och där man beslutade att dra in exportlicenser för utrustning som kan användas för internt förtryck²

Under 2014 uppgick de sammanlagda anslagen till Egypten till ca 185 miljoner euro och utgjordes av landstilldelning (115 miljoner euro) och investeringsinstrument för grannskapspolitiken (ca 70 miljoner euro).

EU:s ursprungliga beslut i mars 2011 om att införa restriktiva åtgärder mot 19 personer med nära samröre med f.d. president Hosni Mubaraks regim förlängdes med ytterligare ett år i mars 2014.

1.2.2. Jordanien

Under 2014 anordnades evenemang och utbyten på hög nivå mellan EU och Jordanien (associeringsrådet EU–Jordanien, besök av kommissionsledamot Štefan Füle och unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik tillika kommissionens vice ordförande i Jordanien och besök av kung Abdullah i Bryssel). Dessa bekräftade den mycket stora omfattningen av de politiska och ekonomiska förbindelserna mellan de båda sidorna och bekräftade även EU:s uppskattning för det stöd och den gästfrihet Jordanien erbjudit syriska flyktingar samt EU:s åtagande för fortsatt stöd till Jordanien. Jordanien betraktas som en nyckelpartner i främjandet av fred, stabilitet och välbefinnande i och omkring Mellanöstern.

Jordanien var fortfarande hårt drabbat av den pågående krisen i Syrien och Irak. Utöver inflödet av flyktingar, som vid slutet av 2014 uppgick till över 619 000 registrerade syriska flyktingar, innebär konflikten bortfall av handelsvägar, marknader och energiförsörjning.

² Europaparlamentet antog den 6 februari en resolution om situationen i Egypten (2014/2532(RSP)).

EU fortsatte att öka sitt stöd till Jordanien, både genom humanitär hjälp och långsiktiga åtgärder för att se till att inflödet av flyktingar inte äventyrar de senaste årens utvecklingsframgångar. Sedan krisen i Syrien inleddes har EU anslagit över 300 miljoner euro i stöd till Jordanien, med 66 miljoner euro i utvecklingsstöd enbart under 2014.

De mest betydande prestationerna när det gäller genomförandet av handlingsplanen EU–Jordanien återfinns inom området migration och rörlighet samt handel, med undertecknandet av ett partnerskap för rörlighet och slutförandet av de sonderande samtalen avseende ett djupgående och omfattande frihandelsområde.

1.2.3. Libanon

EU stöder Libanons regering och är fast beslutet att verka för säkerhet och stabilitet i landet. EU och Libanon upprätthöll under året sitt djupa ömsesidiga engagemang, något som bekräftas av besöken i Beirut av den höga representanten/vice ordföranden Federica Mogherini, kommissionsledamoten med ansvar för den europeiska grannskapspolitiken och utvidgningsförhandlingar, Štefan Füle, Europeiska unionens särskilda representant för mänskliga rättigheter, Stavros Lambrinidis, och EU:s samordnare för kampen mot terrorism, Gilles de Kerchove, liksom Libanons premiärminister Tammam Salams besök i Bryssel. Dialogen inom ramen för den europeiska grannskapspolitiken fortsatte, med nio möten i underkommittéerna samt ett möte i associeringskommittén.

EU betonade vid upprepade tillfällen hur viktigt det är att Libanon håller sina konstitutionella tidsfrister när det gäller att anordna såväl president- som parlamentsval. Under året som kännetecknades av en förlamning av de nationella institutionerna i Libanon utfärdade EU lokala uttalanden där man beklagade denna utveckling, och unionen uppmanade regeringen att snarast hålla parlamentsval och parlamentet att samlas för att välja president.

Vid slutet av året hyste Libanon mer än 1,15 miljoner registrerade flyktingar från Syrien vilket gör landet till det land i världen som har flest antal flyktingar per capita. EU är fullt medvetet om de utmaningar som inverkan av den fortsatta flyktingströmmen innebär för landet ekonomi och sociala sammanhållning och fortsätter därför att visa sin stora uppskattning för det stöd och den generositet som myndigheterna och befolkningen visat gentemot alla de som flyr från grannländerna.

I rådets slutsatser av den 14 april lovordas Libanon för att landet fortsätter att hålla sina gränser öppna och erbjuda en trygg hamn för flyktingar från Syrien. I rådets slutsatser av den 20 oktober och den 15 december konstateras att krisen i Syrien innebär enorma säkerhetsmässiga utmaningar för Libanon och Jordanien, och EU:s beslutsamhet att finna vägar att ytterligare förstärka sitt stöd till de båda länderna i detta avseende bekräftades. I slutsatserna lovordades dessutom dessa länders och Turkiets insatser för att skydda flyktingar från Syrien.

EU anslog mer än 182 miljoner euro till Libanon 2014, vilket är mer än tre gånger så mycket som det bilaterala stödet före krisen. EU deltog i mötena med den FN-ledda internationella stödgruppen för Libanon för att mobilisera stöd för Libanon att hantera konsekvenserna av Syrienkrisen.

Med anledning av Libanons ansträngda säkerhetssituation, bland annat attacker på libanesiska säkerhetsstyrkor, fortsatte EU att utforma EU-program till stöd för säkerhetssektorn och Libanons försvarsmakt.

1.2.4. Syrien

Syrienkrisen fortsatte att under sitt fjärde år 2014 ha en förödande och långvarig påverkan på Syrien och regionen som helhet. Vid sitt möte den 20 augusti var Europeiska rådet "oerhört bestört över försämringen av säkerhetsläget och den humanitära situationen i Irak och i Syrien till följd av att delar av deras territorium ockuperats av Islamiska staten (Isil/Daish).

EU uttryckte sin beslutsamhet att bidra till att bekämpa det hot som utgörs av Isil⁷/Daish och andra terroristgrupper i Irak och Syrien (i linje med FN:s säkerhetsråds resolution 2170, augusti) såväl som det hot som utgörs av utländska stridande (i linje med FN:s säkerhetsråds resolution 2178, september). Rådet godkände vid sitt möte den 20 oktober en strategi för bekämpning av terrorism/utländska stridande med avseende på Syrien och Irak och gav den höga representanten/vice ordföranden i uppdrag att utarbeta en övergripande regional strategi för Syrien och Irak, inbegripet hotet från Isil/Daish.

När det gäller Förenta nationernas truppåtskillnadsövervakande styrka (Undof) uppmanade Europeiska rådet samtliga parter i konflikten i Syrien att respektera uppdragets mandat och att sörja för säkerhet och rörelsefrihet för FN-trupperna, bland annat dem från EU:s medlemsstater, och fördömde attacker mot styrkan och kvarhållandet av vissa av dess medlemmar.

EU fördömde förbehållslöst de grymheter, människorättskränkningar och övergrepp som enligt rapporter från den oberoende internationella undersökningskommission som inrättats av människorättsrådet begåtts i Syrien, i synnerhet av al-Asadregimen och de som begåtts av Isil/Daish, Jabhat al-Nusra och andra terroristgrupper, och EU fortsätter att efterlysa ansvarighet i detta avseende.

EU arbetar för en politisk lösning på konflikten i Syrien på grundval av principerna i Genèvekommunikén från 2012. I detta hänseende stödde EU de ansträngningar som Förenta nationernas och Arabförbundets gemensamma särskilda representant Lakhdar Brahimi gjort fram till sin avgång i maj, och rådet förkunnade vid sitt möte den 15 december att EU är beslutet att till fullo stödja insatserna från Brahimis efterträdare, FN:s särskilda sändebud Staffan de Mistura, för att uppnå en strategisk deeskalering av våldet som en grund för en bredare politisk process.

EU har som en reaktion på den drabbade syriska befolkningens växande behov spelat en huvudroll i det internationella gensvaret. Sedan konflikten inleddes har unionen anslagit över tre miljarder euro (ca 1,6 miljarder från EU:s budget och 1,5 miljarder från medlemsstaterna) och är därmed världens största givare av stöd för hantering av konfliktens konsekvenser.

EU fortsatte att mana till respekt för internationell humanitär rätt och människorättslagstiftningen, skydd av civilbefolkningen och säkerhet för humanitär hjälppersonal. EU välkomnade FN:s säkerhetsråds resolutioner 2139 (februari), 2165 (juli) och 2191 (december) som främjar effektivt bistånd över statsgränser och andra gränslinjer.

Samtidigt som EU främjade en politisk lösning på konflikten fortsatte unionen sin politik med att införa och verkställa restriktiva åtgärder³ riktade mot al-Asad-regimen och dess anhängare, ämnade att gälla så länge förtrycket fortsätter.

EU stödde politiskt, ekonomiskt och logistiskt det uppdrag avseende förstörandet av kemiska vapen som getts till FN och Organisationen för förbud mot kemiska vapen. Detta gemensamma uppdrag avslutades formellt den 30 september, men EU fortsätter att utöva påtryckningar mot Syrien för att landet ska garantera att programmet för kemiska vapen är helt och oåterkalleligen avvecklat.

1.2.5. Fredsprocessen i Mellanöstern

Under 2014 bidrog EU till de förhandlingar som hölls mellan Israel och Palestina med Förenta staterna som medlare, bland annat genom det europeiska erbjudandet om hittills oöverträffat politiskt, ekonomiskt och säkerhetsmässigt stöd till båda parter inom ramen för en slutlig överenskommelse om status och ett särskilt privilegierat partnerskap. Då de amerikanskledda förhandlingarna avbröts i april skapades emellertid osäkerhet om framstegen i fredsprocessen, vilket ytterligare förstärktes av upptrappat våld på Västbanken, i östra Jerusalem och på Gazaremsan.

Israels militära operation *Protective Edge* innebar den tredje konflikten på Gazaremsan på sex år. Den inbegrep en storskalig markoperation vars syfte var att förstöra tunnlar mellan Gazaremsan och Israel och milisens raketarsenal, och kostade cirka 2 300 människor livet, av vilka de flesta var civila palestinier. EU betonade behovet av skydd för civila vid alla tidpunkter.

³ http://www.eeas.europa.eu/statements-eeas/2014/141215_01_en.htm

Inom ramen för de påföljande internationella ansträngningarna att få till stånd en varaktig vapenvila och en genomgripande förändring av det humanitära, politiska och säkerhetsmässiga läget på Gazaremsan underströk EU hur ohållbar den tidigare situationen var. Unionen fördömde Hamas och andra militanta grupper urskillningslösa raketbeskjutningarna mot israeliska civila, fördömde de hundratals dödsoffren bland civila i Gaza, framhöll behovet av skydd av civila i enlighet med internationell rätt och riktade en kraftfull uppmaning till den palestinska myndigheten om att successivt åta sig alla sina regeringsfunktioner på Gazaremsan. Man pekade också på behovet av att avväpna de militära grupperna på Gazaremsan. EU diskuterade med parterna möjliga sätt att säkerställa en hållbar vapenvila och skapa förutsättningar för att häva avstängningen av Gazaremsan upphör, både genom GSFP-instrument som t.ex. återaktivering och förlängning av Eubam Rafah och Eupols Coppsuddrag, och humanitärt bistånd och återuppbyggnadsstöd. Diskussionerna ägde bland annat rum vid mötet i den tillfälliga kontaktkommittén i september och vid Kairokonferensen i oktober om Palestina och återuppbyggnaden av Gazaremsan.

EU gav uttryck för sina ståndpunkter i rådets slutsatser i november 2014 och efterlyste en genomgripande förändring av den politiska, säkerhetsmässiga och ekonomiska situationen på Gazaremsan, inklusive ett slut på stängningen.

Vid sitt besök i regionen i november underströk den höga representanten/vice ordföranden hur viktigt det är att fredsprocessen i Mellanöstern utgår från ett trovärdigt politiskt perspektiv baserat på en tvåstatslösning samt de regionala aspekterna och den avgörande betydelse som det arabiska fredsinitiativet har.

EU är redo att arbeta tillsammans med sina internationella partner om ett initiativ för att starta om fredsprocessen i linje med de ramar för fred som uttrycks i rådets slutsatser från juli 2014 och dess långvariga ståndpunkt till stöd för Israel och ett oberoende, demokratiskt, sammanhängande, självständigt och livskraftigt Palestina, som lever sida vid sida i fred och säkerhet och ömsesidigt erkännande.

Åtskilliga faktorer bidrog till att öka spänningarna på fältet innan 2014 var till ända, till exempel en fortsatt israelisk bosättningsexpansion, förstörelse av och avhysningar från bostäder, nya sammandrabbningar vid Haram al-Sharif/Tempelberget i östra Jerusalem, ett antal terroristattacker mot israeler i Jerusalem och på Västbanken, den katastrofala humanitära situationen på Gazaremsan, brist på framsteg i den palestinska försoningsprocessen och strandade Kairoförhandlingar om en varaktig vapenvila på Gazaremsan.

President Abbas gjorde förnyade ansträngningar i FN för att få till stånd en säkerhetsrådsresolution som föreskriver ett slut på den israeliska ockupationen med en tidsfrist. Rådet bekräftade i sina novemberslutsatser sin vilja att spela en framträdande roll och att aktivt bidra till en förhandlingslösning på alla problem som rör slutgiltig status. Rådet uppmanade parterna och alla berörda aktörer, inklusive Mellanösternkvartetten, Arabförbundet och FN:s säkerhetsråd att vidta nödvändiga åtgärder för detta ändamål.

Dialogen mellan den palestinska myndigheten och EU fortsatte inom ramen för den europeiska grannskapspolitiken och på grundval av de prioriteringar som man enats om i 2013 års handlingsplan. Efter sommarkonflikten i Gaza underströk EU vid upprepade tillfällen hur viktigt det är att en hållbar och övergripande lösning nås, som också innebär att avstängningen av Gazaremsan upphör, att den palestinska myndigheten återtar sitt regeringsansvar på Gazaremsan och att trovärdiga fredsförhandlingar återupptas snarast.

Detta budskap, samt EU:s fortsatta engagemang för en palestinsk statsbildning med sikte på en tvåstatslösning, framhölls på nytt av den höga representanten/vice ordföranden vid mötet i den tillfälliga samarbetskommittén i september och vid den internationella givarkonferensen i Kairo i oktober.

Fortsatt uppmärksamhet ägnades handlingar som hotar livskraften i en tvåstatslösning, i synnerhet den fortsatta utvidgningen av israeliska bosättningar, våld från bosättarna, förstörelse – inbegripet av EU-finansierade projekt – avhysningar och tvångsförflyttningar.

EU framhöll att internationell människorättslagstiftning och humanitär rätt är tillämplig på ockuperat palestinskt territorium och uppmanade Israel att till fullo leva upp till sina folkrättsliga åtaganden.

EU deltog som observatör vid mötet för den fjärde Genève-konventionens höga fördragsslutande parter i Genève i december 2014.

Samtidigt som en uppgradering av bilaterala förbindelser med Israel är avhängig verkliga framsteg i fredsprocessen i Mellanöstern samt förstärkta åtaganden för gemensamma värden fortsatte det bilaterala samarbetet att utvecklas på grundval av EU:s och Israels handlingsplan från 2005. Inga möten i associeringskommittéer eller -råd hölls under 2014 men likväl fördes en produktiv bilateral dialog.

Under 2014 gjordes framsteg på flera av handlingsplanens områden såsom ikraftträdandet av ett övergripande luftfartsavtal, lanseringen av Israels deltagande i Horisont 2020-programmet och undertecknandet av ett avtal mellan Europeiska centrumet för kontroll av narkotika och narkotikamissbruk och den israeliska narkotikabekämpningsmyndigheten.

På politisk nivå betonades förbindelserna med båda parter genom besöken av Europaparlamentets ordförande Martin Schultz, Europeiska kommissionens ordförande José Manuel Barroso och av unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik/Europeiska kommissionens vice ordförande Federica Mogherini, som hennes första besök i sin nya tjänst.

Europeiska unionens polisuppdrag för de palestinska territorierna (Eupol Copps) fortsatte sitt strategiska engagemang i den palestinska myndighetens säkerhetssektor och rättsväsen. Uppdraget fortsatte kapacitetsuppbyggnaden med polisen på operativ nivå för att stärka dennas insatser (t.ex. närpolisverksamhet och kontroll av folksamlingar och upplopp), organisation (t.ex. personaladministration och utbildningskapacitet) och ansvarighet. Uppdraget fortsatte att underlätta samverkan mellan den israeliska och palestinska polisen genom särskilda evenemang. När det gäller rättsväsendet var uppdraget att verka för en gemensam interinstitutionell förståelse och viktiga lagstiftningsinitiativ, engagerat i att bidra till att tydliggöra de roller och uppdrag som rättsväsendets institutioner har.

Uppdraget har också underlättat antagandet av den nya strategin för rättsväsendet 2014–2016. Institutionsbyggande insatser och stöd till kapacitetsuppbyggnad har fortsatt i samverkan med palestinska nyckelmyndigheter, däribland det höga justitierådet, justitieministeriet, riksåklagarens kansli och det palestinska advokatsamfundet.

Europeiska unionens gränsövervakningsuppdrags (EU BAM) verksamhet i Rafah har varit inriktad på ett projekt för den palestinska myndighetens beredskap. Projektet syftar till att hjälpa den palestinska myndighetens gränskontor att utforma en vision, ett konkret program och att utveckla operativ förmåga att underhålla gränsövergångsstället i Rafah enligt internationella normer (dvs. EU:s Schengenstandarder). Den palestinska myndighetens beredskap att handha gränsövergångsstället i Rafah är av direkt intresse för EU BAM Rafah eftersom uppdraget och den palestinska myndigheten ska arbeta i nära samverkan vid gränsövergångsstället. Som en reaktion på den senaste Gazakrisen har både EU BAM och Eupol Copps omprövat sin planering avseende en möjlig återaktivering och utvidgning – av tillämpningsområde och mandat – av deras verksamhet på Gazaremsan inom ramen för EU:s insatser för att stödja förhandlingarna mellan Israel och Palestina om en varaktig vapenvila med Egypten som medlare.

1.3. Arabiska halvön, Iran och Irak

1.3.1. Gulfstaternas samarbetsråd (GCC) och dess medlemsstater

Dialog fördes med de sex medlemmarna i Gulfstaternas samarbetsråd (Bahrain, Kuwait, Oman, Qatar, Saudiarabien och Förenade Arabemiraten) och med GCC:s sekretariat i samband med mötet i samarbetskommittén EU–GCC och den politiska dialogen på högre tjänstemannanivå i april 2014. Den höga representanten/vice ordföranden besökte Qatar, Saudiarabien, Oman, Förenade Arabemiraten och Kuwait i januari 2014. Det gemensamma EU–GCC-rådet och EU–GCC-ministermötet som var planerat till den 23 juni i Luxemburg sköts upp på begäran av GCC och kommer att flyttas till första halvåret 2015. Den tillträdande höga representanten Federica Mogherini höll i egenskap av Italiens utrikesminister under Italiens ordförandeskap, i anslutning till FN:s generalförsamling i New York i september, ett möte med GCC-trojkan om förbindelserna mellan EU och GCC samt viktiga regionala och globala frågor. Flera samarbetsinitiativ genomfördes på regional och bilateral nivå, bland annat politiska dialoger om terrorismbekämpning med Saudiarabien och Förenade Arabemiraten.

Den höga representanten och hennes stab fortsatte att noga följa situationen i Bahrain, välkomnade att kommunal- och parlamentsval hade genomförts framgångsrikt den 22 och 29 november 2014 och hoppades att den nya lagstiftande församlingen skulle inleda ett nytt kapitel i Bahrains politiska utveckling genom att prioritera reformer som det enda sättet att säkerställa hållbar utveckling och stabilitet i kungariket. EU fortsatte att starkt fördöma användningen av våld och efterlyste verklig nationell försoning genom en inkluderande dialog och ett fullständigt genomförande av rekommendationerna från Bahrains oberoende undersökningskommission och den allmänna återkommande utvärderingen från FN:s råd för mänskliga rättigheter.⁴

⁴ Europaparlamentet antog en resolution om Bahrain, särskilt fallen Nabil Rajab, Abdulhadi al-Khawaja och Ibrahim Sharif den 6 februari 2014 (P7 TA(2014)0109), som särskilt rörde människorättssituationen i Bahrain.

I december 2014 tillträdde en ny delegationschef med ackreditering till Förenade Arabemiraten i Abu Dhabi. Delegationen inrättades andra halvåret 2013. EU och Förenade Arabemiraten fortsatte sitt samarbete om mänskliga rättigheter i och med det andra och tredje mötet i den informella arbetsgruppen för mänskliga rättigheter för EU och Förenade Arabemiraten i Abu Dhabi den 28–29 april och den 20 november i Bryssel.

På ett vidare plan följde EU noga människorättsläget i Gulfstaterna och eftersträvade ett konstruktivt samarbete med lokala myndigheter samtidigt som man parallellt använde hela spektrumet av diplomatiska verktyg på ett antal individuella fall och övergripande frågor, i synnerhet frågor som gäller tillämpning av dödsstraffet.

Under hela 2014 gjordes framsteg i förhandlingarna om ett avtal mellan EU och Förenade Arabemiraten om undantag från viseringskravet.

1.3.2. Iran

Internationella farhågor kring det iranska kärnteknikprogrammet var fortsatt i blickfånget för EU:s och Irans förbindelser under hela 2014. Den före detta höga representanten Catherine Ashton var, i egenskap av förhandlare för E3+3 (Frankrike, Tyskland och Storbritannien samt Kina, Ryssland och Förenta staterna) samt på uppdrag av FN:s säkerhetsråd, aktivt engagerad i de diplomatiska ansträngningarna för att hitta en hållbar och övergripande diplomatisk lösning av frågan om iransk kärnteknik. Förhandlingarna fortsatte under året. För fortsatta förhandlingar utnämndes Catherine Ashton den 5 december 2014 av den nya höga representanten Federica Mogherini till särskild rådgivare i syfte att underlätta kärntekniksamtalen med Iran.

Efter antagandet den 24 november 2013 av ett sex månaders interimsavtal, även kallat den gemensamma handlingsplanen, fortsatte samtalen för att försöka nå en övergripande, långsiktig lösning av frågan om kärnteknik i Iran. Målet med förhandlingarna är att komma överens med Iran om kontrollerbara garantier för den uteslutande fredliga karaktären av Irans kärntekniska program. Ett första möte på politisk direktörsnivå hölls i Wien i februari 2014, strax efter det att genomförandet av den gemensamma handlingsplanen inletts, och förhandlingarna fortsatte i stadig takt. I samband med samtal på högsta nivå den 2–19 juli 2014 i Wien förlängdes den gemensamma handlingsplanen till den 24 november 2014. Flera samtalsrundor på politisk nivå och expertnivå följde, men någon övergripande överenskommelse kunde ännu inte nås vid mötet på ministernivå i Wien den 18–24 november 2014 och man enades om en förlängning av den gemensamma Genève-handlingsplanen fram till och med slutet av juni 2015.

Genom ett beslut av Europeiska unionens råd förlängdes de sanktionslättnader som man enats om i den gemensamma handlingsplanen fram till och med den 30 juni 2015. Detta innebar att vissa EU-sanktioner upphävdes tillfälligt, så att försäkringar och transportlösningar kopplade till Irans försäljning av råolja till nuvarande kunder tillåts, liksom import av iranska petrokemiska produkter och handel med guld och ädelmetaller med den iranska regeringen. Trösklarna för godkännande av finansiella överföringar till och från Iran bibehölls också. Strukturen för grundsanktionerna förblev intakt.

EU såg positivt på vissa steg som Iran tagit för att förbättra sina förbindelser med grannar i regionen och det internationella samfundet. Iran spelade en konstruktiv roll i det fredliga regeringsskiftet i grannlandet Irak. Irans fortsatta inblandning i Syrienkonflikten och stöd till organisationer som Hizbollah, Hamas och al-Huthirörelsen i Jemen är dock fortfarande en källa till oro för EU och regionala och internationella partner.

Trots hoppfulla signaler 2013 efter valet av president Hassan Rohani och frigivandet av ett antal samvetsfångar, har inga framsteg på människorättsområdet kunnat konstateras under 2014. Under sitt besök i Teheran i mars 2014 tog den höga representanten/vice ordföranden upp mänskliga rättigheter med regeringen och hon genomförde möten med flera kvinnorrättsaktivister. EU fortsatte att dryfta människorättssituationen i Iran på såväl bilateral som multilateral nivå och i offentliga uttalanden, både med avseende på de allmänna principerna och i individuella fall. Liksom under tidigare år stödde EU 2014 en resolution från Kanada i FN:s generalförsamling.⁵

1.3.3. Irak

I juni försämrades säkerhetssituationen i Irak drastiskt till följd av Isil/Daishs stort upplagda offensiv och påföljande erövring av stora delar av Iraks territorium. I augusti inrättades en USA-ledd "global koalition mot Isil/Daish" – där EU-medlemsstater och länder från regionen ingår – för att bekämpa hotet från Isil/Daish och bistå den irakiska regeringen med att återta terräng och skydda befolkningen. Koalitionen har också börjat tillämpa det vapenembargo mot Isil/Daish och den frysning av tillgångar som infördes genom FN:s säkerhetsråds resolutioner 1267 (1999), 1989 (2011), 2170 (2014) och 2178 (2014).

EU uttryckte vid flera tillfällen sitt stöd för koalitionen. Vidare godkände rådet vid sitt möte den 20 oktober en strategi för bekämpning av terrorism/utländska stridande och uppmanade den höga representanten/vice ordföranden att utarbeta en övergripande regional strategi för Syrien och Irak och mot hotet från Isil/Daish.⁶ Den höga representanten/vice ordföranden deltog i det möte som den globala koalitionen mot Isil/Daish höll i Natos högkvarter den 3 december. EU har upprepade gånger framhållit behovet av att främja god samordning mellan EU:s strategi och åtgärder och insatserna av den globala koalitionen.

⁵ Vidare antog Europaparlamentet en resolution om EU:s strategi gentemot Iran med tydliga hänvisningar till de mänskliga rättigheterna i Iran (2014/2625(RSP))

⁶ Strategin antogs den 6 februari 2015.

Utnämningen av Haydar al-Abadi till ny premiärminister har väckt förhoppningar om en mer inkluderande politisk process än under föregående regeringar. Den höga representanten/vice ordföranden höll ett bilateralt möte med premiärminister al-Abadi i Bryssel den 3 december och hon besökte Bagdad och Arbil i slutet av december.

Det första mötet i samarbetsrådet EU–Irak hölls på ministernivå i Bryssel i januari 2014 innan situationen på fältet hade trappats upp. Detta möte följde på den första samarbetsrundan och möten i underkommittéerna inom ramen för partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan EU och Irak under senare delen av 2013. I väntan på att partnerskaps- och samarbetsavtalet ratificeras (15 medlemsstater behövde fortfarande ratificera i början av december 2014) tillämpas vissa kapitel provisoriskt, i synnerhet de som avser handel och vissa samarbetsområden. Krisen i Irak har inneburit att genomförandet av partnerskaps- och samarbetsavtalet förlorat fart, men EU och den irakiska regeringen har enats om att återuppta verksamhet inom ramen för avtalet under första halvåret 2015.

EU har trots det ansträngda säkerhetsläget hållit fast vid sina åtaganden gentemot Irak och samarbetar i detta avseende nära med FN (generellt sett med FN:s biståndsmission i Irak (Unami) när det gäller politiska frågor och med FN:s flyktingkommissariat (UNHCR), Kontoret för samordning av humanitära frågor (Ocha) och FN:s kontor för projektjänster (Unops) när det gäller humanitära frågor) samt med andra internationella aktörer på fältet. EU har för den irakiska regeringen påtalat det trängande behovet av att nå ut till alla irakiska befolkningsgrupper och arbeta vidare med försoningsprocessen och med reformer. Mot bakgrund av detta välkomnade EU avtalet mellan den federala regeringen och den kurdiska regionala regeringen om att dela oljeintäkter, som ett led i förtroendebyggande. Det bilaterala EU-samarbetet kommer att vara inriktat på utbildning, förvaltning och tillgång till energi för alla.^{7 8}

⁷ De irakiska myndigheterna och Europeiska kommissionen kom 2014 överens om ett fyraårigt samarbetsprogram för Irak (2014–2017) till ett värde av 78 miljoner euro. Det kommer att stödja de pågående politiska processerna och verka för fred och stabilitet. EU-projekten kommer att vara inriktade på förvaltning och rättsstatlighet, tillgång till nationell offentlig utbildning och till energi för fattiga och människor i avlägsna områden.

⁸ Europaparlamentet har i starka ordalag fördömt Isil/Daishs handlingar vid flera tillfällen:

- Europaparlamentets resolution av den 12 februari 2014 om den humanitära krisen i Irak och Syrien, särskilt med avseende på IS (2015/2559(RSP))
- Europaparlamentets resolution av den 17 juli 2014 om situationen i Irak (2014/2716(RSP))
- Europaparlamentets resolution av den 18 september 2014 om situationen i Irak och Syrien och IS offensiv, inklusive förföljelsen av minoriteter (2014/2843(RSP))
- Europaparlamentets resolution av den 27 november 2014 om Irak: bortförande och misshandel av kvinnor (2014/2971(RSP))

1.3.4. Jemen

Det internationella samfundet – och särskilt EU – är viktiga aktörer till stöd för övergångsprocessen i Jemen, både politiskt och finansiellt, i synnerhet genom Jemens vänner och dess lokala format i Sana, som har stöttat och övervakat övergångsprocessen i nära samarbete med FN:s särskilda rådgivare Jamal Benomar och kommer att fortsätta med detta.

I överensstämmelse med 2012 års övergångsavtal som förhandlats fram av FN på grundval av ett initiativ från Gulfstaternas samarbetsråd inleddes konferensen avseende den nationella dialogen (nedan kallad *konferensen*) i mars 2013 med sikte på ett avslut i september. Konferensen avslutades dock slutgiltigt i januari 2014. EU har därefter fortlöpande stött genomförandet av konferensens rekommendationer – i enlighet med rådets slutsatser av den 10 februari 2014 – i linje med Gulfstaternas samarbetsråds initiativ, och omsättandet av dessa rekommendationer till en ny konstitution som ska godkännas genom en folkomröstning innan man genom parlamentsval kan fullborda den pågående övergången. Tyvärr blev framstegen på detta område mycket långsamma och huthiernas militära sommaroffensiv – som har sin grund i ett folkligt missnöje med den välbehövliga bränslesubventionsreformen – är ett typexempel på övergångsprocessens bräcklighet.

Som en del av den grupp av tio ambassadörer från länder som står som garantier för övergången välkomnade EU ingåendet av avtalet om fred och nationellt partnerskap den 21 september och har sedan dess vid upprepade tillfällen, särskilt genom rådets slutsatser av den 20 oktober 2014, uppmanat alla aktörer att arbeta för ett snabbt genomförande av avtalet, inbegripet dess bilaga om säkerhet.

EU gjorde också EU-lagstiftning av sanktioner som antagits genom FN:s säkerhetsråds resolution 2140 mot dem som bedömts ha saboterat reformprocessen genom att skapa instabilitet och osäkerhet i regionen.

EU uttryckte vid upprepade tillfällen stor oro över det försämrade säkerhetsläget i landet och uttryckte sitt orubbliga stöd för den jemenitiska regeringens kamp mot terrorism.

EU har också noga följt människorättssituationen i Jemen, i synnerhet frågan om dödsstraff för ungdomsbrottslingar samt barns rättigheter. EU bidrog också avsevärt genom utvecklingsbistånd och humanitärt bistånd till att förbättra hälso- och sjukvårdssystemet, det sociala skyddet, till att trygga livsmedels- och näringsförsörjningen och till att tillgodose andra akuta behov för Jemens mest utsatta befolkning.

1.4. Regionalt samarbete

1.4.1. Arabförbundet

EU och Arabförbundet fortsatte under 2014 sitt nära samarbete.

Det tredje mötet mellan de båda organisationernas utrikesministrar ägde rum i Aten den 11 juni 2014. I den ministerförklaring som antogs berördes både övergripande frågor (mänskliga rättigheter, tolerans, terrorism) och politiska frågor (fredsprocessen i Mellanöstern, Syrien, Libyen). Förbindelserna mellan de båda organisationerna förstärktes genom inrättandet av den strategiska dialogen, vilken syftar till att skapa ett regelbundet och institutionaliserat utbyte avseende politiska och säkerhetsrelaterade frågor, bland annat krishantering, humanitärt bistånd, terrorismbekämpning, gränsöverskridande organiserad brottslighet och massförstörelsevapen. Även en näringslivsdialog inleddes liksom samarbete på vissa andra områden kopplade till genomförandet av det gemensamma arbetsprogrammet.

Kontakterna mellan högre tjänstemän från båda organisationerna intensifierades. Vidare hölls fyra möten mellan högre tjänstemän (SOM), i Kairo (februari), Malta (maj), Aten (juni) och Kairo (november), och Kuspambassadörerna besökte Kairo tillsammans med EU:s samordnare för kampen mot terrorism i december.

Genomförandet av EU:s och Arabförbundets gemensamma arbetsprogram fortsatte, med verksamhet på områdena mänskliga rättigheter, valobservation, kvinnors egenmakt och energi. Dessutom hölls seminarier för diplomater på lägre nivå eller mellannivå från Arabförbundets generalsekretariat.

1.4.2. Islamiska samarbetsorganisationen (OIC)

OIC:s nye generalsekreterare, Iyad Madani från Saudiarabien, tillträdde i januari 2014. Samråd på hög nivå mellan OIC och EU ägde rum i Bryssel i september och organisationerna enades om att nå en samsyn för partnerskap inom olika samarbetsområden, bland annat en dialog mellan den muslimska världen och EU, skydd av muslimska minoriteter i EU, terrorismbekämpning, säkerhet, radikalism, islamofobi och andra utmaningar som båda organisationer kan komma att ställas inför i framtiden. I november besökte en delegation från OIC:s oberoende människorättskommission för första gången EU:s institutioner för att diskutera människorättsrelaterade ämnen.

Partnerskapet mellan OIC och EU syftar till att generera ett brett samarbete, från dialogen mellan olika religioner till ekonomiska och politiska frågor. Kontakterna har hittills visat sig vara en god väg mot bättre ömsesidig förståelse.

1.4.3. Unionen för Medelhavsområdet

Institutionaliseringen av unionen för Medelhavsområdet (nedan kallad *UfM*) och dess funktionssätt befastes under det delade ordförandeskapet mellan EU och Jordanien. UfM är fortfarande ett unikt forum bestående av 43 partner¹, som erbjuder en gemensam plattform för samordning av initiativ och samarbete inom sektoriell verksamhet, anordnande av dialoger på ministernivå och främjande av projekt som syftar till att stärka den ekonomiska integrationen mellan Europa och Medelhavsområdet.

Tre ministermöten inom ramen för UfM hölls under 2014: om industriellt samarbete (februari), om miljö och klimatförändringar (maj) och om den digitala ekonomin (september). UfM höll också sex möten mellan högre tjänstemän (SOM): tre i Bryssel (februari, juni och september), två i Barcelona (april och december) och ett i Neapel (oktober).

2. Ryssland, det östra grannskapet och Centralasien

2.1. Ryska federationen

EU:s förbindelser med Ryssland under 2014 dominerades av Rysslands olagliga annektering av Krim och fortsatta destabilisering av Ukraina, inbegripet ryska styrkors våldshandlingar på ukrainsk mark och Rysslands fortsatta stöd till separatister.

Det 32:a toppmötet mellan EU och Ryssland ägde rum i begränsat format i Bryssel den 28 januari med fokus på Ukraina och det östliga partnerskapet. President Vladimir Putin framhöll vid detta tillfälle att Ryssland inte såg något principiellt problem med det östliga partnerskapet men att man med oro såg på de konsekvenser för den ryska ekonomin som det djupgående och breda frihandelsområdet mellan EU och Ukraina skulle kunna innebära. Man enades om att hålla tekniska samråd för att förklara hur EU:s associeringsavtal med flera andra partnerländer i det östliga partnerskapet skulle komma att gynna alla partner, inklusive Ryssland. Vid toppmötet diskuterades också den gemensamma visionen om ett gemensamt ekonomiskt område från Lissabon till Vladivostok som skulle kunna vara till hjälp för att överbrygga nuvarande skillnader, under förutsättning att parterna först kan enas om ett nytt avtal mellan EU och Ryssland, bättre efterleva åtaganden gentemot WTO och andra åtaganden och mer konstruktivt samarbete i vårt gemensamma närområde. Ett gemensamt uttalande om kampen mot terrorism antogs den 28 januari 2014.⁹

Med anledning av Ryska federationens olagliga annektering av Krim och Sevastopol efter den ryska militära operationen på Krim, beslutade Europeiska rådet i mars att steg för steg införa restriktiva åtgärder (bl.a. viseringsförbud och frysning av tillgångar) mot vissa ryska och ukrainska personer som bar ansvar för kränkningen av Ukrainas suveränitet och territoriella integritet.

Förhandlingarna om ett nytt avtal och viseringsdialogen avbröts, liksom förberedelserna inför det toppmöte som var planerat till juni.¹⁰

Dessvärre hörsammade inte Ryssland EU:s upprepade uppmaningar om att stoppa upptrappningen samt destabiliseringen av östra Ukraina genom inflödet av vapen, utrustning och "frivilliga", vilket gav bränsle åt konflikten, skapade den ram i vilken tragedin med flyg MH17 inträffade i juli och kulminerade i augusti med direkt involvering av ryska militära tillgångar och styrkor i konflikten.

⁹ http://eu-un.europa.eu/articles/en/article_14531_en.htm

¹⁰ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/141372.pdf
http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/141707.pdf

Med anledning av Europeiska rådets slutsatser av den 16 juli och den 30 augusti och ett uttalande av den 11 september¹¹ vidtogs sektorsvisa restriktiva åtgärder mot Ryssland på områden såsom tillträde till kapitalmarknaderna, försvar, varor med dubbla användningsområden och känslig teknik, bland annat inom energisektorn.

Vidare avbröts flera samarbetsprogram mellan EU och Ryssland. Europeiska investeringsbanken och Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling avbröt också undertecknandet av nya finansieringsinsatser i Ryssland. Vid slutet av året omfattade förteckningen över ryska och ukrainska personer och enheter som är föremål för reseförbud och tillgångsfrysning 132 personer, bland annat personer som gett stöd till eller gynnat ryska beslutsfattare, samt 28 enheter.

Ryssland vidtog motåtgärder inbegripet ett importförbud mot vissa livsmedelsprodukter från EU och flera länder utanför EU och belade också bl.a. företrädare för flera medlemsstater och ledamöter av Europaparlamentet med reseförbud utan att specificera vilka detta gäller.

¹¹ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/143990.pdf
http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/EN/foraff/144868.pdf

Trepartssamtal mellan EU, Ryssland och Ukraina om gasleveranser och priser inleddes för att förhindra avbrott i gasförsörjningen till och gastransiteringen genom Ukraina. Efter en rad samtal om dessa frågor medlade EU den 30 oktober fram ett avtal mellan Ryssland och Ukraina som möjliggjorde fortsatta gasleveranser fram till och med slutet av mars 2015. Bland de viktigaste inslagen fanns reglerandet av den ukrainska gasskulden baserat på ett preliminärt pris där det slutgiltiga priset/skulden skulle fastställas genom ett pågående skiljedomsförfarande, samt överenskommelsen om villkoren för nya gasleveranser. Dessutom samarbetade Europeiska kommissionen med internationella finansinstitut för att säkerställa att Ukraina hade nödvändiga finansiella medel för att infria sin del av avtalet. Parterna enades också om att sörja för säker gastransitering genom Ukraina till Europeiska unionen. Efter att ha påstått att motstånd funnits från EU förklarade Ryssland i december att *Southstream*-projektet avbryts. Projektet skulle ha lett gasleveranser till EU via Bulgarien och Serbien, genom Ukraina som ett transitland. En alternativ rörledning genom Turkiet föreslogs under president Putins besök i Ankara, med syftet att överföra rysk gas till EU med Grekland som införselställe.

Sedan november 2013 har kommissionen deltagit i en bilateral samrådsprocess med Ryssland – i juni 2014 utvidgad till att inkludera Ukraina – om det djupgående och omfattande frihandelsområdet. Omkring tio möten har ägt rum på politisk och teknisk nivå för att behandla de problem som Ryssland tagit upp (tariffer, sanitära och fytosanitära åtgärder, tekniska handelshinder, energi och tullar) avseende det djupgående och omfattande frihandelsområdets påverkan på den ryska ekonomin.

Vid ett ministermöte den 12 september 2014 nåddes en överenskommelse om att skjuta upp den provisoriska tillämpningen av det djupgående och omfattande frihandelsavtalet och utöka EU:s autonoma handelsåtgärder till förmån för Ukraina fram till slutet av 2015. Ryssland bibehåller å sin sida handelsförmånerna för Ukraina inom ramen för frihandelsavtalet för Oberoende staters samvælde.

EU välkomnade Minskavtalen från september som man enats om inom ramen för trepartsgruppen som ett steg i riktning mot en hållbar politisk lösning på krisen, som måste bygga på respekt för Ukrainas självständighet, suveränitet och territoriella integritet.

Trots de ogynnsamma omständigheterna förblev kommunikationskanalerna mellan EU och Ryssland öppna och den politiska dialogen fortsatte under 2014 om frågor högt upp på EU:s utrikespolitiska dagordning, som Syrien, Iran, Mellanöstern i vidare bemärkelse och Afghanistan. EU fortsatte också att samarbeta med Ryssland i globala frågor som kampen mot terrorism, icke-spridning av massförstörelsevapen, organiserad brottslighet, olaglig handel samt energiförsörjning.

Människorättssituationen var fortsatt en källa till djup oro under 2014 och den kännetecknades av ytterligare steg mot att begränsa pressfriheten och det civila samhällets verksamhet, i synnerhet på internet, samt för att minska oppositionens handlingsförmåga, t.ex. genom försöken att upplösa icke-statliga organisationer på grundval av förvaltningsrättsliga beslut eller domstolsavgöranden.¹² EU vädrade sin oro på denna punkt både offentligt och i den politiska dialogen¹³. De halvårsvisa människorättssamråden mellan EU och Ryssland hölls inte under 2014.

2.2. Det östliga partnerskapet: multilaterala förbindelser

I och med den nya geopolitiska kontext som gjort sig gällande sedan februari 2014 kom de principer som utarbetats efter det kalla kriget och som återspeglas i Parisstadgan 1990 att ifrågasättas. Ryska väpnade styrkors våldshandlingar på ukrainsk mark och andra åtgärder från Rysslands sida gentemot partnerländer och till och med EU-medlemsstater var en prövning för det östliga partnerskapets styrka och återhämtningsförmåga såväl som vår beslutsamhet att fortsätta framåt tillsammans.

¹² EU:s uttalande av den 22 oktober om föreningsfrihet och yttrandefrihet i Ryska federationen:
http://eeas.europa.eu/delegations/council_europe/press_corner/all_news/news/2014/20141022_en.htm,

Europaparlamentets resolution av den 23 oktober 2014 om upplösning av den icke-statliga organisationen Memorial i Ryssland 2014/2903(RSP):
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=EN&reference=P8-TA-2014-0039>

¹³ Europaparlamentet antog den 2 april en rekommendation till rådet om att införa gemensamma visumrestriktioner för ryska tjänstemän som är inblandade i fallet Sergej Magnitskij (2014/2016(INI)) P7_TA(2014)0258.
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2014-0258+0+DOC+XML+V0//EN&language=EN>

Det östliga partnerskapet fortsatte att göra framsteg efter toppmötet i Vilnius i november 2013. Under 2014 undertecknades de mest ambitiösa avtalen med tredjeländer (anslutningsavtal/djupgående och övergripande frihandelsavtal), mellan EU och Georgien, Moldavien och Ukraina. Alla tre avtalen börjar tillämpas provisoriskt i år. När det gäller Ukraina sköts den provisoriska tillämpningen av avtalets avdelning om handel och handelsrelaterade frågor upp till januari 2016, liksom upprättandet av ett frihandelsområde.

Vad gäller GSFP trädde ramavtalet med Georgien om deltagande i EU:s krishanteringsinsatser i kraft i mars. Stora framsteg gjordes på området för viseringsliberalisering med Moldavien, med ikraftträdandet av systemet för viseringsfrihet i april.

Avtalet om förenklade viseringsförfaranden och återtagandavtalet trädde den 1 januari 2014 i kraft mellan EU och Armenien och den 1 september mellan EU och Azerbajdzjan. Båda länderna kunde börja åtnjuta fördelarna med avtalen. EU inledde förhandlingar med Vitryssland om ett avtal om förenklade viseringsförfaranden.

Samtidigt fortsatte det understödjande arbetet med multilaterala plattformar, genom vilka partnerländer kan få hjälp med att driva på sina reformer. Aktiva bidrag, stöd och expertkunskaper för seminarier och utbildningsprogram erbjöds av partnerländer, EU:s medlemsstater, EU:s institutioner och internationella organisationer. Internationella finansinstitut tillhandahöll också bistånd via olika kanaler.

Under 2014 var verksamheten på den multilaterala plattformen för demokrati, gott styre och stabilitet i huvudsak inriktad på samarbete på området för GSFP, reformer av offentlig förvaltning, korruptionsbekämpning, asyl och migration, förbättring av rättsväsendets funktionssätt och trygg förvaltning av statsgränserna (integrerad gränsförvaltning). Genomförandet av plattformens verksamhet stöddes av Europarådet genom ett arrangemang som omfattar verksamhet avseende rättsliga reformer, korruptionsbekämpning och samarbete mot it-brottslighet.

Panelen för samarbete avseende GSFP fortsatte att dra nytta av sin stora synlighet vis-à-vis europeiska partnerländer. Under 2014 var GSFP-panelmötena inriktade på säkerhets- och försvarsfrågor och man deltog i verksamhet och projekt i samarbete med Europeiska säkerhets- och försvarsakademin, utrikestjänsten, Europeiska kommissionens avdelningar och vissa EU-medlemsstater. Fler än ett dussin projekt innehöll gemensamma GSFP-kurser och utbildningsprogram för tjänstemän från partnerländer och medlemsstaterna om krishanteringskapacitetsutveckling, olika workshoppar bland annat om EU:s stridsgrupper, ett gemensamt fältbesök hos Europeiska unionens övervakningsuppdrag i Georgien, översiktskurser om GSFP organiserade i partnerländer, informationsmöten om integrering av människorätts- och genusfrågor i GSFP-uppdragen samt utåtriktade konferenser tillsammans med det civila samhället.

På området integrerad gränsförvaltning fortsatte genomförandet av projekt inom ramen för flaggskeppsinitiativet att uppnå målen för det östliga partnerskapet, dvs. att öka säkerheten och effektiviteten vid gränskontroller och förbättra den övergripande effektiviteten inom partnerländernas gränsorgan och bland tulltjänstemän. Frontex nya kapacitetssuppleveringsprogram inleddes. Det syftar till att bistå partner i denna strävan.

Flaggskeppsinitiativet för förebyggande, beredskap och insatser vid naturkatastrofer och katastrofer som orsakats av människor (nedan kallat *PPRD*) fortsatte att stödja uppbyggnaden av de deltagande ländernas kapacitet för förebyggande, beredskap och insatser vid katastrofer på lokal, nationell och regional nivå. Genomförandet av den "elektroniska riskatlasen" pågår i varje land. En andra fas av *PPRD*-projektet inleddes i november 2014 i syfte att ytterligare stärka partnerländernas civilskyddskapacitet för förebyggande, beredskap och insatser samt att successivt föra partnerländerna närmre EU:s civila skyddsmekanism.

Vid den fjärde informella dialogen i det östliga partnerskapet, som hölls i Baku den 11–12 september med energi som en sektorkomponent, kunde utrikesministrarna diskutera utrikespolitiska frågor av gemensamt intresse: det vidare grannskapets inverkan på det östliga partnerskapet, Iran, fredsprocessen i Mellanöstern och FN:s generalförsamlings prioriteringar med särskilt fokus på den så kallade Islamiska staten.

2.3. Svartahavssynergien

Under 2014 fortsatte det regionala samarbetet för framsteg i Svartahavsområdet när det gäller sådant sektoriellt samarbete som miljön, havs- och fiskefrågor, forskning och innovation, gränsöverskridande samarbete och det civila samhället.

2014 företog utrikestjänsten och kommissionen en översyn av Svartahavssynergien avsedd att framhäva framstegen i samarbetet i Svartahavsregionen under de senaste fem åren och presentera frågor som kommer att påverka den framtida utvecklingen av synergien. Översynen visade den praktiska nyttan genom konkreta projekt, potentialen och mervärdet med denna regionalpolitiska EU-strategi.

2.4. Det östliga partnerskapet: bilaterala förbindelser

2.4.1. Ukraina

EU har noga följt den politiska situationen i Ukraina och har varit djupt engagerat i att söka en lösning på den kris som uppstod efter månader av folkliga protester till följd av den ukrainska regeringens beslut 2013 att avbryta förberedelserna för att underteckna associeringsavtalet vid toppmötet för det östliga partnerskapet i Vilnius.

Den höga representanten/vice ordföranden och kommissionsledamoten med ansvar för utvidgning och grannskapspolitik besökte Kiev vid flera tillfällen under 2014, i likhet med utrikesministrar från många EU-länder och ledamöter av Europaparlamentet, i en nära nog kontinuerlig manifestation av engagemanget. Vid möten med myndigheter, oppositionsledare och företrädare för det civila samhället har EU:s ansträngningar varit inriktade på att underlätta dialogen och ge stöd i ansträngningarna att stabilisera den politiska situationen.

Rådet underströk den 10 februari 2014 sin oro, framförallt över rapporterade överträdelser av de mänskliga rättigheterna och våldshandlingar, kränkningar och försvunna personer, och förklarade sig berett att snabbt reagera på varje försämring av läget på fältet. Den ständiga representanten sammankallade ett extra möte i rådet den 20 februari 2014 där EU mot bakgrund av det förvärrade läget först och främst beslutade att införa riktade sanktioner. Följaktligen antog rådet den 5 mars sanktioner som var inriktade på frysning och återvinning av förskingrade ukrainska statliga medel.

Vid ett andra extra möte den 3 mars 2014 fördömde rådet de ryska väpnade styrkornas klara och tydliga kränkning av Ukrainas suveränitet och territoriella integritet genom aggressiv verksamhet, liksom det tillstånd som den 1 mars gavs av Rysslands federala råd att sätta in väpnade styrkor på ukrainskt territorium. EU uppmanade Ryssland att omedelbart dra tillbaka sina väpnade styrkor till de områden där de är permanent stationerade i enlighet med avtalet om status och villkor för Svartahavsflottans stationering på Ukrainas territorium från 1997. EU lovordade också de återhållsamma reaktionerna från Ukrainas sida. Rådet beslutade att avbryta de bilaterala samtalen med Ryska federationen avseende viseringsfrågor och diskussioner om ett nytt avtal (mellan EU och Ryssland) samt förberedelserna inför deltagandet vid G8-mötet i Sotji.

I ett uttalande från stats- och regeringscheferna från ett extra möte den 6 mars underströk EU att en lösning på krisen måste nås genom förhandlingar mellan den ukrainska och den ryska regeringen, inbegripet genom potentiella multilaterala mekanismer och angav tre steg för åtgärder om Rysslands destabiliserande åtgärder fortsätter.

I avsaknad av ryska nedtrappningsansatser antog EU den 17 mars restriktiva åtgärder mot personer ansvariga för åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende samt för personer och enheter som har samröre med dem. Mot bakgrund av den negativa utvecklingen av säkerhetssituationen på fältet utvidgades flera gånger förteckningen över personer och enheter som är föremål för restriktiva åtgärder samt skälen för deras uppförande på förteckningen.

Europeiska rådet fördömde vidare vid sitt möte den 20 mars 2014 Ryska federationens olagliga annektering av Krim och Sevastopol. I linje med EU:s politiska hållning att inte erkänna den olagliga annekteringen, i enlighet med Europeiska rådets slutsatser av den 20 mars 2014, har EU under 2014 vidtagit en rad åtgärder till stöd för denna ståndpunkt, inbegripet restriktiva åtgärder.

Efter ett möte i rådet den 14 april fördömde EU de åtgärder som vidtagits av beväpnade personer i städer i östra Ukraina och uppmanade Ryssland att ta avstånd från de lagstridiga handlingarna i östra Ukraina och dra tillbaka sina trupper från den ukrainska gränsen.

I sina slutsatser av den 12 maj konstaterade rådet att de tragiska händelserna i Odessa den 2 maj då många människor dödades och skadades måste utredas grundligt och alla ansvariga ställas inför rätta. Rådet uppmanar Europarådets internationella rådgivande panel att låta bevaka denna utredning för att se till att den blir oberoende och transparent.

Mot bakgrund av fortsatt våld i östra Ukraina uppmanade rådet den 23 juni alla parter att godkänna och respektera en vapenvila och uppmanade Ryssland till att stödja fredsplanen och vidta åtgärder för att stoppa flödet av illegala stridande och vapen samt illegal utrustning över gränsen in i Ukraina samt till att använda sitt inflytande över separatister för att stoppa våldet och förmå dem att lägga ned sina vapen. Rådet uttryckte också oro över det snabbt försämrade människorättsläget och humanitära läget i östra Ukraina och på Krim.

Som en konsekvens av Europeiska rådets slutsatser av den 16 juli och 30 augusti vidtogs sektorsvisa restriktiva åtgärder mot Ryssland – mot bakgrund av rysk verksamhet som destabiliserat situationen i Ukraina – på områden såsom tillträde till kapitalmarknader, försvar, varor med dubbla användningsområden och viss känslig teknik för oljesektorn.

Åtgärderna var en reaktion på det ökade inflödet av stridande och vapen i östra Ukraina från Ryska federationens territorium och de allt hårdare striderna, med nedskjutningen av Malaysian Airlines flyg MH17 över Donetsk där nästan 300 människor miste livet. Dessutom skärpte rådet den 15 december och Europeiska rådet den 18 december ytterligare unionens politiska hållning att inte erkänna den olagliga annekteringen av Krim och Sevastopol.

Intensiva politiska dialoger fördes på hög nivå under 2014, och såväl den höga representanten/vice ordföranden som kommissionsledamoten med ansvar för utvidgning och grannskapspolitik reste till Kiev medan de folkliga protesterna pågick i början av året och efter regeringsskiftet. Den 13 maj ägde ett gemensamt möte mellan Europeiska kommissionen och Ukrainas ministerråd rum. EU deltog i möten med målsättningen att få till stånd en hållbar politisk lösning på konflikten i östra Ukraina, bland annat i Genève i april, i Minsk i augusti och i Milano i oktober. Den 15 augusti meddelade rådet att EU aktivt skulle stödja alla slags möten som kan skapa nytt politiskt incitament. I detta sammanhang välkomnade EU Minskavtalen i september, om vilka man enats inom ramen för trepartsgruppen för Ukraina, som ett steg i riktning mot en hållbar politisk lösning på krisen som måste bygga på respekt för Ukrainas självständighet, suveränitet och territoriella integritet. EU har också stött och lovordat det arbete som åstadkommits av andra internationella aktörer som medverkat i försöken att finna en långsiktig politisk lösning av krisen i och omkring Ukraina (OSSE, Europarådet och FN). Det har gett kraftfullt stöd till OSSE:s särskilda övervakningsuppdrag som är OSSE:s största insats på fältet under senare år.

EU anser att anordnandet av "president- och parlamentsval" i "Folkrepublikerna" Donetsk och Lugansk den 2 november, utanför den ukrainska rättsliga ramen och i strid med Minskavtalens bokstav och anda, är olagligt och illegitimt och betonar att man inte kommer att erkänna dessa val. I detta sammanhang beslutade EU att skärpa sina restriktiva åtgärder mot separatister verksamma i östra Ukraina, i enlighet med rådets begäran den 17 november.

EU och dess medlemsstater chockades och blev djupt bedrövade över nedskjutningen av Malaysian Airlines flyg MH17 i Donetsk den 17 juli och krävde att de skyldiga skulle hållas ansvariga och ställas inför rätta. EU uppmanade enträget Ryssland att aktivt använda sitt inflytande över olagliga väpnade grupper för att ge fullt tillträde till platsen och samarbeta kring återförandet av kvarlevor och tillhörigheter samt med den oberoende utredningen.

I samband med ett extra toppmöte undertecknades den 21 mars de politiska bestämmelserna i associeringsavtalet mellan EU och Ukraina. Den 27 juni undertecknades de återstående delarna av det djupgående och omfattande frihandelsavtalet. Europaparlamentet gav sitt godkännande den 17 september, samma dag som associeringsavtalet ratificerades i Ukrainas parlament vilket möjliggjorde provisorisk tillämpning av de relevanta delarna av associeringsavtalet från och med den 1 november. Den 29 september beslutade rådet att skjuta upp den provisoriska tillämpningen av avtalets avdelning om handel och handelsrelaterade frågor, inbegripet upprättandet av ett frihandelsområde, till den 1 januari 2016. Det första associeringsrådet EU–Ukraina inom ramen för det nya associeringsavtalet ägde rum den 15 december 2014. Associeringsrådet bekräftade det gemensamma målet att bygga en demokratisk, stabil och välmående stat. Vid den ständiga representantens/vice ordförandens besök i Kiev i mitten av december betonades också vikten av EU:s och Ukrainas samarbete om reformagendan för Ukraina.

EU underströk under 2014 konsekvent behovet av att påskynda genomförandet av reformer i Ukraina. EU och dess medlemsstater förklarar sig vara redo att ytterligare underlätta och stödja reformprocessen i Ukraina tillsammans med övriga givare i enlighet med IMF:s villkor. I sina slutsatser av den 17 november efterlyste rådet att ett brett nationellt samförstånd skulle sökas i syfte att intensifiera de välbehövliga politiska och ekonomiska reformerna i Ukraina, inklusive konstitutionella reformer, decentralisering, reform av rättsväsendet, brottsbekämpning, korruptionsbekämpning, tryggnad av rättigheterna för personer som tillhör nationella minoriteter samt reformer inom energisektorn. Dessa reformer är att vara avgörande för att återställa förtroendet och insynen i företagssektorn.

Ukrainska myndigheter fortsätter att genomföra reformer trots det svåra säkerhetsläget. Vallagstiftningen förbättrades men behovet av en övergripande reform på detta område kvarstår. Det tidigare lagda presidentval som med EU:s fulla stöd hölls i Ukraina den 25 maj kännetecknades, enligt OSSE/kontoret för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter, av ett högt valdeltagande och fast beslutsamhet från de ukrainska myndigheternas sida att genuint utöva demokrati, i linje med internationella åtaganden och med respekt för grundläggande friheter, trots den i säkerhetsmässigt avseende fientliga miljön i två östliga regioner. De tidigare lagda parlamentsvalen i oktober välkomnades av EU som ett viktigt steg i Ukrainas strävanden att befästa den demokratiska utvecklingen av landet, i överensstämmelse med landets internationella åtaganden.

Under året nådde Ukraina upp till riktmärkena för den första fasen av genomförandet av handlingsplanen för viseringsliberalisering och gick därmed vidare in i nästa fas.

EU är fast beslutet att stödja reformprocessen i Ukraina och i mars godkände unionen ett stödpaket till Ukraina värt 11 miljarder för de kommande åren. Ett belopp på 1,6 miljarder euro hade redan betalats ut under året i form av lån och bidrag från eller avsatta från budgeten, utöver de 1,8 miljarder euro som beviljades 2014 av Europeiska investeringsbanken (EIB) och Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling (EBRD). Som en reaktion på krisen ställde EU 10 miljoner euro till förfogande inom ramen för instrumentet som bidrar till stabilitet och fred för oförutsedda behov avseende valobservation, den kritiska uppgiften att övervaka situationen på fältet och det viktiga strävandet efter en dialogprocess avseende nyckelreformer.

Mer än 1 miljon ukrainare har registrerats som internflyktingar. Som svar på den försämrade situationen för den del av civilbefolkningen som drabbats av konflikten mobiliserade EU över 32,5 miljoner euro under 2014 i stöd ämnat åt vinterförberedelser, befolkningens humanitära behov, fredsbyggande insatser och snabb återhämtning. I sina slutsatser av den 17 november framhöll rådet nödvändigheten av att fortsätta att mobilisera europeiskt och internationellt bistånd.

Stödgruppen för Ukraina inrättades den 10 april som ett led i EU:s åtagande att stödja Ukraina på dess reformväg. Den 23 juni godkände rådet konceptet för ett GSFP-uppdrag för att bistå Ukraina med att reformera den civila säkerhetssektorn, bland annat polisen och rättsstaten. GSFP-uppdraget (Europeiska unionens rådgivande uppdrag för reform av den civila säkerhetssektorn i Ukraina) inleddes officiellt den 1 december 2014.

2.4.2. Vitryssland

Under hela 2014 framhöll EU konsekvent åter sitt kritiska engagemang vad gäller förbindelserna med Vitryssland, bland annat via dialog och deltagande i det östliga partnerskapet. EU har erinrat om att utvecklingen av de bilaterala förbindelserna inom ramen för det östliga partnerskapet är avhängig av de framsteg som Vitryssland gör när det gäller respekten för demokratiska principer, rättsstatsprincipen och de mänskliga rättigheterna. EU upprepade sin beredvillighet att hjälpa Vitryssland med att uppfylla sina skyldigheter i detta avseende.

Vitryssland tog under 2014 ett antal steg i rätt riktning: frigivningen av den högt uppsatta politiska fången Ales Bjajatski, aktivt deltagande i det multilaterala spåret i det östliga partnerskapet, intensiva samråd med EU om moderniseringsfrågor, anordnande av flera seminarier där det civila samhället deltog, förbättrade förbindelser med diplomatkåren i Minsk, inledande av förhandlingar om förenklade viseringsförfaranden och återtagandeavtal med EU samt ett intresse av att inleda förhandlingar om ett partnerskap för rörlighet. Vitryssland intog också en konstruktiv hållning vad gäller utvecklingen i Ukraina och situationen i regionen, särskilt genom att stå som värd för de samtal som resulterade i att Minskavtalen undertecknades. Detta inbegrep konkreta steg för att stabilisera Ukraina, Republiken Moldavien och Georgien såväl ekonomiskt som politiskt.

Alla dessa steg bidrog till att skapa en mer positiv atmosfär mellan EU och Vitryssland.

Som en reaktion på Vitrysslands positiva steg tog EU fram en förteckning över möjliga ytterligare konkreta åtgärder som unionen kan vidta för att fördjupa sitt kritiska engagemang i förbindelserna med Vitryssland (diskussionerna om förteckningen inleddes i rådet i december 2014).

Under 2014 uttryckte EU vid en rad tillfällen sin starka oro över att mänskliga rättigheter, rättsstatsprincipen och demokratiska principer inte respekteras. I detta sammanhang gjorde den höga representanten särskilda uttalanden där hon beklagade att tre nya dödsdomar verkstälts i Vitryssland. Vid sina kontakter med motparter i den vitryska förvaltningen har EU kontinuerligt framhållit betydelsen av att alla politiska fångar släpps och rehabiliteras och också farhågorna om fall av trakasserier mot människorättsförsvarare och aktivister från det civila samhället och oppositionen. EU var medförslagsställare till resolutionen vid FN:s råd för mänskliga rättigheter genom vilken uppdraget för den särskilda rapportören när det gäller människorättssituationen i Vitryssland förlängdes med ytterligare ett år.

Efter en årlig översyn förlängde rådet den 30 oktober EU:s restriktiva åtgärder mot Vitryssland (till och med den 31 oktober 2015). I översynen uppdaterades förteckningen över personer och enheter som omfattades, eftersom rådet inte längre ansåg att det fanns skäl att ha kvar restriktioner mot ett antal personer och enheter. Totalt omfattades 201 personer av sanktionerna, och 18 enheter hade alltså sina tillgångar frysta. Inga nya namn fördes upp på förteckningen.

I januari 2014 inleddes förhandlingar om avtal om förenklade viseringsförfaranden och återtagande. Vitryssland angav att målet var att underteckna dessa avtal vid nästa toppmöte för det östliga partnerskapet i Riga 2015. Två förhandlingsrundor genomfördes under 2014.

I januari 2014 enades Europeiska utrikestjänsten och Vitrysslands utrikesministerium om att inleda en övergångsfas för samråd om frågor som avser modernisering. Målet med övergångsfasen är att fastställa den bästa formen för framtida samarbete mellan EU och den vitryska regeringen om moderniseringsfrågor (angivna i förklaringen från det östliga partnerskapets toppmöte i Vilnius).¹⁴ Under fyra samrådsrundor har i princip alla ämnen behandlats och samråden bör vara avslutade under 2015. Vitryssland är angeläget om att erhålla vägledning och kunskapsöverföring från EU avseende alla avhandlade områden och är intresserat av konkret stöd för projekt.

2.4.3. Republiken Moldavien

Förbindelserna mellan EU och Republiken Moldavien fördjupades väsentligt under 2014. Två historiska milstolpar var ikraftträdandet av systemet för viseringsfrihet den 28 april 2014 och undertecknandet av det heltäckande nya associeringsavtalet, inbegripet ett djupgående och omfattande frihandelsområde, den 27 juni 2014. Republiken Moldavien spillde ingen tid med sin ratificering av avtalet (den 2 juli) och den 1 september började stora delar av avtalet, inklusive avtalet om ett djupgående och omfattande frihandelsområde, att tillämpas provisoriskt. Medlemsstaternas ratificering pågår för närvarande, och Europaparlamentet har, genom en resolution som inte avser lagstiftning som godkändes den 13 november, gett sitt godkännande till ingåendet.

Avtalets institutionella strukturer blev operativa vid årets slut och ett första associeringsråd planerades till första kvartalet 2015. Fokus i de bilaterala förbindelserna den närmaste tiden bör ligga på genomförandet av avtalet, något som kräver betydande reformer och rättslig tillnärmning till EU:s regelverk från Republiken Moldavien. En associeringsagenda som anger reformprioriteringarna antogs i juni.

¹⁴ Följande moderniseringsområden fastställdes under övergångsfasen inom ramen för EU–Vitryssland-samarbetet: 1) Främjande av handel och investeringar. 2) Ekonomisk styrning. 3) Privatisering och företagsutveckling. 4) Sociala reformer. 5) Sektorerna utbildning, energi, transport, miljö och regional utveckling. 6) Förbättring av rättssystemet, valreformer, skydd av de mänskliga rättigheterna.

Ett omfattande och regelbundet engagemang fortsatte under 2014, med besök av Europeiska rådets ordförande Herman Van Rompuy i maj och kommissionens ordförande José Manuel Barroso i juni. Ett möte mellan EU-kommissionsledamöter och Republiken Moldavien – det första i sitt slag – ägde rum i maj, liksom två möten med Republiken Moldaviens grupp för europeiska åtgärder (i februari och September).

Kommissionsledamot Johannes Hahn beslutade att besöka Chisinau den 6 november, och detta blev därmed hans första utlandsbesök som ny kommissionsledamot med ansvar för den europeiska grannskapspolitiken och utvidgningsförhandlingarna.

Landet fortsatte reformarbetet även om vissa förseningar kunde konstateras, särskilt under perioden före valen, på nyckelområden såsom reform av rättsväsendet och framförallt reformen av åklagarmyndigheten. Parlamentsval hölls den 30 november och det bedömdes av internationella observatörer som fritt och rättvist, trots att uteslutningen av ett politiskt parti några få dagar före valdagen väckte vissa betänkligheter.

Som en konsekvens av undertecknandet av associeringsavtalet har Ryssland ökat omfattningen av ekonomiska vedergällningsåtgärder riktade mot import från Republiken Moldavien, såsom förbud mot kött och frukt. EU hade redan tagit bort importkvoterna för vin den 1 januari 2014 till följd av det ryska förbudet mot moldaviskt vin från september 2013.

I samband med förbuden som infördes i juli 2014 anhöll Republiken Moldavien om utökat tillträde till EU:s marknad (utöver det som redan beviljats genom det djupgående och omfattande frihandelsavtalet). Europeiska kommissionen föreslog den 1 september att ytterligare tullfrihet skulle beviljas för äpplen, plommon och bordsdruvor från Republiken Moldavien. Den tullfria importkvoten började gälla den 30 december.

Under 2014 mottog Republiken Moldavien ett "mer för mer"-stöd på 30 miljoner euro för genomförandet av det djupgående och omfattande frihandelsavtalet, utöver bilateralt budgetstöd på 101 miljoner euro.

Det bilaterala stödet var under 2014 inriktat på stöd till jordbruk och landsbygdsutveckling samt reformer av finanspolitiken. Valet av sektorer ligger i linje med den gemensamma stödramen till Moldavien, dvs. det fleråriga programplaneringsdokument som antogs i juni 2014. Vid sitt besök i Chisinau i november undertecknade kommissionsledamot Johannes Hahn ett samförståndsavtal med regeringen i Chisinau, baserat på de prioriteringar och anslag som angetts i den gemensamma stödramen.

Betydande ansträngningar och resurser fortsatte att avdelas för att genomföra de avtal som under de senaste åren ingåtts mellan EU och Moldavien på områdena luftfart, jordbruk, civilskydd, deltagande i EU-byråer och EU-program och i GSFP-insatser.

EU fortsatte sitt engagemang inom förtroendeskapande och i processen för att nå en lösning mellan Moldavien och dess utbrytarregion Transnistrien. 5+2-samtalen om en lösning på konflikten har dock kört fast, efter att förhandlingarna vid tre tillfällen ställdes in på begäran av de transnistriska företrädarna. Endast två samtal ägde rum i detta format under 2014 (i februari och i juni) och de fortsatte att fokusera på de tekniska snarare än på de politiska aspekterna av konfliktlösningsprocessen.

Europeiska unionens gränsövervakningsuppdrag för Moldavien och Ukraina fortsatte sitt arbete med att bistå, utbilda och ge rådgivning till de två ländernas gräns- och tullförvaltningar och därigenom stärka deras kapacitet att hantera tullbedrägerier, upptäcka fall av människosmuggling och människohandel samt utföra effektiva gräns- och tullkontroller liksom gränsövervakning.

2.4.4. Georgien

Förbindelserna mellan EU och Georgien var mycket täta under 2014 och inbegrep rekordmånga högnivåmöten: Georgiens premiärminister Irakli Gharibasjvili besökte Bryssel för första gången den 3–4 februari 2014. Premiärministern återvände till staden den 21 maj för den georgiska regeringens möte med kommissionskollegiet, då med kommissionens ordförande José Manuel Barroso som ordförande, och ytterligare en gång den 27 juni för undertecknandet av associeringsavtalet/det djupgående och omfattande frihandelsavtalet samt den 17 november för det första associeringsrådet EU–Georgien. Europeiska rådets ordförande Herman Van Rompuy besökte Georgien den 14 maj och Europeiska kommissionens ordförande José Manuel Barroso kom till landet den 12–13 juni. Kommissionsledamot Štefan Füle besökte Georgien den 3–4 mars och den 18 juli och kommissionsledamot Günther Oettinger besökte landet den 20 februari. Vidare ägde forumet för det civila samhället inom det östliga partnerskapet rum den 20–21 november i Batumi.

Undertecknandet av associeringsavtalet/det djupgående och omfattande frihandelsavtalet mellan Georgien och EU skedde på rekordtid, med själva undertecknandet i Bryssel den 27 juni och paraferingen i november 2013 vid toppmötet i Vilnius. Genom avtalet inrättas den politiska associeringen, och den ekonomiska integrationen med EU fördjupas. Georgien ratificerade associeringsavtalet den 18 juli, och stora delar av associeringsavtalet/det djupgående och omfattande frihandelsavtalet tillämpas provisoriskt sedan den 1 september 2014. Medlemsstaternas ratificering pågår för närvarande och Europaparlamentet har, genom en resolution som inte avser lagstiftning som godkändes den 18 december, gett sitt godkännande till ingåendet. Avtalets institutionella strukturer har under tiden blivit operativa och det första associeringsrådet hölls den 17 november. EU och Georgien enades den 26 juni om den associeringsagenda som ersatte 2006 års handlingsplan för den europeiska grannskapspolitiken och som innehåller en överenskommen uppsättning prioriteringar för genomförandet av associeringsavtalet/det djupgående och omfattande frihandelsavtalet.

Under hela 2014 gjorde Georgien omfattande framsteg i genomförandet av handlingsplanen för viseringsliberalisering som syftar till införande av viseringsfrihet mellan EU och Georgien.

Undertecknandet av ett fördrag om allians och strategiskt partnerskap mellan Ryska federationen och utbrytarterritorierna i Abchazien (och senare även mellan Ryska federationen och Sydossetien) kritiserades starkt av den georgiska regeringen, som menade att detta stred mot Georgiens territoriella integritet och var ett ytterligare steg mot rysk kontroll över utbrytarregionerna. Oron delades av EU, vilket uttrycktes i uttalanden och i EU:s bilaterala kontakter med Ryska federationen.

De georgiska kontakterna med utbrytarterritorierna är fortsatt viktiga och steg, om än små, har tagits av regeringen för att genomföra strategin för kontakter. EU ser positivt på dessa steg och uppmuntrar till ett mer proaktivt förhållningssätt när det gäller kontakter med utbrytarterritorierna. Parallellt har de bilaterala diskussionerna mellan georgiska myndigheter och Ryska federationen fortsatt att gå framåt på områdena handel, transport och kultur. Dessa steg välkomnas av EU. De båda sidornas ståndpunkter i fråga om den grundläggande problematiken kring Georgiens Europaorientering, Rysslands roll i kriget 2008 och erkännande av Sydossetien och Abchazien kvarstår dock oförändrade. Till följd av undertecknandet av Ryssland–Abchazien-fördraget och den avsikt som enligt uppgift finns att underteckna ett fördrag mellan Ryssland och Sydossetien, har inget nytt datum fastställts för bilaterala samtal, men de informella kontakterna fortsätter.

EU fortsatte att stå upp för Georgiens territoriella integritet och suveränitet och en fredlig lösning på konflikterna genom att fortsätta att ge stöd genom det arbete som utförs av EU:s särskilda representant för Sydkaukasien och krisen i Georgien och Europeiska unionens övervakningsuppdrag (EUMM). I slutet av 2014 förlängdes EUMM:s mandat med två år.

Efter det av EU frammedlade sexpunktsavtalet som innebar slutet på augustikriget satte Europeiska unionen i september 2008 in ett obebäpnat civilt övervakningsuppdrag i Georgien (EUMM). Trots att säkerhetsläget sedan dess har förbättrats förekommer kontinuerligt brott mot den överenskomna vapenvilan. Dessa utgörs i synnerhet av att rysk trupp inte dragits tillbaka till de ställningar som hölls innan fientligheterna bröt ut. Situationen förvärrades ytterligare i november 2014 i och med undertecknandet av avtalet mellan Ryssland och Abchazien om strategiskt partnerskap och allians.

EUMM har inga verkställande eller tvingande befogenheter. Dess huvuduppgift – att övervaka och bidra till förtroendeskapande – förändrades inte under 2014. EUMM fortsatte att ta initiativ till betydande förtroendeskapande åtgärder och inrättade under 2014 en EU-fond för förtroendeskapande. Åtgärderna syftar till att bryta sambandet mellan incidenter och konflikt och skapa ett mer transparent säkerhetsarrangemang.

Trots att EUMM:s mandat omfattar hela Georgien har ett fullständigt genomförande gång på gång hindrats av ett antal faktorer. Nekad inresa i Abchazien och Sydossetien är fortsatt ett allvarligt hinder och det har hindrat EUMM från att lösa sin uppgift. Efter det att Ryska federationens gränsbevakningstrupper sattes in 2009 håller de administrativa gränslinjerna mellan de Tbilisi-kontrollerade territorierna och Abchazien och Sydossetien på att förvandlas till "gränser". Denna negativa utveckling har fortsatt under 2014. EU var fortfarande inställt på att stödja en förändring av statusen och den humanitära situationen för internflyktingar från konfliktområden.

EUMM hade inledningsvis ett mandat på ett år. Den senaste förnyelsen av mandatet ägde rum i december 2014 och innebar att det förlängdes till och med den 14 december 2016.

Georgien deltog i två av EU:s GSFP-uppdrag, med två experter i EUTM Mali och 156 soldater i Eufor RCA, och är därmed det land som bidrar näst mest i den senare insatsen (som i november förlängdes med ytterligare tre månader).

2.4.5. Azerbajdzjan

Kommissionens ordförande José Manuel Barroso besökte Azerbajdzjan den 14 juni 2014 och undertecknade där protokollet mellan EU och Azerbajdzjan om Azerbajdzjans deltagande i EU-program och EU-byråer. Kommissionsledamöterna Štefan Füle och Günther Oettinger deltog i den fjärde informella ministerdialogen inom det östliga partnerskapet avseende energitrygghet och utrikesförbindelser, i Baku den 8–9 september 2014. Kommissionens vice ordförande Šefcovic besökte Baku den 28 november 2014. Den 20 september 2014 hölls på Sangachal-terminalen nära Baku den inledande ceremonin för den södra gaskorridoren. Azerbajdzjan har åtagit sig att bli en tillförlitlig energipartner till EU i syfte att diversifiera EU:s energiförsörjning.

Den negativa trenden på människorättsområdet fortsatte under 2014. Det internationella samfundet, bland annat Europarådet, OSSE och EU, utfärdade ett betydande antal uttalanden och rekommendationer avseende det försämrade människorättsläget. Azerbajdzjan har inte anpassat sig till någon av EU:s gemensamma ståndpunkter i den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken under 2014.

Avtalet mellan EU och Azerbajdzjan om förenklade viseringsförfaranden och ett återtagandeavtal mellan parterna trädde i kraft den 1 september 2014 och resultatet av tillämpningen kommer att övervakas inom gemensamma kommittéer. Arbete pågår för att närma sig ett partnerskap för strategisk modernisering.

2.4.6. Armenien

Under 2014 påbörjade EU och Armenien arbetet med att se över omfattningen och den rättsliga grunden för framtida bilateralt samarbete. Armenien undertecknade anslutningsinstrumentet till Euroasiatiska ekonomiska unionen den 10 oktober 2014 och anslöt sig formellt den 2 januari 2015.

Vidare fortsatte den bilaterala politiska dialogen mellan EU och Armenien med samma intensitet och mötesfrekvens – trots Armeniens politiska kursändring 2013 – med ett stort antal sammankomster från expert- till ministernivå.

Avtalet mellan EU och Armenien om förenklade viseringsförfaranden och återtagandeavtalet trädde i kraft den 1 januari 2014 och genomfördes på ett överlag tillfredsställande sätt. Vidare öppnades dörren för armeniskt deltagande i EU-byråer och EU-program, Armenien fick tillträde till EU:s världsledande program på områdena kultur, utbildning, miljö och vetenskap, och armeniska statstjänstemän fick möjlighet att integreras i EU-byråer inom t.ex. luftfartssäkerhet, medicin och miljö, på alla nivåer.

EU fortsatte under 2014 att hjälpa till att genomföra Armeniens nationella handlingsplan för mänskliga rättigheter och nådde en principöverenskommelse med Armenien om sektorsuppdelat budgetstöd för mänskliga rättigheter. EU fortsatte allmänt att verka för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter i Armenien. Trots att Armenien arbetade vidare med några av dessa frågor måste fler insatser göras, särskilt när det gäller genomförande och tillämpning av relevant lagstiftning, kampen mot korruption, jämställdhet mellan kvinnor och män och reformen av rättsväsendet.

2.4.7. Konflikten rörande Nagorno-Karabach

EU:s särskilda representant för Sydkaukasien och krisen i Georgien, Herbert Salber, besökte, från det att han tillträtt sin tjänst den 1 juli 2014, Armenien och Azerbajdzjan vid två tillfällen och höll flera möten med ordförandena för OSSE:s Minskgrupp avseende en fredlig lösning på konflikten i Nagorno-Karabach mellan Armenien och Azerbajdzjan. EU har utfärdat två uttalanden om konflikten rörande Nagorno-Karabach – ett handlade om det upptrappade våldet i augusti och det andra om nedskjutningen av en militärhelikopter i november. EU har – genom det utrikespolitiska initiativet – fortsatt att finansiera och vara aktivt i förtroendeskapande (fredsbyggande) verksamhet (genom det europeiska partnerskapet för en fredlig lösning av konflikten rörande Nagorno-Karabach), över hela konfliktspektrumet som ett komplement till insatserna från ordförandena för Minskgruppen.

2.5. Centralasien

2.5.1. Regionala förbindelser

EU fortsatte sitt långvariga engagemang för dialog med Centralasien via sina representanter och sändebud. I början av året fortsatte EU:s särskilda representant Patricia Flor att verka för dialog mellan EU och Centralasien. I april, efter det att EU:s särskilda representant avgått, utsågs Janos Herman till särskilt sändebud till Centralasien med uppgift att sörja för fortsatta EU-engagemang på hög nivå i regionen. I denna egenskap besökte han Centralasien vid ett antal tillfällen för möten med presidenter, ministrar, EU-ambassadörer och det civila samhället, med huvudfokus på vatten- och energifrågor, säkerhet och regionalt samarbete. Det särskilda sändebudet stod också värd för det årliga samrådet mellan EU och Kina om Centralasien i Bryssel, och reste till Washington DC och Moskva för att diskutera aktuella ämnen.

Utrikestjänsten och kommissions avdelningar förberedde också en lägesrapport angående genomförandet av EU:s strategi för Centralasien. Denna halvårsrapport kom synnerligen lägligt eftersom regionala förändringar ur ett större geopolitiskt perspektiv, särskilt med avseende på säkerhetsfrågor, kunde fångas upp (tillbakadragandet av den internationella säkerhetsstyrkan (Isaf), krisen i Ukraina, terroristhotet).

Genom dialogen mellan EU och Centralasien främjades regionalt samarbete och verkningsfullt genomförande, genom initiativ, av projekt som avser rättsstatsprincipen, utbildning, vatten- och miljöförvaltning.

Genom den rättsstatsplattform som samordnades av Tyskland och Frankrike gavs stöd till tekniska workshoppar på nationell och regional nivå, framförallt till stöd för reformer av rättsväsendet i Kirgizistan, Tadzjikistan och Kazakstan. En arbetsgrupp avseende domstolarnas dömande verksamhet sammanträdde i april 2014 i Bryssel. Dessa händelser bidrog till en framgångsrik fjärde justitieministerkonferens i oktober 2014 i Astana, ägnad åt utbyte av erfarenheter avseende reformer av rättsväsen, tillgång till rättslig prövning samt individens fri- och rättigheter.

Som ett led inom utbildningsinitiativet hölls ett seminarium om kvalitet i yrkesutbildning och lärarutbildning i Istanbul, och ett seminarium om arbetsmarknadens behov och bästa praxis för yrkesutbildning och högre utbildning ägde rum i Bisjkek.

Inspirerat av relevanta internationella konventioner och den s.k. vattendiplomatin fortsatte EU de diplomatiska ansträngningarna för att avvärja tvister om vatten och för att främja en regional samarbetslösning på de utmaningar som är kopplade till förvaltningen av vatten- och energiresurser i Centralasien.

2.5.2. Bilateral förbindelser

I september 2014 slutfördes förhandlingarna om ett utvidgat partnerskaps- och samarbetsavtal med Kazakstan. När avtalet, det första av sitt slag i Centralasien, är undertecknat, ratificerat och genomfört kommer det att främja starkare politiska, ekonomiska och strategiska förbindelser, underlätta handelsflödet och flödet av tjänster och investeringar mellan Kazakstan och EU samt bidra till politiska, rättsstatliga och ekonomiska reformer i Kazakstan.

EU välkomnade frigivningen av den fängslade arbetsrättsaktivisten Roza Tulatejeva, den 19 november och fortsatte att visa sin oro för andra liknande fall av människorättskränkningar.

Den politiska dialogen med **Kirgizistan** var inriktad på EU:s stöd till demokratisering och rättsstatsreformer, inbegripet den känsliga frågan om EU-stöd för allmänna val under 2015. EU uttryckte oro över den lagstiftning som klassificerar sådana icke-statliga organisationer som erhåller finansiering från internationella organisationer och utländska regeringar som "utländska agenter" och över utkastet till lagstiftning avseende "framväxten av en positiv inställning till icke-traditionella former av sexuella relationer". Förberedelser inför inträdet i Euroasiatiska ekonomiska unionen i januari 2015, störningar i energiförsörjningen och EU:s erbjudande om makrofinansiellt bistånd var framträdande frågor i dialogen mellan EU och Kirgizistan. Delegater från rådets arbetsgrupp för Östeuropa och Centralasien besökte Kirgizistan i mars.

Den politiska dialogen med **Tadzjikistan** kretsade kring politiska och administrativa reformer, rättsstatsprincipen, mänskliga rättigheter, handel och ekonomiska förbindelser. EU betonade behovet av att sörja för inkluderande och transparenta val samt långsiktig politisk stabilitet i landet. EU följde noga fallet med Aleksandr Sodiqov, en ung student vid University of Toronto som häktades i juni i samband med att han bedrev forskning i Tadzjikistan. EU välkomnade frisläppandet av honom i juli och hans därpå följande utresa ur landet.

I **Turkmenistan** fortsatte EU att arbeta för mänskliga rättigheter och socioekonomiska reformer samt för utarbetandet av en rättslig ram för en transkaspisk rörledning.

Som värd för ett toppmöte för Oberoende staters samvälde och en energistadgekonferens på hög nivå visade Turkmenistan sin vilja att bidra till stabilisering och fredliga förbindelser i regionen, även på energi- och vattenområdet.

Efter att stött ett närmande till Internationella arbetsorganisationen avseende barnarbete och tvångsarbete fortsatte EU sina understödjande insatser till stöd för tätare band mellan **Uzbekistan** och andra internationella aktörer såsom FN-organ, Europarådet, OSSE och Europeiska investeringsbanken (EIB).

Diskussionerna mellan FN och Uzbekistan bidrog till att en nationell handlingsplan för mänskliga rättigheter kunde slutföras samtidigt som förhandlingarna med EIB har fört de två sidorna närmare en överenskommelse om att ingå ett ramavtal. Som en följd av ingåendet av ett samförståndsavtal med FN:s institut för interregional juridisk forskning kommer en EU-finansierad regional spetsforskningsenhet för CBRN-ämnen inom kort att öppnas i Tasjkent för att stärka regionalt samarbetet och minska risker. EU fortsatte arbetet med centrala säkerhetsfrågor, inklusive högnivådialogen om säkerhet i Centralasien.

3. Västra Balkan

Västra Balkan, utvidgningsstrategin och stabiliserings- och associeringsprocessen fortsatte under 2014 att vara ett viktigt aktuellt ärende för Europeiska unionen som fortsatte att bidra till ömsesidiga fördelar till gagn för fred, demokrati, säkerhet och välbefinnande i Europa. Rådet upprepade i sina slutsatser från december 2014 att det entydigt stöder det europeiska perspektivet för regionen. Man uppmärksammade här också behovet av rättvis och sträng villkorlighet inom ramen för de politiska Köpenhamnskriterierna och stabiliserings- och associeringsprocessen som fortsatt utgör den gemensamma ramen för förbindelserna med västra Balkan fram till anslutningen. Inkluderande regionalt samarbete och goda grannförbindelser är avgörande beståndsdelar i denna process.

Bland betydande framsteg som nåddes i regionen under 2014 återfinns genomförandet av överenskommelser mellan Serbien och Kosovo som nåtts inom ramen för den EU-stödda dialogen, inledandet av anslutningsförhandlingarna med Serbien, paraferingen av ett stabiliserings- och associeringsavtal mellan EU och Kosovo som endast undertecknas av EU¹⁵, de fortsatta anslutningsförhandlingarna med Montenegro och beviljandet av kandidatstatus för Albanien.

Den höga representanten/vice ordföranden besökte Bosnien och Hercegovina i mars och december och Serbien i april. EU noterade med tillfredsställelse att valen i Bosnien och Hercegovina, Serbien och Kosovo hade genomförts framgångsrikt.

EU igångsatte sin nya strategi avseende Bosnien och Hercegovina i december, i syfte att föra landets europeiska perspektiv framåt.

¹⁵ Denna beteckning påverkar inte ståndpunkter om Kosovos status och är i överensstämmelse med FN:s säkerhetsråds resolution 1244 och med Internationella domstolens utlåtande om Kosovos självständighetsförklaring.

Betydande framsteg gjordes i dialogen mellan Serbien och Kosovo trots det faktum att valprocesserna i såväl Serbien (mars 2014) som Kosovo (juni 2014) och det politiska dödläget i Kosovo som ledde till att bildandet av en koalitionsregering försenades påverkade diskussionstakten. Den höga representanten/vice ordföranden arbetade vidare med att understödja normaliseringsprocessen mellan Serbien och Kosovo och med att stödja genomförandet under de första månaderna fram till de tidigarelagda valen i Serbien och Kosovo av de avtal som nåtts inom ramen för dialogen.

Tre högnivåmöten hölls i början av 2014, varav det sista den 31 mars. Under den påföljande perioden fortsatte arbetet med genomförandet i en jämn men något långsammare takt. Konkreta resultat åstadkoms på en rad områden, såsom integrerad gränsförvaltning, energi, fri rörlighet och tullar.

Större framsteg gjordes inom ramen för det regionala samarbetet: i juni 2014 antogs Kosovo som fullvärdig medlem i sydösteuropeiska samarbetsprocessen (SEECP) och i oktober anslöt sig landet till den civila delen av det regionala centrumet för stöd till genomförande av vapenkontroll (Racviac).

Det återstår en hel del arbete när det gäller genomförandet av överenskommelsen om principerna för en normalisering av ländernas förbindelser och i synnerhet i fråga om inrättandet av ett kommun- och stadsförbund, och slutförandet av överenskommelserna om telekom och energi och genomförandet av överenskommelser om rättsliga strukturer och civila skyddsstyrkor. När den serbiska sidan först tog bort barrikader och därefter satte upp nya (den så kallade Fredsparken) på den viktigaste bron i norra Mitrovica orsakade detta kraftigt förhöjda spänningar. De båda parterna inrättade en särskild arbetsgrupp för att tillsammans diskutera brons framtid, och de gav EU-kontoret i uppgift att förbereda en teknisk utvärdering av bron.

EU och Serbien gick i och med den regeringskonferens som hölls den 21 januari 2014, och som officiellt och med kraft startade anslutningsförhandlingarna, in i en ny fas i sina förbindelser. Detta var ett resultat av landets kontinuerliga framsteg i reformarbetet och dess fortsatta åtagande om en normalisering av förbindelserna med Kosovo. EU:s anslutningsförhandlingar med Serbien har nu inletts. Den genomgång av regelverket som inleddes under hösten 2013 slutfördes i mars 2015.

De tidigare lagda allmänna valen i Serbien ledde till att ny regering under premiärminister Aleksandar Vučić bildades.

Serbien stod under den nya regeringen fast vid sitt åtagande att företa intensiva reformer, och behöll sin konstruktiva hållning vad gäller regionalt samarbete. Landet bör dock lägga särskild vikt vid att ta igen förseningarna vid presentationen av handlingsplanerna i kapitel 23 (rättsväsendet och de grundläggande rättigheterna) och 24 (rättvisa, frihet och säkerhet). Rådet uppmanade Serbien att steg för steg anpassa sig till EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik i enlighet med förhandlingsramen.

Efter ett rådsbeslut i juni 2013 där man erkände Kosovos ansträngningar för att normalisera förbindelserna med Serbien, vilka ledde fram till Brysselöverenskommelsen, slutförde kommissionen förhandlingarna om ett stabiliserings- och associeringsavtal mellan EU och Kosovo som endast undertecknas av EU i maj 2014. Avtalet paraferades i juli 2014. Dialogen med Kosovo om en viseringsliberalisering fortsatte under 2014, men ytterligare reformer kvarstod att genomföra.

Efter en strategisk översyn av Eulex Kosovo under 2013 fortsatte under de första månaderna 2014 diskussionerna med medlemsstaterna om uppdragets framtid. Diskussionerna ledde fram till att en tvåårig förlängning av mandatet antogs i juni 2014.¹⁶ Parallellt med diskussionerna om dess framtid fortsatte uppdraget att utöva sitt mandat som bland annat bestod av stöd i dialogen mellan Serbien och Kosovo.

Inom ramen för den banbrytande överenskommelsen i april 2013 kunde uppdraget under 2014 framgångsrikt understödja integreringen av 287 före detta poliser från det serbiska inrikesministeriet i Kosovos polisorganisation och aktivt stödja inrättandet av dess regionala norra sektion så att den återspeglar den etniska sammansättningen i de norra kommunerna.

Eulex stödde också genomförandet av det tekniska avtalet om integrerad gränsförvaltning. Alla sex gränsövergångsställen fungerar väl sedan de inrättades, och ett genombrott nåddes i september 2014 när parterna enades om att inrätta permanenta gränsövergångsställen.

Det politiska dödläge som rådde i Kosovo från parlamentsvalen den 8 juni till bildandet av en ny regering den 9 december utgjorde ett stort hinder för uppdragsutövandet, och därför kunde endast begränsade framsteg konstateras under de sex sista månaderna 2014. Eulex samarbetar nära med EU:s särskilda representant och EU:s kontor för att kunna samverka med de tillträdande lokala myndigheterna och uppmana dem att leva upp till sina åtaganden när det gäller rättsstaten, särskilt med avseende på det fördrag om rättsstatlighetsmål som undertecknades i november 2012.

¹⁶ Det nya uppdraget återspeglar de framsteg som gjorts och det nya läget på fältet, inte minst genombrottet i normaliseringsprocessen, och innebär följande tre strategiska förändringar: [1] Tillämpning av en politik som innebär att nya fall tas upp endast undantagsvis. [2] Överföring av alla rättsliga institutioner i Kosovo till lokalt ledarskap. [3] inkorporering av Eulex-domare och Eulex-åklagare i det lokala rättssystemet. Som en vidare konsekvens av det nya uppdraget infördes en omstruktureringsprocess där den internationella personalen minskade från 1 250 till 800 och den lokala personalen från 1 000 till 800 personer.

Den särskilda undersökningsgruppen (SITF) fortsatte under året att bedriva utredningar med anledning av de uppgifter som presenterats av den särskilda rapportören Dick Marty avseende allvarliga anklagelser om krigsförbrytelser och organiserade brott begångna av före detta ledare i Kosovos befrielsearmé mellan 1998 och 2000. Den före detta chefsåklagaren, ambassadör Clint Williamson, presenterade vid en presskonferens den 29 juli utredningens resultat, samtidigt som han tillkännagav att han skulle avgå i augusti.¹⁷

Den höga representanten/vice ordföranden fortsatte kontakterna med ledarskapet i **Bosnien och Hercegovina**. I efterdyningarna av de omfattande socioekonomiska protesterna i Bosnien och Hercegovina i februari besökte den höga representanten/vice ordföranden landet den 11 mars och uppmanade ledarskapet att reagera snabbt på det försämrade socioekonomiska läget. På grundval av detta utformades det EU-ledda initiativet till en tillväxt- och sysselsättningspakt, i nära samverkan med EU:s internationella partner, bland annat internationella finansinstitut.

Efter presidentval och allmänna val på olika nivåer den 12 oktober inledde EU en förnyad strategi gentemot Bosnien och Hercegovina i syfte att föra landet i riktning mot EU.

Den höga representanten/vice ordföranden besökte tillsammans med kommissionsledamot Johannes Hahn den 5 december Sarajevo för att diskutera det förnyade förhållningssättet gentemot det bosnisk-hercegovinska ledarskapet och Bosnien och Hercegovinas institutioner, vilka i sin tur uttryckte sig villiga att samverka med EU. Följaktligen antog rådet slutsatser om nästa steg i detta förnyade EU-engagemang, för att erbjuda vägledning för de nya ansträngningarna.

¹⁷ Hans efterträdare David Schwendiman, som tidigare arbetade vid det amerikanska utrikesministeriet, tillträder i början av 2015.

Operation Althea var fortsatt främst inriktad på kapacitetsuppbyggnad och utbildning, trots att man fortfarande hade mandat och resurser att intervensera till stöd för en trygg och säker miljö.

Operationen utgörs normalt sett av upp till 600 soldater i landet, men förstärktes ytterligare under valperioden andra halvåret 2014, med avseende på lägesuppfattningen. En begränsad förstärkning kommer att finnas kvar i landet under första halvåret 2015. I november 2014 förlängdes det exekutiva mandatet för uppdraget med ytterligare ett år genom FN:s säkerhetsråds resolution 1283.

Tidiga allmänna val och reguljärt presidentval hölls i **f.d. jugoslaviska republiken Makedonien** i april 2014. Kontoret för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter (ODIHR) bedömde att valen var väl öppna för deltagande av flera kandidater och genomfördes på ändamålsenligt sätt, men att de var behäftade med ett antal brister, särskilt partisk mediebevakning och det faktum att bristande åtskillnad mellan statlig verksamhet och partiverksamhet inte gav lika villkor.

I oktober upprepade kommissionen sina rekommendationer om att inleda anslutningsförhandlingar med f.d. jugoslaviska republiken Makedonien. I sina slutsatser av den 16 december välkomnade rådet att EU-agendan alltjämt var landets strategiska prioritering och att landet har uppnått en hög grad av anpassning till EU:s regelverk. Rådet noterade rekommendationen om att inleda anslutningsförhandlingar och underströk vikten av en mer konstruktiv politisk dialog. Rådet uttryckte allvarlig oro över den ökade politiseringen av de statliga institutionerna och växande bristerna när det gäller rättsväsendets oberoende och mediefrihet, och konstaterade att misslyckandet med att hitta lösningar på dessa frågor har skadat reformernas stabilitet. Rådet uppmanade myndigheterna att vidta beslutsamma åtgärder för att snabbt komma till rätta med denna oro.

Rådet erinrade också om att det är av central betydelse att upprätthålla goda grannförbindelser, inbegripet en ömsesidigt godtagbar förhandlingslösning av namnfrågan under FN:s överinseende. Det förklarade att det på nytt skulle ta upp frågan om inledande av anslutningsförhandlingar under 2015 på grundval av en uppdatering från kommissionen om det fortsatta genomförandet av reformer inom ramen för högnivådialogen om anslutning och konkreta steg för att främja goda grannskapsförbindelser och nå en ömsesidigt godtagbar förhandlingslösning på namnfrågan.

I **Albanien** fortsatte koalitionsregeringen under premiärminister Edi Rama med sin reformagenda, med huvudsakligt fokus på de fem nyckelprioriteringar (reform av den offentliga förvaltningen, rättsväsendet, korruptionsbekämpning, kampen mot organiserad brottslighet samt de mänskliga rättigheterna, inklusive skyddet av minoriteter) som fastställts inför inledandet av anslutningsförhandlingarna.

Mer konkret tog Albanien ytterligare steg mot en reform av rättsväsendet genom att samarbeta med Venedigkommissionen, i syfte att förbättra rättsväsendets oberoende och ansvarighet. Regeringen visade politisk vilja att agera beslutsamt när det gäller att förebygga och bekämpa korruption genom att stärka den rättsliga ramen och utnämna en nationell anti-korruptionssamordnare. Kampen mot organiserad brottslighet gick åt rätt håll på ett antal områden, med intensifierad brottsbekämpningsverksamhet, framförallt i fråga om narkotikabeslag.

Mot bakgrund av dessa insatser och på grundval av en rapport som lades fram av kommissionen den 24 juni beslutade rådet att bevilja Albanien status som kandidatland. Beslutet fick Europeiska rådets stöd den 27 juni. I sina slutsatser av den 16 december välkomnade rådet de framsteg som Albanien gjort som ledde till beviljandet av kandidatstatus. I punkterna 43 och 44 i slutsatserna konstaterade rådet dock att viktiga utmaningar kvarstår och uppmanade Albanien att intensifiera sina reformansträngningar och agera beslutsamt för att ta itu med dessa fem centrala prioriteringar för inledande av anslutningsförhandlingarna. Rådet betonade särskilt att Albanien bl.a. måste fortsätta arbeta för en genomgripande reformering av rättsväsendet, stärka skyddet av mänskliga rättigheter och åtgärderna mot diskriminering, inbegripet likabehandling av alla minoriteter och tillgång till rättigheter för personer som tillhör dessa, och för att genomföra äganderätten.

Sedan juni har dock den inrikespolitiska situationen i Albanien försämrats. Den 10 juni meddelade oppositionspartiet Demokratiska partiet (DP) att de avsåg att bojkotta det parlamentariska arbetet till följd av fysiska konfrontationer mellan parlamentsledamöter från majoriteten respektive oppositionen. Bojkotten upphörde formellt nästan sex månader senare, den 24 december 2014, sedan regeringen och oppositionen enats om en fyrapunktsöverenskommelse som medlats fram av Europaparlamentsledamöterna Knut Fleckenstein och Eduard Kukan. I överenskommelsen underströks att Albanien behöver en konstruktiv och stabil dialog mellan oppositionen och den styrande majoriteten så att landets europeiska aspirationer kan bli verklighet. Hur smidigt genomförandet av den politiska överenskommelsen under kommande månader går återstår att se, och detta kommer att vara avgörande för en framgångsrik fortsättning för Albaniens EU-agenda.

När det gäller regionalt samarbete fortsatte Albanien att spela en positiv och konstruktiv roll och att aktivt delta i alla relevanta regionala initiativ, bland annat den sydösteuropeiska samarbetsprocessen, där Albanien tog över ordförandeposten i juni. Ett fortsatt konstruktivt engagemang från Albaniens sida i goda relationer med grannländerna är fortsatt av grundläggande betydelse. Rådet välkomnade även att Albanien fullt ut anpassat sig till EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik.

EU fortsatte anslutningsförhandlingarna med **Montenegro**. I slutet av 2014 hade 16 kapitel öppnats, av vilka två redan preliminärt också hade avslutats. Montenegro fortsatte att göra framsteg i anslutningsförhandlingarna och med avseende på genomförandet av reformer som syftar till att säkerställa oberoende och ökad effektivitet inom rättväsendet, även om framstegen inom rättsväsendet och grundläggande rättigheter hade varit ojämna.

Rådet underströk i sina slutsatser av den 16 december 2014 att Montenegro kommer att behöva intensifiera sina insatser ytterligare när det gäller rättsstatsprincipen. Landet bör lägga särskild vikt vid att ta igen de förseningar som uppstått i genomförandet av handlingsplanerna på rättsstatsområdet, stärka den institutionella kapaciteten och fortsätta att visa upp goda resultat när det gäller utredningar, lagföring och domar som har att göra med korruption och organiserad brottslighet.

När det gäller regionalt samarbete har Montenegro fortsatt att spela en aktiv roll med att ytterligare utveckla det regionala samarbetet och fullt ut anpassa sig till EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik och därigenom bidragit till den övergripande stabiliteten i regionen.

4. Turkiet och Västeuropa

4.1. Turkiet

Både som kandidatland och som viktig partner fortsatte Turkiet att vara en betydelsefull samtalspartner för EU med tanke på landets dynamiska ekonomi och strategiska placering. EU noterar det viktiga humanitära stöd som Turkiet gett till mer än en miljon människor på flykt från våldet i Syrien och Irak. Turkiet har fortsatt att vara aktivt i grannskapet, i vid bemärkelse, och är alltjämt en viktig regional aktör i Mellanöstern, på västra Balkan samt i Afghanistan/Pakistan och Sydkaukasien samt på Afrikas horn. I detta sammanhang stod den höga representanten fast vid att ytterligare utveckla och förstärka den politiska dialogen mellan EU och Turkiet i utrikespolitiska frågor av gemensamt intresse samt när det gäller bekämpning av terrorism, inte minst i ljuset av den mycket allvarliga utvecklingen i regionen, särskilt i Syrien och Irak. Denna dialog bör användas för att utveckla ett närmare samarbete mot Isil/Daish och dess finansieringsnätverk, samt för att öka samarbetet för att hejda flödet av utländska stridande samtidigt som man erkänner vikten av att stödja Turkiet att hantera sina inhemska terroristhot.

President Recep Tayyip Erdoğan besökte Bryssel i januari 2014, i sin dåvarande egenskap av premiärminister. Kommissionsledamot Štefan Füle besökte Turkiet i juni 2014 och kommissionens ordförande José Manuel Barroso besökte landet i september 2014. Den höga representanten/vice ordföranden genomförde tillsammans med kommissionsledamöterna Johannes Hahn och Christos Stylianides ett gemensamt besök i Turkiet i december 2014 i syfte att stärka engagemanget. EU:s samordnare för kampen mot terrorism besökte Turkiet vid två tillfällen under 2014. EU fortsatte att uppmuntra Turkiet att utveckla sin utrikespolitik till ett komplement till EU:s och i samordning med EU samt till att steg för steg anpassa denna till EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik.

EU har uppskattat Turkiets starka engagemang inom GSFP-uppdrag, särskilt Eufor Althea och Eulex Kosovo. Militär personal från EU genomförde ett första arbetsbesök i Turkiet i januari.

Rådet bekräftade att det fäster vikt vid EU:s förbindelser med Turkiet och välkomnade den turkiska regeringens uttryck för en EU-anslutning. I detta sammanhang har EU därför framhållit att Turkiet kommer att kunna öka takten i förhandlingarna genom att fortsatt svara upp mot riktmärkena och uppfylla kraven i förhandlingsramen samt genom att iaktta sina avtalsförpliktelser gentemot EU.

EU bör förbli ankaret för reformer i Turkiet, särskilt inom områdena rättsstatlighet och grundläggande fri- och rättigheter. Under 2014 antogs eller genomfördes flera reformer, men det finns behov av vidare oförminskade reformansträngningar för att Köpenhamnskriterierna ska kunna uppfyllas fullt ut. I sina slutsatser av den 16 december 2014 uppmanade rådet Turkiet att arbeta på reformer som bör skapa tillräcklig maktbalans som fullt ut garanterar frihet, inklusive tankefrihet, yttrandefrihet och mediefrihet, demokrati, jämlikhet, rättsstatsprincipen och respekt för de mänskliga rättigheterna, inklusive rättigheter för kvinnor, barn och personer som tillhör minoriteter, religionsfrihet och rätten till egendom, samt förbättra verkställigheten av alla domar meddelade av Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna. Rådet var alltjämt bekymrat över att beslutsfattare otillbörligen lade sig i rättsutövandet och den frekventa förekomsten av ändringar av viktig lagstiftning utan vederbörligt samråd med berörda parter. Rådet beklagade också att regeringens svar när det gäller de påstådda fallen av korruption i december 2013 gav upphov till allvarliga tvivel beträffande rättsväsendets oberoende och opartiskhet och visade på en växande intolerans mot den politiska oppositionen, protester från allmänheten och kritiska medier. På grund av polisrazzior och frihetsberövandet av ett antal journalister och företrädare för medierna i Turkiet under 2014 ifrågasätts härvid respekten för mediefriheten, som är en central princip för en demokrati.

Rådet erinrade om att framstegen i anslutningsförhandlingarna är beroende av att rättsstatsprincipen och de grundläggande rättigheterna respekteras. Alla dessa frågor framhölls i flera EU-uttalanden från den höga representanten/vice ordföranden, kommissionsledamöter och Europaparlamentet.¹⁸

EU stödde kraftfullt de förnyade ansträngningarna för en fredlig lösning av den kurdiska frågan och uppmuntrade till mer engagemang från alla parter för att föra processen framåt.

EU välkomnade att återtagandeaftalet mellan EU och Turkiet trädde i kraft i oktober samt slutsatserna i kommissionens rapport om Turkiets framsteg med att uppfylla kraven för färdplanen för viseringsliberalisering. Framsteg i dialogen om viseringsliberalisering kommer att bygga på ett resultatbaserat upplägg och villkoras av att Turkiet på ett effektivt och konsekvent sätt genomför kraven i viseringsfärdplanen i förhållande till EU och dess medlemsstater.

¹⁸ Europaparlamentet antog en resolution om 2013 års lägesrapport om Turkiet den 12 mars 2014 (P7_TA (2014)0235); ytterligare en resolution om yttrandefrihet i Turkiet antogs den 15 januari 2015.

Samtidigt som rådet beklagar Turkiets ensidiga uttalande i det avseendet upprepar EU att det förväntar sig att Turkiet fullständigt och effektivt genomför både återtagandavtalet och viseringsfärdplanen i förhållande till alla EU:s medlemsstater, inbegripet icke-diskriminerande viseringsfritt tillträde till turkiskt territorium för medborgare i alla EU-medlemsstater. I sina slutsatser av den 16 december 2014 upprepade rådet att Turkiet måste göra en entydig utfästelse om goda förbindelser med grannländerna och för fredlig tvistlösning i enlighet med Förenta nationernas stadga, vid behov genom hänvändelse till Internationella domstolen. Härvid framförde unionen åter allvarlig oro och uppmanade Turkiet till undvikande av alla hot och åtgärder som riktar sig mot en medlemsstat samt av källor till friktion eller åtgärder som negativt skulle kunna påverka goda grannförbindelser och en fredlig tvistlösning. EU uppmanar Turkiet att sluta blockera medlemsstaters anslutning till internationella organisationer och mekanismer. Dessutom betonade EU återigen alla de suveräna rättigheter som EU-medlemsstater har, bland annat rätten att ingå bilaterala överenskommelser och att genomföra och exploatera sina naturresurser i enlighet med EU:s regelverk och internationell rätt, inbegripet FN:s havsrättskonvention. EU framhöll även behovet av att respektera medlemsstaternas självbestämmande över sina territorialvatten och luftrum. Rådet erinrade om att Europeiska rådet i sina slutsatser av den 24 oktober 2014 uttryckte allvarlig oro över att spänningarna återuppstått i östra Medelhavsområdet och uppmanade eftertryckligen Turkiet att visa återhållsamhet och respektera Cyperns suveränitet över sitt territorialhav samt Cyperns suveräna rättigheter inom sin exklusiva ekonomiska zon.¹⁹

¹⁹ Europaparlamentet antog den 13 november 2014 också en resolution om turkiskt agerande som skapar spänningar i Cyperns exklusiva ekonomiska zon i november 2014 (P8_TA (2014)0052).

I sina slutsatser från december 2014 noterade rådet också med djupt beklagande att Turkiet trots upprepade uppmaningar fortsatte att vägra att fullgöra sin skyldighet att fullständigt och på ett icke-diskriminerande sätt genomföra tilläggsprotokollet till associeringsavtalet i förhållande till alla medlemsstater, något som skulle kunna ge förhandlingsprocessen en rejäl skjuts. I brist på framsteg i denna fråga kommer rådet att bibehålla sina åtgärder från 2006, vilket fortlöpande kommer att påverka det övergripande förhandlingsförloppet.

Rådet välkomnade parternas engagemang för en lösning av Cypernproblemet, vilket framgår av den gemensamma förklaringen av den 11 februari 2014. Såsom framhålls i förhandlingsramen förväntar sig [...] rådet att Turkiet aktivt ska stödja förhandlingarna om en rättvis, övergripande och fungerande lösning av Cypernproblemet inom FN:s ram, i enlighet med de tillämpliga resolutionerna från FN:s säkerhetsråd och i överensstämmelse med de principer som unionen grundar sig på.

Turkiets uppslutning kring och konkreta bidrag till en sådan övergripande lösning är av avgörande betydelse. Under dåvarande omständigheter ansåg rådet att det var viktigare än någonsin att garantera ett positivt klimat så att förhandlingarna om en övergripande lösning för Cypern kunde återupptas i syfte att nå framsteg. Europeiska rådet är berett att dra sitt strå till stacken för att stödja förhandlingarna, såsom meddelas i Europeiska rådets slutsatser från mars 2014.

4.2. Västeuropa

EU:s förbindelser med Västeuropa utanför EU baseras på sådana övergripande samarbetsavtal som EES-avtalet (Norge, Island och Liechtenstein) och Schengenavtalet (Norge, Island, Liechtenstein och Schweiz).

På Guspområdet fördjupades ytterligare EU:s samarbete med staterna i EES och Efta under 2014 genom att dessa anslöt sig till ett stort antal Gusputtalanden och genom samarbete om vissa gemensamma åtgärder. EU förde också regelbundna politiska dialoger på olika nivåer och i olika sammanhang, med ett ökat antal informella dialoger i samband med viktiga internationella evenemang.

EU och **Norge** har ett mycket gott och nära samarbete på det utrikespolitiska området och framförallt om Mellanöstern (där Norge är ordförande i den tillfälliga kontaktkommittén), Syrien, Ukraina och de arktiska frågorna. Norge medverkar också i fredssamtalen i Colombia (förhandlingsledare tillsammans med Kuba). Reguljär dialog har under 2014 ägt rum på alla nivåer. Norge är i likhet med **Island** en stark anhängare av att EU får observatörsstatus i Arktiska rådet. Norge förblir en viktig partner när det gäller energitrygghet, krishantering, utvecklingsbistånd och främjande av de mänskliga rättigheterna.

Samarbetet fortsatte med **Schweiz** på områden som Sydkaukasien, demokratiseringen i Nordafrika, fredsprocessen i Mellanöstern och Iran. Det schweiziska OSSE-ordförandeskapet under 2014 sammanföll med Ukrainakrisen, vilket ledde till mer utbyten på alla nivåer. I maj 2014 förelade OSSE-ordföranden tillika utrikesminister Didier Burkhalter rådet en OSSE-färdplan för Ukraina. Det förekom också EU-deltagande på hög nivå vid konferenser som anordnades av Schweiz, om Syrien och vid Iransamtalen i Genève. Det finns ingen formaliserad politisk dialog. En informell politisk dialog äger rum på politisk direktörsnivå. Trots att det inte finns något avtal om anslutning till olika ståndpunkter mellan EU och Schweiz fortsatte Schweiz att ofta anta ståndpunkter och åtgärder som liknar EU:s. När det gäller EU:s restriktiva åtgärder vad avser undergrävande eller hot mot Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende, och med tanke på Rysslands destabilisering av situationen i Ukraina anslöt sig Schweiz inte fullt ut, och begränsade sig till att förhindra att EU:s åtgärder kringgås.

Samarbetet med Schweiz utanför Guspområdet omfattade ett stort antal områden. Av särskilt intresse under 2014 var hanteringen av utfallet av folkomröstningen "mot massinvandring" i februari 2014, som riskerar att få konsekvenser för de övergripande förbindelserna mellan EU och Schweiz, och inledandet av förhandlingar om en institutionell ramöverenskommelse i maj 2014, som fortsatte under återstoden av 2014.

I december 2014 antog rådet ett mandat att inleda förhandlingar med **Andorra, Monaco och San Marino** om ett eller flera associeringsavtal i syfte att möjliggöra ländernas deltagande på EU:s inre marknad och eventuella andra samarbeten på andra områden. Rådet antog slutsatser där EU:s utrikespolitiska samarbete med länderna lovordades, och rådet sade sig vara berett att utforska fler möjligheter att stärka detta samarbete.

Vad avser GSFP-samarbete deltog **Norge** i Eunavfor Atalanta med stabsofficerer i det operativa högkvarteret, Eulex Kosovo (två experter), Eupol Copps (en expert), Eucap Nestor (två experter) och var inbjudet att delta i EUAM Ukraina. Landet deltar också i den nordiska stridsgruppen. **Schweiz** deltog i EU:s militära insats Eufor Althea i Bosnien och Hercegovina (med 21 personer) och i det civila uppdraget i Kosovo (Eulex) (med sex personer) samt i Mali (en medieanalytiker) och Libyen (sex personer). Schweiz har vidare visat intresse för att delta i EUAM Ukraina. Både Norge och Schweiz är också viktiga partner inom kapacitetsuppbyggnad.

Island avbröt sina anslutningsförhandlingar. Landet har inom ramen för EES fortsatt sin Gusp-dialog med EU.

5. Asien och Stilla-havsområdet

5.1. Asien–Europa-mötet (Asem)

År 2014 var betydelsefullt för det fördjupade samarbetet mellan Asien och Europa inom ramen för Asem. Det tionde Asem-toppmötet, på temat "ansvarsfullt partnerskap för hållbar tillväxt och säkerhet", hölls i Milano den 16–17 oktober med Europeiska rådets ordförande Herman Van Rompuy som mötesordförande. Diskussionen bland Asem-partnerländernas ledare präglades av uppmärksamhet och rörde ämnen av globalt intresse, bland annat konnektivitet, klimatförändringar, hållbar utveckling, ekonomiska och finansiella utmaningar samt regionala och internationella frågor såsom mänskliga rättigheter och sjöfartsskydd, kampen mot terrorism, inbegripet Isil, och mot globala pandemier som ebola. Diskussionerna mynnade ut i ett omfattande uttalande från ordförandeskapet.³¹

Asem-familjen utökades till 53 medlemmar sedan Kroatien och Kazakstan anslutit sig som partner i samband med toppmötet. Två Asem-möten hölls på ministernivå, båda i Europa – Asems finansministrar (Milano i september) och Asems kulturministrar (Rotterdam i oktober). Ett antal andra initiativ och konferenser ägde också rum, som ett bevis på dynamiken och relevansen i Asem som nu inleder förberedelserna inför 20-årsjubileet 2016.

5.2. Östasien

5.2.1. Kina

År 2014 går till historien som året då president Xi Jinping, som första kinesiska president någonsin, besökte EU:s institutioner. Besöket ägde rum den 31 mars och föregicks av den fjärde rundan i den strategiska dialogen mellan EU och Kina mellan den höga representanten/vice ordföranden och statsrådet Yang Jiechi i januari. Till andra högnivåmöten hör Herman Van Rompuys och José Manuel Barrosos möte med premiärminister Li Keqiang i samband med Asem-toppmötet i Milano den 15 oktober. Ett möte mellan den höga representanten/vice ordföranden och den kinesiska utrikesministern Wang Yi hölls också i anslutning till Aseans regionala forum i Naypyidaw i augusti. Efter sitt tillträde genomförde kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker ett bilateralt möte med president Xi Jinping i samband med G20-mötet i Brisbane den 16 november, och Europeiska rådets ordförande Donald Tusk hade en telefonkonversation med presidenten den 3 december. Genomförandet av den strategiska agendan för förbindelserna mellan EU och Kina fram till 2020 gick framåt, inte minst på områdena utrikespolitik, säkerhet och försvar. En gemensam marin piratbekämpningsövning genomfördes i mars. Den första rundan av säkerhets- och försvarsdialogen mellan EU och Kina och det första högnivåseminariet om försvar och säkerhet hölls i Kina i oktober och december. Den informella politiska dialogen mellan EU och Kina om Mellanöstern och Nordafrika inleddes. Dialoger mellan EU och Kina hölls om Centralasien och Afrika och ett möte i arbetsgruppen för it-frågor mellan EU och Kina ägde också rum. EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter, Stavros Lambrinidis, sammanträdde med Kinas viceminister Li Baodong i mars i Bryssel, och den 33:e rundan i människorättsdialogen mellan EU och Kina ägde rum den 8–9 december, även den i Bryssel.

Oro över människorättssituationen lyftes av den höga representanten/vice ordföranden fram i uttalanden om behandlingen av människorättsförsvarare och deras anhöriga i Kina (1 februari), människorättsförsvararen Cao Shunlis död (15 mars), den sista tidens våg av arresteringar och frihetsberövanden i Kina (28 maj), situationen i Xinjiang (31 juli) samt åtalet (6 augusti) och domen (23 september) mot en uigurisk akademiker, professor Ilham Tohti.

EU och Kina fortsatte att regelbundet samråda med varandra i viktiga internationella frågor, både på bilateral och multilateral nivå, varvid Kina stödde den höga representantens roll inom E3+3-samtalen med Iran och spelade en konstruktiv roll i frågor rörande Nordkorea. EU och Kina har ett gott praktiskt samarbete kring piratbekämpning och regelbundna kontakter hålls mellan EU:s Atalantainsats och den kinesiska marinen.

När det gäller klimatförändring intensifierades de bilaterala förbindelserna inför FN:s klimatkonferens i Paris (COP 21). Ett stort EU-projekt som gäller stöd för handel med växthusgasutsläpp i Kina inleddes i början av 2014.

5.2.2. Hongkong SAR

I maj besökte Hongkongs regeringschef Leung Chun-ying (C.Y. Leung) EU:s institutioner och möten hölls med Herman Van Rompuy och José Manuel Barroso. I ljuset av införandet av allmän rösträtt vid valet av Hongkongs regeringschef 2017 bekräftade EU offentligt sitt starka stöd för fördjupad demokratisering i Hongkong. EU har noga följt utvecklingen i denna fråga, bland annat mot bakgrund av de demonstrationer som ägde rum. EU har uppmanat alla parter att visa kompromissvilja och arbeta för en konstruktiv lösning inom ramen för grundlagen och principen om "ett land, två system" för att få till stånd ett rättvist valsystem som möjliggör ett stort mått av politisk delaktighet för Hongkongs befolkning.

5.2.3. Taiwan

Det första mötet någonsin mellan högt uppsatta tjänstemän med ansvar för bilaterala förbindelser på det kinesiska fastlandet och i Taiwan välkomnades av utrikestjänsten. Närmandena över Taiwansundet fortsatte under 2014 i form av praktiskt samarbete och förtroendeskapande insatser. EU och Taiwan fortsatte sitt ekonomiska och tekniska samarbete till gagn för båda parter.

5.2.4. Japan

Parallella förhandlingar om ett strategiskt partnerskapsavtal – ett ramavtal om politiskt, sektorsspecifikt och globalt samarbete – och ett frihandelsavtal med Japan fortsatte under 2014. Tre förhandlingsrundor om det strategiska partnerskapsavtalet och fem rundor om frihandelsavtalet ägde rum under 2014. Förhandlingarna om frihandelsavtalet gick igenom medlemstaternas översyn efter ett år, i juni. När förhandlingarna har slutförts kommer de två avtalen att medföra en betydande uppgradering av förbindelserna, till ett högre och mer strategiskt plan.

Det 22:a toppmötet mellan EU och Japan hölls i Bryssel den 7 maj 2014. Mötet gav politisk energi till de parallella förhandlingarna och även till ett förbättrat partnerskap om säkerhet mellan EU och Japan, då nya dialoger om rymd- och it-frågor inleddes. Vidare fastställdes ett antal konkreta områden för samarbete mellan Japan och pågående GSFP-insatser, framförallt i Afrika. Ledarna diskuterade även frågor såsom Ukraina, säkerhetsläget i Östasien, Mellanöstern och de internationella klimatförhandlingarna.

Herman Van Rompuy och José Manuel Barroso hade också möten med premiärminister Shinzo Abe i anslutning till toppmötet om nukleärt fysiskt skydd i mars, G7-toppmötet i juni och Asem-toppmötet i oktober 2014. Premiärminister Abe träffade också kommissionens tillträdande ordförande Jean-Claude Juncker i november 2014, i samband med G20-toppmötet.

Stegen mot ett närmare bilateralt partnerskap om säkerhet bekräftades också genom det Japanbesök som ordföranden i Europeiska unionens militära kommitté (EUMC) genomförde i mars, där dennes möte med försvarsminister Itsunori Onodera särskilt kan nämnas. Vidare genomfördes i oktober för första gången någonsin en gemensam marin antipiratövning i Adenviken mellan EU:s marina styrka Eunavfor Atalanta och delar av den japanska marina självförsvarsstyrkan.

5.2.5. Sydkorea

Det strategiska partnerskapet mellan EU och Sydkorea fortsatte att utvecklas under 2014. Sydkorea åtnjuter en unik status genom att vara anslutet till tre viktiga EU-avtal som omfattar alla tre pelare av bilateralt samarbete, dvs. politiskt, handelsmässigt och säkerhetsmässigt samarbete. Som ett komplement till ramavtalet (som trädde i kraft i juni 2014) och frihandelsavtalet undertecknade den höga representanten ett ramavtal om krishantering i Seoul i maj 2014. I juni undertecknade vicepresident Neelie Kroes och ministern för vetenskap, IKT och framtidsplanering, Choi Mun-kee, en gemensam deklaration som ska främja samarbete om forskning och utveckling samt IKT.

Även samarbetet om regionala och globala frågor intensifierades. Dynamiken i detta partnerskap återspeglas också i ett allt större antal dialoger som omfattar ett brett spektrum av politiska och sektoriella frågor, t.ex. internationellt samarbete och utveckling, it-frågor, asiatiska regionala frågor, icke-spridning, nedrustning och vapenkontroll, länderna i Mellanöstern och Nordafrika och Gulfstaterna.

5.2.6. Nordkorea

EU:s förbindelser med Nordkorea fortsatte att kännetecknas av ett kritiskt engagemang. Under 2014 följde EU noga situationen i regionen i allmänhet och i Nordkorea i synnerhet och kunde konstatera att den nordkoreanska politiken inom flera områden ger upphov till stor oro, särskilt när det gäller spridningsfrågor och kränkningar av de mänskliga rättigheterna. EU tog upp dessa bekymmer både i bilaterala och multilaterala forum.²⁰ EU var medinitiativtagare till en resolution i FN:s råd för mänskliga rättigheter (som antogs den 28 mars) och en i FN:s generalförsamlings tredje utskott (som antogs den 18 november) som grundade sig på uppgifter från FN:s undersökningskommission om systematiska, utbredda och grova människorättskränkningar, bland annat brott mot mänskligheten, som begås i landet.

Resolutionen som antogs av FN:s generalförsamlings tredje utskott antogs sedermera av FN:s generalförsamling i december med starkt interregionalt stöd. Genom antagandet bröts ny mark då FN:s säkerhetsråd uppmanades att vidta lämpliga åtgärder, inklusive att överväga att lägga fram situationen i Nordkorea för Internationella brottmålsdomstolen och att överväga att vidta verkningsfulla riktade sanktioner mot dem som förefaller vara mest skyldiga till brott mot mänskligheten.

EU fortsatte att bevaka situationen med avseende på spridningsfrågor och de övergripande spänningarna på Koreahalvön och fördömde provskjutningarna av ballistiska missiler, som står i strid med FN:s säkerhetsråds resolution, och uppmanade enträget Nordkorea att avstå från varje handling som skulle kunna öka de regionala spänningarna ytterligare. EU fortsatte att genomföra FN:s säkerhetsråds sanktioner och sina egna, autonoma sanktioner och uppdaterade förteckningen över personer och enheter som omfattas av restriktiva åtgärder när detta var nödvändigt.

²⁰ Europaparlamentet antog en resolution om situationen i Nordkorea (Demokratiska folkrepubliken Korea) den 17 mars 2014.

Kommunikationskanalerna med Nordkorea hölls öppna och flera möten på högre nivå hölls med nordkoreanska tjänstemän i Bryssel. Ett uppdrag till Nordkorea som syftade till att hålla politiska dialoger med landet i början av november sköts upp på grund av de skärpta inreseregler som Nordkorea införde som reaktion på utbrottet ebola i Västafrika. EU står alltså redo att återuppta och fördjupa diskussionerna om politiska frågor och människorättsfrågor.

5.2.7. Mongoliet

Kommissionsledamot Androulla Vassiliou besökte Ulan Bator i september för att uppmärksamma 25-årsdagen av förbindelserna mellan EU och Mongoliet. Utvecklingsbiståndet för 2014–2020 fördubblades (65 miljoner euro) och har kopplats till Mongoliets utvecklingsstrategi på områdena exportdiversifiering, utbildning och yrkesutbildning. Mongoliet har också kommit att omfattas av EU:s nya förstärkta allmänna preferenssystem styre (GSP+). De första stegen mot att utvidga den politiska dialogen togs, bland annat i fråga om mänskliga rättigheter. Handelssamarbetet fortsatte, med stöd för exportdiversifiering, ett stabilt och förutsägbart affärsklimat, samarbete om råvaror och handelsrelaterat bistånd. Samarbetet utvidgades till att omfatta nya områden, såsom jordbruk och landsbygdsutveckling, vetenskap och innovation samt utbyten på individnivå.

5.3. Sydostasien

5.3.1. Sydostasiatiska nationers förbund (Asean)

Under 2014 förstärktes ytterligare samarbetet mellan EU och Asean genom genomförandet av handlingsplanen från mötet i Brunei för tiden 2013–17. I arbetet mot ett mer ambitiöst politiskt partnerskap mellan EU och Asean förekom flera besök och möten på hög nivå som bekräftade den positiva dynamiken. Det 20:e ministermötet mellan EU och Asean hölls i Bryssel den 23 juli och i oktober, i samband med Asem-toppmötet i Milano, hölls ett informellt möte mellan EU:s och Aseans ledare. Båda sidor enades om att arbeta för att uppgradera partnerskapet till ett strategiskt partnerskap och gav sina högre tjänstemän i uppdrag att utarbeta en färdplan för detta mål.

Inom Aseans regionala forum (ARF) har Asean och EU tillsammans med andra partner fortsatt att ta upp för båda parter angelägna regionala och internationella säkerhetsfrågor. Den höga representanten deltog i det 21:a ministermötet inom ARF i Myanmar/Burma den 10 augusti och redovisade EU:s ståndpunkt i fråga om arten av de viktigaste utmaningarna på säkerhetsområdet som påverkar regionen samt om behovet av övergripande och regelbaserade lösningar. Hon framförde åter EU:s ambition att delta i det östasiatiska toppmötet.

5.3.2. Myanmar/Burma

Stöd för Myanmar/Burmas övergång till demokrati förblev en prioriterad fråga för EU under 2014. Särskilt fokus lades på problematiken kring våld mellan olika befolkningsgrupper, fredsprocessen mellan regeringen och etniska grupper samt översynen av författningen och valet 2015.

Den första människorättsdialogen mellan EU och Myanmar/Burma – där Europeiska unionens särskilda representant för mänskliga rättigheter Stavros Lambrinidis var en av ordförandena – hölls den 20 maj 2014 i Naypyidaw. Man diskuterade bland annat diskriminering, hatpropaganda, våld mellan befolkningsgrupper i Rakhinestaten och andra delar av Myanmar/Burma, politiska fångar, markrättigheter och yttrandefrihet. I anslutning till ministermötet inom ARF i augusti 2014 hade den höga representanten/vice ordföranden ett möte med president Thein Sein och oppositionsledaren Aung San Suu Kyi. EU var den viktigaste initiativtagaren till FN:s generalförsamlings resolution om människorättssituationen i Myanmar/Burma, som enhälligt antogs i slutet av 2014.

5.3.3. Thailand

Militären tog makten den 22 maj 2014. Den 23 juni 2014 antog rådet slutsatser om Thailand, där man uppmanade militärledningen att snarast återställa den legitima demokratiska processen och åter börja tillämpa konstitutionen. EU omvärderade också sitt engagemang: officiella besök till och från Thailand ställdes in och EU och dess medlemsstater beslutade att inte underteckna partnerskapsavtalet med Thailand innan en demokratiskt vald regering finns på plats. Andra avtal kommer i förekommande fall också att påverkas. Endast en snar och trovärdig färdplan för en återgång till konstitutionellt styre och anordnande av trovärdiga och inkluderande val kommer att möjliggöra ett fortsatt stöd från EU.

5.3.4. Kambodja

EU följde noga situationen för mänskliga rättigheter och demokrati i Kambodja. Särskild uppmärksamhet ägnades åt yttrande- och mötesfrihet. Markrättigheter, rättsliga reformer och reformer av domstolsväsendet kvarstod också som centrala frågor i diskussionerna mellan EU och landets regering, och diskuterades bland annat vid mötet i den gemensamma kommittén EU–Kambodja den 10–13 mars. Den 22 juli nådde de två största partierna en överenskommelse som innebar att dödläget kunde brytas och oppositionens bojkott av nationalförsamlingen kunde avslutas. De arresteringar som följde och som kunde kopplas till förhandlingarna om den nationella valkommittén och vallagstiftningen gav dock upphov till oro.

5.3.5. Indonesien

President- och parlamentsvalen och det fredliga maktskiftet befäste Indonesiens roll som en regional förebild för demokrati och tolerans.

Partnerskaps- och samarbetsavtalet med Indonesien trädde i kraft den 1 maj. Diskussioner inom ramen för den politiska dialogen, möten för högre tjänstmän samt människorättsdialogen den 12 november återspeglade EU:s och Indonesiens snarlika värderingar, intressen och utsikter, vilka bildar ett kitt i relationerna. Herman Van Rompuy betonade vid sitt möte med Indonesiens nya president Joko Widodo den 19 november i Jakarta att man behöver få till stånd en varaktig vapenvila i Ukraina samt att öka de internationella ansträngningarna för att förhindra spridning av extremism och terrorism. Van Rompuy lovordade Indonesiens roll på båda ovannämnda områden genom sitt stöd till Ukrainas självständighet och territoriella integritet och sitt fördömande av Isil/Daish.

5.3.6. Filippinerna

I september hölls ett möte mellan president Benigno Aquino, Europeiska rådets ordförande Herman Van Rompuy och kommissionens ordförande José Manuel Barroso i Bryssel. I juli hölls möten i Manila mellan den höga representanten/vice ordföranden och Filippinernas utrikesminister. Under dessa möten tog båda sidor upp en lång rad frågor, bland annat katastrofriskreducering och utveckling av sjöfartsskydd. Efter undertecknandet av det övergripande avtalet om Bangsamoro i mars 2014 fortsatte EU att stödja fredsprocessen på Mindanao, bland annat genom att stödja den internationella övervakningsgruppen genom civilskyddet och genom att stödja övervakningsgruppen med företrädare för tredje part.

5.3.7. Vietnam

Den positiva dynamik som präglat de bilaterala förbindelserna sedan undertecknandet av partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan EU och Vietnam 2012 rådde alltså under 2014. Detta återspeglades i frekventa kontakter på hög nivå och fördjupat samarbete på en lång rad områden, utöver handel och utvecklingsfrågor. Politiska samråd på hög nivå ägde rum den 25 mars i Hanoi om bilaterala, regionala och globala frågor, däribland frågor rörande EU och Asean med tanke på Vietnams roll som samordnare inom Asean av förbindelserna med EU. Därefter följde det nionde mötet i den gemensamma kommissionen EU–Vietnam den 26 mars, vilket gav tillfälle att utvärdera förbindelserna mellan EU och Vietnam i stort och i synnerhet förhandsgenomförandet av partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan EU och Vietnam. Den höga representanten/vice ordföranden och kommissionens ordförande José Manuel Barroso besökte Vietnam den 12 respektive den 25–26 augusti och premiärminister Nguyễn Tấn Dũng besökte Bryssel den 13–14 oktober för möten med Herman Van Rompuy, José Manuel Barroso och Martin Schulz.

5.3.8. Singapore

Europeiska rådets ordförande Herman Van Rompuy besökte Singapore den 17–18 november. Han avlade ett besök hos Singapores president Tony Tan och hade också ett möte med premiärminister Lee Hsien Loong, varvid EU:s och Singapores nära förbindelser och goda samarbete bekräftades.

Ett möte mellan högre tjänstemän från EU och Singapore hölls i Singapore den 30 maj. Singapore och EU fastställde ett antal områden för närmare samarbete, bland annat sjöfartsskydd, och prioriterade samarbetsområden mellan Asean och EU lyftes fram.

5.3.9. Malaysia

EU och Malaysia höll ett möte mellan högre tjänstemän i juni i Kuala Lumpur för att gå vidare i dialogen om ett stort antal frågor, inbegripet ett återupptagande av förhandlingarna om ett ramavtal om partnerskap och samarbete samt regionala säkerhetsfrågor. EU såg fram emot Malaysias tillträde som ordförandeland för Asean 2015. EU fortsatte att verka för ett avskaffande av dödstraffet och för att Malaysia ska ratificera Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen (ICC). EU följde under 2014 också noga lagen om uppvigling (från 1948), som nu tillämpades för första gången.

5.3.10. Brunei

Förhandlingar om ett ramavtal om partnerskap och samarbete fortsatte under 2014. I maj utfärdade den höga representanten/vice ordföranden ett uttalande där hon uttryckte bekymmer över konsekvensen i Bruneis internationella människorättsåtaganden. Hon hänvisade till ikraftträdandet under 2014 av första delen av landets nya strafflag som kommer att medföra strängare straff. Oro över detta uttrycktes även av EU och medlemsstaterna, både i de bilaterala kontakterna och inom ramen för FN:s allmänna återkommande utvärdering som ägde rum i maj 2014 i Genève. De internationella åtaganden som den nya strafflagen förefaller stå i strid med avser förbudet mot tortyr, barnets rätt, religions- och trosfrihet, yttrandefrihet och avskaffande av diskriminering av kvinnor.

5.4. Södra Asien

5.4.1. Sydasiatiska sammanslutningen för regionalt samarbete (SAARC)

EU deltog som observatör vid SAARC-toppmötet i Katmandu (Nepal) den 26–27 november 2014. EU företrädde på hög nivå av delegationschefen som under inledningssessionen framförde ett meddelande från den höga representanten/vice ordföranden. I meddelandet underströks hur viktigt EU anser SAARC vara, som en utmärkt möjlighet att främja en högre grad av sammanlänkning, integration och framsteg i regionen. EU:s vilja att fortsätta att stödja organisationen i dess framtida strävanden lyftes också fram.

5.4.2. Indien

Insatserna för att stärka det strategiska partnerskapet mellan EU och Indien fortsatte och gick in i sitt andra årtionde. 2014 kännetecknades av nya ledarskap hos båda parter. Herman Van Rompuy och Indiens nye premiärminister Narendra Modi beslutade i anslutning till G20-mötet i Brisbane i november att hålla ett toppmöte under 2015. Dialogen mellan EU och Indien om politiska, säkerhetsmässiga samt regionala och globala frågor genomfördes på högre tjänstemannanivå under de utrikespolitiska samråden i januari. Den allra första dialogen om icke-spridning och nedrustning hölls i Delhi i maj. Det övergripande läget för samarbetet redovisades vid den 23:e sessionen i den gemensamma kommissionen för EU och Indien som hölls i New Delhi i juni. Den höga representanten och högre tjänstemän från EU tog återigen upp den sedan 2012 olösta frågan om de två italienska marinsoldaterna. Kommissionsledamoten med ansvar för klimatfrågor, Connie Hedegaard, besökte Indien under 2014, då landet betraktas som en nyckelpartner inför det klimatförhandlingsavtal som ska ingås i Paris i december 2015.

5.4.3. Nepal

EU och Nepal stärkte sina politiska och ekonomiska förbindelser under 2014, bland annat genom det första EU-besöket någonsin av en nepalesisk premiärminister. Premiärminister Sushil Koirala hade ett möte med Herman Van Rompuy och José Manuel Barroso. EU fortsatte att stödja Nepals politiska och ekonomiska övergångsprocess, bland annat i fråga om Nepals strävan efter konsensus i utarbetandet av den nya författningen och när det gäller vikten av ytterligare regionalt samarbete och integrering i Sydasien. I oktober besökte kommissionsledamoten med ansvar för utvecklingsbistånd, Andris Piebalgs, Nepal och bekräftade att utvecklingsbiståndet till landet hade tredubblats och att EU står bakom Nepals mål att bli ett medelinkomstland senast 2022.

5.4.4. Bhutan

EU och Bhutan stärkte sina redan utmärkta förbindelser, bland annat genom EU:s stöd till landets politiska övergångsprocess, dess ekonomiska utveckling och dess ambition att göra sig oberoende av bistånd senast 2020. I oktober besökte kommissionsledamoten med ansvar för utvecklingsbistånd, Andris Piebalgs, Bhutan och tillkännagav en tredubbling av EU:s utvecklingsbistånd.

5.4.5. Afghanistan

Den 23 juni antog rådet en ny strategi för Afghanistan som ska gälla till och med 2016. Strategin är inriktad på att utveckla Afghanistans institutioner och lyfter som prioriterade frågor fram främjandet av fred, säkerhet och regional stabilitet, förstärkningen av demokratin, främjandet av ekonomisk och mänsklig utveckling samt främjandet av rättsstatsprincipen och respekten för de mänskliga rättigheterna. Strategin är tänkt att vara allomfattande och utgör den övergripande ramen för alla EU-instrument och medlemsstaternas alla icke-militära engagemang. EU:s särskilda representant Franz-Michael Skjold Mellbin fortsatte sitt viktiga arbete med att stärka EU:s närvaro på fältet och han underlättade samordningen med medlemsstaterna i Kabul.

Säkerhetsövergången, inbegripet tillbakadragandet av Isaf-styrkorna, fortsatte som planerat och slutfördes i slutet av 2014. De afghanska nationella säkerhetsstyrkorna övertog säkerhetsansvaret i hela landet, även under den besvärliga perioden med valet. De har lidit allt större förluster i manskap, särskilt inom den polisiära delen.

Säkerhetsläget fortsatte på det hela taget att vara spänt, med en ökning av antalet attacker från upprorsmän, bland annat i Kabul, och en 25-procentig ökning av antalet civila dödsoffer jämfört med 2013. EU förespråkade ett solitt säkerhetsarrangemang för att möjliggöra Isafs uppföljningsuppdrag *Resolute Support*.

Under presidentvalet samarbetade EU nära med FN, Förenta staterna och andra internationella partner. EU stödde den av FN och Förenta staterna främmedlade överenskommelsen som ledde till en komplett genomgång av valresultatet och upprättandet av en samlingsregering för att undvika en politisk kris. Den 29 september valdes Ashraf Ghani till president och genom presidentdekret utnämndes Abdullah Abdullah till chefsminister. EU utstationerade en valutavärderingsgrupp bestående av 15 internationella experter under ledning av chefsobservatören, Europaparlamentsledamoten Thijs Berman.

Vid Londonkonferensen i december välkomnade EU regeringens ambitiösa reformagenda som bland annat innehöll de första stegen för att komma till rätta med den akuta intäktskrisen, vidta åtgärder mot korruption och en reform av rättsväsendet. President Ghani bekräftade sin intention att så snart som möjligt slutföra förhandlingarna om samarbetsavtalet med EU om partnerskap och utveckling

Under 2014 gjorde EU flera offentliga uttalanden om allvarliga människorättskränkningar. EU:s särskilda representant samordnade dessa uttalanden med medlemsstaterna. EU framförde sin oro över det höga antalet dödade civila till följd av attackerna från upprorsmän och det ömtåliga säkerhetsläget. EU gjorde också flera uttalande där man underströk sin kraftfulla och principfasta hållning gentemot dödsstraffet.

Under 2014 bidrog EU:s polisuppdrag Eupol Afghanistan till att det afghanska inrikesministeriets institutionella reform gick framåt och till att den afghanska nationella polisen professionaliserades ytterligare samt till bättre kopplingar mellan polisen och de straffrättsliga institutionerna. Eupol stödde utvecklingen av den nationella polisstrategin (2014–2018) och den nationella polisplanen som undertecknats av den afghanska inrikesministern. De nyinrättade lokalerna för utbildningsinstituten (för poliskåren och för brottsbekämpningen) utgjorde en milstolpe på vägen mot en afghansk självständig förvaltning. Inom rättsväsendet spelade Eupol en betydande roll för slutförandet av arbetet med den reviderade straffprocesslag som antogs av parlamentet. Uppdraget har ställts inför ett instabilt säkerhetsläge i sina insatsområden under 2014. I en terroristattack mot en restaurang i Kabul den 17 januari dödades 21 civila, bland annat en dansk medlem av uppdraget och en brittisk medlem av den säkerhetsgrupp som arbetade för Eupol. Rådet förlängde den 16 december 2014 uppdragets mandat fram till utgången av 2016.

5.4.6. Pakistan

EU fortsatte sitt nära samarbete med Pakistan inom ramen för den femåriga åtagandeplan mellan EU och Pakistan som antogs 2012. En andra strategisk dialog mellan EU och Pakistan hölls den 25 mars i Bryssel, mellan den höga representanten och Pakistans utrikes- och säkerhetspolitiska rådgivare, Sartaj Aziz. Den 24 juni hölls ett möte i den gemensamma kommissionen i Islamabad omedelbart efter mötena i undergrupper om mänskliga rättigheter och handel. Vid mötet i den gemensamma kommissionen beslutade man att inleda lokala dialoger om energi och mänskliga rättigheter. I juni besökte EU:s särskilda representant för icke-spridning och nedrustning, Jacek Bylica, Pakistan för att inleda icke-spridningsdialogen mellan EU och Pakistan. Den 20 oktober hölls det tredje mötet i den gemensamma kommittén för återtagande i Bryssel, där syftet var att se över tillämpningen av återtagandeavtalet mellan EU och Pakistan (2010).

Den 1 januari 2014 började Pakistan att omfattas av förmånstillträde till EU:s marknad i enlighet med GSP+ under förutsättning att landet effektivt genomför 27 internationella grundläggande konventioner på områdena för mänskliga rättigheter, arbetsrätt, miljöskydd och gott styre.

EU fortsatte att arbeta tillsammans med Pakistan för att genom dialog och samarbete ta upp människorättsfrågor. Utöver besöket från undergruppen för de mänskliga rättigheterna besökte EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter, Stavros Lambrinidis, Pakistan för första gången den 26–29 oktober.²¹

5.4.7. Bangladesh

EU fortsatte att samarbeta med Bangladesh, Förenta staterna och Internationella arbetsorganisationen (ILO) för att genomföra den så kallade Sustainability Compact (en överenskommelse om godtagbarhet) som man enats om i juli 2013 efter den dödliga kollapsen av affärsbyggnaden Rana Plaza. Syftet är att förbättra arbetsvillkoren och hälso- och säkerhetsstandarderna i Bangladesh konfektionsindustri, och ett översynsmöte på hög nivå hölls i Bryssel den 20 oktober där man bekräftade ett skyndsamt genomförande av åtagandena.

Den 9 januari fördömde den höga representanten, i ett uttalande på EU:s vägnar, våldshandlingarna inför valen den 5 januari och beklagade den konstaterade avsaknaden av gynnsamma förutsättningar för transparenta, inkluderande och trovärdiga val. Hon uppmanade med eftertryck samtliga parter att avstå från våld och att föra en genuin dialog för att komma överens om en för alla parter godtagbar väg i riktning mot stärkt demokratisk ansvarsskyldighet och transparenta, inkluderande och trovärdiga val. Omständigheterna runt valen har bidragit till ett polariserat politiskt klimat, inskränkning av mediefriheten och minskat handlingsutrymme för det civila samhället.

²¹ Europaparlamentet antog under 2014 tre resolutioner som var inriktade på Pakistans regionala roll och landets politiska förbindelser med EU (2013/2168(INI)), nyliga fall av förföljelse (2014/2694 (RSP)) och hädelselagar (2014/2969(RSP)).

Som en reaktion på att den bangladeshiska tribunalen för internationella brott utfärdat flera dödsstraff för personer som dömdes för krigsförbrytelser under 1971 års befrielsekrig, upprepade EU sitt absoluta motstånd till dödsstraff under alla omständigheter och uppmanade de bangladeshiska myndigheterna att inrätta ett moratorium för tillämpning av dödsstraffet, som ett första steg mot dess avskaffande.²²

5.4.8. Sri Lanka

Försoning och mänskliga rättigheter var huvudfokus i EU:s politik avseende Sri Lanka. I sina slutsatser av den 21 mars höll Europeiska rådet fast vid sitt engagemang för ansvarsskyldighet, försoning och universella mänskliga rättigheter i Sri Lanka. Europeiska rådet uppmanade till ett antagande vid FN:s råd för mänskliga rättigheter av en resolution om Sri Lanka som föreskriver en internationell utredning av påstådda krigsförbrytelser från båda sidor under kriget.

Vid mötet i FN:s råd för mänskliga rättigheter i mars 2014 stödde EU:s medlemsstater, tillsammans med Förenta staterna, en resolution som uppmanar den srilankesiska regeringen att göra framsteg med försoningsarbetet och att utreda påstådda kränkningar av mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt. Resolutionen gav också mandat till kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter att genomföra en fullständig utredning av påstådda övergrepp och människorättskränkningar och relaterade brott begångna av båda parter i Sri Lanka. I likhet med andra internationella partner uppmanade EU regeringen i Sri Lanka att fullt ut samarbeta i utredningen för att ta itu med ansvarsfrågan som ett viktigt steg för att främja verklig försoning.

Under 2014 utfärdade EU uttalanden om angreppen mot den muslimska befolkningen (20 juni), utnämningen av FN:s utredningsgrupp för Sri Lanka (1 juli) och begränsningar för icke-statliga organisationer och av yttrandefriheten (23 juli).

²² Europaparlamentet antog två resolutioner om människorättskränkningar i Bangladesh: en resolution om de senaste valen i Bangladesh (2014/2516(RSP)) och en resolution om människorättskränkningar i Bangladesh (2014/2834(RSP)).

5.4.9. Maldiverna

Det andra demokratiska flerpartiparlamentsvalet i landets historia hölls den 22 mars. Det ägde rum under en politisk kris som skapade osäkerhet kring den vidare demokratiseringen i Maldiverna. EU:s valobservatörsuppdrag bedömde att valen var väladministrerade, trots högsta domstolens ingripande och dess åtgärder mot valkommissionen under veckorna före de allmänna valen. Sedan presidentvalet 2013 och lokal- och parlamentsvalen 2014 är all makt (lagstiftande, verkställande och dömande) åter i händerna på den politiska kretsen runt familjen till den före detta presidenten, Maumoon Abdul Gayoom. Detta ger anledning till oro inför det fortsatta arbetet med att befästa demokratin.²³

5.5. Stillaohavsområdet

5.5.1. Australien

Med utgångspunkt i José Manuels Barrosos besök i september 2011 och den höga representanten/vice ordförandens besök i oktober 2011 fortsatte EU och Australien sina diskussioner och dialoger i syfte att utvidga samarbetet i utrikes- och säkerhetsfrågor, krishantering, utvecklingsbistånd och globala frågor. Den 16 november höll Europeiska rådets ordförande Herman Van Rompuy ett bilateralt möte med premiärminister Tony Abbott där bilaterala frågor dryftades (ramavtal, utsikterna för ett frihandelsavtal) liksom frågan om Ukraina, där ett nära samarbete förekommer. Europeiska utrikestjänsten och Australien undertecknade ett avtal om diplomatiska förbindelser.

Efter antagandet av mandatet för det övergripande ramavtalet mellan EU och Australien i oktober 2011 återupptogs förhandlingarna efter ett ettårigt uppehåll och var näst intill slutförda vid slutet av året.

²³ Slutrapport från Europeiska unionens valobservatörsuppdrag i Maldiverna 2014.

Säkerhetsdialogen/den strategiska dialogen på politisk direktörsnivå mellan EU och Australien hölls den 11 december i Canberra med en omfattande dagordning där det ingick säkerhetsfrågor i Asien/Stillahavsområdet, sjöfartsskyddet, Ryssland/Ukraina, Iran, Syrien/Irak/Isil/Daish, fredsprocessen i Mellanöstern, Afghanistan, terrorismbekämpning, it-säkerhet och samarbete vid krishantering. Ordföranden i Europeiska unionens militära kommitté, general de Rousiers, avlade sitt första besök i Australien för högnivådiskussioner med försvarsdepartementet. De regelbundna trepartsmötet (EU–AUS–NZ) om frågor som rör Stillahavsområdet hölls den 28 oktober. EU och Australien höll också sin första terrorismbekämpningsdialog i Bryssel den 6 november.

EU och Australien har förhandlat fram ett ramavtal om Australiens deltagande i EU:s krishanteringsinsatser²⁴. Australien har bjudits in att delta i flera GSFP-uppdrag och GSFP-insatser och deltog för första gången i ett sådant samarbete genom att bistå med värdefull juridisk expertis inom ramen för uppdragsstöd till Seychellerna genom Eucap Nestor.

5.5.2. Nya Zeeland

Under året fördes diskussioner om frågor av geopolitisk betydelse och av gemensamt intresse. Den 25 mars hölls ett möte mellan premiärminister John Key, José Manuel Barroso och Herman Van Rompuy i Haag, i anslutning till toppmötet om nukleärt fysiskt skydd. Efter mötet utfärdades en gemensam förklaring om fördjupat partnerskap mellan EU och Nya Zeeland.

I den gemensamma förklaringen angavs bl.a. enighet om att spegla alternativ för utveckling av handeln och ekonomiska förbindelser, inklusive ramar för eventuella förhandlingar om att ytterligare liberalisera handeln och investeringarna mellan EU och Nya Zeeland.

²⁴ Avtalet undertecknades den 22 april 2015.

Den 24 juni höll den höga representanten/vice ordföranden ett möte med utrikesminister Murray McCully i Bryssel och den 30 juli, i samband med StillaHavsöarnas forum i Palau, tillkännagavs slutförandet av förhandlingarna om det första övergripande och rättsligt bindande fördraget – partnerskapsavtalet om förbindelser och samarbete.

Den 16 november hölls i anslutning till G20-mötet i Brisbane ett möte mellan kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker och den omvalda premiärministern John Key. Utrikesminister Murray McCully hade sitt första möte med den höga representanten/vice ordföranden i Bryssel den 2 december varvid man bekräftade uppslutningen bakom det alltmer omfattande partnerskapet mellan EU och Nya Zeeland och en närmare samordning avseende säkerhetsfrågor under Nya Zeelands period som medlem av FN:s säkerhetsråd under 2015–2016.

Den första formaliserade säkerhetsdialogen EU–Nya Zeeland på politisk direktörsnivå hölls i Wellington den 12 december.

Som en följd av det ramavtal om Nya Zeelands medverkan i EU:s krishanteringsinsatser som undertecknades i Bryssel den 18 april 2012 bjöds Nya Zeeland in att delta i ett antal GSFP-uppdrag och GSFP-insatser. Landet bidrog under oktober och november till Atalantainsatsen med ett maritimt patrullspaningsflygplan.

I april genomförde kommissionsledamot Andris Piebalgs och premiärminister McCully ett gemensamt besök i StillaHavsområdet. Huvudsyftet var att utvärdera genomförandet av gemensamma projekt inom ramen för det partnerskap mellan EU och Nya Zeeland om energi i StillaHavsområdet som inleddes vid det toppmöte om energi i StillaHavsområdet i Auckland i mars 2013, som gemensamt anordnades av EU och Nya Zeeland.

5.5.3. Fiji

Fijis återgång till demokrati befästes den 17 september i och med genomförandet av det första parlamentsvalet sedan militärkuppen 2006. Valet var tekniskt sett väl förberett och gav väljarna faktisk valmöjlighet. EU tillhandahöll tekniskt stöd till valprocessen och sände, som en del av en bredare internationell övervakningsinsats, ut ett valexpertuppdrag för att bedöma valet.

EU sände även ett kontrolluppdrag för att bedöma situationen efter de krav som anges i artikel 96 i Cotonouavtalet. Efter slutförandet av dessa uppdrag beslutade EU i november att häva de så kallade lämpliga åtgärder (sanktioner) som föreskrivs i artikel 96 i Cotonouavtalet och i artikel 37 i finansieringsinstrument för utvecklingssamarbete och återuppta fullt utvecklingssamarbete med Fiji. Man kommer att sörja för en noggrann bevakning av och stöd till de mänskliga rättigheterna, bland annat genom förnyad politisk dialog och programplanering avseende EU:s finansiella stöd.

5.5.4. Salomonöarna

Parlamentsval hölls den 19 november, och den 9 december valde de nya parlamentsledamöterna med betryggande majoritet en ny premiärminister, Manasseh Sogavare. 2014 års valprocess förlöpte fredligt och de säkerhetsincidenter som förekom var relativt lindriga. Detta val utgör en viktig milstolpe som bekräftar återgången till stabilitet och de framsteg som gjorts på områdena demokratisering, gott styre och mänskliga rättigheter sedan det regionala biståndsuppdraget i Salomonöarna inleddes 2003. EU tillhandahöll stöd i arbetet med att uppdatera vallängden. EU finansierade även insatser för att öka den allmänna medvetenheten om valen, i synnerhet kvinnors deltagande, samt tekniskt stöd för arbetet med att utforma en förordning för att genomföra lagen om politiska partiers integritet.

5.5.5. Regionala frågor

EU fortsatte att förstärka sin dialog och sitt partnerskap med östaterna i Stillehavsområdet och deras regionala organisationer. Den höga representanten deltog vid det 45:e mötet i Stillehavsöarnas forum (PIF) i Koror i Palau i juli och kommissionsledamot Andris Piebalgs företrädde EU vid FN:s tredje konferens om små östater under utveckling (Sids) i september i Apia (Samoa). Vid det senare tillfället undertecknade 21 Sids-stater (tio i Stillehavsområdet, tio i Västindien samt Kap Verde) de nationella vägledande programmen för perioden 2014–2020 (till ett värde av 340 miljoner euro) inom ramen för Cotonouavtalet. Det avtal om ekonomiskt partnerskap mellan EU och Stillehavsområdet som sedan den 20 december 2009 provisoriskt tillämpas av Papua Nya Guinea tillämpas även provisoriskt av Fiji sedan den 28 juli 2014.

6. Afrika

6.1. Afrikanska unionen

Genom det allt närmare samarbetet med Afrikanska unionen (AU), FN och andra regionala organisationer har flera konflikter kunnat stabiliseras, och det kontinuerliga fokuset på att bygga stabila institutioner som har förmåga att befästa demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatlighet börjar bära frukt.

Vid det fjärde toppmötet mellan EU och Afrika i Bryssel i april 2014 upprepade EU:s ledare sitt stöd för den afrikanska freds- och säkerhetsstrukturen genom den fredsbevarande resursen för Afrika (nedan kallad *APF*) och framhöll möjligheterna till tillhandahållande av mer utrustning, utbildning och mentorskap. EU kunde tillkännage inledandet av Eufor RCA. Ett möte om sjöfartsskydd anordnades av den höga representanten/vice ordföranden och samma ämne diskuterades i plenum, där man framhöll de värdefulla lärdomar man dragit från Atalantainsatsen och de västafrikanska ländernas stora intresse för EU:s nya strategi för Guineabukten. Att FN:s generalsekreterare Ban Ki-moon var närvarande sände en stark signal om omfattningen av samarbetet mellan EU, AU och FN. Bilateral möten spelade också en avgörande roll för att stärka förbindelserna mellan de två kontinenterna.

På det hela taget gav toppmötet positiv energi till förbindelserna mellan EU och Afrika och gav en solid grund för framtida dialog och samarbete. Det utfärdade en gemensam förklaring som bekräftade engagemanget för målen i den gemensamma strategin som antogs 2007. Centrala nyckelprioriteringar och områden för gemensamma åtgärder omdefinierades ytterligare i färdplanen för perioden 2014–17. EU betraktas alltjämt som Afrikas viktigaste partner på alla viktiga områden, inbegripet fred och säkerhet.

Den 15 maj 2014 höll AU:s freds- och säkerhetsråd och EU:s kommitté för utrikes- och säkerhetspolitik (Kusp) möte i Bryssel för sjunde gången.²⁵

²⁵ Mötet möjliggjorde en öppen och välstrukturerad diskussion om i) krissituationer och hot mot fred och stabilitet från Sahel till Afrikas horn som omfattar konflikterna i Sydsudan, Mali/Sahel och Centralafrikanska republiken samt gränsöverskridande problem såsom spridning av handeldvapen och lätta vapen, terrorism samt gränser och migration, ii) förbättringar av afrikansk kapacitetsuppbyggnad på freds- och säkerhetsområdet, iii) förstärkt samarbete mellan AU:s freds- och säkerhetsråd och Kusp. Dessutom blev båda organen informerade om freds- och säkerhetsläget i Europa (Ukraina).

Under 2014 antog kommissionen också handlingsprogrammet för APF för 2014–2016 med en finansiering på 750 miljoner euro, varav 325 miljoner kom från Europeiska utvecklingsfondens (EUF) övergångsfacilitet, i första hand avsett att stödja pågående fredsfrämjande insatser under 2014. Den övergripande inriktningen för handlingsprogrammet för 2014–2016 ligger i stort sett i linje med tidigare handlingsprogram för APF. Afrikanska unionen och regionala ekonomiska gemenskaper/regionala mekanismer är de direkta mottagarna, med närmare 90 % av medlen till stöd för Afrikaledda fredsinsatser och resten till stöd för operationaliseringen av den afrikanska freds- och säkerhetsstrukturen samt åtgärder som ger snabba resultat och vars mål är konfliktförebyggande och krishantering.²⁶

EU fortsatte att genom den fredbevarande resursen för Afrika stödja AU-ledda uppdrag under 2014:

- Amisom i Somalia: sedan uppdragets början 2007 uppgår det totala anslagen från APF till nästan 771,1 miljoner euro vilket gör EU till en av de största bidragsgivarna till Amisom.
- Det Afrikaledda internationella stöduppdraget i Centralafrikanska republiken (Misca): EU tillhandahöll inledande finansiering på 50 miljoner euro och åtog sig att anslå ytterligare 75 miljoner euro. FN:s integrerade multidimensionella stabiliseringsinsats i Centralafrikanska republiken (Minusca) övertog den 15 september ansvaret från afrikanska Misca-styrkor. Man kommer dock inte att kunna verkställa sitt ambitiösa uppdrag förrän i maj 2015.

²⁶ De huvudförändringar som infördes i och med handlingsprogrammet för 2014–2016 är följande: i) framhållande av behovet av att fastställa exitstrategier och förbättra den ekonomiska bördefördelningen för långvariga fredsinsatser, ii) stödet från APF till den afrikanska freds- och säkerhetsstrukturen samt till kapacitetsuppbyggnad kommer att omfördelas med mer riktat stöd och en successiv minskning av det allmänna stödet till personalkostnader, varvid EU:s förfarande för beslutsfattande också förenklas för att öka snabbheten och reaktionsförmågan.

Under 2014 stödde EU flera afrikanska medlingsinitiativ inom ramen för APF, bland annat den gemensamma kontrollmekanismen (JVM) från den internationella konferensen om området kring de stora sjöarna i dess uppdrag att återställa och främja förtroende mellan Demokratiska republiken Kongo och dess grannar samt den mellanstatliga utvecklingsmyndighetens (Igad) medlingsprocess i Sydsudan och Gemensamma marknadens för östra och södra Afrika och Östafrikanska gemenskapens (Comesa/EAC) initiativ för att få till stånd fredliga val i Burundi.

6.2 Västafrika

Efter tio år av gemensamt arbete slutfördes den 30 juni 2014 förhandlingarna om avtalet om ekonomiskt partnerskap mellan EU och Västafrika. Avtalet omfattar varuhandel på grundval av Västafrikanska staters ekonomiska gemenskaps (Ecowas) nyligen antagna gemensamma yttre tulltaxa samt utvecklingssamarbete och innehåller rendez-vous-klausuler för tjänster liksom kapitel om handelsregler. Ecowas statschefer har instruerat de västafrikanska chefsförhandlarna att vidta alla nödvändiga åtgärder för att snabbt kunna inleda undertecknandet och genomförandet av avtalet om ekonomiskt partnerskap. Avtalet kommer att ersätta de interimsavtal om ekonomiskt partnerskap som gäller Elfenbenskusten (undertecknat 2008) och Ghana (ej undertecknat) men som inte ratificerats/tillämpats.

Den årliga politiska dialogen på ministernivå mellan EU och Ecowas hölls i Abuja den 27 november 2014 och omfattade en rad ärenden av gemensamt intresse, bland annat regional utveckling på området för fred och säkerhet, frågor gällande regional programplanering samt förhandlingarna om avtalet om ekonomiskt partnerskap.

6.2.1. Säkerhet och utveckling i Sahel

Genomförandet av EU:s strategi för säkerhet och utveckling i Sahel fortsatte under hela 2014, med en översyn 2013 som visade på konkreta framsteg och resultat inom alla de fyra huvudområdena, nämligen politik, utveckling och säkerhet samt bekämpande av våldsbejakande extremism. Det konstaterades att kopplingen mellan säkerhet och utveckling bör förbli kärnan i EU:s politik och insatser i Sahel och att genomförandet av strategin bör utvidgas till att även omfatta Burkina Faso och Tchad. I detta sammanhang utvecklas en ny regional handlingsplan som omfattar nästa steg i genomförandet av Sahelstrategin.

Under året ägnades alltmer uppmärksamhet åt internationell samordning och synergier med partnerorganisationer, i synnerhet FN, AU och Ecowas. Uppmärksamhet ägnades åt Bamakoplattformen, som lanserades efter FN:s, EU:s och Världsbankens gemensamma högnivåbesök i regionen 2013. Plattformen utgör en samordningsmekanism för bidragsgivare och FN, AU och EU i synnerhet. Tonvikt har också lagts på Nouakchottprocessen²⁷, som är lovande när det gäller AU:s och Algeriets deltagande på säkerhetsområdet, samt på G5, som utgör ett viktigt steg i riktning mot att de fem berörda länderna själva ska anta utmaningarna²⁸.

²⁷ AU-ledd process som inleddes i mars 2013 med de uttalade målen hör att förbättra säkerhetssamarbetet och operationaliseringen av den afrikanska freds- och säkerhetsstrukturen i Sahel/Sahararegionen. Tanken är att de högsta ansvariga för underrättelse- och säkerhetstjänsterna i 13 Sahel-/Saharaländer ska mötas fortlöpande varannan månad under överinseende av Afrikanska unionen, och att deras utrikesministrar ska mötas var tredje månad.

²⁸ Mauretanien, Mali, Niger, Tchad och Burkina Faso.

6.2.2. Mauretanien

EU utstationerade ett valexpertuppdrag till presidentvalen i juni 2014 som fastslog att valprocessen hade genomförts enligt godtagbara normer. Uppdraget utfärdade en rad rekommendationer för att förbättra framtida valprocesser.

President Mohamed Ould Abdel Aziz andra mandatperiod inleddes med uppmuntrande tecken på politisk stabilitet och kontinuitet i genomförandet av viktig politik. Befästheten av stabilitet och den fortsatta tillväxten hotas dock av risken för våldsam islamistisk radikaliserings, fördjupad social och etnisk splittring och en instabil regional kontext. EU kommer inom ramen för regelbunden politik dialog med Mauretanien att noga följa sociala, etniska och religiösa spänningar som ökat under det andra halvåret.

Mauretanien övertog ordförandeskapet för Afrikanska unionen i januari 2014, samt medordförandeskapet för 5+5-dialogen och ordförandeskapet för Arabförbundets ministerråd. Landet har sålunda varit proaktivt när det gäller regionala frågor.²⁹

Till viktiga händelser i förbindelserna mellan EU och Mauretanien hör två möten om den politiska dialogen enligt artikel 8 (maj och december 2014), besöken som avlades av EU:s särskilda representant för Sahel i januari och december och av kommissionsledamot Andris Piebalgs i februari; undertecknandet av det nationella vägledande programmet 2014–2020 i juni och inledandet av förhandlingar i maj om det förnyade fiskeprotokollet.

²⁹ President Aziz var tillsammans med EU ordförande för det fjärde toppmötet EU–Afrika i Bryssel i april 2014. Som ett bevis på sitt engagemang för Afrika tillkännagav Mauretanien sitt deltagande i Minusca, med 900 soldater för utstationering under 2015. Som en delaktig partner i Sahelfrågor inledde Mauretanien i februari 2014 tillsammans med Niger, Mali, Burkina Faso och Tchad G5-initiativet för Sahel. Initiativet syftar till att ta fram lämplig respons på specifika utmaningar i Sahel, där säkerhet och utveckling länkas samman, på samma sätt som i EU:s Sahelstrategi.

6.2.3. Mali

Alltsedan början på den politiska och säkerhetsmässiga krisen i Mali, som inleddes med ett uppror i norra delen av landet i januari 2012 och en statskupp i mars samma år, har EU kontinuerligt stött Malis territoriella integritet och återgång till konstitutionell ordning samt ställt sig bakom en politisk lösning av krisen genom dialog. Som del av sin samlade reaktion på krisen i Mali mobiliserade EU alla instrument som stod till dess förfogande.

Efter 2013 års öppna president- och parlamentsval som övervakades av EU och andra internationella partner tillhandahöll EU ett betydande stöd till övergångsprocessen, vilket ledde till en återgång till en normal konstitutionell situation, fred och ordning. Under givarkonferensen på hög nivå för Mali i Bryssel den 15 maj 2013 gjordes utfästelser om mer än 3,25 miljarder euro. EU ensamt utlovade 1,28 miljarder euro, inklusive budgetstöd. Vid det senaste uppföljningsmötet i september 2014 kunde det konstateras att halva det beloppet hittills hade utbetalats/anslagits. Därutöver tillhandahöll kommissionen ett betydande humanitärt bistånd.

När det gäller säkerheten gav EU, såväl individuellt som kollektivt och särskilt från och med januari 2013, betydande stöd till bekämpandet av terroristgrupper. EU inledde ett militärt utbildningsuppdrag (EUTM Mali) för att hjälpa den maliska armén att omstrukturera verksamheten och förstärka sin förmåga. EUTM Mali har hittills utbildat fyra bataljoner ur den maliska försvarsmakten.

Ett nytt civilt GSFP-uppdrag, Eucap Sahel Mali, inrättades i Mali i april 2014. Uppdragschefen och en kärntrupp utstationerades i juli för att förbereda uppdragets inledande i början av 2015.³⁰

EU har också aktivt deltagit som medlare (tillsammans med FN, AU, Ecowas och Islamiska samarbetsorganisationen) i de fredssamtal i Alger om norra Mali som inleddes i juli 2014. EU har åtagit sig att delta i den uppföljningskommitté som ska övervaka genomförandet av fredsavtalet.

EU är fast beslutet att stödja återuppbyggnaden av Mali och landets återhämtning när den konstitutionella ordningen är återställd.³¹

6.2.4. Niger

Den senaste tidens relativa interna stabilitet äventyrades efter den regeringsombildning i augusti 2013 som ledde till förändringar i de politiska allianserna. De politiska spänningarna fortsatte att växa under 2014 och åtföljdes av gatudemonstrationer, enstaka våldsamma sammanstötningar och ett dödläge i nationalförsamlingen. En politisk dialog förs regelbundet om en lång rad inhemska och regionala frågor.

³⁰ Uppdraget kommer att tillhandahålla utbildning och råd till de interna säkerhetsstyrkorna (gendarmeri, nationell polis och nationellt garde), med ett särskilt fokus på personaladministration och kapacitet. Uppdragets huvudmål är att bistå i uppbyggnaden av en institutionell koppling mellan maliska säkerhetsstyrkor och det politiska styret genom att inrätta ett transparent, professionellt och serviceinriktat förvaltningssystem inom styrkorna. Uppdragets inledande mandat kommer att löpa över två år. Uppdraget kommer att engagera 80 internationella experter och vara förlagt till Bamako.

³¹

Under 2014 drabbades Niger av olika typer av terroristattacker med flera dödsoffer.

Spridningen av Boko Harams våld från Nigeria till Niger ger upphov till allvarliga säkerhetsmässiga och humanitära problem för de nigeriska myndigheterna. Av denna anledning deltar Niger aktivt i internationella insatser för att förbättra säkerheten i Nigeria.

Till viktiga händelser i förbindelserna mellan EU och Niger hör undertecknandet av det nationella vägledande programmet för 2014–2020 i juni, Herman Van Rompuys besök i Niamey (februari 2014), där även EU:s särskilda representant för Sahel, Michel Dominique Reveyrand-de Menthon, genomförde ett besök (den 5–6 november 2014).

I juli 2014 löpte det första mandatet för Eucap Sahel Niger ut. Rådet beslutade att anpassa mandatet och förlänga det till och med juli 2016. Under andra halvåret bedrevs flera olika typer av gemensam verksamhet inom ramen för uppdraget och andra EU-instrument. Verksamheten utanför huvudstaden Niamey intensifierades med särskilt fokus på att förstärka det nigeriska egenansvaret och att säkerställa att uppdragets resultat blir varaktiga.

6.2.5. Burkina Faso

Efter 27 år vid makten tvingades president Blaise Compaoré att avgå och fly landet i oktober, efter de utbredda protester och den sociala oro som blev följden av hans försök att ändra konstitutionen och ännu en gång ställa upp som kandidat i 2015 års presidentval. Efter oroligheterna och två veckors militärstyre enades alla berörda parter (inbegripet politiska partier och det civila samhället) om en övergångsstadga, och civilpersonen Michel Kafando utnämndes till övergångspresident. EU uttalade sitt stöd för en fredlig övergång till demokrati och för det internationella samfundets insatser, i synnerhet det gemensamma uppdraget för AU, Ecowas och FN som syftar till att underlätta övergångsprocessen.

Den 17 mars beslutade rådet (utrikes frågor) att utvidga Sahelstrategin till att omfatta Burkina Faso. Ett för utrikestjänsten, generaldirektoratet för internationellt samarbete och utveckling (GD Internationellt samarbete och utveckling) och EU:s särskilda representant för Sahel gemensamt uppdrag avdelades följaktligen i maj för att informera de burkinska myndigheterna om vad deras deltagande i Sahelstrategin innebär och för att inhämta information om eventuell verksamhet som omfattas av Sahelstrategins utvecklings- och säkerhetspelare.

EU ingår i Ecowas kontaktgrupp för Burkina Faso och kommer att bistå landet under den övergångsperiod som ska leda fram till inkluderande och transparenta demokratiska val senast i november 2015.

6.2.6. Senegal

De utmärkta och dynamiska förbindelserna mellan Senegal och Europeiska unionen grundar sig på politisk dialog, handel och utvecklingssamarbete. Senegal är en viktig partner till EU i flera regionala och internationella frågor.

Den politiska dialogen pågick fortlöpande och två möten ägde rum, i juni och december. Särskilt diskuterades inrikespolitik, Senegals utrikespolitik, säkerhetssituationen i regionen samt de stora ekonomiska utmaningar som Senegal står inför. Mänskliga rättigheter diskuterades med justitieminister Sidiki Kaba, i en för ämnet särskilt avsedd dialog. EU och dess medlemsstater har genom den politiska dialogen och sitt samarbete med Senegal fokuserat på sådana prioriteringar som kvinnors och barns rättigheter, kampen mot strafflöshet och motarbetande av diskriminering på grund av sexuell läggning.

EU stödjer normaliseringen av situationen i Casamance där en lågintensiv konflikt har pågått i över 30 år. Fredssamtal pågår mellan olika fraktioner inom separatiströrelsen *Mouvement des Forces Démocratiques de Casamance* (MFDC) och Senegals regering. Finansiering genom instrumentet som bidrar till stabilitet och fred utgör stöd till processen och till konfliktens offer. Förhandlingar med företrädare för den norra fronten ledde till en ensidig förklaring om vapenvila från MFDC:s ledare Salif Sadio den 1 maj 2014.

Den olagliga migrationen via Senegals kust tycks vara under kontroll tack vare intensifierad bevakning av sjögränserna, vilket stöds av Frontex och det bilaterala samarbetet med Spanien.

Högnivåmöten och besök ägde rum under året, exempelvis då kommissionsledamot Andris Piebalgs besökte Senegal i februari och då president Macky Sall deltog i toppmötet mellan EU och Afrika i april där han träffade José Manuel Barroso och kommissionsledamot Kristalina Georgieva. Vidare hade ministern för ekonomi och finanser, Amadou Ba, ett möte med kommissionsledamot Andris Piebalgs i oktober och kommissionsledamot Neven Mimica mötte premiärminister Mohammed Abdallah Boun Dionne i november. Den 28–29 november stod Senegal värd för ett toppmöte för den internationella organisationen för franska språket, *Organisation Internationale de la Francophonie* (OIF), där kommissionsledamot Neven Mimica höll bilaterala möten med president Sall och med andra afrikanska stats- och regeringschefer.

6.2.7. Gambia

Gambia upplevde ekonomiska svårigheter under 2014 till följd av två externa chocker: sjunkande turism till följd av ebolautbrottet i Västafrika och regional torka. Den demokratiska situationen, respekten för rättsstatsprincipen och de mänskliga rättigheterna förblev stora bekymmer för EU. I februari utfärdade den höga representanten/vice ordförandens talesman ett uttalande efter det att Gambias president Yahya Jammeh hade hållit ett provocerande tal mot hbt-personer på landets nationaldag. Som en reaktion på att presidenten undertecknat en lag som kriminaliserar "grov homosexualitet" publicerade EU ett lokalt uttalande i november.

Människorättssituationen i Gambia drog till sig internationell uppmärksamhet i samband med att Gambia var föremål för sin andra allmänna återkommande utvärdering (UPR) i oktober. EU bidrog till förberedelserna och finansierade tillsammans med andra aktörer en offentlig visning inom ramen för den allmänna återkommande utvärderingen.³²

³² I den preliminära rapporten från arbetsgruppen för UPR belystes en rad allvarliga brister på området för medborgerliga och politiska rättigheter, särskilt med avseende på yttrandefrihet och mötesfrihet. FN:s medlemsstater konstaterade förbättringar på utbildningsområdet och när det gäller utveckling av landets hälso- och sjukvårdscentrum. Bekymren kvarstår dock när det gäller dödsstraff och utomrättsliga anhänganden samt frihetsberövanden som överskrider den tid som lagen föreskriver, äktenskapsåldern, pressfriheten, hbt-personers rättigheter osv.

Vidare följde EU och de medlemsstater som fanns representerade i Banjul noga det besök som avlades av två av FN:s särskilda rapportörer om utomrättsliga, summariska eller godtyckliga avrättningar och om tortyr och annan grym, omänsklig och förnedrande behandling eller bestraffning i november. Besöket hade ställts in med kort varsel i augusti och planerats om till ett senare datum. De särskilda rapportörerna nekades tillträde till huvudfängelsets säkerhetsavdelning och avdelningen för dödsdömda fångar och beslutade att inte fortsätta sitt planerade besök till andra förvarsenheter eftersom Gambia brutit mot det mandat som man hade kommit överens om.

Den politiska dialogen enligt artikel 8 i Cotonouavtalet hölls i april och ledde till en överenskommelse om åtaganden på människorättsområdet från den gambiska regeringens sida. Uppföljningskontakter tycktes bekräfta den konstruktiva anda som präglade det mötet. Inga ytterligare dialogmöten enligt artikel 8 hölls dock under 2014. I november meddelade den gambiska regeringen EU att man hade för avsikt att avbryta den politiska dialogen enligt artikel 8. Vidare hänvisade utrikesministern i ett tv-sänt tal den 29 november till det lokala EU-uttalandet, som kritiserade antagandet av lagen om "grov homosexualitet", som den direkta anledningen till att regeringen avbröt den politiska dialogen.

6.2.8. Guinea-Bissau

Efter den tvååriga övergångsperiod som följde efter statskuppen i april 2012 kunde fredliga parlaments- och presidentval genomföras i april och maj 2014. EU:s valobservatörsuppdrag, som leddes av Europaparlamentsledamoten Krzysztof Lisek, bedömde att valen hade varit fria och trovärdiga.

För att stödja den nya politiska ledningen i arbetet med att återupprätta rättsstatsprincipen och för att göra det möjligt för den att möta de viktiga politiska och socioekonomiska utmaningarna beslutade EU att avbryta tillämpningen av åtgärderna enligt artikel 96 i Cotonouavtalet.³³

EU:s restriktiva åtgärder mot 21 militära ledare som var inblandade i statskuppen i april 2012 gäller fortfarande, i enlighet med rådets beslut 2012/285/Gusp.

EU arbetar nära tillsammans med viktiga internationella partner (EU, Ecowas, AU och de portugisisktalande ländernas gemenskap) för att på ett samordnande och kompletterande sätt stödja Guinea-Bissaus nyvalda myndigheter i deras arbete med att förstärka de politiska institutionerna, reformera säkerhetssektorn, stärka rättsstatsprincipen, bekämpa korruption och olaglig handel och främja en hållbar utveckling.

³³ I detta sammanhang förlänger rådets beslut 2014/467/EU av den 14 juli giltigheten för rådets beslut 2011/492/EU men upphäver tillfälligt tillämpningen av dess åtgärder, vilket gör det möjligt för EU att tillhandahålla akut stöd till myndigheterna och att inleda programplaneringsprocessen för elfte EUF.

6.2.9. Guinea

Förbindelserna mellan Guinea och EU började normaliseras i slutet av 2013 och fortsatte att göra så under 2014 i och med att rådet i april 2014 beslutade att upphäva vapenembargot. Det nationellt vägledande programmet enligt elfte EUF (2015–2020) undertecknades den 6 december 2014 och i och med detta anslogs 244 miljoner euro för samarbete inom fyra sektorer: beväpning, rättsstaten, sanitära förhållanden i städerna, hälso- och sjukvård samt transport (den sistnämnda är en exitstrategi).

Dock förlängdes under 2014 de enskilda sanktionerna mot fem personer som förmodas vara ansvariga för massakern i september 2009 med ytterligare ett år, på grund av otillräckliga framsteg med de pågående rättsliga förfarandena. EU fortsätter att prioritera bekämpandet av strafflöshet.

Lokalval planerades till slutet av 2014, men på grund av ebolautbrottet har de inte hållits.

Sedan mars 2014 har Guinea varit hårt drabbat av en ebolaepidemi som gradvis gick från att vara en hälso- och sjukvårdskris till att bli en ekonomisk och social kris med potentiellt större politiska och regionala konsekvenser. Den bristfälliga samordningen och det allt mer utbredda motståndet från befolkningen mot ebolaåtgärder gör situationen extremt komplicerad. En mycket allvarlig incident inträffade i september då en sjukvårds- och utbildningsgrupp massakrerades i byn Womey. Ett lokalt uttalande utfärdades av EU-delegationen.

EU är starkt engagerat i kampen mot ebola i Guinea.

6.2.10. Sierra Leone

År 2014 dominerades av ebolautbrottet och dess allvarliga politiska, säkerhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser för landet och regionen.

I november besökte EU:s ebolasamordnare, kommissionsledamot Christos Stylianides, och kommissionsledamot Vytenis Andriukaitis Freetown för att själva bilda sig en uppfattning av läget och analysera behoven och bristerna i syfte att bättre anpassa EU:s insatser.

EU gjorde under 2014 sammanlagda utfästelser – inräknat allt stöd från medlemsstater och instrument – på ungefär 1,1 miljarder euro för ebolainsatser i Västafrika.

I syfte att öka den demokratiska och inkluderande styrningen och anpassa författningen till landets internationella åtaganden på människorättsområdet fortsatte det arbete med översynen av författningen som inleddes 2013 men arbetet ute i landets provinser kunde inte genomföras på grund av ebolautbrottet.

6.2.11. Liberia

Liberia drabbades under 2014 av den ebolaepidemi som bröt ut i mars. Ebolautbrottet fick svåra följder för hela samhället och allvarliga politiska, säkerhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser för landet och regionen. Regeringen tvingades ägna all kraft åt att möta utbrottet.

Tillsammans med WHO och andra partner ställde EU ett omfattande stöd till regeringens förfogande för att bekämpa krisen. I november besökte EU:s ebolasamordnare Christos Stylianides och kommissionsledamot Vytenis Andriukaitis Monrovia för att själva bilda sig en uppfattning av läget, behoven och bristerna i syfte att bättre anpassa EU:s insatser.

Till följd av ebolakrisen sköt man upp de delval till senaten som var planerade till oktober. Regeringens förslag om att anordna valen den 16 december har lagts på is efter klagomål från politiska grupper och ett rättsligt avgörande. Situationen kan ha en effekt på den konstitutionella översyn som planerats till 2015 och kan också påverka hela den politiska arenan.

Mandatet för Förenta nationernas uppdrag i Liberia (Unmil) förlängdes till och med 2015 då det bedömdes vara värdefullt i ljuset av ebolaepidemins destabiliserande effekter.

EU och Liberia har ett mycket aktivt politiskt utbyte som understöds genom en stor samarbetsram. En politisk dialog enligt artikel 8 i Cotonouavtalet ägde rum i februari. EU genomförde sin människorättsstrategi för Liberia med huvudfokus på avskaffandet av dödsstraffet, kvinnors rättigheter och det civila samhällets engagemang för de mänskliga rättigheterna. Under mars månad anordnade EU en workshop om konfliktförebyggande där viktiga medlemmar från det internationella samfundet deltog, liksom organisationer från det civila samhället, tankesmedjor och regeringsföreträdare.

6.2.12. Elfenbenskusten

I Elfenbenskusten fortsatte under 2014 arbetet med att lugna ner den politiska situationen och med försoning efter den våldsamma valkrisen 2010. Det är en känslig process och de presidentval som är planerade till oktober 2015 kan ge upphov till politiska spänningar och våldsamheter.

Valkommissionen har gjort små framsteg i det förberedande arbetet, i synnerhet när det gäller att uppdatera röstlängden. Oppositionens (FPI) begäran om bättre representation i valkommissionen mottogs väl av president Alassane Ouattara.

Säkerheten har förbättrats och efter ett beslut av FN:s säkerhetsråd kommer FN:s fredsbevarande uppdrag i Elfenbenskusten (Unoci) successivt att trappas ner. FN:s och EU:s sanktioner bekräftades på nytt (vapenembargo, individuella sanktioner förutom hävandet av sanktionerna mot Alcide Djédjé, en rådgivare till den före detta presidenten Laurent Gbagbo). Efter upphävandet av diamantembargot har konkreta steg tagits mot att genomföra Kimberleyprocessen.

EU fortsatte att stödja försoningsprocessen och att fördöma strafflöshet. Europeiska unionen är fast besluten att främja en transparent och inkluderande valprocess präglad av konkurrens inför presidentvalen 2015. EU stöder vidare reformerna inom rättsväsendet och säkerhetssektorn. Utbetalning av budgetstöd innefattade under 2014 indikatorer för moderniseringen av polisstationer och införandet av ett opartiskt rättsväsen.

6.2.13. Togo

Efter att en överenskommelse nåtts mellan regeringen och oppositionen före parlamentsvalen 2013 fördes i maj 2014 en nationell dialog om konstitutionella reformer där man bland annat behandlade frågan om en begränsning av antalet mandatperioder för presidenten till två. I juni avslog dock nationalförsamlingen ett förslag om en konstitutionsöversyn trots att lagen hade införts av regeringen, som understöddes av en stark majoritet av parlamentsledamöterna. Trots att en diskussion om översynen av konstitutionen återupptogs i slutet av 2014 har avslaget av denna översyn ökat risken för politiska spänningar och instabilitet inför 2015 års presidentval. EU har aktivt uppmuntrat till dialog och flexibilitet när det gäller att slutföra de konstitutionella och institutionella reformer som godkänts av Togos politiska partier genom olika överenskommelser.

6.2.14. Nigeria

Med anledning av det val som är planerat till februari 2015 ökade de politiska spänningarna och fallen av våld relaterat till valet under 2014. För första gången sedan slutet av militärreran 1999 är utgången av valen oviss på grund av en bättre organiserad opposition med större kapacitet. För att bidra till trovärdiga och fredliga val och som förberedelser till det överenskomna EU-valobservatörsuppdraget 2015 genomfördes flera valrelaterade uppdrag i Nigeria under 2014 för att erbjuda valstöd utöver det pågående valstödsprogrammet.

Lagen om kriminalisering av samkönade äktenskap godkändes slutgiltigt av Nigerias president i januari 2014. Dödsstraffet fortsatte att vara en allvarlig fråga och flera soldater dömdes till döden av militärdomstolar för myteri och mordförsök.

Under 2014 trappade Boko Haram upp sin terrorkampanj och genomförde attacker som var brutalare och av en större omfattning än någonsin tidigare. Organisationen expanderade geografiskt medelst förfärande terrorrelaterade våldshandlingar inte bara i nordöst utan också i andra delar av landet och även alltmer i grannlandet Kamerun. Våld och människorättsövergrepp rapporterades även från den nigerianska säkerhetstjänsten, som bekämpar upprorsmakarna synnerligen hårdhänt. EU förde i maj upp Boko Haram på förteckningen över terroristorganisationer, i enlighet med beslutet från FN:s säkerhetsråds sanktionskommitté, och uttryckte i utrikesrådets slutsatser från den 12 maj sin oro över de pågående terroristattackerna.

EU fortsatte sitt engagemang i alla dessa frågor genom flera politiska dialoger och under den ministerdialog mellan EU och Nigeria som hölls i Abuja den 27 november 2014. Nationella val, mänskliga rättigheter och Boko Haram var tre principiella bilaterala ämnen som diskuterades i dialogen. En gemensam kommuniké antogs i samband med att dialogen avslutades.³⁴

6.3. Östafrika

Höga tjänstemän från EU och Östafrikanska gemenskapen (EAC) slutförde framgångsrikt förhandlingarna om avtalet om ekonomiskt partnerskap och paraferade texten i oktober 2014. Avtalet omfattar marknadstillträde för varor och innehåller ett fullvärdigt kapitel om utvecklingssamarbete, flexibla ursprungsregler, en fullständig institutionell struktur samt samarbete på en rad olika områden, bland annat jordbruk, sanitära och fytosanitära åtgärder och förenklade handelsprocedurer.

Det sjätte ministermötet mellan den mellanstatliga utvecklingsmyndigheten (Igad) och EU hölls i Bryssel den 1 april 2014. De två parterna diskuterade situationen på Afrikas horn, inbegripet Sydsudan, Somalia och Eritrea. Genomförandet av Igads regionala strategi och EU:s strategiska ram för Afrikas horn diskuterades, liksom statusen och utsikterna för det framtida samarbetet mellan Igad och EU.

³⁴ Det beslutades vid tre tillfällen att Nigeria skulle tas upp i brådskande debatter om människorättsfrågor i plenum i Europaparlamentet (i januari, mars respektive juli) och en EP-resolution om situationen för mänskliga rättigheter i landet antogs efter varje tillfälle ((2014/2517(RSP), (2014/2634(RSP) och 2014/2729(RSP)).

6.3.1 Djibouti

Djibouti förblev en viktig partner i den internationella kampen mot piratverksamhet på Afrikas horn och när det gäller stabiliseringsprocessen i Somalia. Landet beslutade att förstärka sitt truppbidrag till Afrikanska unionens uppdrag i Somalia (Amisom) och en andra bataljon sattes in i slutet av året. Djibouti var värdland för högkvarteret för Europeiska unionens uppdrag för regional maritim kapacitetsuppbyggnad på Afrikas horn (Eucap Nestor) samt för luftfartyg och fartyg ur Atalantainsatsen. Det mandat som Kusp gett Eucap Nestor går dock ut på att insatserna koncentreras till Somalia, varifrån piratdåden utgår, och att de bilaterala åtgärderna i Djibouti trappas ner i kombination med övergångsstrategier i vilka EU-program eventuellt kan ingå. 2014 utsattes utländska uppdrag och styrkor i Djibouti för första gången för en terroristattack av al-Shabaab.

Efter månader av förhandlingar undertecknade Djiboutis regering och oppositionskoalitionen *Union pour le Salut National* den 30 december 2014 ett ramavtal om politisk dialog. De viktigaste reformåtgärderna som föreskrivs i avtalet är inrättandet av en oberoende valkommission, antagandet av rättslig status för oppositionspartier och en översyn av kommunikationslagstiftningen.

6.3.2. Eritrea

Sanktionerna mot Eritrea gällde även under 2014. Den socioekonomiska och människorättsliga situationen i landet förblev svår. Den 18 september 2014 avgav den höga representantens/vice ordförandens talesperson ett uttalande om situationen för politiska fångar i Eritrea. Migration från Eritrea är alltså ett stort problem. Efter tragedin utanför Lampedusa i oktober 2013, då hundratals flyktingar främst från Eritrea och Somalia dog när de försökte nå Europas kust, inledde EU i november 2014 det initiativ avseende migrationsvägarna från Afrikas horn till EU som numera kallas Khartoumprocessen.³⁵ I september 2014 hade Eritrea också anslutit sig till protokollet om förebyggande, bekämpande och bestraffande av handel med människor. Samtidigt har Eritreas regering meddelat EU sin avsikt att åter tillämpa sin proklamation nr 82 och därmed återigen begränsa militärtjänstgöringsperioden till 18 månader för kommande mönstring. Detta ses som ett viktigt beslut mot bakgrund av att den obegränsade militärtjänstgöringstiden är en av huvudorsakerna till migration. Under 2014 inledde EU och Eritrea programplaneringen för elfte EUF:s nationella vägledande program.

³⁵ Eritrea är ett av de fyra huvudländerna i Khartoumprocessen och tillhör den styrkommitté som godkändes i november under ministerkonferensen i Rom. Fokus i denna process ligger på människohandel och människosmuggling, som är de mest angelägna utmaningarna för regionen.

6.3.3. Etiopien

Etiopien förblev en stark partner till EU i fråga om fred och säkerhet på Afrikas horn. Etiopien har inom ramen för den mellanstatliga utvecklingsmyndigheten (Igad) lett medlingsinsatser mellan den sydsudanesiska regeringen och rebelledarna, dock med begränsad framgång. När det gäller Somalia har integreringen av etiopiska trupper i Afrikanska unionens uppdrag i Somalia (Amisom), inom ramen för samma EU-finansieringsarrangemang, också lett till positiva resultat på området. Den politiska dialogen mellan EU och Etiopien är frekvent, även på högsta nivå. Etiopiens premiärminister Hailemariam Desalegn besökte Bryssel med anledning av toppmötet mellan EU och Afrika i april och träffade där den höga representanten/vice ordföranden samt Herman Van Rompuy. Utrikesminister Tedros Adhanom träffade den höga representanten/vice ordföranden i samband med konferensen i Köpenhamn om Somalia i november. Oron över det begränsade utrymmet för den politiska oppositionen, medierna och civilsamhället växte dock i och med gripanden av oppositionsledamöter och journalister och åtalspunkter mot dem med utgångspunkt i antiterroristproklamationen. EU offentliggjorde två uttalanden den 6 maj respektive den 31 juli där man tog upp dessa frågor, som är särskilt oroande i ljuset av de kommande valen i maj 2015.

6.3.4. Somalia

EU:s delegation till Förbundsrepubliken Somalia återöppnades och förlades tillfälligt till Nairobi i Kenya. EU:s särskilda sändebud till Somalia har återutnämnts till delegationschef. EU intensifierade sin verksamhet och närvaro i Somalia och hade mer direkta kontakter med Somalias federala regering och lokala myndigheter.

Under 2014 understödde EU aktivt federaliseringsprocessen.

EU:s delegation till Somalia och EU:s särskilda representant för Afrikas horn bidrog till samordningen av det internationella stödet och medlingen i tvisten mellan presidenten och premiärministern, som under fredliga former erkände sig besegrad efter ett misstroendevotum i parlamentet i december.

Som en uppföljning till Brysselkonferensen i september 2013 anordnades ett partnerskapsforum på högre ministernivå (HLPF) i Köpenhamn i november 2014. På mötet diskuterades framsteg och utmaningar som man inledningsvis haft ett år efter det att "den nya given" för Somalia inleddes. Trots den pågående interna politiska krisen i den federala regeringen framhöll mötet den fortsatta uppslutningen kring överenskommelsen om den nya given. Såväl den höga representanten/vice ordföranden som kommissionsledamoten med ansvar för internationellt samarbete och utveckling, Neven Mimica, deltog i arrangemanget och bekräftade därmed den aktiva roll som EU spelar i Somalia. Rådet betonade i de slutsatser som antogs i oktober 2014 inför HLPF den fortsatta betydelsen av överenskommelsen om Somalia, och av dess genomförande, för nydaning av landet.

EU fortsatte under 2014 att ge sitt politiska och säkerhetsmässiga stöd till Somalia och Afrikanska unionen när det gäller Afrikanska unionens uppdrag i Somalia (Amisom). Genom sitt utbildningsuppdrag (EUTM) i Somalia fortsatte EU också att stödja utvecklingen av de somaliska försvarsorganen och den somaliska försvarsmakten genom strategisk rådgivning, mentorskap och utbildning. Under januari månad slutförde EUTM flytten från Uganda till Somalia och uppdraget kunde därmed bedriva verksamhet i Mogadishu. Uppdraget har sedan 2010 utbildat och gett handledning till ca 5 000 soldater i Somalias nationella armé. I november etablerade ytterligare ett GSFP-uppdrag, Eucap Nestor, närvaro i Mogadishu. Detta kommer att leda till mer direkta kontakter med de federala myndigheterna. Dessa två uppdrag, som tillsammans med Eunavfor Atalanta bidrar till bekämpning av piratdåd, har förlängts till och med slutet av 2016 och deras mandatperioder därmed synkroniserats.

6.3.5. Sydsudan

De händelser som tog sin början den 15 december 2013 och som kastade Sydsudan in i en väpnad konflikt endast två och ett halvt år efter landets självständighet har drastiskt ändrat utsikterna för världens nyaste stat. Inbördeskriget har lett till att minst 10 000 människor mist livet, försatt två miljoner människor på flykt och inneburit förfärande brott och övergrepp mot internationell humanitär rätt och de mänskliga rättigheterna. Minst 2,5 miljon människor står inför livsmedelsbrist och denna situation, som är orsakad av människor, har utvecklats till en av de värsta humanitära kriserna i världen. Utöver den sydsudanesiska befolkningens lidande riskerar krisen att få konsekvenser för den vidare region som redan är instabil.

Den mellanstatliga utvecklingsmyndigheten (Igad) har under flera månaders tid varit pådrivande för inkluderande och genomgripande fredssamtal, men regeringen och oppositionen har inte uppriktigt deltagit i processen och inte heller fullt ut levt upp till sina åtaganden. Svag ledning och kontroll samt allt fler milisgrupper och självförsvarsstyrkor ökar sannolikheten för ytterligare fragmentering av de stridande styrkorna.

EU:s svar på krisen

EU är tillsammans med det internationella samfundet engagerat i att försöka förhindra att krisen trappas upp. EU:s huvudsakliga mål har varit att undvika att krisen sprids i regionen, få ett omedelbart slut på striderna och påskynda fredssamtalen.

Under 2014 har EU fortsatt att verka för en övergripande strategi för att stödja återgången till fred i Sydsudan. I arbetet har ingått att politiskt och ekonomiskt stödja den Igad-ledda processen och mekanismen för att övervaka efterlevnaden av upphörandet med fientligheter. Man har även infört riktade åtgärder (viseringsförbud och frysning av tillgångar) mot (två) militära ledare som motarbetar fredsprocessen och som har gjort sig skyldiga till människorättskränkningar och övergrepp. EU stöder ansvarighet och försoning genom AU:s undersökningskommission och insatser av FN:s råd för mänskliga rättigheter, och har också gjort en omfördelning av utvecklingsportföljen och antagit ett stabiliseringspaket samtidigt som det humanitära stödet har utökats.

EU:s särskilda representant för Afrikas horn, Alexander Rondos, innehade fortsatt en central position i EU:s politik gentemot Sydsudan och arbetade i nära samverkan och på kompletterande sätt med internationella partner.

6.3.6. Kenya

Säkerhetssituationen i Kenya har blivit alltmer oroande, med återkommande terroristattacker, fortsatt hög våldsbrottslighet och spänningar mellan olika regioner, etniska grupper och religion, i kombination med regeringens oförmåga att genomföra nödvändiga reformer i säkerhetssektorn. I juni 2014 dödades minst 100 människor i en terroristattack i distriktet Lamu. Efter de exempellösa attackerna mot kristna i de muslimska områdena i Mandera i november–december 2014 avskedade och ersatte president Uhuru Kenyatta inrikesministern och polischefen.

Regeringens svar på oroligheterna tar sig ofta brutala uttryck, vilket inverkar negativt på de mänskliga rättigheterna.

EU deltar aktivt i grupper för givarregeringar för att motverka våldsbejakande extremism. Trots allvarliga tillkortakommanden inom säkerhetssektorn och EU:s och andra givares uppmaningar till säkerhetssamarbete och dialog med Kenyas regering har denna hittills inte uppvisat något ledarskap i detta avseende.

På regional nivå – Kenya och Afrikas horn – och på området för terrorismbekämpning stöder EU genom instrumentet som bidrar till stabilitet och fred tre program på följande områden (uppgår till sammanlagt 19 miljoner euro): stärkande av motståndskraften mot våld och extremism (2 miljoner euro), bekämpning av terrorismfinansiering och penningtvätt (6 miljoner euro) och ett regionalt terrorismbekämpningsprojekt (11 miljoner euro).

EU:s samordnare för kampen mot terrorism, Gilles de Kerchove, besökte Kenya i samband med AU-toppmötet om terrorism i Nairobi den 2 september 2014.

6.3.7. Madagaskar

Efter trovärdiga val under sista kvartalet 2013, där EU var observatör, återställdes den konstitutionella ordningen i början av 2014. En ny president, nationalförsamling och regering, alla legitima, fanns på plats i april 2014 och EU beslutade följaktligen den 19 maj 2014 att upphäva de lämpliga åtgärder som antagits enligt artikel 96 i Cotonouavtalet och att återuppta fullt samarbete med Madagaskar.

På området sjöfartsskydd och piratdåd har Madagaskar på tre sätt visat intresse för ökat samarbete med EU. Landet har varit välvilligt inställt till ett avtal avseende överföring av misstänkta pirater som gripits av EU samt intresserat av utbildning ombord på Eunavfor-fartyg och slutligen har Madagaskar tillkännagivit sin kandidatur för värdskapet för ett regionalt maritimt samlingscentrum och står tillsammans med Seychellerna i begrepp att lägga fram ett gemensamt förslag.

6.3.8. Mauritius

Mauritius fortsatte att aktivt delta i kampen mot piratdåd i västra Indiska oceanen, i synnerhet genom Indiska Oceanområdets kommission, som stöddes av Europeiska kommissionens regionala marina säkerhetsprogram (Mase). EU ingick 2011 ett avtal med Mauritius om överföring av misstänkta pirater. På grundval av detta avtal överfördes tolv misstänkta somaliska pirater av Eunavfor till Mauritius den 25 januari 2013. Rättegången mot dem inleddes den 7 oktober 2013 och Mauritius appellationsdomstol frikände de tolv för piratdåd misstänkta somalierna i ett utslag av den 6 november 2014. Domen överklagades omedelbart.

En ram för EU och Mauritius om återförande av dömda pirater till Somalia för avtjänande av straffet har inrättats. Denna ram kommer att bidra till ökat förtroende för vårt redan etablerade partnerskap och den strategiska modell som används för att följa piraternas väg från överföringen fram till dess att de återvänder till sina hemländer.

6.3.9. Seychellerna

Seychellerna är en mycket aktiv partner till EU i kampen mot piratdåd. Med hänvisning till avtalet om överföring mellan EU och Seychellerna har Eunavfor överfört fem pirater till de seychelliska myndigheterna för rättegång och åtal.

EU-uppdraget Eucap Nestor fortsatte att stödja de seychelliska myndigheterna för att stärka landets sjöfartsskydd och samhällsstyrning. I april 2014 skedde detta genom ett särskilt tekniskt stöd och utbildning för att stödja det seychelliska flygvapnet. Det har uppstått synergieffekter mellan uppdraget och Indiska Oceanområdets kommissions antipiratenhet som stöds av Europeiska kommissionens regionala marina säkerhetsprogram (Mase). Eucap Nestor fasar ut verksamheten i Seychellerna för att fokusera mer på Somalia.

Seychellerna föreslår att landet står värd för ett regionalt samordningscentrum för operativt sjöfartsskydd, för att bekämpa piratdåd och brottslighet till sjöss, som ett komplement till Madagaskar som är berett att stå värd för ett regionalt informationssammanställningscentrum för sjöfartsskydd.

Seychellerna stod också den 8–9 februari 2015 värd för det andra ministermöte om sjösäkerhet och sjöfartsskydd i Afrika som sammankallats av Afrikanska unionens kommission. Mötet var en uppföljning av det ministermöte om sjöfartsskydd och piratdåd vid Afrikas Horn och i Guineabukten som sammankallats av EU (den höga representanten/vice ordföranden) i Bryssel den 1 april 2014.

6.3.10. Tanzania

EU och Tanzania höll en politisk dialog i mars 2014 enligt artikel 8 i Cotonouavtalet och diskuterade inom ramen för den även den politiska och säkerhetsmässiga situationen i området kring de afrikanska stora sjöarna samt insättandet av tanzanisk trupp i Sydsudan som ett led i FN:s fredsbevarande uppdrag. Tanzanias minister för utrikesfrågor och internationellt samarbete, Bernard Membe, deltog i det arrangemang för sjöfartsskydd som den höga representanten/vice ordföranden stod värd för i Bryssel den 1 april 2014, och EU och Tanzania undertecknade i samband med detta ett avtal om villkoren för överlämnande av misstänkta pirater från Eunavfor till Tanzania. Efter detta arrangemang såg EU tillsammans med FN:s drog- och brottsbekämpningsbyrå över nödvändiga stödåtgärder till den rättsliga kedjan i Tanzania för att i ett senare skede kunna hantera eventuella problem genom EU:s regionala marina säkerhetsprogrammet (Mase). President Jakaya Kikwete deltog i toppmötet mellan EU och Afrika i Bryssel i april 2014 och höll bilaterala diskussioner med Europeiska kommissionens ordförande José Manuel Barroso och berörde då även regionala politiska frågor. I november tog utrikestjänsten emot en delegation bestående av civila och militära företrädare på hög nivå från Östafrikanska gemenskapen (EAC). Vid detta tillfälle delade EU med sig till EAC av sina erfarenheter från arbetet med att utforma den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik, som är ett multilateralt försvarssamarbete. EAC-delegationen besökte också Europeiska försvarsbyrån.

Eucap Nestors lokalkontor i Dar es-Salaam fortsatte under 2014 att bedriva mycket uppskattad kapacitetsbyggnadsverksamhet tillsammans med sjöpolisen, marinen, de civila sjöfartsmyndigheterna och rättsväsendet, även med enheter i Zanzibar. Eucap Nestor-uppdraget fasas ut från Tanzania för att fokusera mer på Somalia.

6.3.11. Uganda

Uganda fortsatte att spela en betydelsefull roll i regionen under 2014. Landet bidrog även detta år med flest soldater till Afrikanska unionens uppdrag i Somalia (Amisom) med sin ca 6 800 soldater starka trupp.

Uganda fortsatte att vara ett mål för al-Shabaab på grund av sin roll i Somalia.

Uganda fortsatte även att spela en viktig roll i Afrikanska unionens regionala insatsstyrka (AURTF), som har i uppdrag att sätta Herrens motståndarmé ur spel. En ugandisk officer förde befälet över AURTF och ca 1 500 ugandiska soldater tjänstgjorde i styrkan under 2014. EU tillhandahöll finansiellt stöd till både Amisom och AURTF.

Till följd av de våldsamheter som bröt ut i Sydsudan i december 2013 satte Uganda in trupp i landet. I sina slutsatser från den 17 mars framförde utrikesrådet sin oro över en eventuell extern intervention som skulle kunna förvärra de politiska och militära spänningarna i Sydsudan. Rådet erinrade om det åtagande som gjorts av de sydsudanesiska parterna att dra tillbaka de allierade styrkor som inbjudits av de båda sidorna eller att successivt låta dessa dra sig tillbaka, och uppmuntrade de regionala ledarna att fortsätta sitt samarbete under överinseende av Igad.

I december 2013 antog Ugandas parlament en lag mot homosexualitet, som medför nya straffbelagda gärningar avseende sexuell läggning. Till följd av detta utfärdade den höga representanten/vice ordföranden den 18 februari 2014 ett uttalande där hon framförde djup oro inför det nära förestående antagandet av drakonisk lagstiftning som syftar till att kriminalisera homosexualitet och hon beklagade djupt diskrimineringen på grund av sexuell läggning.³⁶ Efter det att president Yoweri Museveni godkände lagen trädde den i kraft den 24 februari. Den 4 mars utfärdade den höga representanten ett uttalande på Europeiska unionens vägnar där lagen mot homosexualitet fördömdes. EU uppmanade Uganda att säkerställa likhet inför lagen och icke-diskriminering i enlighet med landets åtaganden enligt internationell människorättslagstiftning.³⁷ EU förde följaktligen en mer omfattande politisk dialog med de ugandiska myndigheterna enligt artikel 8 i Cotonouavtalet för att diskutera den lag som ogiltigförklarades av författningsdomstolen i augusti³⁸.

³⁶ Den 16 januari antog Europaparlamentet en resolution där man fördömer lagar som kriminaliserar homosexualitet och uppmanar president Yoweri Museveni att inte underteckna lagförslaget (2014/2517(RSP)).

³⁷ Den 11 mars antog Europaparlamentet en resolution där man djupt beklagar antagandet av lagen och begär inledande av samråd med Uganda enligt artikel 96 i Cotonouavtalet (2014/2634(RSP)).

³⁸ Den 7 juli utfärdade Uganda ett uttalande där man klargjorde sina avsikter med lagen. I uttalandet konstaterades att ingen verksamhet som bedrivs av enskilda eller grupper kommer att påverkas av lagen och man betonade att Ugandas regering även fortsatt kommer att säkerställa lika behandling för alla. Den 1 augusti ogiltigförklarade Ugandas författningsdomstol lagen på förfarandemässiga grunder.

6.4. Centralafrika

Utöver de rådande säkerhetshoten i regionen kring de stora sjöarna och Centralafrikanska republiken står Centralafrika inför utmaningar när det gäller att föra den regionala integreringen framåt och få till stånd en stadig demokratisk och ekonomisk utveckling. EU står fast vid sitt långsiktiga partnerskap med regionen och kommer under perioden 2014–2020 sammanlagt att anslå tre miljarder euro till regeringar och regionala organisationer i Centralafrika, som består av tio länder. Biståndspengarna kommer att omfatta stöd till regionala organisationer, bland annat Centralafrikanska staternas ekonomiska gemenskap (Eccas) och den internationella konferensen om området kring de afrikanska stora sjöarna (ICGLR), vars uppdrag inbegriper fred och säkerhet. EU kommer också att säkerställa samstämmighet i sin verksamhet i Centralafrika genom initiativ såsom Sahelstrategin och EU-strategin för Guineabukten, särskilt med tanke på behovet av att hantera gränsöverskridande hot såsom piratdåd och Boko Haram. Avtalet om ekonomiskt partnerskap mellan EU och Centralafrika ratificerades av Kamerun den 22 juli 2014 och började tillämpas provisoriskt den 4 augusti 2014. Förhandlingarna om ett fullständigt, regionalt avtal om ekonomiskt partnerskap har skjutits upp på grund av situationen i Centralafrikanska republiken och förväntas återupptas inom kort.

6.4.1. Området kring de stora sjöarna och Demokratiska republiken Kongo

Efter undertecknandet av ramavtalet för fred, säkerhet och samarbete avseende Demokratiska republiken Kongo i februari 2013 har EU alltjämt varit en viktig aktör i området kring de stora sjöarna och stött genomförandet av de nationella, regionala och internationella åtagandena i ramavtalet.

EU:s höga samordnare för området kring de stora sjöarna, Koen Vervaeke, fortsatte att spela en aktiv roll i gruppen för särskilda sändebud för området kring de stora sjöarna. EU har avsatt betydande resurser i den nationella och regionala programplaneringen för elfte EUF för att bemöta såväl de nationella som regionala åtagandena i ramavtalet. I samband med en resa till Demokratiska republiken Kongo och Rwanda i mars 2014 meddelade kommissionsledamoten med ansvar för utvecklingsbistånd, Andris Piebalgs, att 620 miljoner euro i nytt EU-stöd skulle anslås till Demokratiska republiken Kongo och 460 miljoner euro till Rwanda för perioden 2014–2020. I juli meddelades att 432 miljoner euro i stöd skulle anslås till Burundi för samma period. Dessa belopp utgjorde en betydande ökning av finansieringen jämfört med tidigare år.

I juli 2014 antog rådet slutsatser om området kring de afrikanska stora sjöarna, i vilka EU:s beslutsamhet att bidra till fred, stabilitet och utveckling i regionen bekräftades.

Demokratiska republiken Kongo

Under 2014 följde EU noga förberedelserna inför 2015 års lokala val med tanke på att parlaments- och presidentval enligt grundlagen ska äga rum i slutet av 2016. EU gjorde flera offentliga uttalanden och démarches till myndigheterna från Demokratiska republiken Kongo för att visa sin oro rörande attackerna mot politiska motståndare och politiska aktivister i landet. Som en uppföljning till 2011 års parlaments- och presidentval sände EU i juni 2014 ett uppdrag till Demokratiska republiken Kongo. Det leddes av Europaparlamentsledamoten Mariya Gabriel och hade till uppgift att utvärdera genomförandet av rekommendationerna från 2011 års valobservatörsuppdrag.

Europaparlamentets talmanskonferens tilldelade i oktober 2014 Denis Mukwege Sacharovpriset för hans kamp för skyddet av kvinnors rättigheter i Demokratiska republiken Kongo. Den 59-årige gynekologen grundade 1998 Panzi-sjukhuset i Bukavu där han alltjämt behandlar bestående och allvarliga skador hos patienter som utsatts för sexuellt våld.

EU fortsatte att vara en huvudaktör i reformen av säkerhetssektorn i Demokratiska republiken Kongo och använde hela spektrumet av instrument (GSFP-uppdrag, stabilitetsinstrumentet och Europeiska utvecklingsfonden). Två GSFP-uppdrag avseende reformen av säkerhetssektorn sattes in i Demokratiska republiken Kongo, nämligen Eusec RD Congo (inriktat på reform av armén) och Eupol RD Congo (inriktat på reform av polisen). Uppdraget stödde fortsatt till och med den 30 september 2014, då Eupol RD Congo avslutades, reformen av säkerhetssektorn med avseende på polisen och dess samverkan med rättsväsendet. På strategisk nivå fortsatte uppdraget att stödja de beslutsprocesser avseende den reform av polisväsendet som genomförs av ministeriet för inrikesfrågor och säkerhet och den nationella polisen. Stödet utgörs främst av hjälp i förberedelserna med den rättsliga ramen och de relevanta genomförandedekreten samt genomförandet av handlingsplanen för polisen.

I samordning med lokala och internationella insatser bidrog Eupol RD Congo till att förbättra resultaten av polisens arbete genom mentorskap, övervakning och rådgivning. Eupol RD Congo stödde också kampen mot strafflöshet när det gäller mänskliga rättigheter och sexuellt våld och stärkte sin verksamhet också på området barnets skydd. Stöd till polisreformer ges alltjämt genom EUF med fortsatt inriktning på offentlig ansvarighet och kvalitet i tjänsteutövningen.

En utfasningsperiod är planerad för Eusec RD Congo. I september 2014 förlängde rådet mandatet för Eusec RD Congo till och med den 30 juni 2015. En budget på 4.6 miljoner euro står till förfogande till och med den 30 juni 2015. Ett mikrouppdrag är planerat till och med den 30 juni 2016 för att fortsätta arbetet med vissa huvudinslag av reformen av armén. Målet är en övergång med på sikt helt lokal finansiering. Samtidigt kommer EU under 2015 med hjälp av elfte EUF att inleda sina stödinsatser på flera områden när det gäller reformen av armén i Demokratiska republiken Kongo.

Under 2014 fortsatte EU att stödja Burundis fredsbyggande insatser och utvecklingsprocesser. EU inriktade sig på att stödja Burundis ansträngningar för att säkerställa en inkluderande valprocess och att inrätta ett gynnsamt klimat för 2015 års val, bland annat på grundval av regelbunden politisk dialog och genom medborgarnas rätt att utöva grundläggande friheter.

I sina slutsatser från juli 2014 underströk rådet att 2015 års val i Burundi är ett viktigt tillfälle att konsolidera de framsteg som nyligen uppnåtts och bidra till en starkare framtid.³⁹

EU utfärdade uttalanden (två lokala i maj och september och två från den höga representanten/vice ordförandens talesperson i mars och juni). Uttalandena handlade om de ökade politiska spänningarna och begränsningarna av de politiska och medborgerliga rättigheterna, behovet av att respektera frihetsberövades rättigheter – med hänvisning till frihetsberövandet av Pierre Claver Mbonimpa – och behovet av ett oberoende domstolsväsen. Vidare tog EU i uttalandena upp de positiva steg som tagits i valförberedelserna, exempelvis undertecknandet av uppförandekoden och den politiska dialogen inom ramen för färdplanen inför 2015 års val.

EU höll möten inom den politiska dialogen (enligt artikel 8 i Cotonouavtalet) med Burundi den 14 mars, den 5 juni, den 17 oktober och den 9 december. Under dessa möten upprepade EU det nödvändiga i att Burundi anordnar fria, rättvisa och transparenta val under 2015, främjar ett öppet och inkluderande deltagande från alla politiska partiers och aktörers sida (enligt vad man enades om i den färdplan för valen som undertecknats av alla parter), respekterar och främja politiska och civila rättigheter, särskilt yttrandefriheten och mötesfriheten, samt säkerställer ett oberoende rättsväsen och bekämpar strafflöshet. Även ekonomisk och social utveckling integrerades i den politiska dialogen.

³⁹ Den 18 september 2014 antog Europaparlamentet en resolution om Burundi. I denna fördöms frihetsberövandet av människorättsförsvararen Pierre Claver Mbonimpa. I resolutionen uppmanas också Burundis regering att leva upp till sina internationella skyldigheter vad gäller mänskliga rättigheter, och oro framförs över strafflöshet, godtyckliga frihetsberövanden och den socioekonomiska situationen (2014/2833(RSP)).

EU och Burundi arbetade även vidare med de gemensamma åtaganden som gjordes vid partnerkonferensen om Burundis utveckling (*Conférence des partenaires du développement du Burundi*) 2012 inom områdena fattigdomsbekämpning samt stöd till demokrati och rättsstatlighet.

Rwanda

EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter Stavros Lambrinidis företrädde EU vid minnesceremonierna den 7 april i Kigali med anledning av att det var 20 år sedan folkmordet inleddes. Den höga representanten/vice ordföranden gjorde vid samma tillfälle ett uttalande på EU:s vägnar. I mars besökte kommissionsledamoten med ansvar för utvecklingsbistånd, Andris Piebalgs, Rwanda.

I sina slutsatser från juli 2014 välkomnade rådet de framsteg som Rwanda har gjort med ett antal strukturella reformer, särskilt på det ekonomiska området, och framförde att rådet är medvetet om de framsteg som gjorts vad gäller försoning under de 20 år som gått sedan folkmordet 1994. Dock noterades att EU fortfarande är oroat över de begränsningar som politiska partier ställs inför och som inbegriper ett krympande politiskt utrymme och rapporter om försvinnanden och åtgärder mot människorättsförsvarare och det civila samhället. EU uppmuntrade Rwanda att konsekvent stå fast vid sitt åtagande för demokratisering, att öppna upp det politiska utrymmet ytterligare, att ge mer plats åt det oberoende civila samhället, särskilt människorättsförsvarare, samt att stärka yttrandefriheten för det civila samhället och alla medborgare för att på så sätt möjliggöra ett utökat demokratiskt deltagande.

I december genomförde EU (delegationschefen samt EU:s uppdragschefer på plats) en politisk dialog med Rwanda enligt artikel 8. Dialogen var återigen inriktad på frågor avseende påstådda människorättskränkningar och krympande demokratiskt utrymme samt även på frågor om regional stabilitet.

EU och dess medlemsstater träffade företrädare för såväl regeringskoalitionen som oppositionspartierna i Rwanda. EU noterade de registreringssvårigheter som politiska partier i Rwanda ställs inför. I syfte att uppnå ökad yttrandefrihet och mer oberoende medier stöder EU och dess medlemsstater även inrättandet av ett självreglerande organ för medierna, Rwandas mediekommission.

EU och medlemsstaterna fortsatte att övervaka de rättsliga reformerna och följde även uppmärksammade rättsprocesser såsom dem mot Kizito Mihigo, den pensionerade general Frank Rusagara, överste Tom Byabagamba och Joel Mutabazi.

6.4.2. Centralafrikanska republiken

EU var under 2014, jämte internationella partner, alltså aktivt engagerat i att uppnå stabilitet i landet och att stödja den politiska övergång som såväl regionen som internationella partner står bakom och som syftar till att få till stånd en varaktig återhämtning från krisen. I samband med toppmötet mellan EU och Afrika den 2 april anordnade EU ett minitoppmöte om Centralafrikanska republiken där företrädare på hög nivå deltog, bland dem FN:s generalsekreterare Ban Ki-moon.

Som ett led i sin övergripande respons på krisen i Centralafrikanska republiken mobiliserade EU alla instrument som stod till buds, inklusive ett militärt GSFP-uppdrag. Den 1 april 2014 inledde rådet insatsen Eufor RCA för att i Bangui bistå internationella insatser med att upprätta en säker miljö och att skydda den mest utsatta befolkningen. Mandatet för denna övergångsinsats förlängdes av rådet till och den 15 mars 2015 för att säkerställa ett smidigt överlämnande till FN:s multidimensionella integrerade stabiliseringsinsats, Minusca, som förväntas vara fullt operativ senast i april.

EU ägnade särskild uppmärksamhet åt behovet av att bekämpa strafflöshet och att återställa rättsstaten. Mot bakgrund av de bestående spänningarna mellan olika befolkningsgrupper och det totala sammanbrottet för samhällsstrukturen stöder EU även initiativ, ofta i samverkan med övergångsmyndigheterna, för främjande av dialog, nedtrappning av spänningarna och förtroendebyggande mellan befolkningsgrupper. EU främjar vidare initiativ för politisk dialog som kan bidra till en långsiktig lösning på krisen i Centralafrikanska republiken. Den 15 juli 2014 inrättade EU för första gången en förvaltningsfond för flera givare, som avser utveckling, till stöd för Centralafrikanska republiken. Målet är att underlätta övergången från nödåtgärder till långsiktigt utvecklingsbistånd. I slutet av 2014 hade "Fonds Bekou", som förvaltningsfonden kallas, erhållit 50 miljoner euro från Europeiska utvecklingsfonden, Frankrike, Tyskland och Nederländerna.

Kommissionsledamot Andris Piebalgs besökte Centralafrikanska republiken i mars 2014. Kommissionsledamot Kristalina Georgieva reste två gånger till Centralafrikanska republiken och till grannländer (Kamerun och Tchad) för att diskutera krisens konsekvenser för regionen.

I november 2014 erkände rådet även det mervärde som en vidare EU-roll skulle kunna ha i reformen av säkerhetssektorn som understöd till FN:s insatser och vid sidan av lokal delaktighet. Följaktligen antog rådet ett krishanteringskoncept för ett mindre, militärt, rådgivande GSFP-uppdrag. Rådet antog även slutsatser om Centralafrikanska republiken den 15 december 2014 genom vilka man sände ett tydligt budskap om stöd till den sittande övergångsregeringen och dess framsteg.

EU och dess medlemsstater har under 2014 utökat sitt humanitära engagemang i Centralafrikanska republiken avsevärt och samarbetade nära med FN och andra organisationer för att maximera biståndet på fältet. Kommissionsledamot Kristalina Georgieva och FN:s undergeneralsekreterare Valerie Amos anordnade ett gemensamt ministermöte om den humanitära situationen i Centralafrikanska republiken i Bryssel den 20 januari. Under mötet gjordes utfästelser om 366 miljoner euro för livräddande insatser och kort- och medelfristigt bistånd.

6.5. Södra Afrika

Ett årligt möte mellan höga tjänstemän (SOM) hölls inom ramen för den politiska dialogen mellan EU och Södra Afrikas utvecklingsgemenskap (SADC) i Bryssel den 16 juni 2014 för diskussion om samarbete och en färdplan inför mötet för politisk dialog på ministernivå 2015. Parterna enades om att arbeta tillsammans för att möta eventuella utmaningar i regionen på områdena fred och säkerhet samt utveckling, inbegripet valprocesser, sjöfartsskydd, migration, klimatförändringar, energifrågor och regional ekonomisk integrering.

Den 15 juli 2014 slutförde Europeiska kommissionen och SADC:s grupp för avtal om ekonomiskt partnerskap förhandlingarna om ett avtal om ekonomiskt partnerskap och chefsförhandlarna paraferade texten. Detta välkomnades och innebar dessutom att handelsstörningar kunde undvikas i Botswana, Namibia och Swaziland, vilka var på väg att förlora sitt tull- och kvotfria marknadstillträde till EU:s marknad. Avtalet omfattar varuhandel och innehåller ett väsentligt kapitel om hållbar utveckling, rendez-vous-klausuler om tjänster och investeringar samt en utförlig del om geografiska beteckningar.

6.5.1. Angola

Den första politiska dialogen på ministernivå inom ramen för *Angola-EU Joint Way Forward* hölls i Bryssel den 17 oktober 2014. Att Angola valdes till icke permanent medlem av FN:s säkerhetsråd kvällen för ministermötet i Bryssel gör landet till en värdefull partner för diskussioner av globala frågor, i synnerhet när det gäller fred och säkerhet i regionen. Angola övertog ordförandeskapet för den internationella konferensen om området kring de afrikanska stora sjöarna och viceordförandeskapet för Kimberleyprocessen från och med januari 2014.

EU fortsatte att ägna uppmärksamhet och stöd till Angolas framsteg inom ramen för FN:s allmänna återkommande utvärdering 2014. Yttrandefrihet, mötesfrihet, våld mot kvinnor och barn samt förstärkning av de rättsliga institutionerna utgjorde kärnan i rekommendationerna. Angola uppmanades att anpassa sin nationella lagstiftning till Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen för att kunna ratificera denna.

6.5.2. Namibia

Förbindelserna med Namibia präglades av slutförandet av förhandlingarna om ingående av ett heltäckande ekonomiskt partnerskapsavtal (EPA) i juli 2014 med flera länder i Södra Afrikas utvecklingsgemenskap. Avtalet har bidragit till en ytterligare förbättring av de redan goda förbindelserna mellan EU och Namibia. Den sittande regeringens starka ställning bekräftades tydligt i valen den 28 november 2014 då Hage Geingob valdes till president med 87 % av rösterna och partiet Swapo vann med 80 % av rösterna.

6.5.3. Botswana

Botswana omfattas av det ekonomiska partnerskapsavtal som ingicks i juli 2014 med flera länder i Södra Afrikas utvecklingsgemenskap. EU:s dialog med Botswana är i många avseenden en förebild för partnerskapet mellan EU och Afrika. Ian Khamas ställning som president bekräftades i de val som hölls den 24 oktober, men det styrande partiet, *Botswana Democratic Party*, vann för första gången med mindre än 50 % av rösterna (47,6 %). Oppositionspartiet, *Umbrella for Democratic Change*, fick 30 % av folkets röster.

6.5.4. Zambia

EU och Zambia förde en politisk dialog i mars 2014, enligt artikel 8 i Cotonouavtalet. Där deltog viktiga ministrar, såsom justitieministrar och utrikesministrar, samt flera biträdande ministrar. Känsliga frågor, såsom svårigheterna med tillämpningen av lagen om icke-statliga organisationer och offentliga kampanjer mot hbt, berördes. I början av april deltog Zambias president Michael Sata i toppmötet mellan EU och Afrika i Bryssel, och han hade där ett bilateralt möte med kommissionens ordförande José Manuel Barroso. Under toppmötet konstaterade EU att politisk stabilitet råder i Zambia och att det finns ett intresse från EU:s sida att investera i landet⁴⁰.

⁴⁰ Med anledning av president Satas död i oktober hölls fyllnadsval i Zambia den 20 januari 2015. Den nya presidenten (Edgar Lungu) kommer att inneha ämbetet under den återstående presidentmandatperioden till och med tredje kvartalet 2016.

6.5.5. Zimbabwe

I februari såg rådet över och ändrade beslut 2011/101/Gusp. De återstående restriktiva åtgärder som vidtagits mot Zimbabwe inom Gusp suspenderades därmed utom för vapenembargot samt två personer och en enhet. EU förlängde dessutom giltigheten för beslut 2012/96/EU till och med den 1 november 2014, som är den dag då de lämpliga åtgärderna enligt Cotonouavtalet upphör att gälla. I ett uttalande från den höga representanten/vice ordföranden som utfärdades med anledning därav beskrevs detta som ett steg framåt i förbindelserna mellan EU och Zimbabwe [...] men påminde även om att man vill se framsteg på ett antal områden. Vidare möjliggjorde dessa beslut framsteg med programplaneringen av elfte EUF.

6.5.6. Sydafrika

Till följd av omfattande politisk verksamhet och val under året både i Sydafrika (allmänna val) och i EU (Europaparlamentsval och utnämning av nytt EU-ledarskap) enades parterna om att skjuta upp det sjunde årliga toppmötet.

Icke desto mindre upprätthölls intensiva diplomatiska kontakter, som kulminerade i mötet mellan den höga representanten/vice ordföranden och Sydafrikas minister för internationella relationer och samarbete, Maite Nkoana-Mashabane, i anslutning till toppmötet mellan EU och Afrika i april.

Ett veckolångt samråd på högre tjänstemannanivå ägde också rum i Bryssel i november. Under denna vecka hölls möte i det sjätte forumet för politisk dialog och säkerhetsdialog mellan EU och Sydafrika varvid olika afrikanska och internationella frågor av gemensamt intresse diskuterades. Mötet i forumet föregicks av det första mötet i underkommittén för sjöfartsfrågor mellan EU och Sydafrika där man diskuterade olika samarbetsvägar och möjliggjorde en diskussion om respektive strategi för sjöfartsskydd.

Anordnandet av det 14:e gemensamma rådet för samarbete i november gav de 18 formella och informella sektorsvisa dialogerna och mötena en möjlighet att avrapportera sin årliga verksamhet och lägga fram sina prioriteringar för framtiden.

Den andra formella människorättsdialogen hölls också. Denna andra session var en möjlighet för EU och Sydafrika att diskutera områden av gemensamt intresse, bland annat samarbeten i multilaterala forum samt inrikesfrågor. I anslutning till människorättsdialogen hölls ett seminarium för det civila samhället som samlade ca 20 organisationer från EU och Sydafrika.

Det intensiva samråden om nationella såväl som internationella utmaningar och om de framsteg som gjorts på en rad områden från politik till säkerhet, handel, utvecklingssamarbete och mänskliga rättigheter har gett ny energi åt det strategiska partnerskapet.

En gedigen dialog om handels- och investeringsfrågor har hållits under 2014, om avtal för ekonomiskt partnerskap, handelshinder och investeringsklimatet i Sydafrika.

6.5.7. Swaziland

Swaziland igår i det ekonomiska partnerskapsavtal om vilket förhandlingarna avslutades i juli 2014 med länderna inom Södra Afrikas utvecklingsgemenskap. Det säkrar den tullfria sockerexporten till EU.

Den politiska dialogen mellan EU och Swaziland gav vid handen att båda parter hade ett intresse av ett tätare och mer regelbundet engagemang i Swaziland. En uppriktig diskussion ägde rum om känsliga ämnen såsom valprocessen och politiska partier, de mänskliga rättigheterna,, korruptionsbekämpning, dödsstraffet, rättsstatsprincipen, mediefrihet, yttrandefrihet och jämställdhet.

6.5.8. Lesotho

Lesotho som normalt sett är ett relativt stabilt land präglades av omfattande politiskt tumult under 2014. Ett försök till statskupp den 30 augusti 2014 ledde till allvarlig politisk och säkerhetsmässig instabilitet och fick premiärminister Thomas Thabane att tillfälligt fly landet.

EU har noga följt den försämrade säkerhetsmässiga och politiska situationen i Lesotho och ser till att ha nära kontakter med viktiga aktörer i landet och i Södra Afrikas utvecklingsgemenskap (SADC).

EU har stött de ansträngningar som SADC:s kontaktperson gjort för att lösa krisen och har täta kontakter för att bestämma hur det på bästa sätt ytterligare kan utöka sitt stöd till SADC:s stöd- och observatörsuppdrag, särskilt i ljuset av de nya val som är planerade till den 28 februari 2015.

Kommissionsledamoten med ansvar för utvecklingsbistånd Neven Mimica hade ett möte på hög nivå med Lesothos delegation den 3 november 2014 och bekräftade EU:s fortsatta beredskap att stödja regeringens ansträngningar att minska fattigdomen, möjliggöra ekonomisk utveckling och främja respekten för demokrati, rättsstatsprincipen och de mänskliga rättigheterna.

6.5.9. Moçambique

Allmänna val (parlamentsval, presidentval och regionalval) hölls den 15 oktober som planerat. Hela valprocessen följdes noga av EU, som uppmuntrade transparens och inkluderande samtidigt som man uppmanade till ett fredligt val.

EU utstationerade ett valobservatörsuppdrag. EU berömde den 17 oktober den ordnade processen men pekade på ett antal tillkortakommanden och incidenter, i linje med EU:s valobservatörsuppdrags preliminära bedömning.

Valen föregicks av ökat politiskt våld i vissa delar av landet. I detta sammanhang kulminerade ett antal förhandlingsrundor mellan regeringen och det huvudsakliga oppositionspartiet, Renamo, i att konsensus nåddes om en ändring av vallagen och undertecknandet av ett samförståndsavtal som syftade till att underlätta återintegreringen av Renamos milisgrupper inom säkerhetssektorn och ytterligare öppna upp det politiska systemet i landet.

Denna dialog, slutet på det politiska våldet och genomförandet av de avtal som nåtts har uppmuntrats av EU och det internationella samfundet.

6.5.10. Malawi

EU fäste stor vikt vid Malawis tre val (presidentval, parlamentsval och lokalval) som ägde rum i maj. EU utökade sitt stöd till valprocessen och hade ett valobservatörsuppdrag på plats. I september sammanträdde kommissionsledamoten för utvecklingsbistånd, Andris Piebalgs, med president Peter Mutharika i samband med FN:s generalförsamling i New York och i oktober träffade han finansminister Goodall Edward Gondwe vid IMF:s/Världsbankens årliga möte i Washington, där förvaltningen av offentliga medel diskuterades. EU slog fast att Malawi är ett pilotland när det gäller EU:s agenda för demokratistöd, som syftar till att öka samstämmigheten mellan EU-instrument och EU:s medlemsstaters verksamhet samt fördjupa förståelsen för det lokala sammanhanget genom förstärkt partnerskap med alla intressenter, inbegripet regeringen och det civila samhället.

7. Amerika

7.1 Förenta staterna och Kanada

7.1.1. Förenta staterna

Det nära och effektiva samarbetet mellan EU och Förenta staterna fortsatte under 2014 och det underströks av det toppmöte mellan EU och Förenta staterna som ägde rum i Bryssel den 26 mars. Förhandlingarna om det transatlantiska partnerskapet för handel och investeringar var alltså en politisk prioritering och intog en central plats i förbindelserna mellan Förenta staterna och EU, med vidare strategisk betydelse på fler områden än handel och investeringar.

Frågor kopplade till uppgiftsskydd stod fortsatt högt på dagordningen i förbindelserna mellan EU och Förenta staterna, närmare bestämt åtgärder för att förstärka principerna om integritetsskydd för flödet av personuppgifter från EU till företag i Förenta staterna ("Safe Harbour"), såväl som förhandlingarna om ett paraplyavtal för att styra utbytet av personuppgifter i samband med polissamarbete och straffrättsligt samarbete. Den amerikanska förvaltningen erkände behovet av att utöka rätten till rättslig prövning till EU-medborgare i fall då deras uppgifter behandlats felaktigt och var beslutet att ta fram lagstiftning i detta syfte.

Den höga representanten/vice ordföranden upprätthöll en effektiv och produktiv förbindelse med Förenta staternas utrikesminister John Kerry, vilket möjliggjorde ett nära och starkt samarbete i många utrikes- och säkerhetspolitiska frågor. EU och Förenta staterna upprätthöll ett nära samarbete avseende sanktioner och diplomatisk press för att få till stånd ryska åtaganden beträffande Minsköverenskommelsen om eldupphör och som ett svar på den olagliga annekteringen av Krim. De arbetade också med internationella finansiella institutioner med stöd till Ukraina. EU och Förenta staterna trappade upp sina insatser för att driva bort Isil/Daish (enskilda medlemsstater valde att delta i en USA-ledd global koalition) och för att ta itu med problemet med utländska stridande. Vidare ägnade de två partnerna energi åt att stabilisera västra Balkan och att föra samtal med Iran.

Två energiråd mellan EU och Förenta staterna ägde rum den 2 april respektive den 3 december och syftet med dessa var till stor del att behandla energisituationen i Ukraina och den mer övergripande frågan om energitrygghet i Europa, samt att samordna insatser avseende klimatförändringarna inför partskonferensen för FN:s ramkonvention om klimatförändringar i Paris i december 2015.

Förenta staterna samarbetade aktivt med EU avseende den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken och sände ut personal till Eusec RD Congo och Eulex Kosovo samt bistod vid andra insatser. Även om Förenta staterna tackade nej till att bidra till EUAM Ukraina åtog sig landet att verka för stärkt samarbete för att reformera den ukrainska säkerhetssektorn. GSFP-symposiet den 6 maj i Washington möjliggjorde omfattande bilaterala diskussioner om frågor av gemensamt intresse, i synnerhet när det gäller att stödja fredsbevarande verksamhet i Afrika. Förenta staterna samarbetade nära med EU under unionens ordförandeskap för den multilaterala kontaktgruppen mot piratverksamhet utanför Somalias kust 2014. EU:s militära stab fortsatte också samtalen med den amerikansk-europeiska ledningen om "administrativa arrangemang" för att stärka samarbetet. EU och Förenta staterna samarbetade nära med att bistå de västafrikanska länder som drabbats av ebola.

Förenta staterna engagerade sig på ett positivt sätt i den nyligen bildade ramen för regelbundna trepartsmöten med kommissionen och berörda medlemsstater i syfte att uppnå full ömsesidighet i fråga om viseringar. Inga konkreta framsteg har dock uppnåtts hittills.

EU och Förenta staterna samarbetade effektivt på området icke-spridning, rustningskontroll och nedrustning. Genom gemensamma utåtriktade åtgärder fortsatte man att samla internationellt stöd för den gemensamma uppförandekoden för verksamhet i yttre rymden och man gjorde förberedelser för 2015 års utvärderingskonferens mellan parterna i fördraget om förhindrande av spridning av kärnvapen.

Förenta staterna var en viktig partner för EU i Arktiska rådet och är ordförandeland i Arktiska rådet 2015–2017.

7.1.2. Kanada

Förbindelserna mellan EU och Kanada fick ett uppsving under 2014 i och med slutförandet av två förhandlingar, nämligen det strategiska partnerskapet och det övergripande avtalet om ekonomi och handel, vid toppmötet mellan EU och Kanada i Ottawa den 26 september – det första sedan 2010. Vid toppmötet 2014 bekräftades åtagandet att så snart som möjligt säkerställa viseringsfritt resande mellan våra länder för alla kanadensiska medborgare och EU-medborgare, också så att de fullt ut ska kunna dra nytta av de nya handelsmöjligheter och ekonomiska möjligheter som skapas mellan Kanada och EU. EU hade under 2014 ett fullständigt program för politisk dialog med Kanada. Samarbete i energi- och klimatfrågor är central del av de transatlantiska förbindelserna. Som ett resultat av toppmötet mellan EU och Kanada 2014 enades parterna om att återuppta sin bilaterala energidialog.

Den 8 maj anordnade EU och Kanada ett andra årligt symposium om den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik, i Ottawa.

Kanada bidrar regelbundet till EU:s GSFP-uppdrag och deltar för närvarande i två – Europeiska unionens polisuppdrag för de palestinska territorierna (Eupol Copps) och Europeiska unionens rättsstatsuppdrag (Eulex) i Kosovo. Då Kanada är bekymrat över situationen i Ukraina inbjöds landet att delta i EU:s rådgivande uppdrag för reform av den civila säkerhetssektorn (EUAM) i Ukraina. Kanada bidrog även ekonomiskt till EU:s utbildningsuppdrag (EUTM) i Mali. Nära samarbete ägde rum om sådana frågor som sanktioner mot Iran och Syrien. Under 2014 deltog Kanada också i EU:s valobservatörsuppdrag i Egypten.

Kanada var en viktig partner för EU i Arktiska rådet och är ordförandeland i Arktiska rådet 2013–2015.

7.2. Latinamerika och Västindien

7.2.1. Biregionala förbindelser

Under 2014 inleddes förberedelserna inför nästa toppmöte för stats- och regeringschefer mellan EU och Gemenskapen för Latinamerikas och Västindiens stater (Celac) som för första gången hölls i Bryssel den 10–11 juni 2015. Det allmänna temat för detta toppmöte var "Att bygga vår gemensamma framtid: att arbeta för välmående, sammanhållna och hållbara samhällen för våra medborgare". Detta kommer att vara det andra toppmötet med Celac, som innefattar alla 33 stater i Latinamerika och Västindien, men det åttonde toppmötet för regionen och EU sedan det strategiska biregionala partnerskapet inleddes 1999. Flera förberedande tematiska högnivåmöten ägde rum inför toppmötet för att behandla biregionalt samarbete på områden som det civila samhället, akademien och näringslivet, och den parlamentariska församlingen EU–Latinamerika behandlade parlamentsfrågor.

När det gäller genomförandet av handlingsplanen för EU och Celac ägde flera biregionala högnivåmöten rum på områden såsom vetenskap och teknik (april, San José, i Costa Rica), narkotikaproblemet i världen (juni, Aten), företagens sociala ansvar (september, Bryssel och november, San José, i Costa Rica) och migration (november, Bryssel). Efter mandatet från toppmötet i Santiago arbetade såväl EU som Celac på översynen av handlingsplanen för EU och Celac och en möjlig utvidgning av den.

I enlighet med sina mål fortsatte stiftelsen EU–Latinamerika/Västindien med säte i Hamburg att stödja EU–Celacs biregionala partnerskap med verksamhet.

7.2.2. Subregionala förbindelser

Mercosur

Förhandlingarna med Mercosur om ett associeringsavtal fortsatte under 2014 i riktning mot ett utbyte av erbjudanden om varor, tjänster och investeringar samt offentliga upphandlingar. Vid Mercosurtoppmötet i Caracas i juli 2014 tillkännagav Mercosurs stats- och regeringschefer att de hade nått en överenskommelse om Mercosurs erbjudande och uppmanade EU att rådfråga medlemsstaterna och fastställa EU:s erbjudande, med målet att utbyta erbjudandena. EU begärde mer information om Mercosurs erbjudande samtidigt som man fortsatte arbetet med att färdigställa EU:s erbjudande, med siktet inställt på vidare diskussioner i början av 2015.

Centralamerika

När det gäller Centralamerika förstärktes förbindelserna med EU avsevärt med utveckling på tre betydande områden: ikraftträdandet av den politiska dialogen och samarbetsavtalet i maj, anordnandet av det första associeringsrådet EU–Centralamerika i juni och rådets antagande av en EU-strategi för medborgarnas säkerhet i Centralamerika och Västindien i juli. Den 17 oktober höll EU och Centralamerika ett första möte i Tegucigalpa i den gemensamma kommittén inom ramen för den politiska dialogen och samarbetsavtalet, där alla medlemmar av Centralamerikanska integrationssystemet deltog.

EU och Västindien

Förbindelserna mellan EU och Västindien fortsatte att utvidgas med utgångspunkt i den politiska dialogen på hög nivå mellan Europeiska unionen och Cariforum under 2013 och inom ramen för det strategiska partnerskapet mellan EU och Västindien, som antogs 2012. De gemensamma politiska prioriteringarna på regional nivå, kring vilka arbetet kretsade under 2014, inbegriper regional integration, återuppbyggnad av Haiti, klimatförändring och katastrofberedskap, brottslighet och säkerhet samt gemensamma åtgärder i multilaterala forum. Vidare höll EU en politisk dialog enligt artikel 8 i Cotenouavtalet med ett antal västindiska länder, av vilka några aldrig haft sådana sessioner tidigare. Några länder stod inför särskilt svåra situationer, exempelvis Haiti. Dialoger enligt artikel 8 hölls också med Jamaica, Bahamas, Belize, Guyana och Dominikanska republiken och banade väg, inte bara för tätare bilaterala förbindelser, utan även för stärkt samarbete om Gusp-frågor på ett globalt plan. Genomförandet av avtalet om ekonomiskt partnerskap mellan Cariforum och EU fortskrider väl på båda sidor. Den gemensamma kommittén för handel och utveckling, som består av höga tjänstemän, höll sitt fjärde möte den 18–19 november 2014, analyserade utvecklingen och granskade framstegen i genomförandet av avtalet om ekonomiskt partnerskap. Den gemensamma rådgivande kommittén, som omfattar företrädare från det civila samhället, har upprättats och höll sitt första möte den 13–14 november 2014.

7.2.3. Bilateral förbindelser

Brasilien

Förbindelserna mellan EU och Brasilien dominerades av den politiska övergången, i synnerhet med anledning av de allmänna valen i oktober. I februari stod EU värd för det sjunde toppmötet mellan EU och Brasilien vilket ledde till en bra diskussion om det övergripande läget i det strategiska partnerskapet (handel och investeringar, Mercosur-förhandlingar, samarbete avseende små och medelstora företag, vetenskap och teknik. I Brasilia i april hölls den fjärde högnivådialogen om mänskliga rättigheter mellan EU och Brasilien under delat ordförandeskap av EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter Stavros Lambrinidis och den brasilianska ministern för mänskliga rättigheter, Ideli Salvatti. I juli hade kommissionens ordförande José Manuel Barroso ett möte med president Dilma Rousseff i Brasilia. Ett antal dialoger mellan EU och Brasilien (internationell fred och säkerhet, FN-frågor, narkotika, icke-spridning och nedrustning) sköts upp till 2015 till följd av presidents-, parlaments- och guvernörsväl i Brasilien.

Mexiko

EU har arbetat för att stärka förbindelserna med Mexiko, inte minst med anledning av landets växande roll som en global aktör i det internationella systemet. Den 27 januari ägde den första politiska högnivådialogen mellan EU och Mexiko rum i Bryssel. EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter, Stavros Lambrinidis, var ordförande under den fjärde högnivådialogen om mänskliga rättigheter mellan EU och Mexiko den 18 mars i Bryssel.⁴¹

⁴¹ Efter en brådsnande debatt antog Europaparlamentet den 23 oktober en resolution där det uttryckte oro över försvinnandet av 43 lärarstudenter i Mexiko och uppmanade till ökat EU-stöd när det gäller att stärka de statliga institutionerna och mänskliga rättigheter.

Mexiko meddelade i september att man återigen kommer att bidra till FN:s fredsbevarande operationer. Möjligt samarbete med EU:s uppdrag övervägs för närvarande.

Under 2014 fortsatte diskussionerna om ett möjligt EU-svar på Mexikos lagstiftning 2012 som ställer lufttrafikföretag inför valet att överföra passageraruppgifter eller betala dryga böter.

Parallellt har en för EU och Mexiko gemensam arbetsgrupp utarbetat en gemensam visionsrapport om en möjlig omfattande modernisering av det övergripande avtalet i dess tre pelare (politisk dialog, samarbete, handel), som en uppföljning till beslut som togs under EU–Celac-toppmötet i Santiago (januari 2013).

Kuba

Den 10 februari antog rådet förhandlingsdirektiven för en politisk dialog och ett samarbetsavtal mellan EU och Kuba. Förhandlingarna inleddes den 29–30 april i Havanna och en andra samtalsrunda hölls i Bryssel den 27–28 augusti. De båda parterna enades om metoder och en färdplan för vägen framåt, och påbörjade inledande samtal om huvudkapitlen i avtalet avseende politisk dialog, samarbete och handel. Människorättsfrågor förblev centrala för EU:s förbindelser med Kuba och togs upp med de kubanska myndigheterna både i Bryssel och Havanna. EU välkomnade Förenta staternas förändrade politik gentemot Kuba, som tillkännagavs i december av president Barack Obama.

Haiti/Dominikanska republiken

EU har ett stort engagemang för att stärka den binationella dialogen mellan Haiti och Dominikanska republiken. Europeiska rådets ordförande Herman Van Rompuy besökte både Haiti och Dominikanska republiken i juli 2014 och var där ordförande för ett trepartsmöte med Dominikanska Republikens president Danilo Medina och Haitis president Michel Martelly. Mötet innebar en möjlighet för EU att ytterligare förenkla dialogen och det binationella samarbetet samt främja positiva åtgärder som syftar till att lösa skavande frågor mellan de två länderna, bland annat frågan om dominikanska medborgare av haitiskt ursprung. Flera EU-finansierade stödprogram har för närvarande inrättats i detta syfte.

Argentina

Trots gemensamma värderingar och ekonomiskt intresse och i stort sett gott samarbete i multilaterala forum nådde de bilaterala förbindelserna med Argentina inte upp till sin fulla potential. Europaparlamentets vice talman Antonio Tajani besökte Buenos Aires i juni 2014 med anledning av ett "tillväxtinitiativ".

Paraguay

Europaparlamentets vice talman Antonio Tajanis besök i Paraguay i juni 2014 innebar en möjlighet att diskutera industriellt samarbete och främjande av investeringar och det ledde till det första investeringsforumet mellan EU och Paraguay i november. Den gemensamma kommitté för samarbete mellan EU och Paraguay som möts två gånger per år sammanträdde i Bryssel i november och där återspeglades det faktum att samarbetet utökats till nya områden, bland annat mänskliga rättigheter, kampen mot narkotika och klimatförändringar. EU godkände det bilaterala programmet för utvecklingssamarbete för Paraguay 2014–2020, vilket kommer att inbegripa särskilda anslag till demokrati, deltagande och stärkande av institutioner, särskilt genomförandet av rekommendationerna från 2013 års valobservatörsuppdrag.

Uruguay

EU och Uruguay bekräftade på nytt sitt gemensamma intresse för dialog och samarbete om globala frågor på områden såsom mänskliga rättigheter, klimatförändring, millennieutvecklingsmålen och internationellt fredsbevarande vid halvårsmötet i den gemensamma kommitté som hölls i Montevideo i juni 2014. Uruguay deltog i flera fredsbevarande FN-uppdrag och demonstrerade därigenom sin fasta beslutsamhet att leva upp till principerna i FN-stadgan, som även EU står bakom. I detta avseende fortsatte de båda parterna att undersöka möjligheter att ytterligare stärka sitt samarbete på områdena internationell säkerhet och försvar.

Venezuela

Efter Venezuelas omtvistade presidentval 2013 förekom gatudemonstrationer i början av 2014 och våldsamma konfrontationer mellan demonstranter och säkerhetsstyrkor pågick under flera månaders tid. I ett antal uttalanden framförde EU sin oro över frihetsberövandena av politiska personligheter och studenter, underströk betydelsen av mänskliga rättigheter och yttrandefrihet under alla omständigheter, och uppmanade till förnyade regionala ansträngningar för att med tanke på den pågående polariseringen av landet underlätta en dialog mellan alla parter. EU fortsatte att övervaka utvecklingen i landet och noga följa fall med fängslade oppositionsledare och studenter, bland annat genom att observera rättegångsförhandlingarna angående Leopoldo López och domaren María Lourdes Afiuni.

Colombia

EU fortsatte att på nära håll följa fredsförhandlingarna i Havanna mellan Colombias regering och Farc. Fem uttalanden utfärdades av den höga representanten/vice ordförandens talesperson med anledning av avgörande framsteg i processen med att återupprätta EU:s stöd till fred. President Juan Manuel Santos framgångrika besök vid EU-institutionerna – följt av Herman Van Rompuys närvaro i augusti vid Santos installationsceremoni efter det att denne valts om – underströk den vikt som Colombia fäster vid EU:s kontinuerliga stöd till Havannaförhandlingarna. De politiska förbindelserna med Colombia har utvidgats till nya områden inbegripet krishantering i och med undertecknandet i augusti av ramavtalet om deltagande, som kommer att underlätta Colombias deltagande i EU-ledda insatser. Ett första konkret exempel på detta borde bli Colombias deltagande i insatsen Eunavfor Atalanta. EU och Colombia höll politiska samråd på hög nivå i Bogotá i oktober, bland annat genom den årliga människorättsdialogen där frågor kopplade till återbördande av land diskuterades.

Ecuador

Under 2014 slutfördes förhandlingarna avseende Ecuadors anslutning till det flerpartshandelsavtal som redan ingåtts med Colombia och Peru. Avtalet paraferades i december. Förutom de ekonomiska fördelarna förväntas avtalet lyfta de bilaterala förbindelserna till nya nivåer. Detta bekräftades vid kommissionsledamot Andris Piebalgs besök i Ecuador i juli. Vid det andra mötet i högnivådialogen i Quito i oktober enades EU och Ecuador om att komplettera handelsavtalet med ett samförståndsavtal om politisk dialog och samarbete.

Peru

Under 2014 gick EU och Peru in i en ny fas i sina förbindelser. Samtidigt som EU fasar ut sitt bilaterala stöd till landet och handel och investeringar stärks genom handelsavtalet, uppstår nya samarbetsmöjligheter på områden av gemensamt intresse. Samarbete om nyckelfrågor på den internationella agendan samt narkotikabekämpning underströks som en prioritet under mötet mellan Herman Van Rompuy och president Ollanta Humala i augusti. Den årliga politiska dialogen enligt 2009 års samförståndsavtal anpassades till att återspegla den nya dynamiken i förbindelserna. November månads högnivåsamråd omfattade ett brett spektrum av centrala politiska prioriteringar för båda sidor och nya samarbetsområden, såsom GSFP, kunde skönjas. Peru stod värd för den 20:e partskonferensen om klimatförändring i december, som kommissionsledamot Miguel Arias Cañete deltog i.

Bolivia

Allmänna val ägde rum i Bolivia den 12 oktober 2014. EU utstationerade ett valexpertuppdrag. Den höga representanten/vice ordföranden träffade utrikesminister David Choquehuanca i november i Bryssel i samband med högnivådialogen mellan EU och Bolivia varvid båda sidor enades om att stärka samarbetet om globala frågor, särskilt klimatförändringar. Man sonderade även terrängen inför ett möjligt besök av president Evo Morales i Bryssel under 2015. EU godkände det bilaterala programmet för utvecklingssamarbete med Bolivia i vilket man förväntar sig stärkt samarbete mot narkotika avseende brottsbekämpningsaspekten samt samarbete avseende reformen av rättsväsendet 2014–2016.

Chile

Under 2014 enades EU och Chile om att inleda nya sektordialoger om utbildning, energi, företagens sociala ansvar, små och medelstora företag och kluster inom ramen för det befintliga avtalet samt om att hålla förberedande diskussioner om en eventuell modernisering av associeringsavtalet mellan EU och Chile. Undertecknandet av ramavtalet om deltagande mellan EU och Chile i januari 2014 kommer att underlätta Chiles deltagande i EU-ledda krishanteringsinsatser. I september 2014 besökte en GSFP-delegation Chile för att med chilenska kolleger diskutera hur man kan stärka Chiles deltagande i EU-uppdrag. Båda sidor enades om att hålla en regelbunden dialog om säkerhet och försvar.

B. Att möta hot och globala utmaningar

1. Icke-spridning och nedrustning

Icke-spridning och nedrustning fortsatte att utgöra en integrerad del av EU:s utrikespolitik under 2014 och bidrog till ett effektivt genomförande av den europeiska säkerhetsstrategin.⁴²

Ytterligare insatser har gjorts för att stärka samordningen såväl mellan EU:s institutioner som mellan EU:s institutioner och medlemsstaterna samt med tredjeländer och internationella partner. Prioritet gavs åt att förena alla instrument och verktyg som står till EU:s förfogande för att säkerställa komplementaritet och överensstämmelse samt en övergripande strategi. Närmare bestämt fortsatte EU under 2014 att ge sitt stöd till universell anslutning till relevanta internationella fördrag och instrument samt en fullständig och faktisk tillämpning av dessa, i synnerhet med avseende på fördraget om fullständigt förbud mot kärnsprängningar och det nyligen antagna vapenhandelsfördraget. EU fortsatte också att främja införandet av klausuler om icke-spridning av massförstörelsevapen samt handeldvapen och lätta vapen i avtal mellan EU och tredjestater, i synnerhet med Brunei, Japan, Kazakstan och Malaysia.⁴³ EU-konsortiet för icke-spridning anordnade sin tredje internationella EU-konferens om icke-spridning och nedrustning i Bryssel den 4–5 september 2014.

⁴² EU:s insatser inom de olika verksamheterna på området utgick från en uppsättning strategidokument: den europeiska säkerhetsstrategin från 2003, EU:s strategi från 2003 mot spridning av massförstörelsevapen och 2008 års nya handlingslinjer i kampen mot spridning av massförstörelsevapen och bärarsystem för sådana vapen, EU:s strategi från 2005 för kampen mot olaglig anhopning av och handel med handeldvapen och lätta vapen och den gemensamma ståndpunkten från 2008 om export av konventionella vapen. För ytterligare information om konventionella vapen, se avsnitt B.2. nedan.

⁴³ För ytterligare information om konventionella vapen, se avsnitt B.2. nedan.

Europeiska utrike tjänstens chefsrådgivare och särskilda sändebud för icke-spridning och nedrustning, Jacek Bylica, företrädde EU vid ett antal viktiga internationella möten under 2014, i synnerhet G8/G7-direktörernas grupp för icke-spridning, årets möte i förberedande kommittén för icke-spridningsfördraget (april/maj), de förutsättningslösa samråden om utkastet till den internationella uppförandekoden för verksamhet i yttre rymden (maj), FN:s generalförsamlings första utskott (oktober) och G7-direktörernas grupp för icke-spridning (november). Vidare intensifierade eller inledde det särskilda sändebudet dialoger om icke-spridning med viktiga partner utanför EU och fortsatte insatserna för att integrera frågor om icke-spridning i EU:s bilaterala förbindelser med alla berörda länder, särskilt genom möten inom den politiska dialogen och mer informella kontakter.

1.1. Icke-spridning av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen

1.1.1. Icke-spridningsfördraget

Under 2014 fortsatte EU att aktivt fullfölja genomförandet av den handlingsplan som antogs vid 2010 års konferens för översyn av icke-spridningsfördraget, bland annat genom sitt stöd till organisationen för fördraget om fullständigt förbud mot kärnsprängningar (CTBTO) och till Internationella atomenergiorganet (IAEA) (se nedan). EU rapporterade om sina insatser till den tredje förberedande kommittén för icke-spridningsfördraget (New York den 28 april–9 maj 2014), där EU bland annat gjorde ett allmänt uttalande och tre specifika klusteruttalanden inriktade på icke-spridningsfördragets tre pelare: nedrustning, icke-spridning och fredlig användning av kärnenergi. EU lade också fram arbetsdokument om EU:s ansträngningar för att stärka det nukleära fysiska skyddet och kärnsäkerheten. I anslutning till mötet i den förberedande kommittén anordnade EU ett välbesökt sidoarrangemang där EU:s insatser för att stärka det nukleära fysiska skyddet lades fram. Man påbörjade arbetet med en EU-ståndpunkt inför 2015 års konferens om utvärdering av fördraget om icke-spridning av kärnvapen.

EU fortsatte att stödja mötesledarens ansträngningar för att en konferens om upprättandet av en zon fri från kärnvapen och alla andra massförstörelsevapen i Mellanöstern ska sammankallas av FN:s generalsekreterare, Ryska federationen, Förenade kungariket och Förenta staterna. I detta sammanhang anordnade EU, genom sitt konsortium av tankesmedjor för icke-spridning, en workshop om kapacitetsuppbyggnad den 18–19 juni 2014 i Bryssel. Evenemanget riktade sig till diplomater från länderna i Mellanöstern samt Arabförbundet som befinner sig i inledningsskedet respektive i mitten av sina karriärer.

1.1.2. Fördraget om fullständigt förbud mot kärnsprängningar

EU fortsatte att aktivt främja ikraftträdandet av fördraget om fullständigt förbud mot kärnsprängningar (CTBT) och ytterligare stödja den verksamhet som bedrivs av den förberedande kommissionen för organisationen för fördraget om fullständigt förbud mot kärnsprängningar (CTBTO), med utgångspunkt i det rådsbeslut som antogs i november 2012, i vilket ytterligare finansiellt stöd till CTBTO på runt 5,2 miljoner euro via Gusp-budgeten föreskrivs.⁴⁴ EU genomförde utåtriktade åtgärder gentemot länder som ännu inte undertecknat eller ratificerat CTBT, bland annat i form av arrangemang såsom CTBTO:s regionala konferens den 19–21 maj 2014 i Jakarta för de asiatiska länderna, som samorganiserades tillsammans med de indonesiska myndigheterna och till vilken EU bidrog finansiellt, eller Aseans regionala forum rörande icke-spridning och nedrustning i Tokyo den 8–9 juli 2014. Ett uttalande från EU:s sida gjordes av den då tillträdande höga representanten/vice ordföranden Federica Mogherini vid det sjunde ministermötet till stöd för CTBT i New York den 26 september 2014. EU stödde också ekonomiskt och deltog vid högnivåbesöket för att observera den integrerade fältövningen 2014 för inspektion på plats, som ägde rum i Jordanien den 14–17 november.

⁴⁴ Se rådets beslut 2012/699/Gusp av den 13 november 2012 om unionens stöd för den verksamhet som bedrivs av den förberedande kommissionen för organisationen för fördraget om fullständigt förbud mot kärnsprängningar i syfte att stärka dess övervaknings- och kontrollkapacitet och inom ramen för genomförandet av EU:s strategi mot spridning av massförstörelsevapen (*EUT L 314, 14.11.2012, s. 27*).

1.1.3. Internationella atomenergiorganet (IAEA)

EU fortsatte också att stödja IAEA i Wien genom olika instrument.⁴⁵ Genomförandet av 2013 års rådsbeslut, som innebär mer än 8 miljoner euro i extra finansiellt stöd till IAEA:s fond för nukleärt fysiskt skydd, har påbörjats.⁴⁶ Det främsta syftet med stödet till IAEA är att se till att tredjeländers fredliga verksamhet på kärnteknikområdet bedrivs i överensstämmelse med de högsta standarderna för kärnsäkerhet och fysiskt skydd samt kärnämneskontroll. Det andra mötet mellan högre tjänstemän, som öppnades av IAEA:s generaldirektör Yukiya Amano, hölls den 20–21 februari 2014 då tjänstemän från Europeiska kommissionen, utrikestjänsten och IAEA samlades för att diskutera hur det ömsesidiga samarbete som omfattar finansiellt stöd på ca 120 miljoner euro sedan 2007 kan förbättras ytterligare. Mötet föregicks av ett framgångsrikt besök av IAEA:s generaldirektör Amano i Bryssel den 3–4 februari 2014.

1.1.4. Konventionen om kemiska vapen

EU fortsatte sina insatser för universell anslutning till konventionen om kemiska vapen (CWC) och för att främja ny verksamhet till stöd för specifika projekt. Rådets beslut om stöd till verksamheten inom Organisationen för förbud mot kemiska vapen (OPWC), som antogs den 23 mars 2012⁴⁷, håller på att genomföras. Ytterligare ett rådsbeslut för åren 2015–2016 har utarbetats och rådet står i begrepp att anta det.

⁴⁵ EU är med sitt bidrag på över 40 miljoner euro sedan 2004 (2013 års bidrag inberäknat) fortfarande en av de viktigaste givarna av bidrag till IAEA:s fond för nukleärt fysiskt skydd, för över 80 länder i Afrika, Mellanöstern, Latinamerika och Asien.

⁴⁶ Se rådets beslut 2013/517/Gusp av den 21 oktober 2013 om unionens stöd för Internationella atomenergiorganets verksamhet i fråga om kärnsäkerhet och -kontroll och inom ramen för genomförandet av EU:s strategi mot spridning av massförstörelsevapen (*EUT L 281, 23.10.2013, s. 6*).

⁴⁷ Se rådets beslut 2012/166/Gusp av den 23 mars 2012 till stöd för Organisationen för förbud mot kemiska vapens (OPCW) verksamhet inom ramen för genomförandet av EU:s strategi mot spridning av massförstörelsevapen (*EUT L 87, 24.3.2012, s. 49*).

EU konstaterade att Syrien anslutit sig till konventionen under extraordinära förhållanden, och bidrog med sammanlagt nästan 17 miljoner euro till förstörelsen av det syriska programmet för kemiska vapen. Syrien fortsatte att pressas av EU för att slutföra elimineringen av hela sitt program för kemiska vapen, inbegripet kemiska agens och de återstående produktionsanläggningarna på sitt territorium. EU fortsatte även att stödja OPCW:s insatser för att komma tillrätta med luckor och brist på överensstämmelse och därmed kontrollera Syriens efterlevnad av dess deklaration till organisationen. EU uttryckte djup oro över den påstådda användningen av klorgas mot civilbefolkningen och underströk att de skyldiga måste ställas till svars. EU kommer inte att ha tilltro till att Syrien lever upp till sina internationella skyldigheter enligt konventionen om kemiska vapen och säkerhetsrådets resolutioner 2218(2013) och 2209(2015) förrän all bristande överensstämmelse i dess deklaration har åtgärdats och alla attacker med kemiska vapen upphör.

1.1.5. Konventionen om förbud mot utveckling, framställning och lagring av bakteriologiska (biologiska) vapen och toxinvapen samt om deras förstöring

Under 2014 fortsatte EU att vara aktivt engagerat i programmet för perioden mellan sammanträdena 2012–2015 inom ramen för konventionen om förbud mot utveckling, framställning och lagring av bakteriologiska (biologiska) vapen och toxinvapen samt om deras förstöring (BTV-konventionen). EU utfärdade uttalanden och lade fram en uppdaterad version av sitt arbetsdokument om samarbete och bistånd (artikel X i BTV-konventionen) vid expertmötet (den 4–8 augusti 2014). Genomförandet av rådsbeslutet till stöd för BTV-konventionen⁴⁸ och Världshälsoorganisationens⁴⁹ verksamhet på områdena biosäkerhet och bioskydd som antogs 2012 respektive 2013, fortsatte under 2014. Inför nästa översynskonferens om BTV-konventionen 2016 anordnade utrikestjänsten, genom EU:s konsortium av tankesmedjor för icke-spridning, en workshop om BTV-konventionen och efterlevnad (den 24 april) och deltog i en Wilton Park-konferens på samma tema (den 24–26 september 2014). EU arbetade för att utveckla konkreta idéer för att skapa dynamik i processen även mellan sessionerna och för att på ett effektivt sätt stärka BTV-konventionen. Dessa idéer blir sannolikt del av ett nytt rådsbeslut som ska förhandlas fram och antas under 2015.

⁴⁸ Rådets beslut 2012/421/Gusp av den 23 juli 2012 till stöd för konventionen om biologiska vapen och toxinvapen (BTV-konventionen) inom ramen för EU:s strategi mot spridning av massförstörelsevapen (EUT L 196, 24.7.2012, s. 61).

⁴⁹ Rådets beslut 2013/668/Gusp av den 18 november 2013 till stöd för Världshälsoorganisationens verksamhet på området biosäkerhet och bioskydd inom ramen för Europeiska unionens strategi mot spridning av massförstörelsevapen (EUT L 310, 20.11.2013, s. 13).

1.1.6. Exportkontroll

EU gjorde under 2014 betydande ansträngningar för fortsatt stöd till genomförandet av FN:s säkerhetsråds resolutioner 1540, 1673 och 1810 på grundval av en gemensam åtgärd från rådet från 2008. Såväl 2008 års gemensamma åtgärd som det aktuella beslutet från rådet till stöd för FN:s säkerhetsråds resolution 1540 som antogs i juli 2013 syftar till att öka kompetens och färdigheter hos statliga tjänstemän i tredjeländer.⁵⁰ Vad beträffar förfarandena för exportkontroll fortsatte EU under 2014 att stödja partnerländer med att förbättra effektiviteten i exportkontrollsystemen. Samarbetet syftar till att uppdatera exportkontrollagstiftningen och exportkontrollförfarandena genom att ge uppmärksamhet åt dagens standarder för exportkontroll för produkter med dubbla användningsområden.

Under de senaste åtta åren har EU:s program för utåtriktad verksamhet i fråga om exportkontroll avseende produkter med dubbla användningsområden, vilket finansieras av den långsiktiga komponenten i instrumentet som bidrar till stabilitet och fred, främjat exportkontrollverksamhet i 28 länder med ett bidrag på 21 miljoner euro i syfte att bekämpa spridningen av massförstörelsevapen.

EU gjorde uttalanden i samband med plenarmötet i Australiengruppen som hölls i Paris den 2–6 juni 2014, plenarmötet i gruppen av länder som levererar kärnmaterial (NSG) som hölls i Buenos Aires den 26–27 juni 2014 och det 28:e plenarmötet i kontrollsystemet för missilteknik (MTCR) i Oslo den 28 september–3 oktober 2014.

⁵⁰ Se rådets beslut 2013/391/Gusp av den 22 juli 2013 till stöd för praktiskt genomförande av Förenta nationernas säkerhetsråds resolution 1540 (2004) när det gäller icke-spridning av massförstörelsevapen och bärare av dessa (*EUT L 198*, 23.7.2013, s. 40).

1.1.7. Haag-uppförandekoden mot spridning av ballistiska missiler

EU fortsatte sin kontakt med stater som inte anslutit sig⁵¹, t.ex. i Wien i maj 2014 i samband med det årliga ordinarie forumet för Haag-uppförandekoden, i New York i oktober i anslutning till mötet i FN:s generalförsamlings första utskott, i Abu Dhabi i april 2014 vid seminariet om regionala utåtriktade åtgärder i Mellanöstern, samt i Lima i juli 2014 vid mötet om regionala utåtriktade åtgärder i Latinamerika.

EU:s medlemsstater har förnyat sitt stöd till Haag-uppförandekoden genom ett nytt rådsbeslut som antogs den 22 december 2014.

1.1.8. Verksamhet i yttre rymden

De rymdtillgångar som handhas av ett ökande antal statliga och icke-statliga enheter erbjuder världen enorma fördelar som var svåra att föreställa sig för bara några årtionden sedan. Idag är dessa fördelar hotade på grund av risken för farligt rymdskrot, destruktiva kollisioner, trängseln för satelliter, tilltagande trängsel i radiofrekvensspektrumet osv. Dessa utmaningar ställer krav på alla rymdnationer och övriga länder att säkerställa större trygghet, säkerhet och långsiktig hållbarhet i verksamheten i yttre rymden. EU har föreslagit en internationell uppförandekod för verksamhet i yttre rymden, vilket är en åtgärd för transparens och förtroendeskapande och vars syfte är att hantera dessa problem.

⁵¹ Se rådets beslut 2012/423/Gusp av den 23 juli 2012 till stöd för icke-spridning av ballistiska missiler inom ramen för genomförandet av EU:s strategi mot spridning av massförstörelsevapen och för rådets gemensamma ståndpunkt 2003/805/Gusp (*EUT L 196*, 24.7.2012).

Den 27– 28 maj 2014 höll EU i Luxemburg den tredje och avgörande omgången förutsättningslösa samråd om förslaget till uppförandekod som presenterades för det internationella samfundet första gången i juni 2012. Totalt 95 FN-medlemsstater deltog i dessa tre omgångar förutsättningslösa samråd, som fungerade som en plattform för utbyte av idéer om utkastet till uppförandekod under öppna former och med allas deltagande, i syfte att bygga upp internationellt stöd för texten. På uppmaning från deltagare vid samråden i Luxemburg inledde EU diskussioner med FN:s medlemsstater om att ta processen till förhandlingsstadiet under 2015, med målsättningen att få till stånd ett tidigt slutförande och ett internationellt antagande av uppförandekoden.

1.2. Konventionella vapen

1.2.1. Vapenhandelsfördraget

Vapenhandelsfördraget⁵², som syftar till att stärka ansvar och öppenhet inom vapenhandel, trädde i kraft den 24 december 2014. Den 50:e ratificeringen skedde den 25 september 2014, och tröskeln för ikraftträdande hade därmed passerats, med ett betydande bidrag från EU:s medlemsstater. Efter ikraftträdandet kommer ett effektivt och allmänt genomförande att vara avgörande för att säkerställa verkliga framsteg på fältet. Mot bakgrund av detta bedrev EU inledningsvis biståndsverksamhet i enlighet med det riktade programmet till stöd för genomförande av vapenhandelsfördraget, som antogs i december 2013⁵³. Besök för behovsanalys ägde rum i november och december 2014 i Colombia respektive Filippinerna, som var de två första länderna att bli föremål för EU-programmet. Det regionala seminariet för länderna i Latinamerika och Västindien ägde rum i Colombia i november 2014. Det möjliggjorde för grannländer att ha ett utbyte avseende gemensamma utmaningar när det gäller genomförande och att inbegripa kompetenta regionala organisationer och det civila samhället i syfte att nå samordnad långsiktig medvetenhet om genomförandet.

⁵² Europaparlamentets resolution av den 5 februari 2014 om ratificeringen av vapenhandelsfördraget (2014/2534(RSP)).

⁵³ Se rådets beslut 2013/768/Gusp av den 16 december 2013 om EU:s verksamhet till stöd för vapenhandelsfördragets genomförande, inom ramen för den europeiska säkerhetsstrategin (*EUT L 341, 18.12.2013, s. 56*).

1.2.2. Handeldvapen och lätta vapen

EU fortsatte under 2014 att stödja ett fullständigt genomförande av FN:s handlingsprogram för handeldvapen och lätta vapen, av det internationella spårningsinstrumentet och av FN:s protokoll om skjutvapen. I december 2014 antog rådet ett beslut för att bistå vid säkerställandet av solid fysisk säkerhet och lagerhanteringen av statliga vapenarsenaler i Sahelregionen⁵⁴. 2014 var också året då genomförandet inleddes av det EU-finansierade iTrace-projektet⁵⁵ vars syfte är upprätta den första globala rapporteringsmekanismen för att systematiskt spåra olagliga konventionella vapen och förse beslutsfattare och exportkontrolltjänstemän med exakt och verifierad information om konventionella vapen och ammunition som avletts och som beslagtagits på plats av utredningsgrupper i väpnade konflikter.

Den 15 december 2014 antog rådet slutsatser som ändrar den standardartikel om handeldvapen och lätta vapen som finns i EU:s avtal med tredjeländer och en ny lydelse infördes avseende regleringen av överföringen av konventionella vapen, med beaktande av antagandet av vapenhandelsfördraget⁵⁶.

⁵⁴ Se rådets beslut 2014/912/Gusp av den 15 december 2014 till stöd för fysisk säkerhet och lagerhantering som minskar risken för olaglig handel med handeldvapen och lätta vapen och ammunition i Sahelområdet (EUT L 360, 17.12.2014, s. 30).

⁵⁵ Se rådets beslut 2013/698/Gusp av den 25 november 2013 till stöd för en global rapporteringsmekanism för olagliga handeldvapen och lätta vapen och andra olagliga konventionella vapen och ammunition avsedd att minska risken för olaglig handel med dessa (EUT L 320, 30.11.2013, s. 34).

⁵⁶ Se rådets slutsatser om ändringen av artikeln om handeldvapen och lätta vapen i avtal mellan EU och tredjeländer, den 15 december 2014.

1.2.3. Truppmminor och klustervapen

EU deltog aktivt och med stöd i kraftfulla rådsslutsatser⁵⁷ i den tredje konferensen för översyn av konventionen om förbud mot användning, lagring, produktion och överföring av antipersonella minor (truppmminor) samt om deras förstöring (Ottawakonventionen), i Maputo, Moçambique i juni 2014. Konferensen ledde till ett antagande med konsensus av ett politiskt uttalande, en femårig handlingsplan för 2014–2019 samt beslut i procedurfrågor i syfte att ytterligare förstärka effektiviteten i konventionens mekanismer. Genomförandet av rådsbeslutet för att stödja genomförandet av konventionens handlingsplan 2010–2014⁵⁸ fortsatte under 2014, med stödverksamhet framförallt när det gäller hjälp till offer och minröjning. Utöver detta rådsbeslut tillhandahöll EU och dess medlemsstater tillsammans över 89 miljoner euro till åtgärder mot minor under 2013, av vilka 30 miljoner euro kom från unionens budget, vilket gjorde EU till världens största bidragsgivare.

Det femte mötet mellan de stater som är parter i konventionen om klustervapen ägde rum den 2–5 september i San José i Costa Rica. EU utfärdade ett uttalande vid tillfället där EU bekräftade sitt oavbrutna stöd till de internationella ansträngningarna för att hantera humanitära, socioekonomiska och säkerhetsmässiga konsekvenser av konventionella vapen och den urskillningslösa användningen av dem mot civilbefolkningen.

⁵⁷ Se rådets slutsatser om den tredje konferensen för översyn av konventionen om förbud mot användning, lagring, produktion och överföring av antipersonella minor (truppmminor) samt om deras förstöring (Ottawakonventionen), den 16–17 juni 2014.

⁵⁸ Se rådets beslut 2012/700/Gusp av den 13 november 2012 inom ramen för den europeiska säkerhetsstrategin till stöd för genomförandet av Cartagena-handlingsplanen 2010–2014, som antogs i Cartagena av konventionsstaterna till 1997 års konvention om förbud mot användning, lagring, produktion och överföring av antipersonella minor (truppmminor) samt om deras förstöring (*EUT L 314, 14.11.2012, s. 40*).

1.2.4. Exportkontroll

När det gäller kontroll av export av konventionella vapen styrs EU:s insats av principerna om ansvar och insyn i EU:s gemensamma ståndpunkt 2008/944/Gusp av den 8 december 2008. EU fortsatte under 2014 att främja dessa principer hos ett antal tredjeländer i sitt nära grannskap genom biståndsverksamhet med avseende på exportkontroll enligt rådets beslut 2012/711/Gusp, så som studiebesök, rättslig översyn och workshoppar.

1.2.5. Wassenaar-arrangemanget

EU deltog i plenarmötet vid Wassenaar-arrangemanget i Wien den 2–3 december 2014. EU ställde sig bakom Cyperns anslutning till arrangemanget.

2. Regionövergripande hot och globala utmaningar

2.1 Organiserad brottslighet

Grov organiserad brottslighet innebär ett underskattat hot, både i EU och i tredjeländer. Detta stod på dagordningen för EU:s politiska dialoger med många länder och regionala och internationella organisationer, i synnerhet med avseende på narkotikahandel. Detta är en allt viktigare fråga eftersom vissa regioner håller på att bli konsumtionsområden utöver sin "traditionella" roll som transitområde. Västafrika är det mest påfallande exemplet på denna nya trend, samtidigt som det också håller på att bli ett produktionsområde för nya psykoaktiva substanser för den östasiatiska marknaden, särskilt den japanska.

EU-finansierade stödprogram och GSFP-uppdrag bidrog till att omsätta politiska riktlinjer i praktisk handling. Dessa åtgärder syftar även till att komplettera EU:s (interna) utgående policycykel för organiserad och grov internationell brottslighet 2011–2013 samt den nya policycykeln för 2014–2017.

Genom kokain- och heroinvägsprogrammen som finansieras av instrumentet som bidrar till stabilitet och fred fortsatte man att bygga upp kapacitet för brottsbekämpning och internationella kopplingar längs deras respektive smugglingsvägar. Särskilt fokus kommer nu att ägnas rättskipning i brottmål längs kokainvägen. Tillverkningen av och den olaga handeln med förfalskade läkemedel är ett annat hot mot folkhälsan där utvecklingsländer är särskilt utsatta och sårbara. Ett projekt inom ramen för instrumentet som bidrar till stabilitet och fred som syftar till att öka statens och allmänhetens medvetenhet i Ghana, Senegal, Jordanien, Marocko och Kamerun blev framgångsrikt. Man behöver nu öppna upp detta projekt för fler länder.

2.2. Sjöfartsskydd

Under 2014 kom sjöfartsskydd att ägnas allt större uppmärksamhet. Den 6 mars antog kommissionen och den höga representanten det gemensamma meddelandet *För ett öppet och säkert globalt sjöbevakningsområde – inslag i en EU-strategi för sjöfartsskydd*. Detta banade väg för rådets antagande av en strategi för sjöfartsskydd den 24 juni. Medlemsstaterna ansåg att strategin, som återspeglar EU:s sektorsövergripande strategi för sjöfartsskydd, borde genomföras och den 16 december antog rådet en handlingsplan där fem områden fastställs (yttre förbindelser, informationsutbyte, kapacitetsutveckling, riskhantering samt forskning och utbildning) där samarbete mellan olika aktörer på sjöfartsområdet kan förbättras. Under 2014 hade EU också allt tätare kontakter i fråga om sjöfartsskydd med viktiga strategiska partner, bland annat internationella organisationer och multilaterala forum, såsom Nato eller Asean-ARF, och strategiska partnerländer som Sydafrika och Angola.

EU var sedan januari 2014 ordförande i kontaktgruppen mot piratverksamhet utanför Somalias kust (CGPCS). Som ordförande fastställde EU tre huvudprioriteringar: rationaliseringen och regionaliseringen av CGPCS, dokumentering av de lärdomar man dragit från piratbekämpningen vid Afrikas horn, samt noll fartyg och noll sjömän i händerna på somaliska pirater (förkortat "zero/zero").

EU har visat resultat på dessa områden: CGPCS har reformerats och stater i berörda regioner tar nu medansvar för piratbekämpningen, ett konsortium med uppgift att dokumentera och analysera de lärdomar man dragit från piratbekämpningen har inrättats, och antalet fartyg och sjömän i händerna på somaliska pirater har gått ner till noll fartyg och 26 sjömän i mars 2015, jämfört med 2011 då 736 personer togs som gisslan och 2010 då 47 fartyg utsattes för piratdåd.

Sedan 2009 har IcSP-programmet för viktiga farleder (CMR) varit inriktat på skydd och säkerhet för viktiga farleder i piratdådsutsatta områden för att bidra till att säkra kommunikationslinjerna för fartyg och för handeln. Programmets långsiktiga mål är att förbättra sjöfartsförvaltningen. Tonvikten ligger på kapacitetssuppletering på regional och transregional nivå för informationsutbyte, samarbete och genomförande av detta på nationell nivå.

Genom att successivt koppla samman CMR-åtgärderna syftar programmet till att skapa transregionala synergieffekter. De tre geografiska områden som berörs är Guineabukten, Sydostasien och västra Indiska Oceanen. Programmet bidrar därmed till följande övergripande EU-strategier i dessa regioner: Rådets strategiska ram för Afrikas horn, EU:s gemensamma dokument om säkerhet och utveckling i Guineabukten och Nürnbergdeklarationen om EU:s och Aseans fördjupade partnerskap för Sydostasien. Helt nyligen, under 2015, antogs EU:s strategi för Guineabukten och den tillhörande handlingsplanen. Under perioden 2007–2014 anslogs 24 miljoner euro från IcSP:s långsiktiga budget till sjöfartsskydd.

2.3. It-politik och it-säkerhet

Globala och regionövergripande hot kan inte längre hanteras effektivt utan att även it-aspekten beaktas. I den europeiska strategin för it-säkerhet från februari 2013 uppmanas det till insatser inom hela EU på politikområden som rör it-beredskap, it-brottslighet, internationella it-säkerhetsfrågor av intresse för EU samt it-försvar. I prioriteringarna för internationell politik för it-säkerhet för EU ingår att bevara frihet och öppenhet i cyberrymden, utveckla uppförandenormer i cyberrymden och tillämpa befintlig internationell rätt i cyberrymden, öka it-säkerhetskapaleten i tredjeländer och främja internationellt samarbete kring frågor om cyberrymden.

För att gå vidare med dessa prioriteringar fortsatte utrikestjänsten att genomföra de internationella mål som fastställts i EU:s it-säkerhetsstrategi. Dialoger om it-frågor genomförs med Förenta staterna, Indien, Japan, Sydkorea och Kina och samråd sker med andra partner, exempelvis Brasilien.

Utrikestjänsten fortsatte att noga följa den globala utvecklingen på it-området med avseende på mänskliga rättigheter, utveckling och styrning av internet, och deltog aktivt i flerpartsmötet Netmundial, Forumet för förvaltning av internet samt i processen relaterad till världstoppmötet om informationssamhället.

EU stödde också aktivt den vidare processen för förtroendeskapande åtgärder för it-säkerhet inom ramen för OSSE och har inom Aseans regionala forum främjat åtgärder för att skapa förtroende för it-säkerhet. EU stöder Londonprocessen om normer för uppförande i cyberrymden, och bidrog till förberedelserna för den globala konferensen om cyberrymden i Haag 2015.

Nya projekt för it-kapacitetsuppbyggnad har initierats enligt det instrument som bidrar till stabilitet och fred för att bemöta den it-brottslighet och de it-hot som fortsatt kommer att finnas under 2015. Planeringen för initiativ 2016 pågår redan.

Slutligen antog rådet i november 2014 ramen för EU:s politik för it-försvar.

2.4. Motverkande av kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära risker

EU intensifierade sina ansträngningar att samarbeta kring mänskliga, miljömässiga och säkerhetsmässiga risker kopplade till kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära ämnen (CBRN). Utanför Gusp ges stöd inom ramen för den långsiktiga komponenten i instrumentet som bidrar till stabilitet och fred, och EU fortsatte att stödja EU:s kompetenscentrum för motverkande av kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära risker. Den strategiska programplaneringen till och med 2020 slutfördes under 2014.

Centrumet som omfattar Gulfstaternas samarbetsråd, med sekretariat i Abu Dhabi, invigdes och blev därmed det femte regionala centrumet efter de fyra som inrättades året innan: Afrikas Atlantkust (Rabat), Mellanöstern (Amman), Sydösteuropa/Sydkaukasien/ Moldavien/Ukraina (Tbilisi) och Sydostasien (Manila). Deras uppdrag är att stärka det regionala och internationella samarbetet i fråga om alla kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära risker. Antalet deltagande länder uppgår nu till 48 (december 2014) och fortsätter att stiga. Förutom 40 redan planerade projekt på sammanlagt 49 miljoner euro lades under 2014 fem nya projekt för omkring 26 miljoner euro ut på olika konsortier, främst från medlemsstaterna. Stort fokus har lagts på beredskap på hälsoområdet, förebyggande insatser och motåtgärder, särskilt när det gäller ebola där man utöver att förstärka den lokala ebolaberedskapen, utstationerade mobila laboratorier för bekämpa utbrottet, samtidigt som programplanering för nya självständiga mobila laboratorier och utbildning av lokala experter genomfördes så att kapacitet skulle kunna upprätthållas.

2.5. Energi

Energitrygghet utvecklades under 2014 till en av Europeiska unionens viktigaste strategiska prioriteringar. Sättet på vilket energins roll som politiskt verktyg aktualiserades under Ukrainakrisen blev en viktig påminnelse om det brådskande behovet av att ta ett helhetsgrepp om frågor som rör energitrygghet och diversifiering av externa leverantörer, leveransvägar och relaterad infrastruktur, såväl på lång som kort sikt och såväl internt som externt.

Kommissionen antog i maj den europeiska strategin för energitrygghet, som hade utarbetats i nära samarbete med utrikestjänsten. I strategin fastställs omedelbara och medelfristiga mål avseende den inre marknaden, infrastrukturutbyggnad, energiproduktion och energihushållning, och – ett av de viktigaste inslagen – behovet av att stärka gemensamma yttre åtgärder, där diversifieringsinsatser och en förstärkt dialog med grannskapet framhävs som huvudmål.

I den europeiska strategin för energitrygghet läggs vidare särskild tonvikt på energiförsörjningsfrågor avseende naturgas vilket banar väg för ett riktat stresstest för att upptäcka sårbarheter. EU intog inom ramen för strategin en ledande roll i organiserandet av de uppmärksammade trepartssamtalen om gasförsörjning med Ryssland och Ukraina. Risker för avbrott i gastransiteringen genom Ukraina var en av de viktigaste omedelbara utmaningarna inför vintern 2014, medan avtalet om möjlig rysk försörjning till Ukraina också var mycket viktigt för att stabilisera energisituationen i Ukraina och skapa ett positivt inslag inför de pågående krissamtalen. Utrikestjänsten deltog aktivt i och stödde dessa förhandlingar, som leddes av den före detta vice ordföranden för kommissionen, Günther Oettinger.

Energitrygghet var också ett viktigt inslag i diskussionen kring ramen för klimat- och energipolitiken fram till 2030, som Europeiska rådet enades om i oktober 2014. I ramen fastställs ambitiösa klimat- och energipolitiska mål som å ena sidan kräver en aktiv utåtriktad verksamhet gentemot partner runt om i världen särskilt avseende klimatförändringar och å andra sidan utgör ett viktigt bidrag till EU:s långsiktiga energitrygghet.

Dessa policydokument och slutsatser spelar en viktig roll för utvecklingen av den energiunion som nu håller på att tas fram under ledning av en ny och engagerad vice ordförande för kommissionen. Den höga representanten/vice ordföranden och utrikestjänsten är fast beslutna att göra energiunionen till en framgång och har detta år lanserat en mekanism för närmare samarbete med medlemsstaternas utrikesministrar för att komma fram till hur utrikespolitiska verktyg och instrument (t.ex. ambassader/delegationer, diplomatiska verktyg) kan användas bättre och mer samstämmigt till stöd för politiska mål. Vidare fortsatte utrikestjänsten att aktivt följa det pågående arbetet längs södra gaskorridoren och tillhandahöll stöd för ett nytt energiinitiativ i Medelhavsområdet, som kulminerade i en konferens i Rom i november.

På ett globalt plan engagerade sig EU i olika moderniseringsinsatser och utåtriktad verksamhet inom ramen för multilaterala energiinstitutioner såsom Internationella energiorganet, energigemenskapen, energistadgan med flera.

Energirådet EU–USA har sammanträtt två gånger under året, och energifrågorna stod högt upp på dagordningen i ett antal andra politiska och strategiska dialoger med viktiga globala partner.

2.6. Klimatförändring

EU intensifierade, i synnerhet under andra halvåret 2014, avsevärt arbetet med klimatdiplomati och lade särskilt fokus på uppsökande verksamhet gentemot strategiska partner för att säkerställa framsteg i de internationella förhandlingarna inom FN:s ramkonvention om klimatförändringar (UNFCCC). År 2014 var ett viktigt år då grunden lades för partskonferensen för FN:s ramkonvention om klimatförändringar i Paris 2015, där EU:s målsättning är att få till stånd ett rättvist, ambitiöst och rättsligt bindande internationellt klimatavtal för tiden efter 2020 och att höja ambitionsnivån i fråga om klimatförändringar fram till och med 2020.

Ramen för klimat- och energipolitiken fram till 2030 var utgångspunkten i EU:s eget planerade nationella fastställda bidrag till det globala klimatavtalet. Kärnan i EU:s långtgående planerade nationella fastställda bidrag är åtagandet att minska de inhemska växthusgasutsläppen med minst 40 % senast 2030 jämfört med 1990 års nivåer.

Under 2014 hölls den 20:e partskonferensen för FN:s ramkonvention om klimatförändringar i Lima (den 1–14 december 2014), som var ett viktigt steg i förhandlingsprocessen och för fastställandet av tillämpningsområdet, utformningen och strukturen för Parisavtalet 2015.

Framsteg gjordes även i fråga om själva texten till Parisavtalet. Det visade sig dock problematiskt att omsätta den uppåtgående positiva globala trenden i kompromissvilja i de formella förhandlingarna i Lima. Det är alltså svårt att komma bort från den tudelade uppfattningen om olika ansvar mellan de utvecklade länderna och utvecklingsländerna med utgångspunkt i 1992 års inkomstnivåer, och detta kommer att fortsätta att vara ett av de stora stötestenarna i förhandlingarna under 2015. Att kunna ge tillräckliga försäkringar om klimatfinansiering och om stöd till anpassning till klimatförändringarnas effekter kommer också att vara mycket viktigt för framgång i Paris.

Utrikestjänsten och kommissionens avdelningar arbetade nära tillsammans med EU-delegationerna och medlemsstaternas utrikesministrar för att förstärka användningen av utrikespolitiska verktyg, såsom "den klimatdiplomatiska verktygslådan", för att stödja ett samarbetsinriktat alliansbyggande och ett enhetligt budskap till partnerländer.

2.7. Migration

Den yttre aspekten av migration har blivit allt viktigare och kommer fortsatt att vara en prioritering för EU. Behovet av att ytterligare förstärka kopplingen mellan EU:s interna och externa politik och att göra migration till en mycket starkare integrerad del av unionens utrikespolitik bekräftades genom de strategiska riktlinjerna om inrikes frågor, som antogs vid Europeiska rådets möte i juni 2014.⁵⁹

Enligt riktlinjerna måste migrationspolitiken bli en mycket starkare integrerad del av unionens utrikespolitik och utvecklingspolitik med tillämpning av principen "mer för mer" och på grundval av den övergripande strategin för migration och rörlighet (GAMM). På motsvarande sätt bör utrikespolitiska frågor och prioriteringar på lämpligt sätt återspeglas när man fastställer mål och åtgärder inom ramen för den övergripande strategin för migration och rörlighet.

⁵⁹ Se också rådets slutsatser om genomförandet av den övergripande strategin för migration och rörlighet, april 2014.

Migration betraktas som en global, komplex och mångfacetterad företeelse som måste behandlas övergripande, samstämmigt och långsiktigt. Ett sådant förhållningssätt gör det möjligt att angripa grundorsakerna genom ökat samarbete med ursprungsländer och transitländer, särskilt i de mest berörda regionerna, och genom att bättre integrera migrationsfrågorna i EU:s utrikespolitik.

Ett informellt rådsmöte hölls i Rom den 27 november och ministrarna utbytte där synpunkter om hur man kan förbättra samordningen mellan den yttre dimensionen av de inrikes frågorna och EU:s yttre åtgärder.

Den 12 december antog rådet slutsatser om migration i EU:s utvecklingssamarbete. I slutsatserna efterlyses EU-åtgärder för att fullt ut integrera migrationsdimensionen i EU:s utvecklingspolitik och utvecklingssamarbete där detta är relevant och säkerställa lämplig finansiering.

Europeiska unionen deltar aktivt i Nanseninitiativet, som syftar till att bygga internationell konsensus kring en skyddsagenda som behandlar behoven för människor som tvingats på flykt från sitt hemland på grund av katastrofer och klimatförändringarnas effekter.

I oktober 2014 antog rådet slutsatser om åtgärder för bättre hantering av migrationsströmmar – strategiskt förhållningssätt och operativa prioriteringar. Åtgärder i samarbete med tredjeländer är en av tre pelare som anges i de ovannämnda slutsatserna.

EU fortsätter att systematiskt sätta migrationsfrågan på dagordningen i politiska, ekonomiska och sociala dialoger med sina grannländer och strategiska partner samt inom ramen för flera regionala initiativ. Av särskilt intresse under 2014 var i detta avseende den fristående deklaration om migration och rörlighet som antogs vid toppmötet mellan EU och Afrika i Bryssel i april, det nionde högnivåmötet inom ramen för den strukturerade och övergripande dialogen mellan EU och Celac om migration, som hölls i Bryssel den 13 november, den fjärde ministerkonferensen i Rabatprocessen i Rom den 27 november, inledandet av Khartoumprocessen genom ett EU-Östafrika-ministermöte i Rom den 28 november samt ingåendet av partnerskap för rörlighet med Tunisien och Jordanien.

2.8. Narkotika

EU fortsatte sina konsekventa åtgärder mot narkotikarelaterade problem världen över, bland annat genom särskilda dialoger och institutions- och kapacitetsuppbyggande i viktiga länder och regioner (Latinamerika, Afghanistan och Pakistan, Centralasien och Västafrika). Man tillämpade en övergripande och balanserad strategi för att komma åt den genomgripande negativa effekten på stabilitet och säkerhet för ursprungs- och transitländerna, med inriktning på produktion, försörjning och efterfrågan på narkotika, men även ur ett vidare perspektiv, till exempel med avseende på korruptionsbekämpning, penningtvätt och narkotikarelaterad kriminalitet. Detta gjordes samtidigt som man tog hänsyn till de mänskliga rättigheterna, som utgör ett stort mervärde i EU:s politik på detta område.

På grundval av EU:s narkotikastrategi (2013–2020) och EU:s handlingsplan mot narkotika (2013–2016) fortsatte ett antal framgångsrika program att visa positiva resultat. I Latinamerika har EU:s och Celacs samordnings- och samarbetsmekanismen mot narkotika fått en fast förankring, och den utgör en meningsfull utgångspunkt för vidare dialog mellan EU och Latinamerika/Västindien, till exempel om konsekvenserna för folkhälsan av narkotikamissbruk. Samarbetsprogrammet Copolad fortsatte att befästa bland annat nationella kontrollorgan för narkotika och stimulera utvecklingen på landsbygden. I Centralasien finansierade EU renoveringen av gränsövergångsställen, inrättandet av enheter för profilering av narkotika och möjliggjorde interinstitutionellt samarbete om kritiska gränsöverskridande frågor.

Konceptet med de så kallade narkotikarutterna är fortfarande under utveckling men gör det redan mycket lättare för EU:s bidragsgivare (institutionerna och medlemsstaterna) att agera samstämmigt i kampen mot narkotika (se även avsnittet om organiserad brottslighet).

Dessa praktiska åtgärder förstärktes av diplomatiskt arbete och gemensamt bistånd tillsammans med ett antal internationella organisationer: UNDP genomför EU:s gränsförvaltningsprogram i Centralasien. Vidare fördes dialoger om narkotika med viktiga regioner och partner som exempelvis Förenta staterna, Gemenskapen för Latinamerikas och Västindiens stater (Celac), västra Balkan samt Ryssland (teknisk nivå).

Sist men inte minst inledde EU under 2014 tillsammans med sina internationella partner förberedelserna för FN:s generalförsamlings särskilda session om narkotika (2016). Sessionen, som är den första på 18 år, förväntas öppna för nya möjligheter att hantera det globala narkotikaproblemet inom ramen för de befintliga FN-konventionerna på narkotikaområdet.

Som på många andra globala områden var förbättrandet av kopplingen mellan den interna och externa dimensionen av EU:s politik föremål för "brainstorming" och institutionellt agerande, och kommer att fortsätta att vara det under 2015.

2.9. Ansvarsfull mineralanskaffning

Den 5 mars 2014 föreslog den höga representanten och kommissionen en integrerad EU-strategi för att hindra att vinster från mineralhandel används för finansiering av väpnade konflikter. Strategin är inriktad på att göra det lättare för företag att anskaffa tenn, tantal, volfram och guld på ett ansvarsfullt sätt och att uppmuntra till laglig exploatering i och handel med konfliktdrabbade områden och högriskområden.

Den integrerade strategin består av ett gemensamt meddelande från den höga representanten/vice ordföranden och kommissionen. Här presenteras det övergripande omfattande utrikespolitiska förhållningssättet till kopplingen mellan konflikter och exploatering av och handel med mineraler. Vidare fastställs det fortsatta engagemanget till stöd för OECD:s riktlinjer om tillbörlig aktsamhet för ansvarsfulla leveranskedjor för mineraler från konfliktdrabbade områden och högriskområden samt EU:s informationsverksamhet och stöd, bland annat utvecklingsverktyg, inom ramen för utrikespolitiken. Det gemensamma meddelandet åtföljs av ett kommissionsförslag till förordning om inrättande av ett EU-system för ansvarsfull import och självcertifiering av tillbörlig aktsamhet i leverantörskedjan utifrån OECD:s system.

Den 23 juni 2014 antog rådet slutsatser om unionens strategi för ansvarsfull anskaffning av mineraler. Rådet betonade vikten av att kommissionen och den höga representanten fortsätter att arbeta för en stark, övergripande och konsekvent EU-diplomati gällande råvaror och behandla sambandet mellan säkerhet och utveckling på ett sammanhängande och strategiskt sätt.

2.10. Terrorismbekämpning

EU stod fast vid sitt åtagande att förebygga och bekämpa terrorism, främja rättstatsprincipen och straffrättsskipning, utan att de mänskliga rättigheterna åsidosätts. EU:s centrala mål globalt är att fortsätta fördjupa det internationella samförståndet och förbättra de internationella insatserna för att bekämpa terrorism.

En viktig del av EU:s strategi är politisk utåtriktad verksamhet genom politiska dialoger om terrorismbekämpning med många viktiga partner och internationella organisationer. Dessa dialoger utgör en viktig plattform för att ta upp kritiska frågor (t.ex. 2014 frågan om utländska stridande i Syrien/Irak). Under 2014 fördes särskilda politiska dialoger om terrorismbekämpning med Saudiarabien, Turkiet, Kanada, FN och Förenta staterna (samarbetet om terrorismbekämpning och bekämpning av terrorismfinansiering) och Australien. Frågor med anknytning till terrorism diskuteras också inom ramen för en rad andra av EU:s dialogmöten, inbegripet utrikespolitiska säkerhetsdialoger.

Under 2014 arbetade EU, tillsammans med FN och samtliga medlemsstater, för att på ett effektivt sätt bemöta hotet från utländska stridande genom konkreta åtgärder. Den brutala terrorn från Isil/Daish gjorde det nödvändigt för EU att i ännu högre grad koncentrera sig på situationen i Syrien och Irak. Detta har lett till att man utarbetat en terrorismbekämpningsstrategi för Syrien och Irak, med särskilt fokus på utländska stridande, som antogs av rådet den 20 oktober. Detta är en mycket viktig del av EU:s omfattande ansträngningar för att genomföra FN:s säkerhetsråds resolution 2178 mot utländska stridande och våldsbejakande extremism. Under 2014 enades också medlemsstaterna om att i nästa budgetram 2014–2020 öka EU:s terrorismbekämpningsstöd (genom instrumentet som bidrar till stabilitet och fred) till tredjeländer med 400 %. Fokus i EU:s stöd till terrorismbekämpning låg huvudsakligen på följande prioriterade områden: Regionen Sydasiens, särskilt Pakistan och Afghanistan; Sahel, Nigeria och Maghreb; Afrikas horn/Jemen och genomförandet av FN:s standarder för terrorismbekämpning.

EU fortsatte att stödja den centrala roll som FN har i det multilaterala samarbetet när det gäller att bekämpa och förhindra terrorism. FN:s globala terrorismbekämpningsstrategi är på det hela taget väsentlig för EU:s förhållningssätt i fråga om terrorismbekämpning. EU fortsätter att ha tät dialog med en rad FN-organ om terrorismbekämpningsfrågor och främjar den nyckelroll som FN har i det multilaterala samarbetet i kampen mot och förebyggandet av terrorism. EU stödde helhjärtat FN:s säkerhetsråds insatser för att genomföra FN:s globala strategi för terrorismbekämpning (något som belystes under den fjärde översynen av genomförandet av FN:s globala strategi för terrorismbekämpning i juni 2014).

EU fortsatte att uttrycka sitt starka stöd för det globala forumet för terroristbekämpning (GCTF) som togs upp vid det femte GCTF-ministermötet i New York i september 2014.⁶⁰

EU fortsatte att ge stöd åt följande tre GCTF-inspirerade institutioner: *Hedayah*, ett internationellt kunskapscentrum för bekämpande av våldsbejakande extremism, *Global Community Engagement Resilience Fund (GCERF)* och *International Institute for Justice and the Rule of Law*.

När det gäller terrorismfinansiering godkände EU ett särskilt program för att stärka kapacitet för finansunderrättelseenheter (FIU) på Afrikas horn och i Jemen. Fram till och med december 2014 hade EU offentliggjort 15 genomförandeförordningar avseende sanktionssystemet mot al-Qaida vilka införlivade beslut fattade av FN:s sanktionskommitté mot al-Qaida i EU-lagstiftningen.

⁶⁰ Vid årets GCTF-ministermöte förbereddes den särskilda sessionen i FN:s säkerhetsråd om utländska terroriststridande och om att motverka våldsbejakande extremism. Ordförande för sessionen, som ägde rum den 24 september, var president Barack Obama. EU stödde även upprättandet av en ny arbetsgrupp den 15–16 december 2014 i Marrakech om problemet med utländska terroriststridande [Nederländerna och Marocko delade här på ordförandeskapet]. Unionen stödde även GCTF-initiativets framsteg på områdena våldsbejakande extremism och rättstatsprincipen: den internationella styrelsen för kunskapscentrumet för bekämpning av våldsbejakande extremism (*Hedayah Centre* i Abu Dhabi), *International Institute for Justice and the Rule of Law*, och *Global Community Engagement and Resilience Fund*. EU stöder dessa initiativ ekonomiskt och kommer att delta i relevanta styrelser för dessa initiativ. Förenta staterna och Turkiet kommer att fortsätta att dela ordförandeskapet för arbetsgruppen för GCTF Afrikas horn.

C. Bidrag till en effektivare multilateral ordning (FN, Europarådet, OSSE, G7/G8/G20)

1. FN

Ett effektivt multilateralt arbete är kärnan i EU:s utrikespolitik. EU har via sina till FN ackrediterade delegationer i New York, Genève, Wien, Paris, Nairobi och Rom ett väletablerat samarbete med FN över hela spektrumet av FN:s verksamhet.

EU och dess medlemsstater fortsatte tillsammans att vara den största ekonomiska bidragsgivaren till FN-systemet. Det sammanlagda bidraget från de 28 medlemsstaterna uppgick till 35 % av FN:s reguljära budget och 36,8 % av FN:s budget för fredsbevarande verksamhet. Vidare tillhandahöll EU och medlemsstaterna ungefär hälften av alla frivilliga bidrag till FN:s fonder och program.

Under juni 2014 antog rådet EU:s prioriteringar inför den 69:e sessionen i FN:s generalförsamling⁶¹, i linje med EU:s prioriteringar på medellång sikt inom FN (2012–2015) vilket möjliggör riktade och samordnade EU-insatser på fem större områden: fred och säkerhet, hållbar utveckling, mänskliga rättigheter, stärkande av FN samt humanitära frågor. EU:s medlemsstater kommer att fortsätta att eftersträva en effektiv och verkningsfull förvaltning av FN och dess ekonomiska resurser samt ytterligare reformer.⁶²

⁶¹ EU:s prioriteringar inför den 69:e sessionen i Förenta nationernas generalförsamling (dok. 10856/14).

⁶² Den 2 april 2014 antog Europaparlamentet sin rekommendation till rådet inför den 69:e sessionen i FN:s generalförsamling. Rekommendationen rör mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatsprincipen, fred och säkerhet, skyldigheten att skydda, kvinnor och barn, agendan för utveckling för tiden efter 2015 och andra frågor, bland annat integritet i den digitala tidsåldern, vapenhandelsfördraget, EU i FN samt klimatförändringarna (Europaparlamentets rekommendation till rådet den 2 april 2014 om den 69:e sessionen i FN:s generalförsamling (dok. 2014/2017(INI), P7_TA (2014)0259).

Till följd av en resolution som antogs den 3 maj 2011 (som inte påverkar EU:s observatörsstatus) tillåts EU:s företrädare, så som dessa definieras i Lissabonfördraget, att yttra sig i FN:s generalförsamling. Arbetet pågår med att se över EU:s rätt till deltagande i ett antal internationella organisationer.

Europeiska rådets ordförande företrädde EU i den allmänna debatten samt det årliga öppnandet av generalförsamlingen i september och han talade också vid FN:s säkerhetsråds toppmöte om utländska stridande den 24 september 2014. I februari 2014, efter en briefing av den höga representanten, välkomnade säkerhetsrådet formellt det nära samarbetet mellan EU och FN i ett uttalande från ordföranden. EU och FN samarbetar framgångsrikt kring många krissituationer, och samarbetet understöds av halvårsvisa dialoger i FN:s styrkommitté för krishantering.

2. Fred och säkerhet

EU och Förenta nationerna är nyckelpartner på området fred och säkerhet. FN:s säkerhetsråd underströk detta den 14 februari 2014 när man i ett uttalande från ordföranden, vilket antogs med konsensus, välkomnade det nära samarbetet mellan Förenta nationerna och Europeiska unionen och uppmuntrade de båda organisationerna att ytterligare stärka sina institutionella förbindelser och strategiska partnerskap.

Det nära strategiska samarbetet i fråga om att upprätthålla internationell fred och säkerhet har vuxit till att omfatta hela konfliktcykeln från förebyggande åtgärder till fredsbyggande efter konflikten. EU:s medlemsstater bidrar för närvarande med 37 % av budgeten för fredsbevarande verksamhet samt 8 % av personalen i FN:s fredsbevarande insatser. Utvecklingen av EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik (GSFP) har möjliggjort betydande och ökat samarbete mellan EU och FN avseende civil och militär krishantering, t.ex. utanför Somalias kust (Atalantainsatsen), Kosovo (Eulex), Mali (EUTM Mali), Centralafrikanska republiken (Eufor RCA) och fortsätter att vara en viktig del av vårt övergripande partnerskap. Stärkt EU-stöd till FN:s fredsbevarande insatser är en av EU:s prioriteringar i enlighet med handlingsplanen från juli 2012. Genom sin starka roll som utvecklande kraft inom länderna när det gäller att befästa fred, såväl som när det gäller långsiktig fredsbyggande verksamhet efter konflikter, är EU en aktiv part i FN:s fredsbyggande kommission och alla dess landkommittéer.

EU fortsatte att stödja utvecklingen och tillämpningen av konceptet "skyldighet att skydda" och stöder införandet av denna punkt på den formella dagordningen inför FN:s generalförsamling 2105, vilket föreslogs av FN:s generalsekreterare i dennes rapport om skyldigheten att skydda, från juli 2014.

3. Mänsklig, ekonomisk och social utveckling och utvecklingsagendan för tiden efter 2015

Under 2014 har utvecklingsfrågor varit ännu mer väsentliga än under tidigare år. EU intensifierade insatserna för att uppfylla millennieutvecklingsmålen senast 2015, som en grund för en framtida agenda för tiden efter 2015. Unionen har arbetat mot en enda övergripande ram för tiden efter 2015, i vilken man beaktar de ömsesidigt förstärkande effekterna av fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling.

För att bättre kunna påverka utrotningen av extrem fattigdom och stödja partnerländer med att nå millennieutvecklingsmålen tillämpade Europeiska unionen en ny transparent fördelningsmetod, i vilken andelen stöd till länder med störst behov ökade, bland annat bräckliga stater, samtidigt som det bilaterala stödet till 16 större och mer utvecklade länder fasades ut. Strategiska bilaterala program som antogs 2014 är mer fokuserade och inriktar sig på maximalt tre sektorer.

Samarbetsområdena valdes ut bland de prioriterade områdena i agendan för förändring, särskilt mänskliga rättigheter, demokrati och andra väsentliga områden, med avseende på god styrning och inkluderande och hållbar tillväxt. Vidare genomförs nu gemensam programplanering med EU:s medlemsstater och andra givare i över 40 länder.

EU och FN är i dag nära partner och arbetar tillsammans i över 100 länder på områden såsom ekonomisk utveckling och landsbygdsutveckling, vatten och sanitet, tillgång till offentlig hälso- och sjukvård, frågor om arbetsrätt och om anständiga arbeten, tillgång till utbildning och återuppbyggnad efter konflikter.

Fonder för utvecklingssamarbete har varit till stöd i FN:s insatser när det gäller demokratiskt styre, stöd vid val, konfliktförebyggande verksamhet och återhämtning efter konflikter, mänskliga rättigheter, jämställdhet och klimatförändring. Andra mycket viktiga prioriterade sektorer i samarbetet med FN är livsmedelstrygghet och näringspolitik samt landsbygdsutveckling, stöd till utbildning och hälsa liksom till flyktingar.

I maj 2014 antog kommissionen meddelandet *En starkare roll för den privata sektorn i insatserna för att uppnå hållbar tillväxt för alla i utvecklingsländerna* där man erkänner den privata sektorns roll som skapare av sysselsättning i kampen mot fattigdom och därmed också dess påverkan på ett lands säkerhetssituation och där man förespråkar dess medverkan i EU:s utvecklingssamarbete.

I juli 2014 antog öppna arbetsgruppen för hållbara utvecklingsmål sina förslag till hållbara utvecklingsmål.

Den mellanstatliga expertkommittén för finansiering av hållbar utveckling antog sin rapport i början av augusti 2014. Utifrån dessa rapporter och annan information utgav FN:s generalsekreterare i januari 2015 sin sammanfattande rapport *The Road to Dignity by 2030: Ending poverty, transforming all lives and protecting the planet*⁶³. Årets debatt i FN:s generalförsamling i september hölls på temat Resultat och genomförande av en utvecklingsagenda för förändring för tiden efter 2015.

Nästa fas i de mellanstatliga förhandlingarna kommer att inledas i början av 2015 och målet är en överenskommelse vid ett toppmöte i september 2015 om en övergripande ram för tiden efter 2015, inbegripet nya hållbara utvecklingsmål om fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling utifrån tre dimensioner (den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga/klimatförändringsdimensionen).

I december 2014 antog rådet slutsatser som ligger till grund för EU:s ståndpunkt i de kommande internationella förhandlingarna i FN som ska avslutas vid toppmötet i september.⁶⁴

4. Samarbete med stater i Afrika, Västindien och Stillehavsområdet (AVS-länder)

Den elfte EUF, som är det finansiella instrument som omfattar EU:s utvecklingssamarbete med Afrika, Västindien och Stillehavsområdet (AVS-länderna) till och med 2020, har inrättats.

Nationella och regionala vägledande program samt det interna AVS-programmet håller för närvarande på att förhandlas fram, godkännas och undertecknas både av EU-länderna och av partnerländerna i AVS. Mer än hälften av de nationella vägledande programmen hade undertecknats i slutet av 2014. I fråga om de återstående kommer detta att fullföljas under 2015.

⁶³ A/69/700

⁶⁴ Europaparlamentet antog den 25 november 2014 en resolution om EU och den globala utvecklingsramen för tiden efter 2015 (2014/2143(INI)).

5. G7/G20

Kommissionen och Europeiska rådets ordförande deltog under 2014 i ett antal reguljära möten och toppmöten inom G7 och G20.

Samtalen inom G7-gruppen har under 2014 till stor del dominerats av svaret på Ukrainakrisen och förbindelserna med Ryssland. En positiv agenda inriktad på nedtrappning i fråga om Ryssland och stabilisering av Ukraina har också diskuterats inom ramen för detta. Andra frågor som gruppen har fokuserat på är global tillväxt och hur man ska komma till rätta med den höga arbetslösheten, handelsfrågor och kopplingen mellan klimatförändringar och energitrygghet. Ledarna har också understrukt sina åtaganden om internationella insatser för att hantera klimatförändringarna enligt Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar och utvecklingsfrågor, genom agendan för tiden efter 2015.

EU stöder helhjärtat arbetet i G7-ländernas Rom-Lyon-grupp,⁶⁵ som en del av EU:s insatser för att genomföra FN:s säkerhetsråds resolution 2178 och EU:s terrorismbekämpningsstrategi för Syrien och Irak, med särskilt fokus på utländska stridande, vilken rådet antog den 20 oktober 2014.

EU välkomnade resultaten av G20-toppmötet i Brisbane, som inriktades på att leda den globala ekonomin mot hållbar tillväxt. Vid G20-toppmötet antogs Brisbane-handlingsplanen för tillväxt och sysselsättning och man lade stor vikt vid investeringar. G20-gruppen bekräftade också sitt åtagande för mer rättvis beskattning och gav ny kraft åt finansiella regleringar, globala klimatåtgärder och öppen handel inom det multilaterala handelssystemet. Slutligen har G20 gjort framsteg när det gäller korruptionsbekämpning, energi och hållbarhet samt utveckling och reform av de internationella ekonomiska institutionerna.

⁶⁵ G7-ländernas Rom-Lyon-grupp hanterar terrorismbekämpning och organiserad brottslighet.

6. Europarådet

EU fortsatte sitt aktiva engagemang med Europarådet i linje med det samförståndsavtal som undertecknades mellan de båda organisationerna 2007, särskilt i det europeiska grannskapet och på västra Balkan. Europarådets arbete 2014 har främst varit inriktat på Ukraina. Europarådet ställde expertis till Ukrainas förfogande avseende viktiga frågor kopplade till rättsliga och konstitutionella reformer, reformer av valsystemet samt mänskliga rättigheter. Man har också fortsatt sitt samarbete med EU i södra Medelhavsområdet och Centralasien, inom ramen för Europarådets strategi för samarbete med sina grannar.

EU:s och Europarådets gemensamma program är fortsatt ett grundläggande inslag i samarbetet. Under 2014 har EU och Europarådet arbetat tillsammans för att fastställa nya metoder för projektsamarbeten med målet att få till stånd ett långsiktigt samarbete samt tydligare mål och resultat. Den 1 april 2014 undertecknade generalsekreterare Thorbjørn Jagland och den före detta kommissionsledamoten Štefan Füle ett uttalande i vilket denna inriktning bekräftas.

7. Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa

OSSE:s agenda 2014 överskuggades av krisen i och omkring Ukraina. Genom konflikten har organisationens fortsatta värde understrukits, men också dess politiska och operativa begränsningar. Ryssland har kränkt grundläggande OSSE-principer och hindrat OSSE från att uppfylla alla sina uppgifter med avseende på genomförandet av Minsköverenskommelserna – särskilt när det gäller gränsövervakning. Samtidigt visade OSSE sitt värde som den enda internationella opartiska aktören på fältet i konfliktområdet i Ukraina och som ett huvudforum för dialog mellan de olika parterna under krisen. EU välkomnade de stora insatser som det schweiziska OSSE-ordförandeskapet gjort under 2014 för att hantera krisen.

EU, vars medlemsstater utgör nästan hälften av OSSE:s medlemsstater och bidrar till 70 % av organisationens budget, fortsatte att stödja OSSE:s arbete i och omkring alla dess tre dimensioner – den politisk-militära, den ekonomiska och miljömässiga samt den mänskliga. Ställd inför flera utmaningar, exempelvis Rysslands agerande i Ukraina och den försämrade människorättssituationen i delar av Sydkaukasien och Centralasien, fortsatte unionen att försvara och främja OSSE:s åtaganden och principer.

När det gäller krisen i och omkring Ukraina gav EU betydande politiskt, ekonomiskt och icke-ekonomiskt stöd till olika former av OSSE-verksamhet, i synnerhet OSSE:s särskilda övervakningsuppdrag (SMM), övervakningsuppdraget till två ryska gränsstationer samt det valobservatörsuppdrag som genomfördes av OSSE:s kontor för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter (ODIHR) i samband med de tidigarelagda president- och parlamentsvalen i Ukraina. SMM är det största OSSE-fältuppdraget på senare år och det har tvingats verka under allt svårare omständigheter. EU stödde utökningen av uppdraget till 500 övervakare i januari 2015 och EU:s medlemsstater har bidragit med mer än 70 % av uppdragets personal. Utöver bidraget från medlemsstaterna tillhandahöll unionen sju miljoner euro i extrabudgetära bidrag till SMM genom instrumentet som bidrar till stabilitet och säkerhet, samt 4 obepansrade och 4 bepansrade fordon. EU gav också starkt politiskt stöd till den trilaterala kontaktgrupp som består av företrädare för OSSE:s ordförandeskap, Ukraina och Ryssland.

Som svar på Ukrainakrisen stödde EU en omfattande användning av OSSE:s politisk-militära instrument, särskilt Wiendokumentet. Man beslutade om ett betydande antal kontrollåtgärder avseende både Ukraina och Ryssland med aktivt deltagande av EU:s medlemsstater i ett försök att lindra farhågorna gällande onormal rysk militär verksamhet längs gränsen till Ukraina. Dessvärre var den nedtrappande effekten inte särskilt stor, på grund av olika säkerhetsintressen och Rysslands brist på politisk vilja att stå upp för sina åtaganden när det gäller förtroende- och säkerhetsbyggande åtgärder – inte bara i skrift utan även när det gäller attityd. EU kommer därför att fortsätta att verka för ett fullständigt genomförande och en uppdatering av Wiendokumentet i avsikt att förstärka OSSE:s roll på området för förtroende- och säkerhetsbyggande, riskreducering och konfliktförebyggande.

Krisen i och omkring Ukraina påverkade också andra utdragna konflikter i OSSE-området. Trots utmaningarna fortsatte EU sitt aktiva engagemang för att lösa dessa konflikter, särskilt de transnistriskas fredssamtalen och de internationella diskussionerna i Genève, där EU deltar, om konsekvenserna av 2008 års konflikt i Georgien. EU fortsatte även att stödja insatserna för att göra framsteg i lösningen av Nagorno-Karabach-konflikten. EU tillhandahåller omfattande finansiering i syfte att skapa förtroende mellan parterna i var och en av dessa konflikter.

EU fortsatte också att lägga stor vikt vid ett fullständigt genomförande av åtagandena inom den mänskliga dimensionen, särskilt på området för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter. I detta sammanhang betonade EU hur viktiga de oberoende OSSE-institutionerna är (ODIHR, representanten för mediefrihet samt Högkommissarien för nationella minoriteter).

Samarbetet med OSSE vidareutvecklades på området gränsöverskridande hot, inbegripet frågor kopplade till terrorismbekämpning, gränsförvaltning och it-säkerhet. EU fortsatte också att stödja arbetet inom ramen för OSSE:s fältinsatser, särskilt på västra Balkan samt i Sydkaukasien och Centralasien. EU fortsatte att tillhandahålla ett betydande stöd till initiativet för samhällelig säkerhet i Kirgizistan genom instrumentet som bidrar till stabilitet och fred.

Det årliga ministerrådet den 4–5 december 2014 i Basel dominerades av krisen i och omkring Ukraina. Även om konsensus inte kunde nås om ett uttalande om krisen bekräftade diskussionerna OSSE:s roll som ett huvudforum för frågor om europeisk säkerhet. Ministermötet visade också att det fanns enighet bland en stor majoritet av de deltagande staterna om att motsätta sig Rysslands agerande i och omkring Ukraina och om att upprätthålla de grundläggande principerna för Helsingforslutakten, bland annat gränsernas okränkbarhet. På ministermötet diskuterades även framtiden för Europas säkerhetsordning. Samtidigt som Helsingfors+40-processen (ett försök att ge nytt liv åt OSSE inför 40-årsdagen för undertecknandet av Helsingforslutakten 1975) knappast gick framåt under 2014 enades ministermötet om att slutföra processen inför den kommande årsdagen. Det schweiziska ordförandeskapet inrättade tillsammans med sina efterträdare Serbien (2015) och Tyskland (2016) en högnivåpanel om framtiden för Europas säkerhet.

D. Stöd för demokrati, mänskliga rättigheter, internationell humanitär rätt och rättsstatsprincipen

1. Främjande av mänskliga rättigheter, internationell humanitär rätt, demokrati och rättsstatsprincipen

EU höll under 2014 fast vid sitt åtagande att främja respekten för mänskliga rättigheter i hela världen och förespråka efterlevnaden av internationell humanitär rätt. EU:s strategiska ram och handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati, som antogs i juni 2012, har fortsatt fungerat som referensdokument för EU:s utrikespolitik på detta område och anger de vägledande principerna och huvudprioriteringarna för EU:s åtgärder. Dessa dokument syftar till att förbättra effektiviteten och konsekvensen i EU:s politik för de mänskliga rättigheterna och till att lägga mänskliga rättigheter och demokrati till grund för unionens yttre åtgärder.

Då handlingsplanen löper ut i slutet av året inledde utrikestjänsten under rapportperioden en bred samrådsprocess med andra EU-institutioner (kommissionen, rådet och medlemsstaterna samt Europaparlamentet) och relevanta berörda parter (inbegripet bl.a. organisationer i det civila samhället och akademiska institutioner) för att kunna förbereda en helt förnyad handlingsplan som kan antas i början 2015.

2. Mänskliga rättigheter i EU:s politik

Under 2014 löpte det andra året av mandatperioden för EU:s särskilda representant, Stavros Lambrinidis ut. Hans huvudsakliga uppgift, som fastställs i hans mandat, fortsatte att vara att verka för ökad samstämmighet, effektivitet och synlighet avseende mänskliga rättigheter i EU:s utrikespolitik. I detta syfte fokuserade han på att stärka EU:s engagemang för mänskliga rättigheter tillsammans med strategiska partner, bland annat genom besök i Förenta staterna, Brasilien och Mexiko, bygga upp förbindelser med länder som befinner sig i övergångsskeden, t.ex. Myanmar/Burma, Pakistan och Egypten, uppgradera EU:s synlighet och engagemang med multilaterala och regionala människorättsmekanismer samt samarbeta med och stärka det civila samhället. Han fokuserade också på att främja viktiga EU-prioriteringar, i synnerhet de som återspeglas i EU:s riktlinjer för mänskliga rättigheter, såsom yttrandefrihet offline och online, kvinnors rättigheter, en människorättsbaserad inställning till utveckling, avskaffande av dödsstraffet samt företag och mänskliga rättigheter.

Utrikestjänsten har också arbetat för att rationalisera sina interna mekanismer och procedurer i syfte att göra insatserna på människorättsområdet effektivare. Arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna, som är ansvarig för alla människorättsaspekter av Europeiska unionens yttre förbindelser, antog EU:s strategiska prioriteringar inom FN:s människorättsforum för året, vilket bidrog till att EU:s arbete inom ramen för FN gav goda resultat. Tack vare gemensamma ansträngningar från EU:s delegationer, uppdragschefer, institutioner, avdelningar och medlemsstater har 132 landstrategier för mänskliga rättigheter godkänts av kommittén för utrikes- och säkerhetspolitik (Kusp). Genomförandet av landstrategierna för mänskliga rättigheter har inneburit intensivare samarbete om mänskliga rättigheter mellan EU:s delegationer och medlemsstaternas ambassader och har bidragit till att bättre avgränsa och öka samstämmigheten i människorättsdialogerna.

Under 2014 höll EU formella människorättsdialoger och samråd med 37 partnerländer och regionala grupper. Bland annat hölls för första gången en människorättsdialog med Myanmar/Burma. Dessutom deltog många av de 79 länder i Afrika, Västindien och Stillahavsområdet som är parter i Cotonouavtalet i en dialog med EU. Människorättsdialogen med Ryssland avbröts och den med Azerbajdzjan sköts upp. EU fortsatte sina ansträngningar för att förbättra dialogernas inverkan och ändamålsenlighet, bland annat genom att skapa kopplingar mellan dialogerna och andra politiska instrument, utveckla uppföljningsmekanismer och behandla enskilda fall inom ramen för diskussionerna. De flesta människorättsdialogerna föregicks av samrådsmöten med det civila samhällets organisationer, i Bryssel och i de berörda länderna, och följdes av avrapportering. EU utfärdade uttalanden om mänskliga rättigheter genom den höga representanten/vice ordföranden respektive hennes talesperson. Även konfidentiella démarches användes under året.

Utrikestjänsten anordnade regelbundna utbildningstillfällen på området för mänskliga rättigheter och demokrati; bl.a. behandlades ämnen som icke-diskriminering (yttrandefrihet, religions- och trosfrihet, rättigheter för personer med funktionsnedsättning och hbt-personers rättigheter), ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, företag och mänskliga rättigheter, jämställdhet, barnets rätt, demokratistöd och valobservation, mänskliga rättigheter inom ramen för FN och mänskliga rättigheter i Europarådet. En kartläggning av de utbildningsprogram om mänskliga rättigheter som genomförs av medlemsstaterna inleddes också i syfte att ge överblick över bästa praxis och utforska möjliga synergieffekter. I detta syfte beslutade man i september att upprätta ett informellt nätverk med kontaktpunkter för utbildning om mänskliga rättigheter och demokrati i EU:s medlemsstater. Vid slutet av 2014 hade alla EU-delegationer i tredjeländer liksom GSFP-uppdrag och GSFP-insatser utsett en kontaktpunkt för mänskliga rättigheter och/eller jämställdhetsfrågor.

Ansträngningarna för att ta upp frågor avseende samstämmighet och konsekvens mellan EU:s inre och yttre människorättspolitik förstärktes under 2014. Detta var också ämnet för särskilda slutsatser, som antogs av rådet (rättsliga och inrikes frågor) i juni, där rådet förklarade sig vara medvetet om att samstämmighet är avgörande för EU:s trovärdighet och att detta bara kan uppnås om EU föregår med gott exempel på människorättsområdet. Europeiska kommissionen stod under 2014 fast vid sitt åtagande att låta mänskliga rättigheter ingå i sina konsekvensbedömningar av förslag avseende EU:s yttre åtgärder och började utarbeta särskilda riktlinjer för analysen av konsekvensbedömningar av mänskliga rättigheter i handelsavtal.

3. Genomförande av EU:s prioriterade människorättsfrågor

EU fokuserade under 2014 på särskilda tematiska människorättsutmaningar vad gäller såväl civila och politiska som ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.

EU främjade aktivt **rätten till föreningsfrihet och frihet att delta i fredliga sammankomster** genom offentliga uttalanden och inom ramen för sina bilaterala förbindelser med tredjeländer, samt via människorättsdialoger och samråd med likasinnade partner genom informationsutbyten gällande verksamhet och bästa praxis. I samband med OSSE:s möte om genomförandet av den mänskliga dimensionen anordnade EU i september 2014 ett evenemang som syftade till att man tillsammans med det civila samhället skulle kunna utvärdera de senaste trenderna när det gäller utövandet av rätten till fredliga sammankomster inom OSSE-området.

Vid mötena i FN:s råd för mänskliga rättigheter under året och mötet i FN:s generalförsamlings tredje kommitté i oktober underströk EU vikten av det arbete som utförs av det **civila samhällets organisationer och människorättsförsvarare** och uttryckte oro över det minskade utrymmet för det civila samhället i många länder, de ökade restriktionerna som ålagts icke-statliga organisationer samt de trakasserier och grova människorättskränkningar som aktivister utsatts för. Det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter är ett viktigt finansiellt verktyg för att stödja de organisationer i det civila samhället som verkar på området för mänskliga rättigheter samt människorättsförsvarare, bland annat journalister och bloggare.

EU:s utrikesministrar upprepade i de rådsslutssatser som antogs i juni EU:s åtagande gentemot människorättsförsvarare för att markera tioårsdagen av antagandet av EU:s riktlinjer för människorättsförsvarare. Rådet betonade den särskilt viktiga roll som kvinnliga människorättsförsvarare spelar liksom människorättsförsvarare från utsatta och marginaliserade grupper. I maj erhöll EU:s delegationer detaljerad vägledning avseende genomförandet av riktlinjerna för människorättsförsvarare och fastställde bästa praxis för hantering av ärendena. EU:s delegationer arbetade under året aktivt med att skydda människorättsförsvarare, som i många länder fortfarande pressas allt hårdare av myndigheter och icke-statliga aktörer. EU-diplomater övervakade rättegångar, besökte frihetsberövade aktivister och utfärdade uttalanden i enskilda fall.

I EU:s strategiska ram för mänskliga rättigheter och demokrati underströks EU:s beslutsamhet att fortsätta att främja **åsikts- och yttrandefrihet online och offline** eftersom ingen demokrati kan råda utan dessa rättigheter. Den 12 maj 2014 antog EU riktlinjer om mänskliga rättigheter vad gäller yttrandefrihet online och offline. Dessa riktlinjer utgår från befintliga instrument och dokument och de lyfter fram huvudprinciper och innehåller tydligt definierade prioriteringar och verktyg som EU:s delegationer och medlemsstaternas ambassader samt EU:s högkvarter kan använda sig av för att bättre främja och försvara denna rättighet. EU fördömde konsekvent attacker mot journalister och bloggare genom offentliga uttalanden och inom ramen för bilaterala förbindelser. EU följde på nära håll arbetet inom ramen för *Freedom Online Coalition* och stödde aktivt MR-rådets resolution om säkerhet för journalister, FN:s generalförsamlings resolution om rätten till privatliv i den digitala tidsåldern samt resolutionen om mänskliga rättigheter och internet, som för andra gången antogs i kommittén för de mänskliga rättigheterna denna sommar. Fler än 200 icke-statliga organisationer från hela världen deltog i det årliga forumet för mänskliga rättigheter mellan EU och icke-statliga organisationer som hölls den 4–5 december 2014 och som tillägnades skyddet och främjandet av yttrandefriheten.

EU bekräftade sitt **motstånd mot dödsstraffet** och använde sig av alla till buds stående diplomatiska medel för att främja ett världsomfattande avskaffande, i linje med relevanta EU-riktlinjer. Genom omfattande lobbyverksamhet har EU aktivt deltagit i en allians över regiongränserna för att främja den resolution som FN:s generalförsamling slutligt antog i december, där kravet på ett moratorium för tillämpningen av dödsstraffet upprepas. Tack vare EU:s ansträngningar fick resolutionen ett oöverträffat stöd jämfört med liknande resolutioner tidigare år: 117 länder röstade för, 37 emot och 34 avstod från att rösta.

EU firade 30-årsdagen av **tortyrkonventionen** samtidigt som genomförandet av EU:s riktlinjer rörande tortyr och annan grym, omänsklig och förnedrande behandling eller bestraffning fortsatte. EU uppmuntrade alla länder att ratificera och genomföra konventionen och dess tilläggsprotokoll och tog upp enskilda fall av tortyr och misshandel i sina människorättsdialoger med tredjeländer samt i samband med besök i tredjeländer. Ett evenemang anordnades i Bryssel i december för att öka medvetenheten om 30-årsdagen och för att reflektera över hur man ska gå vidare för att konventionen ska få ett så brett genomförande som möjligt.

EU firade detta år 25-årsdagen av **FN:s konvention om barnets rättigheter**. Som ett sätt att uppmärksamma årsdagen och EU:s åtagande för barn i sin inre och yttre politik, antog RIF-rådet i december slutsatser om främjande och skydd av barnets rättigheter. EU stödde aktivt kampanjen *Children, Not Soldiers*, som var ett gemensamt initiativ av FN:s särskilda representant för barn och väpnade konflikter och Unicef. Kampanjen syftar till att förebygga rekrytering och senast 2016 helt avskaffa användningen av barn i regeringsstyrkor i konflikter. I överensstämmelse med ILO-konvention 182 om de värsta formerna av barnarbete förespråkade EU upprättandet av en förteckning över farliga arbeten i 33 länder i Afrika söder om Sahara samt i Europa och Centralasien. Under människorättsdialogerna med vissa länder fanns ett särskilt fokus på barnarbete.

Skyddet av **kvinnors rättigheter** och kampen mot könsrelaterat våld fortsatte att stå högt upp på EU:s dagordning. Dessa frågor integrerades systematiskt i EU-programmen och inkluderades i offentliga meddelanden och dialoger med regeringar, regionala organisationer och det civila samhället. Stöd till kvinnliga människorättsförsvarare och kvinnoorganisationer var också en prioritering. FN var alltjämt det huvudforum där EU förde fram sina strategiska prioriteringar i jämställdhetsfrågor. EU spelade exempelvis en viktig roll i förhandlingarna om de överenskomna slutsatserna om FN:s kvinnokommission. EU och UN Women fortsatte att genomföra sitt gemensamma samförståndsavtal från 2012. Viktiga framsteg gjordes vad gäller kommunikation, politisk dialog och gemensam opinionsbildning, utbildning och planering av gemensamma EU–UN Women-program. I detta sammanhang hölls konferensen *Spring Forward for Women* i Bryssel i november 2014, där kvinnliga parlamentsledamöter från arabstaterna och Europaparlamentsledamöter deltog. När det gäller sexuellt våld i konflikter deltog EU aktivt i det globala toppmötet i juni 2014 i London och åtog sig att följa upp med praktiska åtgärder på områden som mänskliga rättigheter, konfliktförebyggande, krishantering, medling och humanitärt bistånd. Under toppmötet om flickor i juli utfäste sig EU att bidra med mer än 100 miljoner euro under de kommande sju åren till jämställdhet och barns välbefinnande, inklusive konkreta projekt för att avskaffa kvinnlig könsstympning samt barnäktenskap, äktenskap för minderåriga och tvångsäktenskap.

Vad gäller **mänskliga rättigheter för homosexuella, bisexuella, transpersoner och intersexuella personer (hbti-personer)** förde EU en dialog med flera länder och gjorde diplomatiska démarcher när så krävdes, särskilt i Afrika och Centralasien, för att uppmana länder att ompröva eller upphäva lagstiftning som diskriminerar hbti-personer eller bryter mot internationellt överenskomna bestämmelser om icke-diskriminering. Dessutom förespråkade EU hbti-personers rättigheter i relevanta människorättsdialoger och gav stöd till försvarare av hbti-personers mänskliga rättigheter och till icke-statliga organisationer som genomför projekt för att bekämpa diskriminering av hbti-personer, genom det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR). EU engagerade sig aktivt i multilaterala ansträngningar, särskilt inom FN, för att ta itu med diskriminering, bland annat på grundval av sexuell läggning och könsidentitet. I FN:s råd för mänskliga rättigheter (MR-rådet) i Genève bidrog EU aktivt och framgångsrikt till antagandet av resolutionen om mänskliga rättigheter, sexuell läggning och könsidentitet i september.

Ett år efter antagandet av sina riktlinjer om **religions- och trosfrihet** fortsatte EU att fokusera på denna grundläggande frihet som möter allt mer motstånd världen över.

I Irak och Syrien chockerades EU särskilt av grymheter och kränkningar av de grundläggande mänskliga rättigheterna, särskilt när de riktades mot människor som tillhörde utsatta religiösa minoriteter och de mest sårbara grupperna.

EU underströk behovet av att skydda dessa länders multietniska och multireligiösa karaktär. Vad gäller multilaterala forum har EU fokuserat på att befästa innehållet i resolutioner om religions- och trosfrihet både i MR-rådet och i FN:s generalförsamling. Vid MR-rådets session i mars 2014 antogs den EU-ledda resolutionen om religions- och trosfrihet återigen enhälligt.

EU bidrog till att främja och skydda **rättigheter för personer som tillhör minoriteter** i samarbete med FN och andra internationella och multilaterala organisationer såsom OSSE och Europarådet. I september 2014 hölls FN:s första världskonferens om urbefolkningar i New York som ett högnivåmöte i generalförsamlingen. EU bidrog på ett aktivt och synligt sätt till världskonferensen genom att särskilt fokusera på att urbefolkningarna verkligen deltog fullt ut i konferensen och genom samordnade bidrag med målet att ett slutdokument skulle kunna antas enhälligt. EU anordnade även ett sidoevenemang om övervakning av urbefolkningars rättigheter. Med avstamp i resultaten från konferensen påbörjade EU arbetet med att stärka EU:s politik gentemot urbefolkningar, i enlighet med handlingsplanen för mänskliga rättigheter.

EU är i såväl sina inre som yttre åtgärder engagerat i att främja rättigheterna för **personer med funktionsnedsättning** i enlighet med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, till vilken EU anslutit sig. Under 2014 förberedde Europeiska kommissionen den första EU-rapporten, i enlighet med kraven i konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och översände den till FN att beakta. I rapporten beskrivs hur EU har genomfört konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning genom lagstiftning, politiska åtgärder och finansieringsinstrument.

Som förespråkare för att alla mänskliga rättigheter är universella, odelbara, avhängiga av varandra och tätt sammankopplade anser EU att **ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter** är en väsentlig del av dess externa människorättspolitik. Under året fäste EU allt större uppmärksamhet vid detta område genom människorättsdialoger med nyckelländer. På multilateral nivå har EU aktivt stött och samarbetat med flera av FN:s särskilda rapportörer som arbetar med ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.

Under 2014 fortsatte EU att internt genomföra och att främja genomförandet i andra länder av FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter från 2011. I EU antogs direktivet om redovisning av stora företags och koncerners tillhandahållande av icke-finansiell information och upplysningar om mångfaldspolicy av rådet i september, vilket var ett stort steg framåt. Berörda företag ska redovisa information om policy, resultat och risker vad gäller bland annat mänskliga rättigheter. Som en del av sina yttre åtgärder diskuterade EU frågan med allt fler partnerländer. Vid MR-rådets session i juni stödde EU resolutionen om förnyande av mandatet för arbetsgruppen för mänskliga rättigheter och transnationella bolag och andra företag. I september hölls ett gemensamt seminarium i Addis Abeba där Afrikanska unionen och EU åtog sig att gemensamt främja och genomföra FN:s vägledande principer i de två regionerna och ta fram potentiella samarbetsområden.

4. Mänskliga rättigheter i all extern politik

EU följde upp sitt åtagande att främja mänskliga rättigheter och demokrati i alla sina yttre åtgärder.

EU tog ytterligare steg mot att tillämpa en mer effektiv människorättsbaserad strategi för **utvecklingssamarbete**. Genom arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar från april 2014 utformades en verktygslåda för att ge politisk kraft och konkret vägledning för integreringen av en rättsbaserad strategi i varje program eller projekt för utvecklingssamarbete. Detta viktiga steg välkomnades senare i rådets slutsatser. EU antog de nya externa finansiella instrumenten (2014–2020), där mänskliga rättigheter och demokrati utgör huvudprinciper och/eller omfattas av särskilda program. EU fortsatte arbetet med utformningen av sin ståndpunkt och strategi för uppföljningen av Rio+20 och utvecklingsagendan för tiden efter 2015. I ett antal av rådet godkända politiska uttalanden har EU varit en förespråkare för att integrera mänskliga rättigheter, rättsstatsprincipen och styrningsfrågor i den globala utvecklingsagendan. I sina slutsatser av den 16 december framhöll rådet vikten av en agenda för tiden efter 2015 som omfattar alla mänskliga rättigheter.

EU använde också sin **handelspolitik** för att främja respekten för de mänskliga rättigheterna i tredjeländer. I samband med detta och i enlighet med den nya förordningen om det allmänna preferenssystemet som trädde i kraft i januari 2014 har 13 länder⁶⁶ fått förmåner enligt GSP+. Den nya förordningen förstärker mekanismen för att kontrollera att dessa länder följer internationella konventioner, inklusive centrala konventioner om mänskliga rättigheter. EU började införa ytterligare innovativa sätt att ge GSP+-länder stöd för genomförande, verkställighet och övervakning av aktuella människorättsfördrag och ILO-konventioner. Under 2014 främjade EU och dess medlemsstater åtgärder på multilateral nivå för att säkerställa kontroll av export av övervakningsteknik som kan användas för att kränka mänskliga rättigheter. Detta uppnåddes genom att förslag förhandlades fram inom ramen för viktiga multilaterala system för exportkontroll såsom Wassenaar-arrangemanget. Som en följd av detta införde EU nya kontroller för specifika intrångsprogram och internetövervakningsutrustning genom kommissionens delegerade förordning av den 22 oktober 2014. I samband med den allmänna översynen av förordning nr 1236/2005 om handel med varor som kan användas till dödsstraff och tortyr förelade kommissionen i början av 2014 rådet och Europaparlamentet ett förslag till ändring av förordningen.

⁶⁶ Armenien, Bolivia, Costa Rica, Ecuador, El Salvador, Georgien, Guatemala, Kap Verde, Mongoliet, Pakistan, Panama, Paraguay, Peru.

EU tog ytterligare steg för att införliva sin politik för mänskliga rättigheter och jämställdhet i **GSFP-uppdrag och GSFP-insatser**. I linje med 2013 års krishanteringsförfaranden togs mänskliga rättigheter och jämställdhet i beaktande i planeringsprocessen för nya uppdrag och insatser, och en analys av situationen avseende mänskliga rättigheter och jämställdhet införlivades i planeringsdokumenten för bland annat Europeiska unionens rådgivande uppdrag för reform av den civila säkerhetssektorn i Ukraina och Eufor Centralafrikanska republiken. Systemet för tidig varning för konflikter, där det ingår många indikatorer som rör mänskliga rättigheter, infördes stegvis på global nivå. Under 2014 fanns det rådgivare eller kontaktpunkter för mänskliga rättigheter och jämställdhet inom alla GSFP-uppdrag och GSFP-insatser. I deras uppgifter ingår både att integrera mänskliga rättigheter och jämställdhet i uppdragets eller insatsens verksamhet och att genomföra särskilda aktiviteter. EU höll fast vid sitt åtagande att genomföra FN:s säkerhetsråds resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet både internt, via EU-medlemsstaternas informella arbetsgrupp, och externt genom att främja utarbetandet av nationella handlingsplaner med tredjeländer. Den andra rapporten om EU-indikatorerna för den övergripande strategin för EU:s genomförande av FN:s säkerhetsråds resolutioner 1325 och 1820 om kvinnor, fred och säkerhet offentliggjordes i januari 2014.

Som en del i ansträngningarna för att förankra de mänskliga rättigheterna i **insatserna mot terrorism** utarbetade utrikestjänsten, i samarbete med de andra EU-institutionerna, riktlinjer för terrorismbekämpning som ska användas vid planering och genomförande av projekt för stöd till tredjeländers insatser mot terrorism. I riktlinjerna, som godkändes av medlemsstaterna i november, beaktas internationell humanitär rätt och internationell flyktingrätt.

5. Demokrati och rättsstatsprincipen

EU fortsatte sina insatser till stöd för demokratiska reformer och värden. Under 2014 stödde EU valprocesser runt om i världen genom att utstationera valobservatörsuppdrag och valexpertuppdrag och ge tekniskt och ekonomiskt bistånd till valorgan och inhemska observatörer. Allt som allt utstationerade EU åtta valobservatörsuppdrag för att observera sammanlagt nio val.

Valobservatörsuppdrag utstationerades till Maldiverna (parlamentsval), Guinea-Bissau (president- och parlamentsval), Malawi (president-, parlaments- och lokalval), Egypten (presidentval), Kosovo (parlamentsval), Moçambique (parlamentsval) och Tunisien (parlaments- och presidentval). EU utstationerade en valutvärderingsgrupp till Afghanistan för presidentvalet, som även övervakade den röstgranskning som utfördes till följd av den överenskommelse som Förenta staternas utrikesminister John Kerry medlat fram. Åtta valexpertuppdrag utstationerades under 2014 till följande länder: Egypten, Libyen, Thailand, Irak, Algeriet, Mauretanien, Bolivia och Fiji. Trots att EU inte genomför valobservationer i OSSE-området gav man nära stöd till OSSE/ODIHR i samband med president- och parlamentsvalen i Ukraina.

Mer allmänt ökade EU sina insatser för demokratistöd med målet att förbättra samstämmigheten mellan EU:s instrument och EU-medlemsstaternas verksamhet, samt för att skapa samsyn om det lokala sammanhanget genom förstärkta partnerskap med alla berörda parter, även regeringen och det civila samhället. I samband med detta fastställde EU i mars 2014 vilka 12 EU-delegationer som får delta i en andra omgång pilotarbete för demokratistöd. Verksamheten inleddes i juni. Från 2014 stöds pilotverksamheten till viss del av medel från EIDMR.

2014 var det första hela verksamhetsåret för det europeiska initiativet för demokrati, som är en privaträttslig stiftelse enligt belgisk lag, men med samtliga EU-medlemsstater, utrikestjänsten, kommissionen och Europaparlamentet i styrelsen. I slutet av 2014 hade stiftelsen mottagit ca 1 200 ansökningar om stöd, av vilka omkring 120 godkändes, jämnt fördelade mellan det östliga och södra grannskapet. Europeiska kommissionen och 14 deltagande stater bidrar till stiftelsens budget, som uppgår till ca 27 miljoner euro (2013–2015). I december 2014 beslutade styrelsen att det europeiska initiativet för demokrati får genomföra och finansiera ett begränsat antal aktiviteter utanför EU:s grannskap.

6. Främjande av allmän anslutning, genom arbete på multilateral och regional nivå

EU fortsatte sina insatser och sin utåtriktade verksamhet för att uppmuntra ytterligare länder att ratificera Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen (ICC). EU fortsatte att systematiskt göra démarcher till stöd för Internationella brottmålsdomstolen och fortsatte sin policy att föra in ICC-klausuler i avtal med tredjeländer. Likaså har samarbetet med FN:s mekanismer och organ (den allmänna återkommande utvärderingen, särskilda rapportörer och konventionsorgan) och genomförandet av deras rekommendationer nu blivit standardinslag i EU:s bilaterala samarbete om mänskliga rättigheter med tredjeländer. I sina bilaterala kontakter har EU också rutinmässigt uppmanat tredjeländer att ge FN:s särskilda rapportörer stående inbjudningar.

EU upprätthöll sitt nära samarbete med Europarådet och sitt stöd till OSSE på områdena för mänskliga rättigheter och demokratisering.

E. Övergripande strategi, konfliktförebyggande, medling och krishantering

1. Den övergripande strategin

Det gemensamma meddelandet om EU:s övergripande strategi för externa konflikter och kriser från december 2013⁶⁷ följdes i maj 2014 av rådsslutsatser⁶⁸ där fokus lades på en tidig, sammanhängande analys av konflikten eller krisen, behovet av ett mer aktivt deltagande i konfliktcykelns alla faser med början i förebyggandet, ambitionen om att bättre sammanlänka EU:s instrument över olika politikområden (liksom inrikes- och utrikespolitik) och behovet av att se till att GSFP-insatser bygger på EU:s befintliga engagemang och att resultaten och verkningarna av dessa bibehålls, exempelvis genom en smidig övergång till EU:s utvecklingsinstrument. Rådet gav den höga representanten och kommissionen i uppdrag att lägga fram en handlingsplan för hur man ska gå vidare med viktiga åtgärder, bland annat i landsspecifika fall. I december diskuterades huvudsakliga prioriteringar med medlemsstaterna, liksom möjliga landsspecifika fall.

⁶⁷ Se det gemensamma meddelandet från Europeiska kommissionen och unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik till Europaparlamentet och rådet: *EU:s övergripande strategi för externa konflikter och kriser*, JOIN(2013) 30 final, 11.12.2013.

⁶⁸ Se Europeiska unionens råd, rådets slutsatser om EU:s övergripande strategi, 3312:e mötet i rådet (utrikes frågor), 12.5.2014.

2. Konfliktförebyggande och medling

I rådets slutsatser om konfliktförebyggande från juni 2011 framhävdes vikten av att stärka och kombinera EU:s verktyg för konfliktförebyggande. Tre specifika områden angavs: ytterligare förstärkning av EU:s kapacitet för tidig varning och förebyggande åtgärder, förstärkning av EU:s medlingskapacitet och verktyg för konfliktanalys och inrättande/intensifiering av partnerskap med icke-statliga och internationella organisationer och relevanta institutioner.⁶⁹

Inom denna policyram genomfördes under 2014 följande verksamheter med anknytning till konfliktförebyggande, fredsbyggande och medling:

Vad gäller **tidig varning** låg fokus på att bygga upp system, verktyg och ett gemensamt synsätt för att kunna peka på 1) länder med medel- till långsiktig risk för väpnade konflikter och 2) alternativa tidiga insatser för att hantera riskerna. Ett andra pilotprojekt inleddes under 2014 och EU:s system för tidig varning och tidiga insatser började användas globalt, vilket ledde till en rad tidiga insatser och annan uppföljningsverksamhet. Medlemsstaterna, berörda kommissionsavdelningar, bland andra GD Internationellt samarbete och utveckling, generaldirektoratet för utvidgning, tjänsten för utrikespolitiska instrument och GD Humanitärt bistånd och civilskydd (Echo), liksom JRC och generalsekretariatet bidrog till detta arbete. Två projekt som finansieras inom ramen för instrumentet som bidrar till stabilitet och fred gällande förbättring av icke-statliga organisationers kapacitet för tidig varning fortgick under 2014: *Strengthening Early Warning and Mobilising Early Action* (ICG i partnerskap med det europeiska sambandskontoret för fredsbyggande, Eplo, och *Capacities for Peace* (Saferworld i partnerskap med Conciliation Resources).

Vad gäller **medlingskapacitet** deltog den höga representanten/vice ordföranden under 2014 aktivt i insatser för att bidra till genomförandet av de överenskommelser som nåtts inom ramen för den EU-understödda dialogen mellan Serbien och Kosovo. Den höga representanten ledde dessutom E3+3-samtalen med Iran, vilka kommer att fortsätta under 2015.

⁶⁹ Se Europeiska unionens råd, rådets slutsatser om konfliktförebyggande, 3101:a mötet i rådet (utrikes frågor), 20.6.2011.

EU:s särskilda representanter och särskilda sändebud fortsatte sina direkta och indirekta medlings- och dialoginsatser, i linje med EU:s medlingskoncept. EU stödde aktivt de pågående Algerietledda fredssamtalen om situationen i Mali. Berörda anställda vid utrikestjänsten och EU:s delegationer fortsatte sitt arbete med att stärka kapaciteten för medlingsstöd och konfliktförebyggande i allmänhet genom att bidra till konfliktanalyser och tillhandahålla expertrådgivning.

Framsteg gjordes i arbetet med att ta fram en EU-strategi för övergångsrättvisa och ett seminarium om övergångsrättvisa anordnades tillsammans med Eplo.

EU fortsatte stärka sina partnerskap. EU och FN anordnade ett gemensamt seminarium om konfliktförebyggande och konfliktanalys för att utbyta erfarenheter och hitta möjligheter till framtida samarbete. EU fortsatte sitt samarbete med, och sin finansiering av, FN:s enhet för medlingsstöd och dess beredskapsgrupp. Kontakter och samarbete ägde rum med andra internationella organisationer, bland andra Asean, OAS, OIC, OSSE och Världsbanken.

Partnerskap med det civila samhället tog formen av ett nära samarbete med två konsortier av organisationer i det civila samhället, som tillhandahöll utrikestjänstens personal och tredjeparter sakkunskap. Under 2014 anordnade nätverket för dialog med det civila samhället (CSDN), under ledning av Eplo, 16 evenemang om en rad olika relevanta frågor. EU fortsatte dialogen med Förenta staterna om säkerhet och utveckling och om förebyggande av ohälgligheter, vilken omfattar bland annat tidig varning, konfliktförebyggande och fredsbyggande.

3. Krishantering och operativ samordning

Utrikestjänsten arbetade under 2014 aktivt med att ta fram samordnade analyser och snabba insatser för att hantera de många kriser och utmaningar som påverkar Europas säkerhet. Det gemensamma meddelandet om den övergripande strategin som antogs i december 2013 fick stor betydelse.

13 krisplattformar⁷⁰ inrättades med anledning av kriserna i framför allt Sydsudan, Sahel, Centralafrikanska republiken, Ukraina, Irak och Syrien samt den eboladrabbade regionen. Avdelningsövergripande arbetsgrupper och insatsgrupper såg till att vederbörliga bedömningar gjordes och beslut genomfördes på ett relevant sätt.

Utrikestjänsten anordnade också ett flertal avdelningsövergripande **uppdrag i krisdrabbade eller krisbenägna områden** som bland annat syftade till att bedöma behoven och bidra till den gemensamma planeringen i samarbete med kommissionens avdelningar, stärka EU:s delegationer respektive säkerställa att EU finns på plats så nära krisområdet som möjligt, allt efter behov, upprätta kontakter med internationella partner och underlätta samordningen med EU:s medlemsstater. Under 2014 utfördes uppdrag i följande krisområden: Centralafrikanska republiken, Sahel, turkisk-syriska gränsen, Irak, Gaza, Myanmar/Burma, Filippinerna, Georgien, Liberia, Sierra Leone och Guinea.

⁷⁰ EU:s krisplattform kan sammankallas av den höga representanten/vice ordföranden, den verkställande generalsekreteraren eller den verkställande direktören för krisinsatser och operativ samordning. Inom plattformen samlas viktiga företrädare för utrikestjänsten och kommissionen för att analysera och bedöma krissituationer och enas om huvudinslagen i EU:s åtgärder.

På området för konsulärt samarbete i krissituationer uppmuntrade utrikestjänsten – främst genom EU-delegationerna – till fortsatt arbete för att förstärka detta samarbete, inbegripet beredskapsplaneringen (med avseende på bl.a. Nepal, Gaza, Libyen, Lesotho och Indien). Utrikestjänsten stödde även arbetet i rådets arbetsgrupp för konsulära frågor på detta område samt i fråga om råd till resenärer. Dessutom deltog utrikestjänsten tillsammans med medlemsstaterna i förberedelserna av de initiativ till konsulärt samarbete som kommer att genomföras under 2015 i Dominikanska republiken, Kambodja, Nepal, Nigeria och Tunisien. Syftet med samarbetsinitiativen är att testa utrikestjänstens förmåga att stödja medlemsstaternas arbete på området för konsulärt skydd. Utrikestjänsten fortsatte även att förvalta webbplatsen *Consular-on-Line* (CoOL) som sammanlänkar konsulära avdelningar och kriscentrum i medlemsstaterna och vissa partnerländer (som Norge, Schweiz, Kanada och Förenta staterna) samt viss militär personal i medlemsstaterna, för informationsutbyte och beredskapsplanering. Under 2014 anordnade eller deltog utrikestjänsten tillsammans med medlemsstaterna och andra partner i övningar i konsulärt samarbete, som t.ex. Argonaut (på Cypern) och det konsulära inslaget i ML14 (i Nairobi).

F. Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik

1. Mer kapacitet

Genomförandet av Europeiska rådets slutsatser från 2013 om säkerhet och försvar stod i centrum 2014.

Sammanlagt 16 EU-ledda GSFP-uppdrag och GSFP-insatser pågick på fältet. En ny militär insats och två nya civila uppdrag inrättades: Eufor RCA, Eucap Sahel Mali och EUAM Ukraina. Totalt är cirka 7 000 anställda utsända inom ramen för GSFP.⁷¹

⁷¹ Till följd av händelserna i juli 2014 evakuerades EU BAM Libyen från Tripoli; en begränsad personalstyrka är baserad i Tunisien.

Huvudmålet för de flesta uppdrag och insatser är att stärka den lokala kapaciteten. I Mali kombinerar EU t.ex. ett militärt och ett civilt uppdrag (EUTM Mali respektive Eucap Sahel Mali) för att hjälpa de maliska myndigheterna att öka sin kapacitet att tillhandahålla säkerhet och återta kontrollen över territoriet. Cirka 3 500 soldater har fått utbildning genom EUTM Mali. Eucap Sahel Mali är inriktat på att stärka de interna säkerhetsstyrkornas operativa effektivitet och återställa de tre interna säkerhetsstyrkornas befälsordning (polisen, gendarmeriet och nationalgardet).

I Afrikas horn fortsatte samordningen mellan tre GSFP-uppdrag och GSFP-insatser med stöd av ett aktiverat EU-operationscentrum, som är en viktig koppling mellan piratbekämpning och militär och civil kapacitetsuppbyggnad.

Ett exempel på hur EU:s övergripande strategi genomförs i praktiken är utrikestjänstens pågående arbete med att, tillsammans med kommissionens avdelningar, ta fram en politisk strategi för EU:s stöd till kapacitetsuppbyggnad i partnerländer och inom regionala organisationer, för att dessa i ökad utsträckning själva ska kunna förebygga och hantera kriser ("Utbilda och utrusta"). Strategin bygger framför allt på pilotfall rörande Mali och Somalia samt på en fallstudie av stöd till afrikanska freds- och säkerhetsstrukturen, vilken inleddes i december 2014 till stöd för partnerländernas säkerhet och utveckling samt för att göra det möjligt för dessa att själva förebygga och hantera kriser.

Partnerns bidrag till GSFP är lovvärda. EU fortsatte sitt nära samarbete med internationella organisationer som FN, Nato, AU och OSSE. Detta var en förutsättning för att kriserna i Afghanistan, Afrika, Balkan, Mellanöstern och Ukraina skulle kunna hanteras på ett övergripande och kompletterande sätt. Femton partnerländer deltog under 2014 i GSFP-uppdrag och GSFP-insatser, vissa av dem för första gången: Georgien deltog i Eufor RCA, Australien i Eucap Nestor och Moldavien i EUTM Mali. EU undertecknade tre nya ramavtal – med Chile, Colombia och Republiken Korea – om deltagande i EU:s krishanteringsinsatser, som alla tre håller på att ratificeras.

Betalningsunderskott i GSFP-/EU-budgeten gjorde att finansieringen av civila uppdrag under 2014 var ansträngd. Vad gäller finansieringen av militära insatser genomfördes under 2014 en översyn av Athenamekanismen.

1.1. Kapacitet

Under hela 2014 arbetade EU och medlemsstaterna intensivt med att svara på Europeiska rådets uppmaning från december 2013 om att öka den civila och militära kapacitet som krävs för att den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken ska kunna bli trovärdig och effektiv. I sina slutsatser om GSFP av den 18 november välkomnade rådet de åtgärder som vidtagits och de framsteg som gjorts med att utföra denna uppgift, vilket den höga representanten/vice ordföranden tog upp i sin julirapport.

Insatserna för att utveckla militär kapacitet intensifierades, tack vare genomförandet av de samarbetsprojekt som EU:s stats- och regeringschefer uttryckte sitt stöd för i december 2013, liksom insatserna för att främja ett mer systematiskt och långsiktigt försvarssamarbete i Europa.

Vidare innebär det flitiga utnyttjandet av civila GSFP-uppdrag (11 av de 16 pågående uppdragen), som utgör ett viktigt redskap för EU:s yttre åtgärder, att mer civil kapacitet behöver byggas upp. Arbetet har tagits vidare i denna riktning, främst genom främjande av de olika delarna av planen för utveckling av civil kapacitet.

1.1.1. Civil kapacitet

2014 var ännu ett händelserikt och utmanande år, bland annat inleddes två nya uppdrag: Eucap Sahel Mali och EUAM Ukraina.

Även om framsteg har gjorts är det fortfarande en utmaning att uppbåda civil kapacitet – särskilt för snabba EU-insatser. Det största problemet är bristen på välutbildad personal med särskilda profiler. Rekryteringssystemet för civila experter sågs över, men det är fortfarande ett utdraget förfarande.

De återkommande högnivåseminarierna om underlättande av utplacering av civil personal i GSFP-uppdrag ger fortsatta unika möjligheter för medlemsstaterna och EU-institutionerna att diskutera civil kapacitet. Detta år anordnades seminariet för sjätte gången och deltagandet från huvudstäder var starkare än någonsin. Fokus låg bland annat på generering av civil kapacitet genom verktyg som *Goalkeeper* (se nedan) och på problemet med att skydda personalen under civila GSFP-uppdrag. Medlemsstaterna sade sig vara för en fortsättning nästa år med en sjunde omgång.

I september presenterades en snabböversyn av nischkapacitet för 2013–2014 som byggde på medlemsstaternas svar på ett frågeformulär om bland annat integrerade polisenheter, formerade polisenheter och nationella och multinationella expertgrupper inom polisväsendet.

Arbetet fortsatte med att stärka samarbetet med den europeiska gendarmeristyrkan. Den allmänna administrativa överenskommelsen mellan Eurogendfor och utrikestjänsten undertecknades av båda parter i oktober 2014.

Arbetet fortsatte med att upprätta en förteckning över generiska (dvs. icke uppdragsspecifika) uppgifter som kan förekomma under civila GSFP-uppdrag, och det bör slutföras i mitten av 2015. Ett fullständigt genomförande av planen för utveckling av civil kapacitet är en förutsättning för och något som kommer att underlätta synergier mellan den civila och den militära gemensamma säkerhets- och försvarspolitik.

Resultaten av genomförbarhetsstudien om ett centraliserat och integrerat resursförvaltningssystem för GSFP-uppdrag och GSFP-högkvarter lades fram för medlemsstaterna i december.

Halvtidsöversynen av GSFP-lagret har skjutits upp till mars 2015 för att den bättre ska kunna integreras med de pågående diskussionerna om ett gemensamt servicecentrum. På medlemsstaternas begäran togs en studie fram om möjligheten att använda nationella tillgångar – inbegripet militära enheter – för uppdragsskydd. Studien kommer att läggas fram för medlemsstaterna i början av 2015.

Med fortsatt stöd från medlemsstaterna gjordes framsteg med programvaruprojektet *Goalkeeper*, som planeras bli klart i mitten av 2015. Modulen *Registrar* har tagits fram för att göra det möjligt för medlemsstaterna och utrikestjänsten att bättre hantera och förvalta tjänstgöringslistor över personal som kan rekryteras och utstationeras till GSFP-uppdrag. De tre återstående modulerna ska uppdateras under 2015 så att hela Goalkeeper-plattformen kan tas i drift.

1.1.2. Militär kapacitet

Som svar på Europeiska rådets uppmaning från december 2013 till den höga representanten och EDA antog rådet och EDA:s styrelse den 18 november 2014 en policyram för att främja ett mer systematiskt och långsiktigt försvarssamarbete, något som har blivit nödvändigt för att bevara och utveckla militär kapacitet.

Policyramen lades fram i fullständig samstämmighet med Natos planeringsprocesser. Genom denna ram åtar sig medlemsstaterna att fördjupa försvarssamarbetet i Europa för att utveckla, sätta in och upprätthålla framtidsorienterad militär kapacitet, som de kan ställa till förfogande på frivillig grund för olika åtaganden (nationella, multinationella, inom ramen för GSFP, FN eller Nato). Även om medlemsstaterna spelar en primär roll, är stödet från EU:s strukturer avgörande för främjandet av försvarssamarbetet, bland annat genom att det stimulerar incitament och synergier med EU:s bredare politik.

Medlemsstaterna gjorde med stöd av EDA framsteg i genomförandet av de samarbetsprojekt och program som Europeiska rådet uttryckte sitt stöd för i december 2013 på centrala kapacitetsområden (lufttankning, fjärrstyrda luftfartygssystem, statlig satellitkommunikation och it-försvar).

I sina slutsatser av den 18 november uppmanade rådet EDA att fastställa samarbetsmöjligheter och stödja samarbetsprojekt genom möjlighetsskapande och incitament och noterade i detta sammanhang det pågående arbetet med gemensam upphandling.

Översynen av kapacitetsutvecklingsplanen slutfördes i oktober. Kapacitetsutvecklingsplanen ger medlemsstaterna en bättre överblick över europeisk kapacitet över tid (brister – de allvarligaste på områdena för underrättelseverksamhet, övervakning, målsökning och spaning (Istar)/information, it-försvar, strategisk lufttransport, viktiga faktorer för möjliggörande av insatser, forsknings- och teknikaspekter, industriell kapacitet och upphandlingsplaner) och är därmed ett nödvändigt inslag vid fastställandet av samarbetsprioriteringar för kapacitetsutvecklingen.

I konsekvenslinje med översynen av kapacitetsutvecklingsplanen genomförde EU:s militära kommitté (EUMC) en genomgripande uppdatering av processen för kapacitetsmål, vilket resulterade i en ny styrkekatalog över potentiellt tillgänglig kapacitet och en framstegskatalog där de allvarligaste bristerna med avseende på uppnåendet av EU:s ambitionsnivå anges. Detta arbete avslutades med en omfattande övning i tillvaratagna erfarenheter.

Samarbetet mellan EU och Nato i fråga om militär kapacitetsutveckling fortsatte genom intensiva direktkontakter mellan anställda på alla nivåer, liksom inom EU:s och Natos resursgrupp, vilket möjliggjorde öppenhet och komplementaritet liksom ömsesidig förstärkning de båda organisationerna emellan.

1.1.3. EU:s satellitcentrum

Det nya rådsbeslut som antogs i juni 2014 är en milstolpe för centrumets strukturella utveckling och medför nya möjligheter att möta framtida utmaningar. Det gör det möjligt för centrumet att inleda ett samarbete med kommissionen och med EU:s byråer, organ eller medlemsstater på området för rymd- och säkerhetsrelaterade frågor. Målet är att maximera synergieffekterna och komplementariteten med annan EU-verksamhet som påverkar Satcen och där Satcens verksamhet är relevant, exempelvis övervakningen av EU:s gränser. Beslutet innebär också att tillämpningsområdet för principen om kostnadstäckning utvidgas, så att fler finansieringskällor öppnas för Satcen.

Under 2014 fortsatte utvecklingen mot en ökning av centrumets produktion. För första gången levererades över 1 000 produkter. Medlemsstaterna laddade ned över 25 000 produkter; under de fem senaste åren har en ökning skett med över 1 000 %. Internt var Satcen en nyckeltillgång som möjliggjorde en oberoende bedömning av Ukrainakrisen.

Utåt sett innebar 2014 att Satcens kapacitet fick stort erkännande av internationella organisationer (bl.a. FN, AU och OSSE).

Satcen stödde Organisationen för förbud mot kemiska vapen (OPWC) i Syrien (150 produkter levererades till organisationen). OPWC begärde att centrumets mandat skulle förlängas till september 2015, för att påvisa mervärdet av och kvaliteten på Satcens stöd. Vidare begärde Internationella atomenergiorganet stöd från Satcens experter. Båda dessa åtgärder finansierades av instrumentet som bidrar till stabilitet och fred.

1.2. Tillvaratagna erfarenheter och utbildning

1.2.1. Tillvaratagna erfarenheter

I februari 2014 sammanträdde för första gången GSFP-gruppen för erfarenhetshantering, som omfattar alla berörda aktörer inom utrikestjänsten⁷² och kommissionen⁷³, och enades om en årsrapport om tillvaratagna erfarenheter, där fem centrala sådana framhölls⁷⁴.

Det här är inga nya lärdomar, men de har ännu inte helt och hållet "tagits tillvara", dvs. inte tillämpats i full utsträckning. Rapporten innehöll 19 huvudrekommendationer med hänvisningar till de fem centrala erfarenheterna samt beskrivningar av konkreta åtgärder för genomförandet av var och en av dem.

⁷² Till de berörda aktörerna inom utrikestjänsten hör direktoratet för krishantering och planering, EU:s militära stab, den civila planerings- och ledningskapaciteten, EU:s underrättelseanalyscentrum, direktoratet för säkerhetspolitik och konfliktförebyggande (Security Policy and Conflict Prevention Directorate), avdelningen för krisinsatser och operativ samordning (Crisis Response and Operational Coordination Department), ordföranden i kommittén för de civila aspekterna av krishantering, ordföranden för gruppen för politiska och militära frågor samt berörda geografiska enheter. Dessutom deltar ordföranden för den militära kommittén i gruppen.

⁷³ Till kommissionens aktörer hör generaldirektoratet för utveckling och samarbete – EuropeAid, generaldirektoratet för humanitärt bistånd och civilskydd (Echo) och tjänsten för utrikespolitiska instrument.

⁷⁴ Kusp diskuterade dessa erfarenheter i mars och godkände dem i juni, i linje med de berörda arbetsgruppernas rådgivning. De viktigaste tillvaratagna erfarenheterna är de följande:

1. En övergripande strategi gör uppdragen effektivare och resultaten mer hållbara.
2. En gemensam grundutbildning av all personal som ska utstationeras till ett GSFP-uppdrag kan göra uppdraget betydligt mer effektivt och konsekvent.
3. För att ett uppdrag verkligen ska lyckas och bli hållbart krävs det att värdlandet tar eget ansvar och ger sitt stöd.
4. De förberedande åtgärderna visade sig vara ett användbart verktyg.
5. Erfarenheter bör systematiskt tas i beaktande vid planeringen av nya uppdrag.

Gruppen för erfarenhetshantering övervakade, med stöd av en arbetsgrupp för erfarenhetshantering på expertnivå, genomförandet av de viktigaste erfarenheterna under 2014.

I november 2014 höll arbetsgruppen för erfarenhetshantering ett första utbyte av sakkunnigbedömningar av erfarenheter med FN:s avdelning för fredsbevarande verksamhet. Dessa utbyten kommer att fortsätta.

1.2.2. Utbildning och övningar

Medlemsstaterna och deras nationella utbildningsaktörer deltar fortfarande aktivt, i linje med det befintliga utbildningskonceptet och nya utbildningskrav. Kontinuitet kunde påvisas i så gott som all etablerad utbildningsverksamhet och framsteg har gjorts med att ta fram nya kurser och utbildningsmoduler, bland annat internetbaserad distansundervisning.

Sedan början av februari 2014 har starka insatser gjorts i arbetet med att ta fram en ny utbildningspolitik för EU på GSFP-området. Denna nya utbildningspolitik kommer att ersätta EU:s nuvarande utbildningspolitik på ESFP-området från 2003 och EU:s utbildningskoncept på ESFP-området från 2004. I EU:s utbildningspolitik på GSFP-området behandlas och integreras alla aspekter av den civila och militära GSFP-utbildningen inom ramen för en övergripande strategi för krishantering i EU.

Inom ramen för Europeiska säkerhets- och försvarsakademin (Esfa) anordnades sju introduktionskurser om GSFP, som detta år var inriktade på olika regionala och/eller tematiska aspekter (frihet, säkerhet och rättvisa, östliga partner, Asean och södra Medelhavsområdet) som respons på den specifika tematiska utvecklingen på GSFP-området, bland annat utvecklingen av EU-partnerskap inom GSFP.

I juni 2014 avslutades den två år långa genomförandeperioden för handlingsplanen för att stärka EU:s GSFP-stöd till FN:s fredsbevarande verksamhet, som antogs av rådet i juni 2012. På utbildningsområdet (åtgärd F.4) omfattade samarbetet alltifrån integration och användning av FN:s utbildningsstandarder vid utformningen av EU:s kurser, kursplaner och riktlinjer (t.ex. om reform av säkerhetssektorn och mentorskap, övervakning och rådgivning) till utbyte av standarder som EU tagit fram utifrån FN:s erfarenheter och praxis (t.ex. utbildningsmoduler om jämställdhet, mänskliga rättigheter och skydd av barn).

Under perioden 2011–2014 bidrog Europeiska unionens projekt för polisutbildning (EUPST) till att öka kompetensen BLAND över 2 400 polistjänstemän från 68 länder. För att man ska kunna bygga vidare på dessa framgångar planeras i strategidokumentet för instrumentet som bidrar till stabilitet och fred stöd till ett uppföljningsprojekt – EUPST II. Direktoratet för krishantering och planering har gett starkt stöd till en fortsättning av projektet och kommer att fortsätta göra det.

I oktober 2014 anordnade utrikestjänsten/direktoratet för krishantering och planering för tredje gången ett möte för utbyte av erfarenheter, lärdomar och bästa praxis på detta område. Mötet riktade sig till deltagare i uppdrag/insatser som är chefer för en utbildningsenhet och som har ansvar för utbildningsarbetet vid uppdraget/insatsen eller andra relevanta deltagare i uppdrag/insatser med sådant ansvar, till företrädare från utbildningsleverantörerna, bland annat Esfa, Cepol, Europas nya utbildningsinitiativ (Entri), Europeiska unionens projekt för polisutbildning (EUPST) samt till företrädare från utrikestjänsten, EU-byråer och medlemsstaterna.

Man tog under mötet upp aktuella och framtida utmaningar när det gäller utbildning. Bland det viktigaste i programmet var de specialinriktade seminarier om återkoppling från personal som tjänstgör vid GSFP-uppdrag/GSFP-insatser där erfarenhetsutbyten och diskussioner med utbildningsleverantörer om konstaterade utbildningsbehov var några av inslagen. Evenemanget hölls parallellt med seminariet om militär utbildning, som anordnades av EU:s militära stab.

Den 30 oktober 2014 anordnade EU:s militära stab (EUMS) och det gemensamma multinationella huvudkontoret i Ulm i Tyskland det andra årliga EU-seminariet om militär utbildning, som detta år handlade om att bygga upp individuell och kollektiv kapacitet att planera GSFP-uppdrag och GSFP-insatser. I seminariet deltog 70 deltagare från medlemsstaterna, EU:s institutioner, kompetenscentrum och andra civila och militära, nationella och multinationella utbildningskonsortier och utbildningsinstitut. Syftet var att bättre definiera utbildningskraven för planeringen av GSFP-uppdrag och GSFP-insatser.

All internationell personal – både utstationerad och kontraktsanställd – ska i enlighet med allmänt vedertagen praxis få förberedande utbildning innan de skickas till uppdragsområdet (s.k. utbildning före utplacering). En grundlig utbildning före utplacering framhålls som en av de viktigaste slutsatserna i 2013 års EU-rapport om erfarenheter på GSFP-området. Utöver normal utbildning före utplacering anordnad inom ramen för Entri anordnade Esfa på försök en förberedande utbildning inför GSFP-uppdrag som även erbjöds via Esfa-nätverket. Utbildning före utplacering riktas dock främst till utstationerad personal. Utrikestjänsten kommer att arbeta med utkastet till den nya utbildningsstrategin i syfte att bland annat ta fram en hållbar lösning för utbildning före utplaceringen av utstationerad och internationell kontraktsanställd personal.

Inom ramen för andra viktiga utbildningsinsatser tog man bland annat upp frågor som förberedelser för potentiella framtida högre uppdragsledare för GSFP-uppdrag och GSFP-insatser, den strategiska planeringen för GSFP-uppdrag och GSFP-insatser, förbindelserna mellan EU och Kina, reform av säkerhetssektorn, rättsstatlighet, konfliktanalys och konfliktkänslighet samt internationella standarder för skydd av enskilda personer och grupper.

EUMC fortsatte sitt genomförande av en rad åtgärder⁷⁵ för att förbättra den militära utbildningen, som en del av det vidare utbildningssystemet för GSFP. EUMS intensifierade den strukturella dialogen med Natos utbildningsmyndigheter på strategisk nivå i form av informella diskussioner bland personalen i syfte att fastställa gemensamma intresseområden för de båda organisationerna och optimera användningen av de knappa utbildningsresurserna, vilket överensstämmer med samtliga EU-medlemsstaters intresse och principen om delaktighet. EUMS har på detta område tagit fram ett ramförfarande för hur kraven på den militära utbildningen på GSFP-området⁷⁶ ska definieras, med beaktande av Natos befintliga arbete, och insatserna inriktas främst på utvalda ämnesområden (t.ex. it-försvar, planering av GSFP-insatser eller civil-militär samverkan).

Den planerade gemensamma övningen mellan EU och Nato, CME-CMX 15, senarelades under 2014 trots EU:s ansträngningar.

1.3 Koncept för GSFP-verksamhet

För att den operativa ändamålsenligheten ska kunna ökas är det viktigt att utarbeta koncept, standardisering och bästa praxis. I detta sammanhang avses med begreppet ”koncept” ett verktyg för vägledning av GSFP-åtgärder på ett givet område. Att ständigt se över en uppsättning koncept, standardiserade tillvägagångssätt, riktlinjer och bästa praxis samt utveckla nya modeller är därför en viktig grund för att öka effektiviteten i planeringen och genomförandet av, och stödet till, uppdrag och insatser. Denna process utgår från tillvaratagna erfarenheter från EU:s egna krishanteringsuppdrag och krishanteringsinsatser och andra internationella aktörers erfarenheter.

⁷⁵ *Military Training and Education in the EU - Final Draft Action Plan for the short term proposals*, utrikestjänstens dok. EEAS 02648/2/14 av den 4 februari 2014.

⁷⁶ *Framework Process for Managing CSDP Military Training Requirements*, utrikestjänstens dok. EEAS 000945/8/14 REV8.

På det militära området uppnås detta genom programmet för genomförande av konceptutveckling, som drivs av EDA:s plan för utveckling av civil kapacitet, initiativ som tagits fram på rådets ordförandeskaps eller medlemsstaternas vägnar, utveckling som förfaranden för tillvaratagande av erfarenheter från GSFP-uppdrag/GSFP-insatser lett fram till och/eller konceptarbete som utvecklats av internationella partnerorganisationer.

Under 2014 pågick 33 projekt för konceptutveckling och 12 koncept blev klara.

På det civila området slutförde den civila planerings- och ledningskapaciteten förberedelserna av de specifika bestämmelser för våldsanvändning under civila GSFP-uppdrag, som medlemsstaterna enades om den 18 september. Medlemsstaterna enades också om operativa riktlinjer för mentorskap, övervakning och rådgivning under civila GSFP-uppdrag, något som blivit allt viktigare vid många pågående uppdrag.

Både på det militära och det civila området fortsatte man att fundera över hur snabba insatser kan säkerställas i linje med Europeiska rådets slutsatser från december 2013.

Vissa av frågorna som togs upp rörde civil-militär samverkan. EU:s koncept för logistiskt stöd till EU-ledda militära insatser och uppdrag kan i slutändan underlätta närmare samarbete med EU-ledda civila uppdrag, eftersom syftet är att hantera olika sätt att utföra logistikverksamheten. Hälso- och sjukvårdskonceptet för EU-ledda uppdrag och insatser för krishantering utarbetades i samarbete mellan militära och civila strukturer och dess syfte är att ge konkret och konsekvent vägledning för att det medicinska stödet till såväl civila uppdrag som militära insatser ska optimeras.

Vad gäller samarbetet med FN enades EU och FN om hur samordningen ska gå till under planeringsetappen av uppdrag och insatser, vilket redan tillämpats i Mali med lyckade resultat. EUMS färdigställde EU:s koncept för EU:s militära utplaceringar till stöd för FN:s fredsbevarande insatser. Konceptet ger vägledning för planeringen av EU-utplaceringar som omfattar överlappning av uppdrag med FN:s, övertagande av uppdrag från FN eller gemensam utplacering med FN. EU och FN enades också om hur arbetet ska tas vidare med koncept och riktlinjer och diskuterade vid ett flertal tillfällen de konceptuella förutsättningarna för arbetet med reformer av säkerhetssektorn.

2. Större effektivitet

2.1. Partnerskap

Arbetet med partner är en integrerad del av EU:s övergripande strategi. Partnerskap gör det möjligt för EU att bygga vidare på sina partners kunskap, expertis och kapacitet och samtidigt knyta dem närmare EU. GSFP-samarbetet med partner har vidareutvecklats inom de befintliga överenskomna ramarna och med fullständig respekt för den grundläggande principen om EU:s beslutsautonomi. Man prioriterade dem som delar EU:s gemensamma värden och principer och som är beredda och villiga att stödja EU:s krishanteringsinsatser.

GSFP-uppdrag och GSFP-insatser som inletts nyligen har fått brett politiskt och praktiskt stöd från flera partner. Georgien var med sin lätta infanteristyrka den näst största bidragaren till Eufor RCA; även Serbien bidrog. Moldavien, Montenegro, Schweiz och Serbien deltar i EUTM Mali, Australien gick för första gången med i Eucap Nestor och Ukraina bidrog till den EU-ledda marina styrkan Eunavfor Somalia – operation Atalanta med en fregatt (Ukrainas största bidrag någonsin) och Nya Zeeland med ett spaningsflygplan.

Under 2014 deltog femton partnerländer (Albanien, Australien, Chile, f.d. jugoslaviska republiken Makedonien, Förenta staterna, Georgien, Kanada, Moldavien, Montenegro, Norge, Nya Zeeland, Schweiz, Serbien, Turkiet och Ukraina) i tio GSFP-uppdrag och GSFP-insatser och stod för cirka 8 % av det totala antalet utplacerade personer. Exempel på andra praktiska samarbetsinitiativ är Ukrainas och f.d. jugoslaviska republiken Makedoniens bidrag till EU:s stridsgrupper, Kinas eskort av WFP-fartyg och två övningar till havs med Eunavfor, Japans och Eunavfors gemensamma övning till havs och projekt till stöd för flera olika GSFP-uppdrag i bland annat Niger samt Kanadas fortsatta stöd till ett EUTM Mali-projekt. Samarbetet med Förenta staterna fortgick, bland annat i Kosovo, i Demokratiska republiken Kongo och på Afrikas horn/i Somalia samt på militär nivå med Eucom och Africom.

Nätverket av GSFP-partnerskap utvidgades ytterligare till Asien och Latinamerika i och med undertecknandet av ramavtalen med Chile och Colombia om deltagande i EU-ledda krishanteringsinsatser (de första partnerna i Latinamerika) och med Republiken Korea (den första partnern i Asien och den andra efter Nya Zeeland i Asien och Stilla-havsområdet). Ikraftträdandet av avtalen kommer att öppna för nya möjligheter till dialog och konkret operativt samarbete.

Den multilaterala aspekten av det östliga partnerskapets GSFP-samarbete kompletterade de mycket goda förbindelserna med Georgien, Republiken Moldavien och Ukraina.

Det östliga partnerskapets panel för samarbete inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik (GSFP), som inrättades i juni 2013, möjliggjorde ett femtontal dialog- och utbildningstillfällen under 2014, bland annat kurser och seminarier i Bryssel och Kiev, ett seminarium om rättsliga frågor, en rundabordskonferens om civil kapacitet, observation av en stridsgruppsövning i Sverige, ett fältbesök under GSFP-uppdraget i Georgien och en konferens med det civila samhället i Vilnius.

EU:s och FN:s partnerskap och samarbete inom krishantering har blivit ett "sätt att leva" där man bygger vidare på erfarenheter från samarbetet i olika insatsområden (Mali, Centralafrikanska republiken, Demokratiska republiken Kongo och Somalia) med stöd av en regelbunden högnivådialog inom EU:s och FN:s styrkommitté för krishantering och personalmöten mellan de båda organisationerna. EU:s handlingsplan till stöd för FN:s fredsbevarande verksamhet har löpt ut. Den har bland annat lett till att rutiner inrättats för samordningen mellan de båda organisationerna av planering, koncept, utbildningar och övningar samt tillvaratagna erfarenheter. Ett uppföljningsinitiativ för att definiera framtida strategiska prioriteringar håller på att diskuteras för att den starka dynamik som finns i dag ska kunna behållas.

Både EU och Nato anser att kriserna i det östra och det södra grannskapet på ett avgörande sätt har förändrat säkerhetsläget för både Europa och det vidare transatlantiska samfundet.

Krisernas följdverkningar har ytterligare ökat betydelsen av Europeiska rådets slutsatser från december 2013 om att ta Europas säkerhets- och försvarsagenda vidare, inbegripet samarbete med Nato.

EU deltog i Natotoppmötet i Wales den 4–5 september 2014 och välkomnade de relevanta resultaten. Precis som under föregående år genomförde EU och Nato gradvis de konkreta förslag till praktiskt samarbete mellan de båda organisationerna som den höga representanten vidarebefordrade till Nato 2011, på grundval av det mandat som Europeiska rådet beviljade i september 2010.

Detta innebar regelbundna möten mellan den höga representanten och Natos generalsekreterare, ömsesidiga briefingar av respektive arbetsgrupper i frågor av gemensamt intresse (bl.a. kriserna i det östra och det södra grannskapet, Kosovo och sjöfartsskydd), två informella möten mellan Nordatlantiska rådet och Kusp om Ukraina samt kontakter med Nato-allierade utanför EU i form av Kusp +7 och Kusp +9. De informella kontakterna mellan de båda organisationernas personal fortsatte att bidra till att ytterligare förbättra den ömsesidiga medvetenheten och förståelsen av varandras verksamheter och därigenom till att undvika onödigt dubbelarbete och uppnå komplementaritet och synergieffekter på områden där de båda organisationerna är verksamma.

Det framgångsrika EU-ordförandeskapet för kontaktgruppen mot piratverksamhet utanför Somalias kust (CGPCS) innebar under 2014 en unik möjlighet att knyta fler band med länderna i regionen. Kontaktgruppens verksamhet har regionaliserats och IOC, Mauritius, Förenade Arabemiraten och Seychellerna delar ordförandeskapet för olika grupper.

EU var från hösten 2013 till våren 2014 medordförande i stödgruppen mellan de ordinarie mötena i Aseans regionala forum om förtroendeskapande åtgärder och förebyggande diplomati och den dithörande dialogen med företrädare för försvarsmakten (Defence Officials Dialogue), vilket underströk unionens beredvillighet att intensifiera samarbetet med asiatiska partner.

I partnerskapet ingår även samarbete med icke-statliga organisationer och det civila samhället. Utrikestjänsten samverkade aktivt med Eplo, ett nätverk av icke-statliga organisationer för fredsbyggande och med nätverket för dialog med det civila samhället *Civil Society Dialogue Network Facility*, varvid fokus låg på Ukraina, Georgien, Afghanistan och Somalia. Utrikestjänsten i Bryssel och GSFP-uppdrag och GSFP-insatser på fältet samarbetar också med det civila samhället i stort, bland annat med människorättsförsvarare och kvinnorättsförsvarare.

2.2. Stridsgrupper och snabba insatser

Arbetet fortgick med att svara på Europeiska rådets uppmaning från december 2013 om att förbättra EU:s snabbinsatsförmåga – bland annat genom att göra EU-stridsgrupperna mer användbara och lättare att sända ut. Ett steg i rätt riktning var den översyn som utrikestjänsten inledde av EU:s övergripande militära koncept för snabbinsatser och de underordnade koncepten för flyg- och sjöinsatser samt utarbetandet av ett nytt koncept för snabba insatser på land. Detta omfattar en förstärkning av EU-stridsgruppernas modularitet för att de ska kunna anpassas bättre till alla sorters olika uppdrag och uppgifter. Vidare fortsatte diskussionerna på ministernivå om den centrala frågan politisk vilja, som betraktas som avgörande för att den operativa användbarheten ska kunna förbättras.

Under 2014 förbättrades EU-stridsgruppernas förteckning över erbjudanden och åtaganden, vilket även underlättades av medlemsstaternas påtagliga nedtrappning av sina militära internationella operativa åtaganden i andra delar av världen (t.ex. i Afghanistan).

3. Ökad samstämmighet

3.1. Kopplingen mellan inre och yttre säkerhet

I sina slutsatser om GSFP från november 2013 skriver rådet: "Rådet betonar att den interna och den externa säkerhetsdimensionen i allt högre grad är kopplade till varandra. Det understryker vikten av att fortsätta att förstärka banden mellan aktörer inom GSFP-området och inom området frihet, säkerhet och rättvisa, i syfte att främja större förståelse för respektive mål och garantera ömsesidig nytta. Detta kommer bland annat att bidra till hanteringen av viktiga övergripande frågor som olaglig invandring, organiserad brottslighet och terrorism. I detta sammanhang bör ett större bidrag från EU-organen (Europol, Frontex, Ceuol) liksom från Interpol till GSFP i förekommande fall påskyndas ytterligare."

I slutsatserna från Europeiska rådets möte den 26–27 juni 2014 konstateras följande: "Svaret på många av utmaningarna inom området med frihet, säkerhet och rättvisa går att finna i förbindelserna med tredjeländer, vilket innebär att det krävs en förbättring av kopplingen mellan EU:s inre och yttre politik".

Inom ramen för färdplanen för förstärkning av banden mellan GSFP och området med frihet, säkerhet och rättvisa⁷⁷ förelades Kusp och ständiga kommittén för inre säkerhet (COSI) i november 2014 en tredje årlig lägesrapport⁷⁸.

De åtgärder som angavs inom dessa politiska ramar håller på att slutföras, vilket innebär att den kritiska delen av den nuvarande färdplanen för GSFP/frihet, säkerhet och rättvisa är avklarad. Genomförandet har följt samma takt som den successiva sammanslagningen av utrikestjänstens avdelningar. En uppifrån och ned-strategi har tillämpats, särskilt för EU-byråerna. En av följdverkningarna är att arbetsrutiner har inrättats med Europol och Frontex.

Ett förbättrat samarbete med Interpol om GSFP borde bidra till denna samstämmighet.

Kusp och COSI uppmanade COSI:s stödgrupp och kommittén för de civila aspekterna av krishantering att, i samarbete med berörda avdelningar vid utrikestjänsten och kommissionen, beakta den debatt som fördes vid mötet mellan Kusp och COSI den 11 november 2014 och ta fram möjliga konkreta förslag på hur samarbetet mellan GSFP-uppdrag och GSFP-insatser och aktörer på området för frihet, säkerhet och rättvisa skulle kunna stärkas.

I det meddelande som kommissionen nyligen offentliggjorde om den europeiska säkerhetsagendan, där man presenterar en förnyad strategi för inre säkerhet för perioden 2015–2020, efterlyses en ännu mer operativ koppling mellan inre och yttre säkerhet och en ytterligare förstärkning av kopplingarna mellan rättsliga och inrikes frågor och GSFP.

⁷⁷ Se Europeiska unionens råd, *Strengthening Ties between CSDP and FSJ – Draft Road Map*, 18173/11, 5.12.2011.

⁷⁸ Dok. 14854/14.

3.2. Civil-militära synergier

Arbetet med att främja synergier vid utvecklingen av civil och militär kapacitet utgick från och inspirerades av slutsatserna från Europeiska rådets möte i december 2013. Behovet av ökade synergieffekter i kapacitetsutvecklingen framhölls tydligt.

Det är särskilt viktigt att vara medveten om att kapacitet och teknik i allt högre grad har dubbla användningsområden och att detta medför en betydande potential för synergieffekter mellan civil och militär forskning som kan understödja kapacitetsutvecklingen. Europeiska försvarsbyrån och utrikestjänsten har på detta område varit delaktiga i kommissionens arbete med den förberedande åtgärden för GSFP-relaterad forskning.

DEL II: INFÖR 2015

Många av de akuta kriser som präglat 2014 och de föregående åren kommer med all sannolikhet att fortgå också under 2015. I överensstämmelse med Europeiska rådets slutsatser från december 2013 kommer stora arbetsinsatser att göras för att stödja EU:s strategier för yttre åtgärder och verktyg för hantering av ett allt mer utmanande europeiskt grannskap och en föränderlig värld.

1. Grannskapen

Översynen av den europeiska grannskapspolitiken kommer att pågå under året och målet är att göra den mer effektiv och se till att den bättre motsvarar olika mål och utmaningar i grannskapet.

EU inser att den vidare geografiska kontext som våra partner ingår i och deras förbindelser med sina grannar är viktiga att beakta och att de har inverkan på den europeiska grannskapspolitiken (EGP). EU och dess partner har rätt att med suveränitet bestämma hur de önskar gå vidare med sina förbindelser.

EU kommer att ägna mycket uppmärksamhet åt att stärka sin strategiska kommunikations till stöd för EU:s politik, och samtidigt vidta förebyggande åtgärder för att öka allmänhetens förmåga att stå emot informationsmanipulation av tredje part.

Vad gäller det **östra grannskapet** kommer utmaningar med koppling till **Ukraina** och **Ryssland** att stå i fokus. EU kommer att fortsätta stödja Ukrainas suveränitet och territoriella integritet och ansträngningar för att nå en hållbar, fredlig lösning på konflikten i landets östra delar, som bygger på Minsköverenskommelserna. EU kommer att fortsätta bistå Ukrainas regering med de nödvändiga politiska och ekonomiska reformerna under förutsättning att konkreta reformåtgärder vidtas. EU stöder även Ukraina genom det civila uppdraget EUAM Ukraina. Två stora högnivåmöten hölls under första halvåret: toppmötet mellan EU och Ukraina och den internationella konferensen till stöd för Ukraina, båda i Kiev.

Toppmötet inom det östliga partnerskapet i Riga den 21–22 maj var ett viktigt tillfälle att bedöma den aktuella situationen och fastställa dagordningen för det östliga partnerskapets vidareutveckling. EU står fullständigt bakom det östliga partnerskapet och bekräftar målet att utveckla starkare differentierade förbindelser med sina oberoende och suveräna partnerländer. Samarbetets omfattning och djup avgörs av EU:s och partnerländernas ambitioner och behov liksom reformtakten. Man bör särskilt arbeta för att öka samarbetet i fråga om statsbyggande, rörlighet och direkta personkontakter, marknadsmöjligheter samt sammankopplingar. EU ser fram emot att samtliga medlemsstater snarast möjligt ratificerar associeringsavtalen/de djupgående och omfattande frihandelsområdena med Georgien, Republiken Moldavien och Ukraina.

EU betonar att genomförandet av dessa, som bidrar till ländernas politiska associering och ekonomiska integration med unionen, kommer att vara en topprioritering för EU och de berörda partnerländerna under de kommande åren.

I **Moldavien** kommer fokus att ligga på att hjälpa landets nya regering med viktiga reformer (rättsväsende, finanssektor, investeringsvillkor, bekämpning av korruption) och en reform av säkerhetssektorn.

I **Georgien** kommer man att behöva främja ett smidigt genomförande av associeringsavtalet/det djupgående och omfattande frihandelsområdet, inbegripet ökat oberoende för domstolsväsendet och åklagarmyndigheten, något som är avgörande för att landet ska kunna moderniseras. 2014 års strategiska översyn av EUMM Georgia ledde till att mandatet förlängdes med två år, mot bakgrund av Ukrainakrisen. Vad gäller den tillåtna styrkan kommer inga förändringar att ske under 2015, men däremot kommer uppdragsstrukturen att optimeras till följd av den senaste översynen av den operativa planen (Oplan) för att bättre resultat ska uppnås i den nuvarande operationsmiljön (bl.a. fokus på en mer analytisk rapportering, flexibla arbetsgrupper vid lokalkontoren samt inrättande av en projektenhet för att förbättra uppdragsverksamheten på området för förtroendeskapande).

De resterande tre länderna i det östliga partnerskapet kommer under 2015 att få se resultaten av arbetet med att utforska konkreta initiativ som syftar till fastställandet av olika alternativ för ett nytt bilateralt avtal med **Armenien** (som uppföljning av Vilniusdeklarationen från 2013) och med **Azerbajdzjan**, som kommer att lägga fram ett utkast till ett nytt bilateralt strategiskt avtal, som ska ersätta associeringsavtalet och partnerskapet för strategisk modernisering. Detta utkast kommer att behöva övervägas nog. Den utåtriktade verksamheten gentemot **Vitryssland** kommer att fortsätta i hopp om att nå resultat (bland annat vad gäller förenklade viseringsförfaranden och återtagandeavtal samt inledandet av förhandlingar om ett partnerskap för rörlighet). EU står redo att fortsätta sina kontakter med Minsk i linje med de 29 steg som rådet enats om, på grundval av framstegen på området för mänskliga rättigheter, demokratisering och politiska fångar.

Arbetet i det östra partnerskapets samarbetspanel på GSFP-området kommer att fortsätta i enlighet med dess mandat i syfte att vidareutveckla samarbetet.

Händelserna i det **södra grannskapet** kommer även fortsättningsvis att stå högt upp på EU:s dagordning och på den internationella dagordningen. Mot bakgrund av de många konflikter som pågår i regionen kommer grannskapspolitiken att behöva ses över och fler synergier behöver skapas mellan medlemstaterna och EU:s politik och instrument.

Det informella ministermötet med de södra partnerländerna om den europeiska grannskapspolitiken framtid ägde rum i Barcelona den 13 april med deltagande av 36 utrikesministrar tillsammans med den höga representanten/vice ordföranden, kommissionsledamot Hahn och andra företrädare för regionala organisationer. Både EU-medlemsstaterna och partnerländerna i det södra grannskapet fick möjlighet att på ett givande sätt diskutera processen för översyn av den europeiska grannskapspolitiken, vilket garanterade principen om delaktighet.

Situationen i Syrien och Irak kommer att kräva ihållande insatser och uppmärksamhet, bland annat för att stödja insatserna för att besegra Isil/Daish. Detta kommer att inbegripa genomförandet av EU:s regionala strategi för Syrien och Irak och mot hotet från Isil/Daish. I Irak kommer insatserna att inriktas på stöd till landets nya regering i dess strävanden efter att stabilisera och skapa fred i Irak och skapa ett inkluderande politiskt klimat. Vad gäller Syrien kommer EU att stödja FN:s särskilda sändebud Staffan de Misturas insatser för att våldet successivt ska minska och ett klimat skapas som främjar en process som kan leda till en politisk övergång. Vi kommer att behöva tillgripa de medel som står till vårt förfogande. Kommissionen har meddelat att 1 miljard euro ska anslås till genomförandet av denna strategi under 2015–2016. I samband med budgetöversynen kommer det att vara angeläget att utforska hur man skulle kunna prioritera ökat humanitärt bistånd, stabiliseringsbistånd och utvecklingsbistånd på kort till medellång sikt för att bidra till att hantera de pågående kriserna.

EU kommer även att fortsätta samarbeta med sina internationella och regionala partner för att minska Syrien- och Irakkonflikternas destabiliserande inverkan på omkringliggande länder, inbegripet de stora flyktingströmmarna. Framför allt Libanon befinner sig fortfarande i riskzonen och EU kommer att upprätthålla sina kontakter med myndigheterna och bistå värdsamhällen och Libanons försvarsmakt. I Jordanien kommer EU att fortsätta att uppmuntra till politisk reform, främja genomförande av handlingsplanen för den europeiska grannskapspolitiken och stödja värdsamhällen. Turkiet kommer att behöva fortsatt erkännande av och vederbörligt stöd för sina insatser för att ta emot flyktingar.

Det krävs omgående framsteg i **fredsprocessen i Mellanöstern**.

2014 års tragiska händelser har lyft fram behovet av att skapa en ny politisk ram så att samtalen ska kunna återupptas. EU kommer att fortsätta att delta aktivt i och arbeta för fred, inbegripet inom kvartetten, med båda parterna samt med arabstater och andra medlemmar i världssamfundet. Målet är alltså en tvåstatslösning som bygger på överenskommelse om alla frågor om slutlig status och som uppfyller både israelernas och palestiniernas rättmätiga förväntningar. Om en slutlig överenskommelse om status skulle nås erbjuder EU båda sidor ett hittills oöverträffat paket av politiskt, ekonomiskt och säkerhetsmässigt stöd, däribland ett särskilt privilegierat partnerskap.

Det ligger i EU:s grundläggande intresse att få ett slut på konflikten och samtidigt utveckla sina nära förbindelser med båda parterna. Den strategiska översynen av EU BAM Rafah i början av 2015 lyfter fram EU:s och världssamfundets önskan om att minska begränsningarna gällande tillträde till och resor in i och ut ur Gazaremsan. Här skulle GSFP kunna spela en viktig främjande roll och därför bör ett återinledande av EU BAM Rafah – eventuellt med ett bredare geografiskt uppdrag – övervägas så snart de politiska och säkerhetsmässiga omständigheterna tillåter. Eupol Copps fortsätter att tillhandahålla avgörande stöd för inrättandet av en självständig palestinsk civilpolis och ett självständigt palestinskt rättsväsende. I den strategiska översynen, också den i början av 2015, kommer en förlängning av mandatet att eftersträvas.

Samarbetet med gulfländerna måste intensifieras på både regional och bilateral nivå, framför allt för att vi ska kunna möta de gemensamma utmaningarna i vårt gemensamma grannskap, särskilt våldsbejakande extremism och terrorism. Nästa ministermöte mellan EU och Gulfstaternas samarbetsråd beräknas äga rum i Doha under första halvåret.

I Jemen kommer EU att fortsätta pressa alla parter att nå fram till en hållbar politisk lösning i linje med det befintliga inkluderande ramverket för övergången. Det är enda sättet att ta itu med landets nuvarande utmaningar, både vad gäller säkerhet och ekonomi, och värna om Jemens enhet och territoriella integritet. Om bred konsensus uppnås mellan de politiska aktörerna bör en ny konstitution kunna färdigställas och antas. Emellertid kommer denna process troligen att förbli komplicerad och skör året ut, samtidigt som allvarliga politiska, ekonomiska och säkerhetsrelaterade risker bidrar till den politiska osäkerheten. Framför allt kommer myndigheterna att vara tvungna att omedelbart ta itu med det hot som terroristverksamheter medför.

Ökat fokus på och engagemang gentemot **Marocko** och **Tunisien** kommer att vara avgörande. Både Marocko och Tunisien har gjort påtagliga framsteg i riktning mot en övergång till ökad demokrati och det kommer att vara av avgörande betydelse att de får uppmuntran och stöd, så att den viktiga processen för antagande och genomförande av demokratiska reformer främjas. Dessutom måste deras privilegierade ställning och partnerskapets strategiska betydelse för EU ges ett tydligt erkännande. Nästa stora steg för båda länder är att genomföra partnerskapet för rörlighet och komma vidare i förhandlingarna om ett djupgående och omfattande frihandelsavtal. Vad gäller de intensiva förbindelserna med Tunisien kommer EU under 2015 att inleda en dialog om säkerhet och terrorism med de tunisiska myndigheterna. Dessutom kommer Tunisien snart att inleda förhandlingar i syfte att associeras med Horisont 2020 från och med 2016.

En annan prioritering kommer att vara översynen av EU:s engagemang i Egypten. Det successiva återupptagandet av associeringsavtalet pågår, liksom det förberedande arbetet inför förhandlingarna om en handlingsplan. Målet är ett engagemang i Egypten i syfte att stödja landet och dess folk under övergången samtidigt som omtvistade frågor, framför allt på området för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter, diskuteras.

I Libyen stöder EU FN:s insatser för att förhandla fram ett avtal mellan parterna som syftar till bildandet av en samlingsregering som ett huvudsakligt medel för att bryta det politiska och säkerhetsmässiga dödläge som präglat Libyen under senare tid. Framsteg på det här området kommer att ha avgörande betydelse för en politisk övergång, en hållbar vapenvila, förbättrad säkerhet (inbegripet upplösning av milisgrupperna) och för institutionsuppbyggnad. Det finns ett antal möjliga GSFP-alternativ som skulle kunna användas i samverkan med stöd från EU-instrument för att hjälpa en libysk samlingsregering i detta hänseende. Det pågår en noggrann planering av GSFP, som kommer att underbyggas ytterligare av resultaten från FN-dialogen (inbegripet eventuella specifika begäranden om EU-stöd) och medlemsstaternas överväganden på rådsnivå. Det kommer även att behöva fattas ett beslut om framtiden för EU BAM Libyen, som för närvarande håller på att skära ned sin personal till tre personer, baserade i Tunis, och om huruvida uppdraget kan ombildas på lämpligt sätt så att kapacitet för integrerad gränsförvaltning kan börja tillhandahållas Libyen på nytt. Så snart den nationella samlingsregeringen har bildats kommer EU att ge den lämpligt stöd.

EU kommer att fortsätta arbeta med den positiva dynamiken i utvecklingen av förbindelserna med Algeriet. Slutförande av handlingsplanen för den europeiska grannskapspolitiken kommer att vara en prioritering. Dialogen mellan EU och Algeriet om energifrågor inleddes 2015. EU kommer att utöka kontakterna med Algeriet i frågor som rör säkerhet och terrorismbekämpning.

EU kommer att fortsätta främja regionalt samarbete i Medelhavsområdet, framför allt genom att uppmuntra inledningen av konkreta och meningsfulla projekt inom ramen för unionen för Medelhavsområdet, förstärka dialogen med Arabförbundet samt främja en mer omfattande regional dialog och ett fördjupat samarbete i Maghreb.

Vad gäller det södra grannskapet kommer en av de främsta prioriteringarna i Medelhavsområdet att vara att ta itu med migrationen och smugglingen av migranter och de relaterade säkerhetsproblemen. Åtgärderna måste skapa effektiva kopplingar mellan migrationspolitikens inre och yttre aspekter och bygga vidare på befintliga instrument, bland annat arbetsgruppen för Medelhavsområdet och de insatser som planeras i enlighet med rådets slutsatser om migration från oktober 2014.

2. Europa och Centralasien

EU kommer att behöva gå en snårig väg och hitta nya sätt att hantera förbindelserna med Ryssland. Efter Rysslands olagliga annektering av Krim och fortsatta destabilisering av östra Ukraina kan vi inte bara fortsätta som om ingenting hade hänt. EU kommer att upprätthålla sin policy att inte erkänna den olagliga annekteringen av Krim och unionen kommer att fortsätta sin tvådelade politik med diplomatiska insatser till stöd för en politisk lösning som bygger på Minsköverenskommelserna, i kombination med riktade restriktiva åtgärder där så krävs. Framsteg mot en lösning på Ukrainakrisen kommer att förbli en förutsättning för att arbetet på ett antal områden av gemensamt intresse ska kunna återupptas.

Samtidigt förblir Ryssland en mycket viktig geopolitisk aktör, om än en aktör som bedriver en aggressiv politik i sitt grannskap och som har stora inhemska problem, som EU har ett antal gemensamma intressen med. EU kommer att fortsätta att övervaka människorättssituationen.

Strategin måste återspegla denna utmanande situation. EU och Ryssland kommer att behöva fortsätta samarbeta inom G20 i frågor som klimatförändringar och terrorism samt i internationella säkerhetsfrågor som Syrien, Libyen, Irans kärntekniska program och fredsprocessen i Mellanöstern.

Samtidigt kommer EU att fortsätta uppmana Ryssland att respektera sina internationella åtaganden, såsom att respektera andra länders suveränitet och territoriella integritet, bland annat i fråga om WTO, rättsstatlighet och god samhällsstyrning. På lång sikt skulle ett bredare område av ekonomiskt välstånd på grundval av WTO:s regler och suveräna val i hela Europa och bortom Europa kunna gagna alla.

Under 2015 kommer EU att fortsätta sitt engagemang i västra Balkan i linje med stabiliserings- och associeringsprocessens mål och rådets slutsatser på området, varav de senaste från mötet den 15–16 december 2014. Den första omgången av dialogen mellan Serbien och Kosovo planeras till början av 2015, efter det att en ny regering bildats i Pristina. Det övergripande målet är normaliserade förbindelser och under året kommer genomförandet av avtalet från april 2013 att prioriteras. I Bosnien och Hercegovina förväntar sig EU i linje med slutsatserna av den 15 december 2014 att få bekräftelse – över hela det politiska spektrumet – på de skriftliga åtagandena om de reformer som behövs för att stabiliserings- och associeringsavtalet ska träda i kraft och för att konkreta framsteg ska nås i fråga om landets väg mot EU.

EU:s engagemang i f.d. jugoslaviska republiken Makedonien kommer att vara lika stort som under tidigare år och särskild uppmärksamhet kommer att ägnas den inhemska politiska dialogen, där risken för ytterligare försämringar tvingar alla sidor till verkliga ansträngningar. Efter beslutet i juni 2014 om att bevilja Albanien status som kandidatland kommer 2015 att vara ett viktigt år för att intensifiera reformarbetet. Dessutom kommer kommunalvalen innan sommaren att behöva förberedas grundligt och hanteras på ett bra sätt. I Montenegro kommer man under 2015 först och främst att behöva prioritera genomförandet av reformer.

När det gäller **utdragna konflikter** kommer EU att fortsätta sitt nära samarbete med Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE).

Vad gäller **Turkiet** kommer den omedelbara prioriteringen att vara ett utökat samarbete på området för rättsstatlighet och grundläggande rättigheter samt att främja ytterligare reformer. EU kommer att fortsätta stödja den kurdiska fredsprocessen. Vad gäller kampen mot Isil/Daish kommer Turkiet att förbli en viktig partner i arbetet med att bekämpa extremism i Syrien och Irak och det gemensamma hotet från utländska stridande.

EU kommer också att ta tillfället i akt att erinra om att Turkiet förväntas aktivt stödja förhandlingarna för att lösa Cypernproblemet.

I början av året kommer man att arbeta med en **översyn av EU:s strategi för Centralasien**, vilken kommer att utmynna i nya rådsslutsatser i juni. Utnämningen av EU:s nya särskilda representant för Centralasien är en bekräftelse på EU:s engagemang i regionen och kommer att ge ytterligare kraft till detta arbete. En högnivådialog om säkerhet kommer att äga rum i Dusjanbe i mars.

Det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet med Kazakstan paraferades den 20 januari 2015. Kazakstan kommer att stå värd för ett ministermöte mellan EU och Centralasien, eventuellt i juli.

Under det första halvåret kommer vi att sikta på att slutföra förhandlingarna om en förlängning av **EES och Norges finansiella mekanismer**. Vi kommer även att inleda förhandlingar om ett associeringsavtal med Andorra, Monaco och San Marino. Det schweiziska förbundsrådet förväntas ta kontakt med kommissionen efter sitt antagande av utkastet till genomförandelagstiftning om konstitutionens artiklar av den 9 februari 2014 och av förhandlingsmandatet för omförhandling av avtalet om fri rörlighet för personer.

Arktis är en region av allt större strategisk betydelse. EU önskar formalisera sin status som observatör i Arktiska rådet, nu när Kanada dragit tillbaka sin invändning, till nästa ministermöte i Arktiska rådet i april 2015. Eventuellt kan en diskussion komma att hållas inom kommissionens grupp för yttre åtgärder under våren, följd av samråd med externa aktörer. Därefter kan förberedelserna tas vidare inför ett meddelande i början av 2016.

3. Afrika

Vad gäller **Afrika** kommer EU:s två huvudprioriteringar även fortsättningsvis att vara att främja fred på kontinenten genom att förebygga konflikter och terrorism och att skapa välbefinnande genom att stimulera hållbar tillväxt och utveckling. EU och Afrika har gemensamma intressen när det kommer till globala frågor som klimatförändringar, migration och agendan för tiden efter 2015.

EU kommer att arbeta med att upprätthålla den intensiva politiska dialogen med Afrika, och särskilt med AU, på alla nivåer och genomföra de prioriterade områden som konstaterades i färdplanen för 2014–2017, dvs. fred och säkerhet, demokrati, goda styrelseformer och mänskliga rättigheter, mänsklig utveckling, hållbar utveckling för alla och tillväxt och kontinental integration samt globala och framväxande frågor. EU välkomnar AU:s tema för 2015 (kvinnors egenmakt och utveckling mot Afrikas agenda 2063) liksom för 2016 (mänskliga rättigheter med fokus på jämställdhet). Den övergripande strategin och GSFP-uppdragen kommer fortfarande att utgöra verksamhetens kärna. Nio GSFP-uppdrag pågår i Afrika.

Afrikas horn kommer att prioriteras starkt även i fortsättningen och EU:s särskilda representant Alexander Rondos och EU:s delegationer kommer att fortsätta arbeta hårt för en stabilisering. I Somalia kommer det att vara av avgörande vikt att man bygger vidare på de framsteg som uppnåtts på områdena för politisk stabilitet och säkerhet och bidrar till att främja en konsolidering av den politiska processen på federal och regional nivå. I Sydsudan kommer EU att fortsätta stödja den regionalt styrda medlingen och arbeta med alla sidor för att nå en hållbar lösning på den utdragna konflikten.

Sahel-regionen kommer att fortsätta att stå i fokus för EU:s uppmärksamhet, eftersom säkerheten och utvecklingen i området är av stort intresse. I det avseendet är EU fast beslutet om att genomföra sin strategi för säkerhet och utveckling i Sahel genom den regionala handlingsplan som snart kommer att antas. Fokus kommer framför allt att ligga på att förebygga och motverka radikaliserings och våldsbejakande extremism, samt på ungdomar, migration och rörlighet, gränskontroll och kampen mot människohandel och gränsöverskridande organiserad brottslighet med hjälp av alla relevanta instrument, inbegripet GSFP-uppdragen i Niger och Mali.

När det gäller **Mali** fortsätter EU, såsom en av medlarna, och i synnerhet genom EU:s särskilda representant för Sahel, är EU redo att bistå parterna i deras ansträngningar för att genomföra det fredsavtal som undertecknades den 15 maj i Bamako. Inom ramen för sin övergripande strategi är EU fast beslutet att fortsätta att använda sig av sina relevanta instrument – däribland GSFP-uppdragen EUTM Mali och Eucap Sahel Mali.

I Guineabukten kommer genomförandet av EU-strategin för Guineabukten att prioriteras, tillsammans med den handlingsplan för Guineabukten som inom kort kommer att antas. Den pågående samordningen med afrikanska och internationella partner kommer att vara avgörande med tanke på Afrikanska unionens toppmöte i Togo om sjöfartsskydd och utveckling i november 2015.

I området kring de stora sjöarna kommer EU, i nära samordning med afrikanska och internationella partner, att fokusera insatserna på två områden som är avgörande för stabiliteten, nämligen anordnande av trovärdiga, fredliga och inkluderande val i Burundi och Demokratiska republiken Kongo samt neutralisering av alla väpnade grupper i östra delen av Demokratiska republiken Kongo, framförallt FDLR.

I Demokratiska republiken Kongo kommer Eusec RD Congo att överföra delar av sina uppgifter till Europeiska utvecklingsfondens program Progress samtidigt som man fortsätter med ett rationaliserat mandat och en avsevärt reducerad personalstyrka. Uppdraget kommer att avslutas den 30 juni 2016.

I Centralafrikanska republiken kommer EU att fortsätta att tillhandahålla hård säkerhet och stöd till återuppbyggnaden av landet, bland annat genom att bidra till valen inom ramen för FN:s stödprogram. Den överbryggande insatsen Eufor RCA har visat sig vara oerhört framgångsrik i stödandet av Minusca i stabiliseringen av säkerhetsläget i Bangui. Eufor RCA håller nu på att överlämna ansvaret för två av stadens distrikt till Minusca. Insatsen kommer att avslutas den 15 mars 2015. Dess efterföljare Eumam RCA är ett självständigt militärt rådgivningsuppdrag till stöd för myndigheterna i Centralafrikanska republiken i arbetet med den reform av säkerhetssektorn som ska ske i nära samarbete med Minusca. Uppdraget kommer att bistå Centralafrikanska republikens försvarsmakt i dess hantering av den nuvarande situationen och med att bygga upp den kapacitet och de kvaliteter som behövs för att möta framtidsmålet – en moderniserad, effektiv och ansvarig försvarsmakt. Uppdragets mandat planeras omfatta ett år.

4. Amerika

Amerika erbjuder många möjligheter för EU, i samband med det nya kommissionskollegiets prioriteringar, med avseende på att bidra till arbetstillfällen och tillväxt i EU men också när det gäller EU:s multilaterala agenda och de externa aspekterna av den interna politiken (t.ex. klimatförändring, energi, den digitala ekonomin). År 2015 är ett tillfälle att stärka partnerskapen med de viktigaste allierade och också att sända en kraftfull signal om ett ökat politiskt engagemang för Latinamerika i och med toppmötet i juni mellan EU och Celac (Gemenskapen för Latinamerikas och Västindiens stater). EU:s kontakter med regionala grupperingar kommer att förstärka de starka bilaterala förbindelserna.

Ett antal viktiga utrikespolitiska frågor (klimatförändring, migration, narkotika, säkerhet, internationellt finansiellt samarbete) är av gemensamt intresse för EU och de amerikanska staterna och för Europa. Samarbete, i synnerhet med Förenta staterna, är centralt. Detta kommer dock att kräva ett omfattande fortsatt politiskt engagemang på alla områden, bland annat inom multilaterala forum. Det är avgörande att de strategiska partnerskapen upprätthålls och vidareutvecklas.

En fortsatt fördjupning av samarbetet avseende **GSFP** förväntas, efter tidigare framgångar, bland annat genom bidrag till EU:s GSFP-uppdrag (Förenta staterna, Kanada men också Colombia och Chile).

EU:s prioritering för samarbetet med **Kanada** kommer att vara att underteckna och provisoriskt tillämpa både det övergripande avtalet om ekonomi och handel och det strategiska partnerskapsavtalet, och att arbeta vidare med Arktiska rådet och samarbetet i fråga om utrikes- och säkerhetspolitiken. Det kommande strategiska partnerskapsavtalet kommer att omfatta EU:s och Kanadas gemensamma värderingar och det syftar till att föra förbindelserna till en annan nivå. Genom avtalet främjas ett stärkande av banden på alla samarbetsområden, inbegripet en ytterligare fördjupning av det säkerhetspolitiska samarbetet (bland annat avseende stöd till krishantering och kapacitetsuppbyggnad i tredjeländer)

EU kommer att fortsätta sitt nära samarbete med **Förenta staterna** på utrikespolitikens område, t.ex. med genomförandet av Minsk II-avtalen, sanktioner mot Ryssland och stöd till Ukraina, bland annat reformen av säkerhetssektorn.

Kampen mot Isil/Daish, som bland annat samordnas genom koalitionen mot Isil/Daish, och ytterligare terrorismbekämpning, även avseende åtgärder som beslutades vid mötet den 19 februari 2015 i Washington om motverkande av våldsbejakande extremism, kommer också att ta en stor del av vår uppmärksamhet i anspråk.

EU kommer att sträva efter att arbetet med paraplyavtalet (inbegripet rätt till rättslig prövning i USA) och Safe Harbour-överenskommelsen slutförs. EU och Förenta staterna kommer också att fortsätta sitt nära samarbete på energiområdet, framför allt om energitrygghet, och samarbeta om klimatfrågan inför FN:s klimatkonferens i Paris.

Det kommer att vara viktigt att fortsätta att förstärka GSFP-samarbetet genom att uppmana Förenta staterna att bidra till EU:s uppdrag och insatser och främja militärt samarbete, även avseende logistik.

Det transatlantiska partnerskapet för handel och investeringar är en av de högst prioriterade frågorna i förbindelserna mellan EU och Förenta staterna. Utöver de rent ekonomiska vinsterna genom ökad bilateral handel och ökade bilaterala investeringar och regleringssamarbete har partnerskapet en potential att stärka EU:s ställning avsevärt när det gäller att fastställa globala standarder och att bidra till fastställandet av den globala ekonomiska dagordningen.

Ett ekonomiskt starkare EU, en transatlantisk ekonomisk integration och ett geoekonomiskt partnerskap skulle stärka EU:s förmåga att möta de utmaningar som unionen står inför i Europa. Det transatlantiska partnerskapet för handel och investeringar stärker också det strategiska partnerskapet mellan EU och Förenta staterna vid sidan av de redan befintliga starka säkerhetsmässiga och politiska banden.

EU:s kapacitet för **bistånd och medling efter konflikter** i Amerika ledde till framgång under 2015, t.ex. i Colombia. EU kommer också att satsa på att förstärka säkerheten för befolkningen i Centralamerika och Västindien samt stödja inhemska reformer i Kuba. EU kommer i detta sammanhang att fortsätta de pågående förhandlingarna om en politisk dialog och ett samarbetsavtal.

5. Asien och Stilla-havsområdet

Under 2015 kommer Europeiska unionens långvariga förbindelser med **Asien och Stilla-havsområdet** att på ett dynamiskt sätt befästas ytterligare. EU:s insatser och politiska initiativ kommer att återspegla unionens strategiska intressen och önskan att regionen ska följa en väg som präglas av fred, demokratisering och respekt för mänskliga rättigheter, av regionalt samarbete och ekonomisk utveckling.

EU står redo att förstärka sin närvaro i regionen genom politiska initiativ och större personligt engagemang från EU:s ledare.

EU:s riktlinjer, t.ex. de politiska riktlinjerna för Östasien från 2012, den strategiska agendan för samarbetet EU–Kina fram till 2020, handlingsplanerna EU–Asean och EU–Indien, 2014 års EU-strategi för Afghanistan och ramen för Europeiska unionens politik och stöd till Myanmar/Burma, kommer även fortsättningsvis att ge värdefull vägledning. Vissa av dessa politiska riktlinjer kan komma att uppdateras under året.

Ihållande oroshärder i Asien och Stilla-havsområdet har en direkt inverkan på EU:s intressen, men även icke-traditionella säkerhetsrelaterade utmaningar, t.ex. klimat, vattenförvaltning (framför allt i Mekongregionen), energi, människohandel, pandemier och katastrofrelaterade risker återfinns i allt större utsträckning på den regionala agendan för säkerhetsfrågor. En ökande efterfrågan på energi och konkurrens om tillgångar kan skapa spänningar.

Dessa säkerhetsrelaterade utmaningar står ofta i kontrast till en kraftigt expanderande ekonomi där alla, inklusive EU, har ett stort intresse av att bevara säkerheten för investeringar och försörjningsvägar. Rådet kommer att fortsätta att arbeta med alla aspekter av säkerheten i Asien under hela 2015.

Rent konkret kommer EU att ha ett proaktivt engagemang – ett samarbete med länderna i Asien på området för krislösning, medling och försoning efter konflikter samt säkerhet och försvar (Aceh, Myanmar/Burma, Mindanao, Nepal, Östtimor), men också i fråga om gränsöverskridande frågor såsom it-säkerhet, kampen mot gränsöverskridande brottslighet och sjöfartsskydd.

Bilateralt kommer **GSFP**- och **Gusp**-samarbetet med Australien, Japan, Kina, Nya Zeeland och Sydkorea att fortsätta utvecklas i stadig takt. Regionala säkerhetsfrågor kommer att ha en framträdande plats vid EU:s toppmöten med Kina, Japan och Sydkorea liksom vid Asems utrikesministermöte. Afghanistan är för närvarande det enda land i Asien där EU har ett GSFP-uppdrag (Eupol Afghanistan, sedan 2007). Mot bakgrund av EU:s egna erfarenheter är det naturligt för unionen att stödja insatser som syftar till att bygga upp en robust, multilateral och regelbaserad säkerhetsordning i Asien som grundas på samarbete. EU:s anslutning 2012 till fördraget om vänskap och samarbete har lett till intensifierade kontakter med **Aseans regionala forum (ARF)** och EU:s ledare har deltagit i viktiga multilaterala högnivåmöten om säkerheten i regionen, alltifrån Shangri-la-dialogen om säkerhet i Asien till årliga ARF-ministermöten. Detta kommer att fortsätta under 2015.

EU kommer även fortsättningsvis att vara den största biståndsgivaren i regionen. Trots ekonomisk åtstramning har de anslagna medlen till Asien inom den nya budgetramen för 2014–2020 ökat kraftigt.

Regionen kommer, i detta sammanhang, att få en betydande andel av de medel som finns tillgängliga inom det nya partnerskapsinstrumentet, som syftar till att främja EU:s strategiska intressen (förbättrat marknadstillträde, stöd för unionens partnerskapsstrategier, ekonomisk närvaro, genomförande av den internationella dimensionen av Europa 2020 och offentlig diplomati).

Asem kommer att spela en viktig roll i EU:s proaktiva förhållningssätt gentemot Asien – efter det framgångsrika tionde Asem-toppmötet i Milano och inför det tolfte utrikesministermötet för Asem i Luxemburg under ledning av den höga representanten/vice ordföranden den 5–6 november 2015.

I och med den nära förestående utnämningen av EU:s första ambassadör till **Asean**, med placering i Jakarta, kommer EU:s intensiva förbindelser med den regionala organisationen och dess tio medlemsstater att få ett ansikte.

Under 2015 kommer Malaysia att vara ordförande i Asean, och organisationen är på väg att nå målet att inrätta en ekonomisk gemenskap 2015. EU är, näst efter Kina, Aseans största handelspartner. EU har ingått ett frihandels- och investeringsavtal med Singapore och håller på att förhandla om frihandelsavtal med andra Asean-medlemmar, däribland Vietnam, Malaysia och Thailand.

År 2015 är det 40 år sedan EU och **Kina** inledde diplomatiska förbindelser. Den centrala prioriteringen för EU och Kina kommer att vara att upprätthålla samarbetet på grundval av den strategiska agendan för samarbetet EU–Kina fram till 2020, som man enades om vid toppmötet mellan EU och Kina i november 2013 i Peking. Den femte omgången av den strategiska dialogen mellan EU och Kina och det sjuttonde toppmötet mellan EU och Kina kommer att vara viktiga steg mot en utveckling av vårt samarbete under 2015.

EU kommer att fortsätta sina kontakter med den nya **indiska** regeringen, bland annat genom ett eventuellt toppmöte mellan EU och Indien. Parallellt kommer EU att fortsätta diskussionerna med Indien om viktiga globala frågor, t.ex. energi och klimatförändringar inför Pariskonferensen och utvecklingsagendan för tiden efter 2015.

EU kommer att fortsätta att ta upp det olösta långvariga ärendet med två fängslade italienska sjömän med de indiska samtalspartnerna.

EU kommer att arbeta för att skynda på förhandlingarna om ett strategiskt partnerskapsavtal och förhandlingar om ett frihandelsområde med Japan, inte minst med tanke på det mål som Japan uttryckt, att förhandlingarna ska vara avslutade före 2015 års utgång. Med anledning av Japans önskan att bidra mer till globala freds- och stabilitetsinsatser kommer vi att utforska hur säkerhetssamarbetet med Japan kan fördjupas. Toppmötet EU–Japan i Bryssel under andra kvartalet 2015 blir en värdefull möjlighet att ta upp gemensamma frågor och politiska mål såsom ekonomisk återhämtning, internationell säkerhet och klimatförändringen.

Under 2015 kommer särskild tyngdpunkt i EU:s partnerskap med **Sydkorea** att läggas på ett fullständigt genomförande av de tre viktigaste befintliga avtalen (ramavtalet, frihandelsavtalet och ramavtalet för deltagande i EU:s krishanteringsinsatser) och på ett stärkande av befintliga politiska dialoger och sektorsdialoger. Toppmötet mellan EU och Sydkorea kommer att äga rum i Seoul.

En samlingsregering i **Afghanistan** innebär en ny dynamik som kan leda till förändringar i landet och bidra till att stabilisera regionen. Om de afghanska nationella säkerhetsstyrkorna klarar av att upprätthålla säkerheten kommer utrymme att skapas för ambitiösa ekonomiska och politiska reformer enligt Londonkonferensen, och för en meningsfull fredsprocess. EU:s strategi för Afghanistan, som understöds av ett anslag på 1,4 miljarder euro genom finansieringsinstrumentet för utvecklingssamarbete, ett utökat Eupoluppdrag och ett planerat samarbetsavtal om partnerskap och utveckling som ska slutföras under 2015, utgör en ram för EU och medlemsstaterna till stöd för denna långsiktiga process. En reviderad ram för ömsesidig ansvarsskyldighet kommer att godkännas vid ett möte mellan högre tjänstemän före halvårsskiftet.

För **Pakistan** kommer en prioritering att vara att säkerställa fortsatta framsteg med genomförandet av den femåriga åtagandepåten EU–Pakistan, som övervakas inom ramen för den strategiska dialogen. En tredje strategisk dialog mellan EU och Pakistan planeras till 2015 i Islamabad. Framstegen med Pakistans konkreta genomförande av de 27 grundläggande konventionerna inom ramen för GSP+ kommer att övervakas noga under 2015, så att en rapport kan läggas fram för Europaparlamentet och rådet. EU kommer också att fortsätta sin dialog med Pakistan om specifika frågor, bland annat mänskliga rättigheter, energi, terrorismbekämpning och migration.

I **Bangladesh** kommer EU att fortsätta att övervaka situationen när det gäller samhällsstyrning och mänskliga rättigheter och upprätthålla kontakterna med regeringen, Förenta staterna och Internationella arbetsorganisationen (ILO) för att se till att man genomför åtagandena enligt överenskommelsen om godtagbarhet för att förbättra arbetstagarnas rättigheter, arbetsförhållandena och fabrikssäkerheten i Bangladeshs konfektionsindustri.

EU kommer att fortsätta att föra diskussioner med Sri Lanka, Myanmar, Thailand och Kambodja, framförallt om frågor där EU har betydande inflytande och där instabila politiska situationer eller en bräcklig försoning efter konflikt kan kräva särskild uppmärksamhet.

År 2015 utgör ett synnerligen gynnsamt år för att föra våra förbindelser med **Australien** och **Nya Zeeland** framåt. En prioriterad fråga under 2015 kommer att vara undertecknandet av krishanteringsavtalet med Australien i början av året, och undertecknandet av ramavtalet senare under året. EU kommer att fortsätta att samarbeta i säkerhetsfrågor, bland annat genom den årliga säkerhetsdialogen och dialogen för bekämpning av terrorism. När det gäller Nya Zeeland kommer undertecknandet av partnerskapsavtalet om förbindelser och samarbete liksom fortsatt samarbete i säkerhetsfrågor, inbegripet den årliga säkerhetsdialogen, att prioriteras.

EU kommer att återuppta ett fullständigt utvecklingssamarbete och blåsa nytt liv i den politiska dialogen med den nya demokratiska regeringen i **Fiji**. EU kommer att fortsätta kontakterna med Stillehavsöarnas forum.

6. Internationell säkerhet

EU kommer att fortsätta att prioritera arbetet med att motverka spridning. Utvärderingskonferensen 2015 mellan parterna i fördraget om förhindrande av spridning av kärnvapen den 27 april–22 maj i New York innebär ett tillfälle att verka för bättre samverkan mellan kärnvapenstater och icke-kärnvapenstater. EU kommer också att fortsätta vara en viktig förespråkare för en zon fri från massförstörelsevapen i Mellanöstern.

Behovet av en stark internationell ram för att hantera dessa utmaningar kvarstår, och EU kommer att fortsätta att förespråka ett universellt och effektivt genomförande av internationella instrument (konventionen om kemiska vapen, fördraget om vapenhandel, fördraget om förhindrande av spridning av kärnvapen, konventionen om förbud mot antipersonella minor, den internationella uppförandekoden mot spridning av ballistiska missiler etc.). EU:s stöd kommer framför allt att inriktas på Internationella atomenergiorganet (IAEA), Organisationen för förbud mot kemiska vapen och organisationen för fördraget om fullständigt förbud mot kärnsprängningar samt på det faktiska genomförandet av fördraget om vapenhandel.

Den diplomatiska processen för att nå en övergripande lösning i fråga om den **iranska kärntekniken** kommer även fortsatt att vara en högt prioriterad fråga såväl för EU som internationellt under första halvåret.

Flera samtalsrundor på politisk nivå och expertnivå under EU:s ledning är inplanerade. Parallellt kommer EU att fortsätta att pressa Iran att spela en konstruktiv roll i regionen (och uppfylla sina internationella förpliktelser inom landet, bl.a. när det gäller mänskliga rättigheter).

Om man når fram till ett avtal om kärnteknik kommer utsikterna för att ett förstärkt och produktivt förhållande mellan EU och Iran ska utvecklas att förbättras avsevärt.

Europeiska unionen kommer att behöva fortsätta att rikta uppmärksamhet mot Nordkorea, eftersom landet är en källa till instabilitet i regionen och med tanke på dess pågående olagliga program för massförstörelsevapen och ballistiska missiler. EU kommer att fortsätta att göra sitt yttersta för att stödja och uppmäna till interkoreansk dialog och ett återupptagande av sexpartssamtalen på en trovärdig grund, i nära samordning med alla viktiga partner. EU kommer också att fortsätta att agera för att människorättssituationen ska förbättras i Nordkorea.

Det finns fortfarande farhågor, som kan komma att öka över tiden, vad gäller **spridning av massförstörelsevapen** i samband med konflikten i Syrien, mot bakgrund av antydningar om att hemliga lager av material för massförstörelsevapen skulle kunna hamna i händerna på islamistiska extremistgrupper, t.ex. Isil. I ett vidare perspektiv utgör konflikten en grogrund för framväxten av extremistiska terrorgrupper, utländska stridande (från Europa och andra delar av världen) och ökad sekterism. Den potentiella ökningen av kopplingar mellan olika extremistgrupperingar från Mellanöstern och Nord-, Öst- och Västafrika kommer att behöva följas mer noggrant.

När det gäller **europaisk säkerhet** har de nya och komplexa hot som uppstått kommit att belysa behovet av ytterligare synergier och närmare samarbete på alla nivåer. Terrorism, organiserad brottslighet och it-brottslighet lyfts i den europeiska säkerhetsagendan, som antogs av kommissionen i april 2015, fram som huvudprioriteringar som kräver omedelbara åtgärder. Dessa hot är tydligt sammanlänkade och gränsöverskridande, och deras mångfasetterade och internationella dimension visar på behovet av effektiv och samordnad respons på EU-nivå. I agendan anges konkreta verktyg och åtgärder som kommer att användas i det gemensamma arbetet med att garantera säkerhet och på ett effektivare sätt möta dessa tre mest omedelbara hot. EU kommer att fortsätta att arbeta genom integrerade regionala strategier och i dialog med viktiga partner samt på multilateral nivå.

Framstegen med den **gemensamma säkerhets- och försvarspolitikens** effektivitet, synlighet och genomslag behöver fortsätta.

Europeiska rådet kommer att bedöma de konkreta framstegen i alla frågor i juni 2015 och ge ytterligare vägledning på grundval av en rapport från rådet som bygger på uppgifter från kommissionen, den höga representanten och Europeiska försvarsbyrån.

Frågorna om försvarsutgifter och den europeiska försvarskapaciteten kommer att behöva tas upp liksom förberedelser på ett antal områden, t.ex. stödjande partners kapacitet i fråga om krishantering och säkerhet (inbegripet "utbildning och utrustning") och förbindelserna EU–Nato.

Uppdrag och insatser kommer att fortsätta att utgöra kärnverksamheten i GSFP. Kontakterna med partner kommer att fortsätta och samma sak gäller främjandet av deltagande i GSFP-uppdrag och GSFP-insatser, de reguljära säkerhets- och försvarsdialogerna, förstärkningen av multilaterala/regionala partnerskap och anordnandet av gemensamma seminarier med strategiska partner.

Det kommer att finnas tillfälle att verka för de externa aspekterna av **handlingsplanen för sjöfartsskydd** (som antogs den 16 december) vid Afrikanska unionens toppmöte i Addis Abeba den 30 januari 2015 och under det strategiska partnerskapet EU–Kina i februari eller mars 2015.

EU kommer också att arbeta för att förbättra sin **snabbinsatsförmåga** för att se till att de rätta civila och militära tillgångarna utnyttjas.

Särskilt viktigt är att utveckla motåtgärder mot s.k. hybridhot, dvs. hur man hanterar hot som stör och destabiliserar genom aggressiva kommunikationsinsatser som döljs bakom en fasad av förnekande.

Den globala konferensen om cyberrymden i Haag den 16–17 april 2015 gav tillfälle att formulera strategisk politik på området och verka för en vision om en fri, öppen och säker cyberrymd, där alla berörda aktörer medverkar i beslutsfattandet. Rent allmänt var det viktigt för EU att fortsätta hantera både hoten mot it-säkerheten och de fördelar som cyberrymden kan ge oss – t.ex. frihet och integritet, ekonomisk tillväxt, innovation och tillgänglighet. EU kommer att fortsätta arbeta med prioriterade frågor under det kommande året, bland annat utarbetandet av förtroendeskapande åtgärder avseende it-säkerhet för att bättre kunna förutsäga länders agerande i cyberrymden, stöd för tredjeländers it-kapacitetsuppbyggnad och tillämpningen av mänskliga rättigheter som en del av förvaltningen av internet.

Slutligen kommer EU under 2015 att ställas inför konflikter som kräver en **allsidig respons från EU**, till att börja med konfliktförebyggande, identifiering i ett tidigt stadium av framväxande konfliktsituationer och medling. Vi fortsätter att förstärka det praktiska konfliktförebyggande samarbetet med partner såsom FN, bland annat rörande medling, gemensam konfliktanalys och genom det EU-finansierade nätverket för dialog med det civila samhället.

Det kommer att krävas arbete för att integrera **EU:s nya system för tidig varning för konflikter** i det strategiska beslutsfattandet. För att stärka det förebyggande arbetet, men även konfliktlösning och fredsbyggande, krävs en strukturerad konfliktanalys som vägledning för gemensamma EU-insatser i samverkan med EU:s medlemsstater och internationella partner, med utnyttjande av det civila samhällets kunskaper. I detta sammanhang kommer bättre utbildning och vägledning att genomföras vid relevanta avdelningar för att öka de yttre åtgärdernas genomslagskraft och konfliktkänslighet.

Investeringar i stöd till medling av andra parter och ytterligare konsolidering av EU:s kapacitet är en prioriterad fråga. Utrikestjänstens grupp för **medlingsstöd** kommer att verka för medling som ett redskap i en första reaktion på framväxande och pågående krissituationer. Ett nytt policydokument från EU om övergångsrättvisa kommer att färdigställas och genomföras, och EU:s agerande vid reformer av säkerhetssektorn kommer att förstärkas genom tillhandahållande av operativ vägledning för att öka genomslagskraften i EU-systemet.

63. Europeiska unionen kommer att fortsätta att stödja insatserna för en fortsatt operationalisering av skyldigheten att skydda enligt sina tre pelare, som är av lika vikt.

64. Under 2015 kommer flera **större översyner på freds- och säkerhetsområdet** att göras, nämligen av FN:s fredsfrämjande insatser, strukturen för fredsbyggande och FN:s säkerhetsråds resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet. Detta utgör ett lämpligt tillfälle att göra en kritisk utvärdering av FN:s nuvarande struktur för fred och säkerhet, och förbereda för framtiden. Kopplingen mellan översynerna är viktig.

65. En översyn av **FN:s fredsfrämjande insatser** kommer att genomföras 2015.

En oberoende högnivåpanel förväntas rapportera till FN:s generalsekreterare under våren, och därefter kommer han att gå vidare med processen. EU och vissa EU-medlemsstater har redan lämnat in bidrag till panelen och kommer att följa utvecklingen noga.

En **tioårsöversyn av FN:s struktur för fredsbyggande** kommer att göras av FN:s generalförsamling och FN:s säkerhetsråd under 2015. Denna kommer att utgå från arbetet i en rådgivande expertgrupp som ska genomföra landsstudier i Burundi, Centralafrikanska republiken, Sierra Leone, Sydsudan och Östtimor. En politisk översyn och en översyn av institutionerna inom strukturen för fredsbyggande kommer att göras, och slutsatser och rekommendationer kommer att utarbetas utifrån det arbetet. EU kommer att bidra till denna process.

I samband med 15-årsdagen av **FN:s säkerhetsråds resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet** kommer en **översyn på hög nivå** att genomföras i oktober 2015, för att utvärdera vilka framsteg som gjorts på global, regional och nationell nivå med genomförandet av FN:s säkerhetsråds resolution 1325, samt förnya åtaganden och ta itu med hinder som uppstått. EU kommer att bidra till denna process.

7. Mänskliga rättigheter och demokrati

EU kommer även i fortsättningen att verka för och försvara **mänskliga rättigheter** bilateralt och multilateralt och integrera mänskliga rättigheter i all EU:s politik.

Efter det att 2012 års handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati löpt ut i och med utgången av år 2014 kommer en ny handlingsplan att antas under andra halvåret 2015.

Den nya handlingsplanen kommer att omfatta hela den höga representanten och Europeiska kommissionens mandat 2015–2019 och kommer även att innehålla en klausul om en halvtidsöversyn (2017), som kommer att sammanfalla med halvtidsöversynen av EU:s externa finansieringsinstrument.

EU kommer att fortsätta sina insatser på multilateral nivå, särskilt i FN, enligt rådets slutsatser från februari 2015 om EU:s prioriteringar i FN:s forum för mänskliga rättigheter, slutsatser som (liksom varje år) antogs inför MR-rådets huvudsession i Genève i mars 2015.

Årsrapporten 2014 om mänskliga rättigheter och demokrati i världen kommer att utarbetas under första halvåret 2015. Liksom föregående år kommer rapporten att innehålla en tematisk del och en del om de olika länderna.

Valobservatörsuppdrag kommer att fortsätta vara viktiga redskap för att uppfylla ett grundläggande mål för EU:s yttre åtgärder: främjande av demokrati i hela världen.

När det gäller **kvinnors egenmakt** kommer 2015 att bli ett viktigt år för främjande av jämställdhet, eftersom vi högtidlighåller 20-årsdagen av Pekingdeklarationen och handlingsplanen från 1995 i FN:s kvinnokommission samt 15-årsdagen av FN:s säkerhetsråds resolution 1325 om kvinnors roll för fred och säkerhet.

8. Globala frågor

Rådets slutsatser om **terrorismbekämpning**, som antogs den 9 februari, kommer att utgöra grunden för den fortsatta integreringen av terrorismbekämpning i EU:s samlade yttre åtgärder och utöka politiken och insatserna för terrorismbekämpning med betoning på följande: att stärka partnerskap med viktiga länder, att stödja kapacitetsuppbyggnad, att motverka radikaliserings och våldsbejakande extremism, att främja internationellt samarbete samt att ta itu med underliggande faktorer och pågående kriser.

Slutskedet i de mellanstatliga förhandlingarna om **utvecklingsagendan för tiden efter 2015** kommer att inledas i januari 2015, med utgångspunkt i tidigare processer som Rio +20 lett fram till, särskilt den öppna arbetsgruppen för hållbara utvecklingsmål, som i juli 2014 lade fram ett förslag med 17 mål och 169 delmål, och den mellanstatliga expertkommittén för finansiering av hållbar utveckling.

Inom ramen för den pågående strategiska reflektion om **AVS–EU-förbindelserna efter 2020** kommer EU att understryka behovet av att förbli öppen och realistisk vad gäller den framtida utformningen av strukturen efter Cotonouavtalet, som bör inrätta en modern förbindelse mellan EU och AVS-länderna.

En **handlingsplan med en övergripande strategi** kommer att utarbetas före utgången av första kvartalet 2015.

En EU-omfattande strategisk ram för reform av säkerhetssektorn bör utarbetas av den höga representanten och kommissionen senast i mitten av 2015 i samråd med medlemsstaterna.

En **strategi för förebyggande utrikespolitik avseende globala frågor** – ett initiativ från DE/IT/NL – kan behöva utarbetas under året.

Klimatförändring kommer fortsatt att vara en geopolitisk strategisk prioritering för EU under 2015. Det omedelbara målet är att få till stånd en ambitiös, rättsligt bindande och för alla parter gällande överenskommelse inom ramen för FN:s ramkonvention om klimatförändringar vid den 21:a partskonferensen i Paris i december. EU:s mål godkändes av Europeiska rådet i oktober 2014.

Eftersom förändringar i det **arktiska** klimatet i mycket hög grad påverkar Europa har EU en avgörande roll när det gäller att stödja ett framgångsrikt arktiskt samarbete. man räknar med att en EU-strategi för Arktis kommer att antas under 2015.

Energi kommer även fortsättningsvis att vara ett viktigt inslag i EU:s utrikespolitik. Antagandet av en europeisk strategi för energitrygghet och beslutet om energiunionen kommer att kräva utrikespolitiska bidrag till stöd för genomförandet, särskilt på följande områden: 1) diversifiering av EU:s energiförsörjning och försörjningsvägar, 2) främjande av en öppen, regelbaserad och transparent global energistyrning samt 3) gemensamma och konsekventa budskap till energipartner.

Migration kommer också under 2015 och framöver att vara en högt prioriterad fråga.

Utrikestjänsten kommer att behöva prioritera sina bidrag till genomförandet av den europeiska agendan för migration – en viktig strategi som antogs i maj 2015.

Utrikestjänsten kommer att samarbeta med viktiga ursprungs- och transitländer kring politik och processer som faller inom ramen för den europeiska agendan för migration, såsom den europeiska grannskapspolitiken, Rabatprocessen, Khartoumprocessen m.fl., särskilt i de mest berörda regionerna.

Genom **ebola**epidemin underströks behovet av att förstärka sjukvårdssystemen i många utvecklingsländer men också av att förstärka det internationella samfundets kapacitet att inrätta effektiva akuta åtgärder för krissituationer.

Internationella insatser mot **narkotikaproblem** världen över kommer även fortsättningsvis att riktas både mot utbudssidan (i samband med olaglig handel och organiserad brottslighet) och efterfrågesidan (sjukvård, social integrering av offer för narkotikamissbruk). År 2015 kommer att bli ett mycket viktigt år för arbetet inför extrasessionen om narkotika i FN:s generalförsamling i april 2016.

BILAGOR

Bilaga I: Översikt över rättsakter på Gusp-området (restriktiva åtgärder) 2014⁷⁹

Afghanistan/talibaner

Rådets genomförandebeslut 2014/142/Gusp av den 14 mars 2014 om genomförande av beslut 2011/486/Gusp om restriktiva åtgärder mot vissa personer, grupper, företag och enheter med anledning av situationen i Afghanistan (*EUT L 76, 15.3.2014, s. 46*)

Rådets genomförandebeslut 2014/140/Gusp av den 14 mars 2014 om genomförande av rådets beslut 2011/486/Gusp om restriktiva åtgärder mot vissa personer, grupper, företag och enheter med anledning av situationen i Afghanistan (*EUT L 76, 15.3.2014, s. 42*)

Rådets genomförandebeslut 2014/701/Gusp av den 8 oktober 2014 om genomförande av beslut 2011/486/Gusp om restriktiva åtgärder mot vissa personer, grupper, företag och enheter med anledning av situationen i Afghanistan (*EUT L 293, 9.10.2014, s. 37*)

Vitryssland

Rådets genomförandebeslut 2014/24/Gusp av den 20 januari 2014 om genomförande av beslut 2012/642/Gusp om restriktiva åtgärder mot Vitryssland (*EUT L 16, 21.1.2014, s. 32*)

Rådets genomförandebeslut 2014/439/Gusp av den 8 juli 2014 om genomförande av beslut 2012/642/Gusp om restriktiva åtgärder mot Vitryssland (*EUT L 200, 9.7.2014, s. 13*)

Rådets beslut 2014/750/Gusp av den 30 oktober 2014 om ändring av rådets beslut 2012/642/Gusp om restriktiva åtgärder mot Vitryssland (*EUT L 311, 31.10.2014, s. 39*)

⁷⁹ Denna förteckning avser Gusp-beslut varigenom endast restriktiva åtgärder föreskrivs. Genomförandet av de åtgärder som omfattas av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt förutsätter också att en rådsförordning eller, i förekommande fall, en rådets genomförandeförordning utarbetas.

Bosnien och Hercegovina

Rådets beslut 2014/157/Gusp av den 20 mars 2014 om ändring av beslut 2011/173/Gusp om restriktiva åtgärder med hänsyn till situationen i Bosnien och Hercegovina (*EUT L 87, 22.3.2014, s. 95*)

Centralafrikanska republiken

Rådets beslut 2014/125/Gusp av den 10 mars 2014 om ändring av beslut 2013/798/Gusp om restriktiva åtgärder mot Centralafrikanska republiken (*EUT L 70, 11.3.2014, s. 22*)

Rådets genomförandebeslut 2014/382/Gusp av den 23 juni 2014 om genomförande av beslut 2013/798/Gusp om restriktiva åtgärder mot Centralafrikanska republiken (*EUT L 183, 24.6.2014, s. 57*)

Rådets genomförandebeslut 2014/863/Gusp av den 1 december 2014 om genomförande av beslut 2013/798/Gusp om restriktiva åtgärder mot Centralafrikanska republiken (*EUT L 346, 2.12.2014, s. 52*)

Elfenbenskusten

Rådets genomförandebeslut 2014/271/Gusp av den 12 maj 2014 om genomförande av beslut 2010/656/Gusp om förlängning av restriktiva åtgärder mot Elfenbenskusten (*EUT L 138, 13.5.2014, s. 108*)

Rådets beslut 2014/460/Gusp av den 14 juli 2014 om ändring av beslut 2010/656/Gusp om förlängning av restriktiva åtgärder mot Elfenbenskusten (*EUT L 207, 15.7.2014, s. 17*)

Krim/Sevastopol

Rådets beslut 2014/386/Gusp av den 23 juni 2014 om restriktioner för varor med ursprung i Krim eller Sevastopol med anledning av den olagliga annekteringen av Krim och Sevastopol (*EUT L 183, 24.6.2014, s. 70*)

Rådets beslut 2014/507/Gusp av den 30 juli 2014 om ändring av beslut 2014/386/Gusp om restriktioner för varor med ursprung i Krim eller Sevastopol med anledning av den olagliga annekteringen av Krim och Sevastopol (*EUT L 226, 30.7.2014, s. 20*)

Rådets beslut 2014/933/Gusp av den 18 december 2014 om ändring av beslut 2014/386/Gusp om restriktiva åtgärder med anledning av den olagliga annekteringen av Krim och Sevastopol (*EUT L 365, 19.12.2014, s. 152*)

Demokratiska republiken Kongo

Rådets beslut 2014/147/Gusp av den 17 mars 2014 om ändring av beslut 2010/788/Gusp om restriktiva åtgärder mot Demokratiska republiken Kongo (*EUT L 79, 18.3.2014, s. 42*)

Rådets genomförandebeslut 2014/862/Gusp av den 1 december 2014 om genomförande av beslut 2010/788/Gusp om restriktiva åtgärder mot Demokratiska republiken Kongo (*EUT L 346, 2.12.2014, s. 36*)

Egypten

Rådets beslut 2014/153/Gusp av den 20 mars 2014 om ändring av beslut 2011/172/Gusp om restriktiva åtgärder mot vissa personer, enheter och organ med hänsyn till situationen i Egypten (*EUT L 85, 21.3.2014, s. 9*)

Förbundsrepubliken Jugoslavien (Milošević)

Rådets beslut 2014/742/Gusp av den 28 oktober 2014 om upphävande av gemensam
ståndpunkt 2000/696/Gusp om bibehållandet av särskilda restriktiva åtgärder mot Slobodan
Milosevic och med honom associerade personer samt de därmed sammanhängande gemensamma
ståndpunkterna 98/240/Gusp, 98/326/Gusp, 1999/318/Gusp och 2000/599/Gusp (*EUT L 308*,
29.10.2014, s. 99)

Republiken Guinea

Rådets beslut 2014/213/Gusp av den 14 april 2014 om ändring av beslut 2010/638/Gusp om
restriktiva åtgärder mot Republiken Guinea (*EUT L 111*, 15.4.2014, s. 83)

Rådets beslut 2014/728/Gusp av den 20 oktober 2014 om ändring av beslut 2010/638/Gusp om
restriktiva åtgärder mot Republiken Guinea (*EUT L 301*, 21.10.2014, s. 33)

Iran (massförstörelsevapen)

Rådets beslut 2014/21/Gusp av den 20 januari 2014 om ändring av rådets beslut 2010/413/Gusp om
restriktiva åtgärder mot Iran (*EUT L 15*, 20.1.2014, s. 22)

Rådets beslut 2014/222/Gusp av den 16 april 2014 om ändring av beslut 2010/413/Gusp om
restriktiva åtgärder mot Iran (*EUT L 119*, 23.4.2014, s. 65)

Rådets beslut 2014/480/Gusp av den 21 juli 2014 om ändring av beslut 2010/413/Gusp om
restriktiva åtgärder mot Iran (*EUT L 215*, 21.7.2014, s. 4)

Rådets beslut 2014/776/Gusp av den 7 november 2014 om ändring av beslut 2010/413/Gusp om
restriktiva åtgärder mot Iran (*EUT L 325*, 8.11.2014, s. 19)

Rådets beslut 2014/829/Gusp av den 25 november 2014 om ändring av beslut 2010/413/Gusp om
restriktiva åtgärder mot Iran (*EUT L 338*, 25.11.2014, s. 1)

Iran (mänskliga rättigheter)

Rådets beslut 2014/205/Gusp av den 10 april 2014 om ändring av beslut 2011/235/Gusp om restriktiva åtgärder mot vissa personer och enheter med hänsyn till situationen i Iran (*EUT L 109, 12.4.2014, s. 25*)

Irak

Rådets beslut 2014/484/Gusp av den 22 juli 2014 om ändring av gemensam ståndpunkt 2003/495/Gusp om Irak (*EUT L 217, 23.7.2014, s. 38*)

Nordkorea (Demokratiska folkrepubliken Korea)

Rådets beslut 2014/212/Gusp av den 14 april 2014 om ändring av beslut 2013/183/Gusp om restriktiva åtgärder mot Demokratiska folkrepubliken Korea (*EUT L 111, 15.4.2014, s. 79*)

Rådets beslut 2014/700/Gusp av den 8 oktober 2014 om ändring av beslut 2013/183/Gusp om restriktiva åtgärder mot Demokratiska folkrepubliken Korea (*EUT L 293, 9.10.2014, s. 34*)

Liberia

Rådets beslut 2014/141/Gusp av den 14 mars 2014 om ändring av gemensam ståndpunkt 2008/109/Gusp om restriktiva åtgärder mot Liberia (*EUT L 76, 15.3.2014, s. 45*)

Libyen

Rådets genomförandebeslut 2014/41/Gusp av den 28 januari 2014 om genomförande av beslut 2011/137/Gusp om restriktiva åtgärder med hänsyn till situationen i Libyen (*EUT L 26, 29.1.2014, s. 41*)

Rådets beslut 2014/380/Gusp av den 23 juni 2014 om ändring av beslut 2011/137/Gusp om restriktiva åtgärder med hänsyn till situationen i Libyen (*EUT L 183, 24.6.2014, s. 52*)

Rådets genomförandebeslut 2014/487/Gusp av den 22 juli 2014 om genomförande av beslut 2011/137/Gusp om restriktiva åtgärder med hänsyn till situationen i Libyen (*EUT L 217, 23.7.2014, s. 48*)

Rådets beslut 2014/727/Gusp av den 20 oktober 2014 om ändring av beslut 2011/137/Gusp om restriktiva åtgärder med hänsyn till situationen i Libyen (*EUT L 301, 21.10.2014, s. 30*)

Republiken Moldavien

Rådets beslut 2014/381/Gusp av den 23 juni 2014 om ändring av beslut 2010/573/Gusp om restriktiva åtgärder mot ledarna i regionen Transnistrien i Republiken Moldavien (*EUT L 183, 24.6.2014, s. 56*)

Rådets beslut 2014/751/Gusp av den 30 oktober 2014 om ändring av beslut 2010/573/Gusp om restriktiva åtgärder mot ledarna i regionen Transnistrien i Republiken Moldavien (*EUT L 311, 31.10.2014, s. 54*)

Myanmar/Burma

Rådets beslut 2014/214/Gusp av den 14 april 2014 om ändring av beslut 2013/184/Gusp om restriktiva åtgärder mot Myanmar/Burma (*EUT L 111, 15.4.2014, s. 84*)

Ryssland

Rådets beslut 2014/512/Gusp av den 31 juli 2014 om restriktiva åtgärder med hänsyn till Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina (*EUT L 229, 31.7.2014, s. 13*)

Rådets beslut 2014/659/Gusp av den 8 september 2014 om ändring av beslut 2014/512/Gusp om restriktiva åtgärder med hänsyn till Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina (*EUT L 271, 12.9.2014, s. 54*)

Rådets beslut 2014/872/Gusp av den 4 december 2014 om ändring av beslut 2014/512/Gusp om restriktiva åtgärder med hänsyn till Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina och beslut 2014/659/Gusp om ändring av beslut 2014/512/Gusp (*EUT L 349, 5.12.2014, s. 58*)

Somalia

Rådets beslut 2014/270/Gusp av den 12 maj 2014 om ändring av rådets beslut 2010/231/Gusp om restriktiva åtgärder mot Somalia (*EUT L 138, 13.5.2014, s. 106*)

Rådets genomförandebeslut 2014/729/Gusp av den 20 oktober 2014 om genomförande av beslut 2010/231/Gusp om restriktiva åtgärder mot Somalia (*EUT L 301, 21.10.2014, s. 34*)

Sudan och Sydsudan

Rådets genomförandebeslut 2014/40/Gusp av den 28 januari 2014 om genomförande av beslut 2011/423/Gusp om restriktiva åtgärder mot Sudan och Sydsudan (*EUT L 26, 29.1.2014, s. 38*)

Sydsudan

Rådets beslut 2014/449/Gusp av den 10 juli 2014 om restriktiva åtgärder med hänsyn till situationen i Sydsudan (*EUT L 203, 11.7.2014, s. 100*)

Sudan

Rådets beslut 2014/450/Gusp av den 10 juli 2014 om restriktiva åtgärder med hänsyn till situationen i Sudan och om upphävande av beslut 2011/423/Gusp (*EUT L 203, 11.7.2014, s. 106*)

Syrien

Rådets beslut 2014/74/Gusp av den 10 februari 2014 om ändring av beslut 2013/255/Gusp om restriktiva åtgärder mot Syrien (*EUT L 40, 11.2.2014, s. 63*)

Rådets beslut 2014/309/Gusp av den 28 maj 2014 om ändring av beslut 2013/255/Gusp om restriktiva åtgärder mot Syrien (*EUT L 160, 29.5.2014, s. 37*)

Rådets genomförandebeslut 2014/387/Gusp av den 23 juni 2014 om genomförande av beslut 2013/255/Gusp om restriktiva åtgärder mot Syrien (*EUT L 183, 24.6.2014, s. 72*)

Rådets genomförandebeslut 2014/488/Gusp av den 22 juli 2014 om genomförande av beslut 2013/255/Gusp om restriktiva åtgärder mot Syrien (*EUT L 217, 23.7.2014, s. 49*)

Rådets genomförandebeslut 2014/678/Gusp av den 26 september 2014 om genomförande av beslut 2013/255/Gusp om restriktiva åtgärder mot Syrien (*EUT L 283, 27.9.2014, s. 59*)

Rådets genomförandebeslut 2014/730/Gusp av den 20 oktober 2014 om genomförande av beslut 2013/255/Gusp om restriktiva åtgärder mot Syrien (*EUT L 301, 21.10.2014, s. 36*)

Rådets beslut 2014/901/Gusp av den 12 december 2014 om ändring av beslut 2013/255/Gusp om restriktiva åtgärder mot Syrien (*EUT L 358, 13.12.2014, s. 28*)

Gemensam ståndpunkt 2001/931/Gusp

Rådets beslut 2014/72/Gusp av den 10 februari 2014 om uppdatering och ändring av förteckningen över personer, grupper och enheter som omfattas av artiklarna 2, 3 och 4 i gemensam ståndpunkt 2001/931/Gusp om tillämpning av särskilda åtgärder i syfte att bekämpa terrorism och om upphävande av beslut 2013/395/Gusp (*EUT L 40, 11.2.2014, s. 56*)

Rådets beslut 2014/483/Gusp av den 22 juli 2014 om uppdatering och ändring av förteckningen över personer, grupper och enheter som omfattas av artiklarna 2, 3 och 4 i gemensam ståndpunkt 2001/931/Gusp om tillämpning av särskilda åtgärder i syfte att bekämpa terrorism och om upphävande av beslut 2014/72/Gusp (*EUT L 217, 23.7.2014, s. 35*)

Tunisien

Rådets beslut 2014/49/Gusp av den 30 januari 2014 om ändring av beslut 2011/72/Gusp om restriktiva åtgärder mot vissa personer och enheter med tanke på situationen i Tunisien (*EUT L 28, 31.1.2014, s. 38*)

Ukraina

Rådets beslut 2014/145/Gusp av den 17 mars 2014 om restriktiva åtgärder mot åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (*EUT L 78, 17.3.2014, s. 16*)

Rådets genomförandebeslut 2014/151/Gusp av den 21 mars 2014 om genomförande av beslut 2014/145/Gusp om restriktiva åtgärder mot åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (*EUT L 86, 21.3.2014, s. 30*)

Rådets genomförandebeslut 2014/238/Gusp av den 28 april 2014 om genomförande av beslut 2014/145/Gusp om restriktiva åtgärder mot åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (*EUT L 126, 29.4.2014, s. 55*)

Rådets beslut 2014/265/Gusp av den 12 maj 2014 om ändring av beslut 2014/145/Gusp om restriktiva åtgärder mot åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (*EUT L 137, 12.5.2014, s. 9*)

Rådets beslut 2014/308/Gusp av den 28 maj 2014 om ändring av beslut 2014/145/Gusp om restriktiva åtgärder mot åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (*EUT L 160, 29.5.2014, s. 33*)

Rådets beslut 2014/455/Gusp av den 11 juli 2014 om ändring av beslut 2014/145/Gusp om restriktiva åtgärder mot åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (*EUT L 205, 12.7.2014, s. 22*)

Rådets beslut 2014/475/Gusp av den 18 juli 2014 om ändring av beslut 2014/145/Gusp om restriktiva åtgärder mot åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (*EUT L 214, 19.7.2014, s. 28*)

Rådets beslut 2014/499/Gusp av den 25 juli 2014 om ändring av beslut 2014/145/Gusp om restriktiva åtgärder mot åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (*EUT L 221, 25.7.2014, s. 15*)

Rådets beslut 2014/508/Gusp av den 30 juli 2014 om ändring av beslut 2014/145/Gusp om restriktiva åtgärder mot åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (*EUT L 226, 30.7.2014, s. 23*)

Rådets beslut 2014/658/Gusp av den 8 september 2014 om ändring av beslut 2014/145/Gusp om restriktiva åtgärder mot åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (*EUT L 271, 12.9.2014, s. 47*)

Rådets beslut 2014/801/Gusp av den 17 november 2014 om ändring av beslut 2014/145/Gusp om restriktiva åtgärder mot åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (*EUT L 331, 18.11.2014, s. 26*)

Rådets beslut 2014/855/Gusp av den 28 november 2014 om ändring av beslut 2014/145/Gusp om restriktiva åtgärder mot åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende (*EUT L 344, 29.11.2014, s. 22*)

Ukraina (förskingring)

Rådets beslut 2014/119/Gusp av den 5 mars 2014 om restriktiva åtgärder mot vissa personer, enheter och organ med hänsyn till situationen i Ukraina (*EUT L 66, 6.3.2014, s. 26*)

Rådets genomförandebeslut 2014/216/Gusp av den 14 april 2014 om genomförande av beslut 2014/119/Gusp om restriktiva åtgärder mot vissa personer, enheter och organ med hänsyn till situationen i Ukraina (*EUT L 111, 15.4.2014, s. 91*)

Jemen

Rådets beslut 2014/932/Gusp av den 18 december 2014 om restriktiva åtgärder med hänsyn till situationen i Jemen (*EUT L 365, 19.12.2014, s. 147*)

Zimbabwe

Rådets beslut 2014/98/Gusp av den 17 februari 2014 om ändring av beslut 2011/101/Gusp om restriktiva åtgärder mot Zimbabwe (*EUT L 50, 20.2.2014, s. 20*)

Annex II: Appearances before the European Parliament in 2014

1. Appearances of the High Representative/Vice-President before the European Parliament in 2014

Date	Meeting	Subject
11-Feb	Committee on Foreign Affairs	Debriefing on the Foreign Affairs Council of 10 Feb.2014
03-Apr	Plenary	Main aspects and basic choices of the common foreign and security policy and the common security and defence policy (art 36 TEU) – EU comprehensive approach and coherence of EU external action
06-Nov	Interparliamentary Conference (Rome)	Interparliamentary Conference (Rome)
12-Nov	Committee on Foreign Affairs Enlarged Bureau	Meeting ahead of the Foreign Affairs Council of 17-18 November
26-Nov	Plenary	Recognition of Palestine statehood
26-Nov	Plenary	25th anniversary of the UN Convention on the Rights of the Child
01-Dec	Committee on Foreign Affairs	Exchange of views
11-Dec	Committee on Foreign Affairs Enlarged Bureau	Meeting ahead of the Foreign Affairs Council of 15 December

2. Appearances on behalf of the High Representative/Vice-President before the European Parliament in 2014

Date	Meeting	HR/VP representative	Subject
15-Jan	Plenary	EL Presidency	Situation in South Sudan
16-Jan	Plenary	Commissioner Kallas	Human Rights debate - Situation of rights defenders and opposition activists in Cambodia and Laos
16-Jan	Plenary	Commissioner Kallas	Human Rights debate - Recent elections in Bangladesh
16-Jan	Plenary	Commissioner Kallas	Human Rights debate - Recent moves to criminalise LGBTI people
20-Jan	Committee on Budgetary Control	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	EEAS budgetary discharge 2012
05-Feb	Plenary	Commissioner Füle	Situation in Ukraine
05-Feb	Plenary	IT Presidency	EU's role in Central African Republic (CAR)
05-Feb	Plenary	Commissioner Füle	Situation in Syria
05-Feb	Plenary	IT Presidency	Situation in Egypt
06-Feb	Plenary	Commissioner Füle	Human Rights debate - The situation in Thailand
06-Feb	Plenary	Commissioner Füle	Human Rights debate - Right to education in Transnistrian region
06-Feb	Plenary	Commissioner Füle	Human Rights debate - Bahrain, in particular the case of Nabeel Rajab, Abdulhadi al-Khawaja and Ibrahim Sharif
26-Feb	Plenary	Commissioner Füle	Situation in Ukraine

Date	Meeting	HR/VP representative	Subject
26-Feb	Plenary	EL Presidency	Situation in Iraq
26-Feb	Plenary	EL Presidency	Use of armed drones
27-Feb	Plenary	Commissioner Semeta	Venezuela
10-Mar	Plenary	Commissioner Borg	Eradication of torture in the world
10-Mar	Plenary	Commissioner Borg	Saudi Arabia
10-Mar	Plenary	Commissioner Füle	Priorities for EU relations with the Eastern Partnership countries
12-Mar	Plenary	IT Presidency	EU's priorities for the 25th session of the UN Human Rights Council
13-Mar	Plenary	Commissioner Lewandowski	Human Rights debate - Russia: sentencing of demonstrators involved in the Bolotnaya Square events
13-Mar	Plenary	Commissioner Lewandowski	Human Rights debate - Launching consultations to suspend Uganda and Nigeria from the Cotonou Agreement in view of recent legislation further criminalising homosexuality
13-Mar	Plenary	Commissioner Lewandowski	Human Rights debate - Security and human trafficking in Sinai
18-Mar	Committee on Foreign Affairs	Commissioner Füle	Strategic dialogue on the programming priorities under the Instrument for Pre-accession Assistance (IPA II) and of the European Neighbourhood Instrument (ENI)

Date	Meeting	HR/VP representative	Subject
31-Mar	EP-PAP Parliamentary Summit	EL Presidency	Policy Headlines of the European Union with regard to Africa
03-Apr	Plenary	EL Presidency	Situation in Iran
16-Apr	Plenary	Commissioner Füle	Situation in Ukraine and the Russian pressure on Eastern Partnership countries and in particular destabilisation of eastern Ukraine
16-Apr	Plenary	EL Presidency	Religious freedoms and cultural diversity
17-Apr	Plenary	Commissioner Almunia	EU-Japan strategic partnership agreement
17-Apr	Plenary	Commissioner Almunia	Human Rights debate - Pakistan
17-Apr	Plenary	Commissioner Almunia	Human Rights debate - Syria
17-Apr	Plenary	Commissioner Almunia	Human Rights debate - North Korea
15-Jul	Plenary	Commissioner Füle	Situation in Ukraine
16-Jul	Plenary	IT Presidency	Violence between Israel and Palestine
16-Jul	Plenary	IT Presidency	Crime of aggression
16-Jul	Plenary	IT Presidency	Destruction of Syria's chemical weapons
16-Jul	Plenary	IT Presidency	Situation in Iraq

Date	Meeting	HR/VP representative	Subject
17-Jul	Plenary	Commissioner Vassiliou	Human Rights debate - Case of Meriam Yahia Ibrahim in Sudan
17-Jul	Plenary	Commissioner Vassiliou	Human Rights debate - The recent attacks by Boko Haram in Nigeria
17-Jul	Plenary	Commissioner Vassiliou	Human Rights debate - Freedom of expression and assembly in Egypt
17-Sep	Plenary	IT Presidency	Situation in Libya
17-Sep	Plenary	IT Presidency	Situation in Iraq and Syria and the IS offensive including the persecution of minorities
17-Sep	Plenary	IT Presidency	Israel-Palestine after the Gaza war and the role of the EU
18-Sep	Plenary	Commissioner Mimica	Human Rights debate - Persecution of human rights defenders in Azerbaijan
18-Sep	Plenary	Commissioner Mimica	Human Rights debate - Burundi and in particular on the case of Pierre Claver Mbonimpa
18-Sep	Plenary	Commissioner Mimica	Human Rights debate - Human rights violations in Bangladesh
22-Oct	Plenary	IT Presidency	Situation in Kobane and the threat of IS
22-Oct	Plenary	IT Presidency	Situation in Hong-Kong
22-Oct	Plenary	IT Presidency	Death penalty in Pakistan and the case of Asia Bibi
23-Oct	Plenary	Commissioner Borg	Human Rights debate - Closing of the NGO "Memorial" in Russia

Date	Meeting	HR/VP representative	Subject
23-Oct	Plenary	Commissioner Borg	Human Rights debate - Situation of human rights in Uzbekistan
23-Oct	Plenary	Commissioner Borg	Human Rights debate - Disappearance of 43 teaching students in Mexico
12-Nov	Plenary	Commissioner Hahn	Humanitarian situation in South Sudan
12-Nov	Plenary	Commissioner Hahn	Turkish actions creating tensions in the exclusive economic zone of Cyprus
27-Nov	Plenary	Commissioner Stylianides	Human Rights debate - Pakistan: blasphemy laws
27-Nov	Plenary	Commissioner Stylianides	Human Rights debate - Case of accused war criminal Seseli in Serbia
27-Nov	Plenary	Commissioner Stylianides	Human Rights debate - Kidnapping and mistreatment of women in Iraq
03-Dec	Subcommittee on Security and Defence	Deputy Secretary-General Mr Popowski	Debriefing on the FAC Defence of 18 November
17-Dec	Plenary	IT Presidency	Freedom of expression in Turkey
18-Dec	Plenary	IT Presidency	Human Rights debate - Persecution of the democratic opposition in Venezuela
18-Dec	Plenary	IT Presidency	Human Rights debate - Mauritania, in particular the case of Biram Dah Abeid
18-Dec	Plenary	IT Presidency	Human Rights debate - Sudan: the case of Dr Amin Mekki Medani

3. Appearances of Senior EEAS Representatives⁸⁰ before the European Parliament in 2014 and Exchanges of views with newly appointed Heads of Delegation

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
20-Jan	Committee on Foreign Affairs	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	Debriefing on the negotiations for an Institutional Framework Agreement governing EU-Switzerland relations
20-Jan	Committee on Development	Deputy Secretary-General Mr Popowski	Public Hearing on: " Place of humanitarian aid in EU external relations: the importance of respecting the humanitarian principles"
22-Jan	Subcommittee on Security and Defence	Deputy Secretary-General Mr Popowski	Public hearing "European Council on Defence: What's next for CSDP?"
22-Jan	Subcommittee on Security and Defence & Committee on Foreign Affairs	EU Special Representative for the Sahel Mr Reveyrand	Exchange of views on situation in Sahel
23-Jan	Subcommittee on Human Rights	EU Special Representative for Human Rights Mr Lambrinidis	Exchange of views
23-Jan	Subcommittee on Security and Defence & Committee on Foreign Affairs & Committee on Development	Managing Director for Africa Mr Westcott	Exchange of views on the current status of operations in the Central African Republic (CAR)

⁸⁰ Members of Corporate Board, Managing Directors, EUSRs, PSC Chair

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
23-Jan	Subcommittee on Security and Defence & Committee on Foreign Affairs & Committee on Development	Managing Director for Africa Mr Westcott	Exchange of views on the latest developments in South Sudan
27-Jan	Committee on Foreign Affairs Enlarged Bureau	Executive Secretary General Mr Vimont	Debriefing on the Geneva II Conf. (on Syria)
30-Jan	EPP Group	Managing Director for Asia and the Pacific Mr Isticioiaia-Budura	Hearing on EU-Japan Strategic Partnership Agreement
04-Feb	Breakfast meeting with members of the Committee on Foreign Affairs	EU Special Representative for South Mediterranean Mr Leon	Briefing on the situation in Egypt
17-Feb	Committee on Foreign Affairs	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	Exchange of views on the implications of the Swiss referendum on mass immigration
18-Feb	Parliamentary Forum	Deputy Secretary-General Mr Popowski	Europe's Parliaments in multinational organisations and international fora: From back seat to front row?
03-Mar	Committee on Foreign Affairs	Executive Secretary General Mr Vimont	FAC Debriefing (on Ukraine)
03-Mar	Committee on Foreign Affairs	Managing Director for North Africa, Middle East, Arabian Peninsula, Iran and Iraq Mr Mingarelli	Exchange of views on the situation in Libya

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
05-Mar	Joint Consultation Meeting	Political and Security Chair Mr Stevens	CSDP missions, political updates on Libya, Mali, CAR, Afghanistan
10-Mar	Committee on Foreign Affairs	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	Strategic dialogue with Commissioner Piebalgs on the programming under the European Instrument for Democracy and Human Rights, the Instrument contributing to Stability and Peace and the Partnership Instrument
10-Mar	Committee on Foreign Affairs	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	Exchange of views on the international assistance package to Ukraine
18-Mar	Committee on Foreign Affairs	Managing Director for the Americas Mr Leffler	Debriefing on the state of play in negotiations of a Political Dialogue and Co-operation Agreement with Cuba and other developments in Latin America
18-Mar	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of Delegation in Ankara Mr Manservisi	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP
18-Mar	Committee on Foreign Affairs Enlarged Bureau	Executive Secretary General Mr Vimont	Debriefing on the Foreign Affairs Council of 17 March
19-Mar	Subcommittee on Security and Defence	EU Special Representative for Horn of Africa Mr Rondos	Exchange of views on the situation in the Horn of Africa
08-Apr	Western Balkans WG	EU Special Representative Mr Sorensen	Exchange of views on the current situation in Bosna and Herzegovina
09-Apr	Delegation for relations with USA	Managing Director for the Americas Mr Leffler	Debriefing on the EU-US Summit of 26 March in Brussels
10-Apr	SME Global & SME Europe	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	Breakfast debate about the EU-Switzerland relations

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
04-Jun	Committee on Foreign Affairs	Executive Secretary General Mr Vimont	Exchange of views on the presidential elections in Egypt of 26 and 27 May 2014
04-Jun	Committee on Foreign Affairs	Executive Secretary General Mr Vimont	Exchange of views on the findings and conclusions of the presidential elections in Ukraine on 25 May 2014, and on the latest developments in Ukraine
14-Jul	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of the EU Delegation in Washington Mr David O'Sullivan	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP
14-Jul	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of the EU Delegation to the Council of Europe Mr Vilen	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP
22-Jul	Committee on Foreign Affairs Enlarged Bureau	Managing Director for North Africa, Middle East, Arabian Peninsula, Iran and Iraq Mr Mingarelli	Crisis in the Middle East
22-Jul	Committee on Development	Chief Operating Officer Mr O'Sullivan	Exchange of views on EU development policy principles, state of play of programming and the role of the EP
28-Aug	Enlarged Bureau of the Committee on Foreign Affairs jointly with the Bureaus of external committees (DEVE, INTA, SEDE, DROI)	Executive Secretary General Mr Vimont	Latest crisis developments in Ukraine, Iraq, Libya and Gaza.

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
01-Sep	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of the EU Delegation in Georgia Mr Herman	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP
01-Sep	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of the EU Delegation to China and Mongolia, Mr Schweisgut	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP
02-Sep	Plenary Session followed by three parallel thematic sessions	Third Annual Conference of EU Heads of Delegation	- Revamping EU policy; - Toward and EU economic, political and security strategy in Asia-pacific; Challenges for EU development cooperation in Africa and Latin America
11-Sep	Subcommittee on Security and Defence	Deputy Secretary-General Mr Popowski	Debriefing on the informal Defence Council
17-Sep	Delegation to the Euro-Latin American Parliamentary Assembly	Managing Director for the Americas Mr Leffler	Exchange of views on the state of play in EU-LAC relations
22-Sep	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of the EU Delegation in Albania Mrs Vlahutin	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP
23-Sep	Committee on Foreign Affairs	Newly appointed Head of the EU Delegation in Japan Mr Isticioia-Budura	Exchange of views with newly appointed Head of Delegations, in compliance with the Declaration on Political Accountability of the HR/VP

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
23-Sep	Joint meeting of the Committee on Budgetary Control and the Committee on Foreign Affairs	Managing Director Mr Child	Special Report No 11/2014 (2013 Discharge) "The establishment of the European External Action Service"
13-Oct	Subcommittee on Human Rights	EU Special Representative for Human Rights Mr Lambrinidis	Exchange of views
03-Nov	Committee on Foreign Affairs	EU Special Representative Mr Salber	Exchange of views
04-Nov	Committee on Foreign Affairs	EU Special Representative for Human Rights Mr Lambrinidis	Exchange of views on his recent visits to Egypt and Pakistan
05-Nov	Committee on Budgetary Control	Managing Director Mr Child	Special Report No 11/2014 (2013 Discharge) "The establishment of the European External Action Service"
05-Nov	Committee on Civil Liberties, Justice and Home Affairs	Managing Director Mrs Marinaki	Exchange of views on terrorism, foreign fighters and presentation of TE-SAT report
05-Nov	Others - Spring forward for women Conference	EU Special Representative for Human Rights Mr Lambrinidis	Keynote speaker at the opening session
05-Nov	Subcommittee on Security and Defence	Political and Security Chair Mr Stevens	CSDP priorities in the context of evolving security environment

Date	Meeting	EEAS Representative	Subject
11-Nov	Delegation for relations with Israel	Managing Director for North Africa, Middle East, Arabian Peninsula, Iran and Iraq Mr Mingarelli	Current situation in the region
13-Nov	36th EP-Canada Interparliamentary meeting	Managing Director for the Americas Mr Leffler	State of play of the bilateral EU-Canada relationship
17-Nov	Committee on Foreign Affairs	Executive Secretary General Mr Vimont	Debriefing on the Foreign Affairs Council of 17 November 2014
17-Nov	Committee on Foreign Affairs	Managing Director for North Africa, Middle East, Arabian Peninsula, Iran and Iraq Mr Mingarelli	Latest developments in Syria and Iraq
11-Dec	Delegation for relations with Maghreb countries	Managing Director for North Africa, Middle East, Arabian Peninsula, Iran and Iraq Mr Mingarelli	Situation in Libya
11-Dec	Delegation for relations with the Maghreb countries	Managing Director for North Africa, Middle East, Arabian Peninsula, Iran and Iraq Mr Mingarelli	Exchange of views on Libya
11-Dec	Joint Consultation Meeting	Political and Security Chair Mr Stevens	Joint Consultation Meeting
17-Dec	Committee on Development Coordinators' Meeting	Deputy Secretary-General Mr Popowski	Debriefing on the Foreign Affairs Council of 12 December 2014

Bilaga III: Uttalanden

Under 2014 gjordes totalt 539 *uttalanden* inom en av följande fyra kategorier:

- **Uttalanden från den höga representanten på EU:s vägnar:** Avspeglar EU:s officiella ståndpunkt och görs med den höga representantens bemyndigande efter samråd med medlemsstaterna. När det inte föreligger någon officiell ståndpunkt är det medlemsstaterna som, församlade i rådet, godkänner dessa uttalanden. Tredjeländer kan ansluta sig på uppmaning.
- **Uttalanden från den höga representanten/vice ordföranden:** Används oftast som svar på händelser som kräver en snabb reaktion från EU och görs med den höga representantens bemyndigande utan formellt samråd med medlemsstaterna.
- **Uttalanden från den höga representantens/vice ordförandens talesperson:** Används ofta som snabb reaktion från EU i fall då den höga representantens/vice ordförandens närvaro inte är nödvändig.
- **Lokala EU-uttalanden:** Används inom ramen för en viss lokal/regional fråga.

Fördelning per kategori

Kategori	Antal (procentandel inom parentes)
Uttalanden från den höga representanten på EU:s vägnar	49 (9,09 %)
Uttalanden från den höga representanten/vice ordföranden	173 (32,10 %)
Uttalanden från talespersonen	235 (43,60 %)
Lokala uttalanden	82 (15,21 %)
Totalt	539 (100 %)

Geografisk fördelning

Område	Antal (procentandel inom parentes)
Afrika	117 (21,71 %)
Asien	85 (15,77 %)
Östeuropa/västra Balkan	136 (25,23 %)
Latinamerika	18 (3,34 %)
Nordafrika	44 (8,16 %)
Mellanöstern/Gulfstaterna	107 (19,85 %)
Multilateralt/Nordamerika	32 (5,94 %)

Tematisk fördelning

Område	Antal (procentandel inom parentes)
Mänskliga rättigheter	110 (20,4 %)
Val/reformer	83 (15,4 %)
Konflikter/stabiliseringsprocesser	181 (33,6 %)
Säkerhetsincidenter	49 (9,09 %)
Lyckönskningar/kondoleansbudskap	43 (7,98 %)
Icke-spridning	9 (1,67 %)
Övrigt	64 (11,9 %)

Gemensamma uttalanden

Totalt nio uttalanden från den höga representanten gjordes gemensamt med en eller flera andra kommissionsledamöter. Fyra uttalanden gjordes gemensamt med företrädare för tredjeländer.

Tabellen visar antalet gemensamma uttalanden som varje kommissionsledamot deltog i.

Kommissionsledamot	Nummer
Johannes Hahn	4
Andris Piebalgs	1
Kristalina Georgieva	1
Andris Piebalgs/Kristalina Georgieva	2
Christos Stylianides	1

Bilaga IV: Gusp-budgeten 2014

19.030101 EUMM Georgia

2014/35/Gusp EUMM Georgia – Rådets beslut 2014/915/Gusp	18 300 000,00
Delsumma	18 300 000,00

19.030102 Eulex Kosovo

Gusp/2014/15/Eulex Kosovo – Rådets beslut 2014/349/Gusp	34 000 000,00
Gusp/2014/32/Eulex Kosovo – Rådets beslut 2014/685/Gusp	55 820 000,00
Delsumma	89 820 000,00

19.030103 Eupol Afghanistan

Gusp/2013/07/ Eupol Afghanistan – Rådets beslut 2013/240/Gusp	17 633 790,14
Gusp/2015/01/Eupol Afghanistan – Rådets beslut 2014/922/Gusp	57 750 000,00
Delsumma	75 383 790,14

19.030104 Andra konflikthanteringsåtgärder och annan verksamhet

Gusp/2014/05/Eucap Sahel Mali – Rådets beslut 2014/219/Gusp	5 500 000,00
Gusp/2014/12/EU BAM Libyen – Rådets beslut 2014/294/Gusp	26 200 000,00
Gusp/2014/13/EU BAM Rafah – Rådets beslut 2014/430/Gusp	940 000,00
Gusp/2014/16/Eupol Copps – Rådets beslut 2014/447/Gusp	8 975 000,00
Gusp/2014/27/Eucap Sahel Niger – Rådets beslut 2014/482/Gusp	9 155 000,00
Gusp/2014/25/Esfa – Rådets beslut 2014/491/Gusp	756 000,00
Gusp/2014/26/EUAM Ukraina – Rådets beslut 2014/486/Gusp	2 680 000,00

Gusp/2014/31/Eusec RD Congo – Rådets beslut 2014/674/Gusp	4 600 000,00
Gusp/2014/29/Eucap Nestor – Rådets beslut 2014/726/Gusp	17 900 000,00
Gusp/2014/33/EUAM Ukraina – Rådets beslut 2014/800/Gusp	13 100 000,00
Delsumma	89 806 000,00

19.030105 Nödåtgärder **0,00**

19.030106 Förberedande åtgärder och uppföljningsåtgärder

	328 776,63
Delsumma	328 776,63

19.030107 Europeiska unionens särskilda representanter

Gusp/2013/02/EU:s särskilda representant för Sydkaukasien och för krisen i Georgien – Rådets beslut 2014/22/Gusp	1 040 000,00
Gusp/2014/04/EU:s särskilda representant för Sahel – Rådets beslut 2014/130/Gusp	1 350 000,00
Gusp/2014/17/EU:s särskilda representant i Afghanistan – Rådets beslut 2014/383/Gusp	3 760 000,00
Gusp/2014/24/EU:s särskilda representant för Bosnien och Hercegovina – Rådets beslut 2014/384/	5 250 000,00
Gusp/2014/22/EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter – Rådets beslut 2014/385/Gusp	550 000,00
Gusp/2014/21/EU:s särskilda representant i Kosovo – Rådets beslut 2014/400/Gusp	1 450 000,00
Gusp/2014/20/EU:s särskilda representant för Sydkaukasien och för krisen i Georgien – Rådets beslut 2014/438/Gusp	1 380 000,00
Gusp/2014/30/EU:s särskilda representant för Afrikas horn – Rådets beslut 2014/673/Gusp	890 000,00
Delsumma	15 670 000,00

19.0302 Icke-spridning och nedrustning

Gusp/2014/03/WHO II – Rådets beslut 2013/668/Gusp	1 727 000,00
Gusp/2014/01/BAFA - ATT IV – Rådets beslut 2013/768/Gusp	5 200 000,00
Gusp/2014/06/Think Tank II – Rådets beslut 2014/129/Gusp	3 600 000,00
Gusp/2014/36/HCoC III – Rådets beslut 2014/913/Gusp	990 000,00
Gusp/2014/34/SALW Sahel-Libya – Rådets beslut 2014/912/Gusp	3 561 257,06
Delsumma	15 078 257,06
TOTALT	304 386 823,83

Åtagandebemyndiganden som överförts till 2015⁸¹:

19.030104 Andra konflikthanteringsåtgärder och annan verksamhet

Gusp/2015/02/Eucap Sahel Mali – Rådets beslut 2015/76/Gusp (de totala åtagandena uppgår till 11 400 000 EUR)	11 250 000,00
--	---------------

19.0302 Icke-spridning och nedrustning

Gusp/2015/10/OPCW VI – Rådets beslut 2015/259/Gusp	2 528 069,00
Gusp/2015/05/OUTER SPACE-UNIDIR och Gusp/2015/06/OUTER SPACE-UNODA – Rådets beslut Gusp/2015/203	1 500 000,00
Totalt	15 278 069,00

⁸¹ Åtagandebemyndiganden som överförts till 2015 i enlighet med artikel 13.2 i budgetförordningen.

Bilaga V: Gusp – utvärdering av samordning och komplementaritet med EU:s andra externa finansieringsinstrument

För samordning och komplementaritet i fråga om Gusp/GSFP med EU:s andra externa finansieringsinstrument finns under rubrik IV i EU-budgeten följande andra viktiga EU-instrument av relevans för den övergripande strategin: instrumentet för stöd inför anslutningen, europeiska grannskapsinstrumentet, europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR), instrumentet som bidrar till stabilitet och fred, partnerskapsinstrumentet och finansieringsinstrumentet för utvecklingssamarbete. Europeiska utvecklingsfonden (EUF), som finansieras utanför EU-budgeten, är också viktig.

Dessa instrument, som omfattas av den fleråriga budgetramen för 2014–2020, utformades för att stödja Europeiska unionens utrikespolitik, vart och ett från ett särskilt perspektiv och i förstärkande samverkan med varandra. Instrumentens komplementaritet beaktades särskilt och säkerställdes under hela processen med antagande av instrumenten.

Det övergripande förhållningssätt som präglar uppdragsplaneringen inom GSFP, såväl på strategisk som operativ nivå har även under 2014 varit allmän praxis. Företrädare för utrikestjänsten och de av kommissionens avdelningar som var ansvariga för programplanering och genomförande av EU:s instrument arbetar nära tillsammans i alla steg i den strategiska och operativa planeringsprocessen, t.ex. under processen med krishanteringskonceptet, det operativa konceptet (Conops), operationsplanen (Oplan) och den strategiska översynen. Gemensamma fältuppdrag med företrädare från olika EU-instanser genomförs. EU:s delegationer har en viktig roll att spela i den övergripande strategin, inte enbart i samband med kartläggning och identifiering av säkerhetsbehov, utan även när det gäller identifiering av projekt, särskilt i fråga om reformer av säkerhetssektorer (t.ex. förvaltning, polis- och rättsväsen), i full komplementaritet med GSFP.

Det är emellertid ändå viktigt att vid jämförande av instrumenten inom ramen för Gusp/GSFP med EU-instrumenten under rubrik IV (och EUF) beakta de olikheter som instrumenten har vad gäller rättsliga ramar, förfaranden och genomförande parter. Exempelvis antogs förordningarna om instrumentet som bidrar till stabilitet och fred, europeiska grannskapsinstrumentet, finansieringsinstrumentet för utvecklingssamarbete, instrumentet för stöd inför anslutningen, partnerskapsinstrumentet och europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter på grundval av EUF-fördraget (ordinarie lagstiftningsförfarande). Rådets Gusp-beslut för civila uppdrag och militära insatser antas på grundval av EU-fördraget. Vidare är tidsramarna och start- och slutdatumen i programplanering av utvecklingsbistånd ofta mycket olika dem som gäller vid uppdragsplanering för krishantering. Att matcha alla behov och att uppnå alla mål med rätt instrument vid rätt tidpunkt är därför alltså en utmaning. Slutligen genomförs utvecklingsbiståndsprojekt med flera olika organisationer som genomförandeorgan, medan en majoritet av de genomförande parterna i GSFP-uppdragen är experter från medlemsstaternas regeringar.

I tabellen nedan ges exempel på komplementariteten mellan GSFP-uppdrag och andra externa EU-instrument. I själva verket omfattar samordning och komplementaritet hela spektrumet av verksamhet och projekt som finansieras av EU samt verksamhet som bedrivs av nationella och internationella aktörer (t.ex. FN, OSSE, AU, Nato, Förenta staterna, Kina, bilaterala åtgärder, EU:s medlemstater osv.).

GSFP-UPPDRAG ELLER GSFP-INSATS	RELATERADE EXTERNA EU-INSTRUMENT – LANDSSPECIFIKA	EXEMPEL PÅ SAMORDNAD OCH KOMPLETTERANDE EU-INSATS
EU BAM Libyen	Europeiska grannskapsinstrumentet (ENI), instrumentet som bidrar till stabilitet och fred (IcSP)	För de pilotområden som identifierades för EU BAM:s insatser under 2014 var syftet med program och projekt inom ramen för den europeiska grannskapspolitiken och IcSP att tillhandahålla en övergripande strategi. Exempelvis skulle utbildningen i gränsförvaltning åtföljas av program för att främja ungdomssysselsättning, förbättra hälso- och sjukvård samt yrkesutbildning och program som var tänkta att ge ett välbehövligt fokus på den lokala nivån. Dessvärre kunde dessa program på grund av säkerhetssituationen inte förverkligas.

Eupol Afghanistan	Finansieringsinstrumentet för utvecklingssamarbete (DCI), instrumentet som bidrar till stabilitet och fred (IcSP)	Genom DCI tillhandahölls fortsatt betydande stöd till förvaltningsfonden för lag och ordning i Afghanistan (Lofta) i syfte att åstadkomma varaktighet och kapacitetsuppbyggnad inom polisväsendet. Samma instrument kompletterar dessutom Eupols utbildning, rådgivning och övervakningsverksamhet fullt ut. EU finansierade genom IcSP två utbildningscentrum.
EUAM Ukraina	Europeiska grannskapsinstrumentet (ENI), instrumentet som bidrar till stabilitet och fred (IcSP)	En översyn över befintliga EU-instrument och -program genomfördes, innan beslut om GSFP-uppdraget om reform av den civila säkerhetssektorn fattades. GSFP-uppdraget täcker ett behov som inte kunde tillgodoses av andra EU-instrument. Samordningen med andra instrument kommer att fortsätta och EUAM kommer att ställa sig bakom att nya program inom den civila säkerhetssektorn tas fram i framtiden.

Eucap Sahel Niger	EU, instrumentet som bidrar till stabilitet och fred (IcSP)	EU-delegationen samordnar alla EU:s insatser inom säkerhetssektorn. Denna samordning sker genom regelbundna möten och ett konstant informationsutbyte för att uppnå synergieffekter och en större effekt av EU-åtgärderna. Exempel på denna samordning och detta samarbete är flera utbildningar som organiseras gemensamt av två eller flera EU-projekt samt den gemensamma insatsen Eucap–Pajed, som syftar till att inrätta och förstärka kapaciteten vid krishanteringscentrum i alla regioner. Säkerhetsdelen i EU:s program för stöd till rättsväsendet och rättsstaten (Pajed) innehåller ett projekt som genomfördes tillsammans med Eucap och som syftade till att tillhandahålla utrustning och utbildning vid gemensamma operativa centrum. Ett EU-projekt för lokal utveckling av tre regioner i norr (25,6 miljoner euro) fortsätter med två insatser på kort sikt (29 miljoner euro) inom ramen för IcSP med målsättningen att genom strukturella och långsiktiga åtgärder bidra till stabiliseringen av regioner som står inför omfattande säkerhetshot. Eucap har tagit över viss verksamhet från programmet för terrorismbekämpning i Sahel (IcSP, på lång sikt) eftersom dess nationella del avslutades i oktober 2014.
---------------------------------	--	---

Eucap Sahel Mali	EU, instrumentet som bidrar till stabilitet och fred (IcSP)	Genom ett avtal om statsbyggande stöder EU den maliska regeringen med grundläggande tjänster under övergångsprocessen och den nationella försoningsprocessen. Ett EU-projekt om 12 miljoner euro syftar till att stödja en reform av rättsväsendet. Vidare banade ett första IcSP-program (9 miljoner euro) väg för Eucap Sahel Mali genom utrustning till polis- och gendarmerienheter som förväntas kunna dra nytta av Eucap-utbildningen. Man överväger för närvarande ett andra program (5 miljoner euro) för att renovera och utrusta en central polisstation i Bamako. Eucap skulle i så fall tillhandahålla tekniskt stöd och övervakning av den nya byggnaden.
Eufor RCA	EU, instrumentet som bidrar till stabilitet och fred (IcSP)	Efter ett gemensamt uppdrag i Centralafrikanska republiken lade EU-instrumenten (främst EU och IcSP) om fokus för pågående program i syfte att stödja uppdraget i dess insatser för att bidra till en säker miljö i oroliga delar av Bangui. Detta innebär ett nytt beslut om finansiering från IcSP (4 miljoner euro) till förmån för utsatta befolkningsgrupper och med fokus på områden där Eufor patrullerar.

EUTM Somalia Eunavfor Atalanta Eucap Nestor Afrikas horn	EU, instrumentet som bidrar till stabilitet och fred (IcSP)	Som delar av överenskommelsen om Somalia har dessa tre GSFP-insatser en särskild samverkansaspekt genom det så kallade Activated OpCen som möjliggör interaktion med andra EU-instrument. För att förstärka EU:s samstämmighet, effekt och synlighet utnämnde EU en särskild representant vars uppgift är att bidra till EU:s regionala strategi för de olika, sinsemellan förbundna utmaningar som Afrikas horn står inför. EU:s särskilda representant har haft avgörande betydelse för utvecklingstendenserna i Somalia. IcSP-programmet för viktiga farleder har sedan 2009 genomfört verksamhet för att utveckla en långsiktig kapacitet för sjöfartsskyddet och havsförvaltningen i regionen. EU:s program för att främja regionalt sjöfartsskydd undersöker också möjligheterna till hållbar kapacitetsutveckling på sjöfartsskyddsområdet. EU:s utbildningsuppdrag (EUTM) syftar till att utveckla den somaliska ordningsmakten. Dessutom bidrar EU till en förbättrad säkerhetssituation i Somalia genom att tillhandahålla betydande finansiellt stöd till Afrikanska unionens uppdrag i Somalia (Amisom) (nästan 771 miljoner till dags dato) genom EU:s fredsbevarande resurs för Afrika.
--	--	---

EU BAM Rafah Eupol Copps	Europeiska grannskapsinstrumentet	Eupol Copps insatser för att driva på viktiga reformer såväl inom straffrätt som inom säkerhetssektorn ligger helt i linje med det fokus på rättsstatsprincipen som EU har i utvecklingssamarbetet med Palestina ⁸² (prioriterad sektor nr. 1: stöd till förvaltning på lokal och nationell nivå). Att EU BAM Rafah på nytt sätts in vid gränsövergångsställen på Gazaremsan kommer att vara viktigt för att EU framgångsrikt ska kunna genomföra utvecklingsprojekt där (särskilt genom att det blir lättare att få in byggmaterial på Gazaremsan).
---	--------------------------------------	--

EU står fast vid sitt åtagande att ytterligare förbättra samordningen och komplementariteten i sina yttre åtgärder. Som en uppföljning till rådets slutsatser om EU:s övergripande strategi⁸³ lade kommissionen fram en handlingsplan i april 2015.

De vice ordförandenas mer framträdande roller under kommissionens ordförande Jean-Claude Junckers ledarskap kommer att bidra till en tillämpning av EU:s yttre instrument som kännetecknas av samstämmighet och komplementaritet. I detta avseende kommer unionens höga representant/kommissionens vice ordförande att leda och samordna arbetet med yttre åtgärder för alla kommissionsledamöter med ansvar för yttre förbindelser.

⁸² Denna beteckning ska inte uppfattas som ett erkännande av en palestinsk stat och påverkar inte medlemsstaternas individuella ståndpunkter i frågan.

⁸³ Se Europeiska unionens råd, rådets slutsatser om EU:s övergripande strategi, 3312:e mötet i rådet (utrikes frågor), 12.5.2014.